

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

AFGANİSTAN'IN ÖZBEK ŞAİRLERİNDEN MUHAMMED
YAHYÂ HAFÎZÎ VE MUHABBET-NÂME'Sİ (İNCELEME – METİN)

YÜKSEK LİSANS

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Erol ÇÖM

HAZIRLAYAN
Soosan SAYEEDZADA
214201001001

Konya – 2024

Bu çalışma, 09/10/2024 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Türk Dili Ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili Ve Edebiyatı Bilim Dalı Programında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

**Savunma
Tez Jürisi**

Dr.Öğr. Üyesi Erol ÇÖM
Selçuk Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi

Doç. Dr. Nurgül SUCU KÖROĞLU
Selçuk Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi

Doç. Dr. Murat AK
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Ahmet Keleşoğlu İlahiyat Fakültesi

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	XVII
ABSTRACT	XVIII
ÖN SÖZ.....	1
I. BÖLÜM	2
1.1. Muhammed Yahyâ Hafîzî Cûzcânî'nin Hayatı	2
1.2. MUHAMMED YAHYA HAFÎZÎ CÜZCÂNÎ'NİN ESERLERİ	4
1.2.1. Muhabbet-Nâme:.....	4
1.2.2. Encüman-ı Ârâ-yı Hafîzî Cûzcânî.....	4
1.2.3. Üstâd Kârî Muhammed 'Azım 'Azımî Eseri	4
1.2.4. Edebî Fenler	4
1.2.6. Nevâyîge Hediye.....	5
1.2.7. Babür Gazâlîga Nazîre	5
1.3. Muhammed Yahya Hafîzî'nin Muhabbet-Nâme Dîvânı'ndaki Şiirler Üzerine.....	6
II. BÖLÜM	10
MUHABBET-NÂME	10
II.1. Nazım Şekilleri	10
II.2. Kafiye ve Redif.....	10
II. 4 Eserin Dili	13
III. BÖLÜM.....	17
MUHABBET-NÂME'NİN TRANSKRİPSİYONLU METNİ.....	17
Gazeller	17
[Elif (l) Kafiyele Gazeller]	17
1. Bâğ Ara	17
2. Yanımdın Cüdâ	18
3. Merhabâ	18

4. Meşrepden Peyrevlik.....	19
5. Cānım Fedā	20
6. Oka.....	21
7. Gül-i Ra'nā.....	22
[BE (ب) Kafiye Gazeller].....	23
8. Ayrılıp	23
9. Bahār Eyyāmı.....	24
10. Yasanıp.....	24
11. Sağınıp	25
12. Nigār Keldi Yine.....	26
13. Ne 'Aceb	27
14. Ayrılıp	28
15. Meh-i Tābān	29
16. Ayrılıp	29
17. Ne Belā Hüb.....	30
18. Dildārı Hüb	31
19. Şîr ü Şeker.....	32
20. Tākatım Tağ Oldı	33
21. Taklîd-i Ferhād.....	35
[Te (ت) Kafiye Gazeller].....	36
22. Meşrepden Peyrevlik.....	36
23. Serv-i Kāmet	37
24. Bir Kelip Ket.....	38
25. 'Akıbet	39
26. Peymāne Ğanîmet	40
27. Selāmet.....	41
28. İftihāriyet.....	42
29. Nā-tüvān Millet	43
30. 'Akıbet	44
31. 'Akıbet	45
32. Bî- nevā Millet	46
33. Ana Til Hakkıde Mehcurıdan Peyrevlik	47
34. Vekālet Hakkıda.....	48
35. Kel Yanıma	49
[Cim (ج) Kafiye Gazeller].....	50
36. Muhtāc	50
[Hı (ح) Kafiye Gazeller].....	51
37. Ol Şüh	51
38. Ferruh	52
39. Eyā- Şüh.....	53
40. İtme Çoh.....	54
41. Körgeli Keldim	55
42. Koynıñnı Aç	56
43. Öldim Hicriñden.....	57
44. 'İyd-i Kurbān	58

[Dal (ـ) Kafiyele Gazeller]	59
45. Ferġane	59
[Zel (ﺯ) Kafiyele Gazeller]	60
46. Elez	60
47. Elez	61
48. Leziz	62
[Ra (ﺭ) Kafiyele Gazeller]	62
49. Yādıñ Biḡayır	62
50. Dilber	63
51. Büyük Rehber	64
52. Yigitler	65
53. Teşne-yi Didār	66
54. Oḡşaydur	67
55. Yaraşur	68
56. Gonçe Ḥandān	69
57. Ey Birāder	70
58. Mest ü Şeydā	71
59. Melek Ḥasan	72
60. Yāḡūt -ı Rummān	73
61. Ey Birāder	74
62. Vādī -i Ğurbet	75
63. Yaratıpdur	76
64. Ebnā-yı Zamān	77
65. Ṭarafe Cānān	79
66. Rūze Ayı	81
67. Yārım Kelür	82
68. Mūlemma'	83
69. Birleşdiler	84
70. Al Diyār	85
71. Āfet-i Cān	86
72. Ḳad mu Yā Serv	87
73. Tanbur	88
74. Gül Beden	89
75. Köñül Ḳuşı	90
76. Hicrān Otı	91
77. Kelipdür	92
78. 'Āziz Ḥalkım	93
79. Mübtelā Bolupdur	94
80. Dilberden Ḥaber	95
81. Muntazır	96
82. Şāḡ-ı Nāḡlistān	97
83. Niçükdür	98
84. Bağrım Ḳan	99
85. Ne Boladur	100
86. Eyyām-ı Bahār	101
87. Ne Bolur	102
88. Yigitler	103

89. Yigitler	104
90. Şehitler Hâtırası	105
[ZE (ز) Kafiye li Gazeller]	106
91. Hoş Keldingiz	106
92. Ey Ülke	107
93. Cefâ Kılâsız	108
94. Nevruz Bayramı	109
95. Mihmânımız	110
96. Borsa Az	111
97. Rengimiz	112
98. İkkimiz	113
99. Henüz	114
100. Karamaysız	115
101. Hoş Kelipsiz	116
102. Ey Tüde	117
103. Düşman-ı Gaddâr	118
Sin (س) Kafiye li Gazeller]	119
104. Hoşlamas	119
105. Tapılmas	120
106. Neẓâre Kılmas	121
107. İmdi Bes	122
108. Fâşisti Nizâm	123
109. Ohşamas	124
110. Heves	124
111. Hazret-i ‘Ali Şîr Nevâyî Hakkıda	125
112. Bolmasa Bolmas	126
113. İmes	127
114. Çidealmas	128
115. Ohşamas	128
116. Çâre Kılmas	129
117. Tapılmas	130
118. Vefâ Aylamas	131
119. Meşrepden Peyrevlik	132
Şin (ش) Kafiye li Gazeller]	132
120. Ülkedaş	132
121. Aylar imiş	133
122. Yeni ‘Aşr	134
[Sad (ص) Kafiye li Gazeller]	135
123. Halâş	135
124. Maḥşûş	136
125. Maḥşûş	137
126. Maḥşûş	138
127. Maḥşûş	139
[Dad (ض) Kafiye li Gazeller]	140

128. El-ğarez.....	140
129. Şîr ü Şeker.....	141
130. ‘Arız.....	142
131. El-ğarez.....	143
132. El-ğarez.....	144
[Tı (ط) Kafiye Gazeller].....	145
133. Ğalet.....	145
[Zı (ظ) Kafiye Gazeller].....	146
134. Yâ Hafız.....	146
[Gaym (غ) Kafiye Gazeller].....	147
135. Bahâr Faşlı.....	147
136. Ferâğ.....	148
[Fe (ف) Kafiye Gazeller].....	149
137. Bir Taraf.....	149
[Kaf (ك) Kafiye Gazeller].....	150
138. Cüdâlık.....	150
139. Yok.....	151
140. Âvâre Halk.....	152
141. Ey Vatan.....	153
142. Yok.....	154
143. Artık.....	155
144. Teşadduk.....	156
145. Kel Erterak.....	157
146. Ğamda Kaldım.....	158
147. Taşadduk.....	159
148. Perî- Peyker.....	159
149. ‘Alemde Yok.....	160
[Kef (ك) Kafiye Gazeller].....	161
150. Mübârek.....	161
151. Râhat Körmedik.....	162
152. Tübâ Nahlı.....	163
153. Ey Büyük Halkım.....	164
154. ‘İyding Mübârek.....	165
155. Çeraylık.....	166
156. Ahterilik.....	167
157. Bî-bâk.....	168
158. Şeyding Ne Uçar Seyâd.....	169
159. Mübârek.....	170
160. Meni dek.....	171
161. Mekelik.....	172
162. Şulh u Tinçlik.....	173
163. Şekillik.....	174
164. Ayting.....	174

165. Hoş Kelding.....	175
166. Köring.....	176
167. Gamgüsarım Mening.....	177
168. Vefâ Kılmading.....	178
169. Birleşing.....	179
170. Kan Aylading.....	180
171. Sorgalı Hâlim.....	181
172. Gijdele Gijdeğ.....	182
173. Közlering.....	183
174. Ehl-i Hüner.....	183
175. Ser-i Pül Hakkıda.....	184
176. Yâd Aylang.....	185
177. Yârım Mening.....	186
178. Râh-ı Reftâring.....	187
179. Aylading Ketting.....	188
180. Aylading.....	189
181. Aylap Keling.....	190
182. Cüvân-mert.....	191
183. Ana.....	192
184. Kâkeling.....	193
185. Aylading Ketting.....	194
186. Örgelsün Kolang.....	195
187. Ata Anang.....	196
188. Ta'lim Âzâr.....	197
189. Rakşını Köring.....	198
190. Dirler Sening.....	198
191. Eger Bilseng Anang.....	199
192. Temâşâ Kiling.....	200
[Lam (ل) Kafiye Gazeller].....	202
193. Bir Keçe Kel.....	202
194. Gül.....	203
195. Kızıl Gül.....	204
196. Ol Meh-i Tâbân.....	205
197. Zâr u Perîşân Boldı Gül.....	206
198. Ey Vatan.....	207
199. Kel.....	208
200. Eyyâm-ı Bahâr.....	209
201. Yağşı Kal.....	210
202. 'Azîz Halkım.....	211
203. Oşbu Gazel Özbekistan Cumhuriyetni Surhun Derya Velâyetining Tırmız Şehrini Vaşfige Yazılğan.....	212
204. Bahâr.....	213
205. Merdâne Turgıl.....	214
206. Nümâyân Kıl.....	215
207. Handân Boldı Gül.....	216
208. Sîm-i Tenim Kel.....	217
209. Beğil.....	218
210. Körmesem.....	219
211. Kabil.....	220

212. Sen Bil.....	221
213. Būlbūl.....	222
[Mim (م) Kafiyele Gazeller].....	223
214. Keldim.....	223
215. Ayrılıp Qaldım.....	224
216. Müslim.....	225
217. Yığladım.....	226
218. Pehlevānlarga Selām.....	227
219. Perī-zādım.....	228
220. Balam.....	230
221. Turan Yurtı.....	231
222. Selām.....	232
223. Dū-tār Haqqıda.....	233
224. Balam.....	234
225. Ārām – i Cān Keldim.....	235
226. Ğurbette Koydım.....	236
227. Fāşizm.....	237
228. Meşrepten Peyrevlik.....	238
229. Ey Vatan.....	238
230. Aylarım.....	240
231. Āşinā Boldım.....	241
232. Olmışam.....	242
233. Firāq Otu.....	243
234. Yalçımadım.....	244
235. Ferāgat Künci.....	245
236. Āselām.....	246
237. Körmesem.....	247
238. Balalık.....	248
239. Tebessüm.....	249
240. Bī-nevā Boldım.....	250
241. Ana Haqqıda.....	250
242. Qurbān Olam.....	251
243. Dombıram.....	252
244. Sağındım.....	254
245. ‘Aşkıñdan Öldüm.....	255
246. Anam.....	256
247. Özbekistan Halkı.....	256
248. Taşkent Şehrining İkki Yüz Mıñ Beş Yüzlük Tarihige Başlıngan.....	257
249. Ana Yurtım.....	259
250. Bābā Raḥim Meşrebden Peyrevlik.....	260
[Nun (ن) Kafiyele Gazeller].....	261
251. Özbek men.....	261
252. Türkistān.....	262
253. Cānāneler.....	263
254. Vatan.....	264
255. Ey Vatan.....	265
256. Oynasın.....	265

257. Türkistān Terānesi.....	267
258. Vāṭan Hāḳḳıda.....	268
259. Yıǵlarman.....	269
260. Bir Kelip Ketsün.....	270
261. Deryā Kılıp men.....	271
262. Kutluǵ Olsun.....	272
263. Beyān Kılısam muken.....	273
264. ‘İyding Mübārek Olsun.....	274
265. Sensin.....	275
266. Zībā Diyārim.....	276
267. ‘İyding Mübārek.....	277
268. ‘Abdullah ‘Arif Özbekistān Hāḳ Şā’irining Ğazelige Neẓire Özbekim Tācık Bilen.....	278
269. Ğamlanmasun.....	279
270. Ülkeden.....	280
271. Nāz Birlen.....	281
272. Efgān Kılur men.....	281
273. Cennet Güli.....	282
274. Kaşr-ı Cefā.....	283
275. Bī-çāre Köngül.....	284
276. Esir-i ‘Aşk.....	285
277. Cefā-kār.....	286
278. Meşrepden Peyrevlik.....	286
279. Mülemma’.....	287
280. Cüzcān’ım Kaydasın.....	288
281. Yaşnasın.....	289
282. Öldüreyin Der müsün.....	290
283. Revālanmasun.....	291
284. Mazlūm Hāḳ.....	292
285. Mülemma’.....	293
286. Hayrāne Kılıp sen.....	294
287. Bolāqalsın.....	295
288. Mihmān Bolāqalsın.....	296
289. Bolǵay muken.....	296
290. Bī-mārılık Bilen.....	297
291. Tā Bende Bolayın.....	298
292. Adaşgan men.....	299
293. İşçi Bilen.....	299
294. Özbekistan Hāḳıda.....	300
295. Kaydasın.....	301
296. Yār Açıǵıdan.....	302
297. Hārīdār Kelip men.....	303
298. Oynasın.....	304
299. Bar muken.....	304
300. Çemen Bir Yan.....	305
301. Cefā Hem Kılmasun.....	306
302. Hoştār men.....	307
303. Bar muken.....	308
304. Dūnyā Sen.....	309
305. Dil Birip men.....	309

306. Āferīn	310
307. Keleķalsun	311
308. Şūh-ı Nāzenīn	312
309. Soramay sen	313
310. Esin Bolsın	314
311. Oşbu Ėazel Ŗzbekistān HāķınınĖ Bŭyŭk Āvāz-hānı Naşibe ‘Abdullahvey’ning ĖrubasınınĖ Destŭrige Benā YazılĖan	315
312. Yığlar men	315
313. Ey Şāh-ı Hŭbān	316
314. Cānāne Diyārim	317
315. Mŭştāk men	318
316. Yığlar men	319
317. Rāhat-ı Cān	320
318. Tŭrkistān	320
319. Sitem Hem Kılmasun	321
320. Bahār-ı Bĭ-hazān	322
321. İzler men	323
322. Tār u Mār Olsun	324
323. Rehzen-i İmān	324
324. İzler men	325
325. Kaydasın	326
326. Dildāridan	327
327. Ulus Cerīdesini Hāķķıda YazılĖan	328
328. Bar muken	329
329. Aylayın	330
330. DāĖ men	331
331. Esin Bolsın	332
332. Ey Şāh-ı Hŭbān	333
333. Bu Kŭn	334
334. Dilber-i Ra’nā	334
335. Nāzenīn	335
336. Sağınıp men	336
337. Tarta men	337
[Vav (ﻭ) Kafiyele Gazeller]	338
338. Ārmān İkenkŭ	338
339. Āzāde Erik Diyārim	339
340. YādınĖda mu	340
341. Kelŭr mŭ	341
342. Ārzŭ	342
343. TengrininĖ Şehkārı	343
344. Ayru	344
345. Kelgey mŭ Kelmegey mŭ	344
346. Kelgey mŭ Kelmegey mŭ	345
347. Oşşaydı kŭ	346
[He (ﻩ) Kafiyele Gazeller]	347
348. Kaķangaķa	347
349. Hıvış Tebārim	348

350. H̡azān Oldı Yine.....	349
351. Ayrılma	350
352. Oyna	351
353. Yaşay men.....	352
354. Ayrılma	353
355. Ğam Yeme	354
356. Ğam Yeme	355
357. Kaçangaça	356
358. H̡azān Oldı Yine.....	357
359. Kaçangaça	358
360. Bu Keçe.....	359
361. Bu Keçe.....	360
362. H̡imāyet Aylama	361
363. ‘ İşyān Ülkede	362
364. Şūh-ı Dil Āzār	363
365. Vekālet H̡akkıda.....	364
366. Kutluğ Olsun	365
367. Uyğanmasa.....	366
368. Deste Deste	366
369. El-ḡamdü l’illāh	367
370. Saġınıp Keldim	368
371. Ayırma	369
372. Esîr-i Şarāp.....	370
373. Ülkede.....	371
374. Kaçangaça	372
375. Zamān ‘Aynıdı	373
376. Deste Deste	374
377. Ayırma	375
378. Ğam Yeme	375
379. İnqılāb Dirmeḡ Anıḡ.....	376
380. Üstide	377
381. İşıkiḡde.....	378
382. Cānāne.....	379
383. Yoliḡda.....	380
384. Tā Keygeçe	381
385. Men	382
386. Lahza Lahza	383
387. Mestāne Mestāne.....	384
388. ‘Azrā’ ilgeçe.....	385
389. Ferġane.....	385
390. Çertep Dū-tār Koyla.....	387
391. Nā-geh.....	388
392. Bizni Unutma	389
393. Cānım Bariça.....	389
394. Özbekistan.....	390
395. Nādān Şoḡbeti	391
396. Bahār Oldı	392
397. Devlet Fāşisti.....	393
398. Mihrsiz Ādem	394

399. Yoḥlap Ot.....	395
400. Qurbān-ı Cānān.....	395
401. Ey Vatan.....	396
402. Ey Vatan.....	397
403. Āgeh.....	398
404. Oynasın.....	398
405. Koydurma.....	399
406. Zemistān Āheste Āheste.....	400
407. Tenġetkünçe.....	401
408. Ey Felek.....	402
409. Meşrepden Peyrevlik Sensin Kamerim.....	402
410. Hemtāsı Yokdur.....	403
411. Oldı Yine.....	404
412. Şahbā Bolmasa.....	405
413. Ana Cānım Bariça.....	405
414. Ferġane.....	406
[Ye (ﻯ) Kafiyele Gazeller].....	407
415. Cegi Cegi.....	407
416. Vaḳtı Boldı.....	408
417. Vatan.....	409
418. Yaḥşı.....	410
419. Mısr-ı Ābād.....	411
420. Tācık Kızı.....	412
421. Kelgil Bahār Keldi.....	413
422. Dildārlar.....	414
423. Ögeley.....	415
424. ‘İşyān Vaḳtı Boldı.....	416
425. Bolġay Bolmaġay.....	416
426. Bu Halk.....	418
427. Eşrārlar.....	419
428. Vaḳtı Boldı.....	420
429. Bahār.....	421
430. Serv-Ḳad.....	422
431. Şāh Dirmes.....	423
432. Yār Kelgey.....	424
433. Dildār Kelgey.....	425
434. Nigārım Kelgey.....	426
435. Urgay.....	427
436. İtmedi.....	428
437. Bahār Keldi.....	429
438. Ey Sāḳi.....	430
439. Bahārān Ellezi.....	431
440. Ḥayrānesi.....	432
441. Yıġladı.....	433
442. Kelmedi.....	434
443. Kelmedi.....	435
444. Ögeley.....	436
445. Kāşki.....	436

446. BI-zäbıta İtti	437
447. Qurbān Heyeti	438
448. Ey Sāki	439
449. Qurbān Bayramı	440
450. Ey Vatan	441
451. Bahār Keldi	442
452. Qarārım Qanı	443
453. Ey Vatan	444
454. Vatan	445
455. Koygay	446
456. Zamān Bizni ki	447
457. Yārni Āzārını	448
458. Ey Vatan	448
459. Hey Hey	449
460. Mihmān Kılāy	450
461. Qıyāmet Künler	451
462. ‘Aşıkı	452
463. Zevāl-i Tālibān	453
464. Nişār Olğay	454
465. Rūhsarınğ Körey	455
466. Dildār Kelgey	456
467. Kelmedi	457
468. Cellād Olmadı	458
469. Qadrını	459
470. Ey Şanem	459
471. Keserñçi	460
472. Qurbānıñ Bolay	461
473. Sevmey Bolur mu Sizni	462
474. Öргеley	463
475. Kөрmeу	464
KAŞİDELER	465
1. Şāh Şücā’ Devri	465
2. Dōst Kardeş Türkmen İnağalar Haqqıda	469
3. Rāy- furūşlarga Hıṭāb	470
4. Aylamaymız mı	473
5. İkki Ten	474
6. Bol Vatan	476
7. Bayraq	478
8. Özbekim	480
9. Ferzendi Men	482
10. Oşbu Kaşide Afganistan Halkı Bilen Türkiye Cumhuriyeti Halkınınğ Dōstlık Münāsebeti Uçun	485
11. Bu Mülk	487
12. Ey Ser-i Pül	489
13. Kembeğal	491
14. Ser-i Pül Vaşfiga	493
15. Oқutuçı	500
16. Devrān	502
17. Eski Yoldaşlar	506

18.	Tālib-i Ğaddār	508
19.	Āyına Televizyonu Hakkıda	510
20.	Ey Büyük Halkım	512
Ma'ārif Hakkıda		515
1.	Ma'ārif Hakkıda	515
2.	Mekteb Hakkıda	516
3.	Mekteb Hakkıda	517
4.	Mekteb Hakkıda	518
5.	Mekteb Hakkıda	518
6.	Mektebim	519
7.	Mektepge Bar Mektepge Bar	520
8.	Mektebim	521
9.	Kitāb Hakkıda	522
10.	Üstād Hürmeti	523
11.	Mu'allim	524
12.	Mu'allim Hakkıda	524
13.	Balalar	525
14.	Balalar Uçun	526
15.	Yağşı Bala Hakkıda	527
16.	Ellezi	528
17.	Oğlım	529
18.	Bilim	530
MUHAMMES VE MÜSTEZÂDLAR		531
1.	Hazîni Ğazelige Tahmîs	531
2.	Müstezād	532
3.	Vaţanım	533
4.	Vaţanım	534
RUBĀ'Î VE DÖRTLÜKLER		535
Rubā'îler		535
Törtlikler		538
1.	Ey İnkılāb Ey İnkılāb	538
2.	Ay Bek Cān Nebirem Hakkıda	540
3.	'Askerler Terānesi	542
MERŞİYELER		543
1.	Rahmetli Muhammed Kerîm Zerre 'Azîmizāde	543
2.	Oşbu Merşiye Sevimli Döstim Rahmetli 'Abdurrezzāk Kārger Hakkıda	545
3.	İkinci Merşiye Rahmetli 'Abdurrezzāk Kārger Hakkıda	546
4.	Üçüncü Merşiye Rahmetli Ortaç Abdurrezzāk Kārger Hakkıda	546
5.	Oşbu Merşiye Rahmetli Abdurrezzāk Kārger Hakkıda	548
6.	'Azîz Döstim Rahmetli Muhammet Şadık Ser-i Püliniñ Ahmet Ferid Cān Ferzendiniñ Hakkıda Merşiye 550	
7.	İkkinçi Merşiye Rahmetli Şehid Ahmet Ferid Cānniñ Analarını Hāhişlariga Binā'en	551
8.	Üçüncü Merşiye Hem Atalarını Fermāyışlariga Ahmet Ferid Cān Hakkıda	552
9.	Rahmetli Şehid Ahmet Ferid Hakkıda	553

10.	Oşbu Mersîye Ulug Zü'l-lisāneyñ Şair Rahmetli Şehid Mevlānā 'Abdulreşid Cecheri Şiberganı'nıñ Şehadet Münasebeti Bilen.....	554
11.	Rahmetli 'Abdulhamid Āgeh Endhuyı Hakkıda.....	556
12.	Oşbu Mersîye Şehid Senātör Mevlevî 'Abdulhakim Hân Hakkıda.....	558
13.	Birinci Mersîye Rahmetli Şehid Muhammet Yusuf Hakkıda.....	561
14.	İkinçi Mersîye Rahmetli Muhammet Yusuf Cān Hakkıda 1380 yinci Yıl İstanbul Şehrige Şehid Bolgan Münasebetige Aytılğan.....	562
15.	Üçünçü Mersîye Muhammet Yaküb Cān Oğlu Şehid Rahmetli Muhammet Yusuf Cān Rahmetli Hakkıda.....	563
16.	Oşbu Mersîye Muhammet Yusuf Sevimli Döstim Muhammet Yaküb Cān Oğullarınıñ Hakkıda Yazılğan.....	563
17.	Bibi Hâtıra Singlimni Nebiresi Vefatı Münasebeti Uçun.....	564
18.	Oşbu Mersîye Rahmetli 'Abdulgaffār Beyānı Hakkıda.....	565
19.	İkinçi Mersîye Rahmetli 'Abdulgaffār Beyānı Hakkıda.....	566
20.	Rahmetli 'Abdulgaffār Beyānı Hakkıda.....	567
21.	Rahmetli 'Abdulgaffār Beyānı Hakkıda.....	568
22.	Oşbu Mersîye Ortak 'Abdulgaffār Beyānı Hakkıda.....	569
23.	Muhammet "Hayā" Rahmetliniñ Hakkıda Mersîye.....	571
24.	Oşbu Mersîye Terci'-bend Doktor Muhibbullāh Hân Derzabı Hakkıda.....	572
TAŢANZLAR (ALAYLAR).....		577
1.	Dād Dip.....	577
2.	Şeyh.....	578
3.	Vezir men.....	579
4.	Yaman Hātun.....	579
5.	İne Mi Men.....	580
6.	İşanımız Keldi Bu kün.....	581
7.	Büt-ı 'Ayyār.....	582
8.	İşanımız Keldi.....	583
9.	Tüvānıñ Barıça.....	584
10.	Yüz Belā.....	585
11.	Kerekmes mü Senge.....	586
12.	Ferenci.....	587
13.	Ey Kake.....	588
14.	Hākım-i A° lā.....	588
15.	Mu'allım-ı Riyāzi.....	589
16.	Men Şüfi Bolmay Kim Bosın.....	589
17.	Bübe Cānım Hakkıda.....	591
18.	Bāki.....	592
19.	Olsun Bu At.....	593
20.	Baçe-i Ğar.....	595
21.	Sultān Kötür.....	597
22.	Vekālet Şartı.....	598
23.	Bolsa Az.....	600
21.	Ahterlik.....	601
22.	İsteydür Köngül.....	603
23.	Pul Vaşfida.....	605
24.	'Ammakim.....	609
25.	Mirzā Akam.....	611

26.	Ḳurbān Heyeti.....	613
27.	Kāke Seteṅ men.....	615
28.	Teryākı men	617
29.	Köse men	620
30.	‘İyd-i Ḳurbān	621
31.	Hoteli.....	623
SONUÇ		626
KAYNAKÇA		627
EKLER (HAFÎZÎ’NİN FOTOĞRAFLARI)		628

ÖZET

Şiir, insan duygularını, düşüncelerini ve hayallerini ifade etmek için kullanılan bir edebi türdür. Ancak, tam olarak tanımlanması zor olan bir yapıya sahiptir çünkü farklı kültürlerde, dönemlerde ve şairlerde farklı şekillerde ifade edilmiştir. Bazıları için şiir, ritmik bir yapıya sahip metinlerdir; bazıları içinse duygu ve imgelerin yoğunlaştığı dilin özüdür. Ayrıca, şiirin zamanla dönüşen doğası ve her şairin kişisel tarzı da tanımlı karmaşıklştırır. Ancak, genel olarak şiirin insan duygularını derinlemesine ifade etme, dilin sınırlarını zorlama ve okuyucuda güçlü bir etki bırakma amacı taşıdığı kabul edilir. Bu yüzden şiirin, farklı yorumlara açık olması ve okuyucuda geniş bir duygusal tepki yelpazesi uyandırabilmesi önemlidir.

Şiirin kökenleri tarih boyunca dini törenlerde ve ritüellerde söylenen ahenkli sözlerle başlamıştır. Edebiyat tarihinde şiir, diğer edebi türlerden daha eski bir geleneğe sahiptir ve pek çok kültürde önemli bir yere sahiptir. Özellikle Türk ve dünya edebiyatında, şiir geleneği icracılar aracılığıyla sürdürülmüştür. Bu icracılar, şiirleri icra ederken belirli nazım birimlerine ve nazım biçimlerine bağlı kalarak, genellikle musiki aletleri eşliğinde performans sergilemişlerdir. Şiir geleneğindeki icracılar, sadece şairlik görevini üstlenmekle kalmamış, aynı zamanda hekimlik, din adamlığı, büyücülük, dansçılık, müzik bilgisi gibi çeşitli alanlarda da faaliyet göstermişlerdir. Bu icracılar, toplumda önemli bir rol oynamış ve kültürel mirasın aktarılmasında büyük bir etkiye sahip olmuşlardır. Ayrıca, şiir geleneği sayesinde, belirli bir toplumun tarihini, değerlerini, inançlarını ve duygularını yansıtan önemli bir belgeleme ve ifade aracı da olmuştur. Muhammed Yahya Hafîzî Cûzcânî, 21. yüzyılın şairlerinden biri olarak şiir geleneğine büyük bir özveriyle bağlı kalmış ve bu geleneğin yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılması için çalışmış bir isimdir.

Çalışma özet, giriş ve üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm Muhammed Yahya Hafîzî Cûzcânî'nin hayatı, sanatı ve eserleridir. İkinci bölüm Muhabbet-Nâme eserinde geçen Özbekçe sözcükler ve nazım şekilleri yer alır. Üçüncü bölümde Muhabbet-Nâme divanında geçen nazım şekilleri gazel, kaside, maarif hakkındaki şiirler, rubai ve müstezat, mersiyeler ve alay tarzında yazılan şiirler yer almaktadır. Sonuç bölümünde ise elde edilen bilgiler üzerinden genel bir değerlendirme yapılarak Muhammed Yahya Hafîzî Cûzcânî'nin geleneğe katkıları üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Muhammed Yahyâ Hafîzî Cûzcânî, Cevzicânî, Muhabbet-Nâme, şi'ir

ABSTRACT

Poetry is a literary genre used to express human emotions, thoughts and dreams. However, it has a structure that is difficult to define precisely because it has been expressed in different ways in different cultures, periods and poets. For some, poetry is texts with a rhythmic structure; For some, it is the essence of language where emotions and images are concentrated. Additionally, the evolving nature of poetry over time and each poet's personal style also complicate definition. However, it is generally accepted that poetry aims to deeply express human emotions, push the boundaries of language, and leave a strong impression on the reader. Therefore, it is important that poetry is open to different interpretations and can evoke a wide range of emotional reactions in the reader.

The origins of poetry began with melodious words spoken in religious ceremonies and rituals throughout history. In the history of literature, poetry has an older tradition than other literary genres and has an important place in many cultures. Especially in Turkish and world literature, the tradition of poetry has been continued through performers. These performers adhered to certain verse units and verse forms while performing poems, and generally performed accompanied by musical instruments. Performers in the poetry tradition not only assumed the role of poets, but also operated in various fields such as medicine, clergy, witchcraft, dancing, and musical knowledge. These performers played an important role in society and had a great impact on the transmission of cultural heritage. Moreover, thanks to the tradition of poetry, it has also become an important means of documentation and expression that reflects the history, values, beliefs and emotions of a particular society. Muhammed Yahya Hafîzî Cûzcânî, as one of the poets of the 21st century, is a person who devotedly adhered to the poetry tradition and worked to keep this tradition alive and pass it on to future generations.

The study consists of a summary, introduction and three main sections. The first part is the life, art and works of Muhammed Yahya Hafîzî Cûzcânî. The second part includes Uzbek words and verse forms mentioned in the book *Muhabbet-Nāme*. In the third part, the verse forms in the *Muhabbet-Nāme* divan, ghazals, odes, poems about knowledge, rubai and müstezat, elegies and poems written in the style of sarcasm are included. In the conclusion section, a general evaluation was made based on the information obtained and the contributions of Muhammed Yahya Hafîzî Cûzcânî to the tradition were emphasized.

Keyword: Muhammed Yahya Hafîzî Cûzcânî, *Muhabbet-Name*, poet

ÖN SÖZ

Afganistan'ın kuzey bölgesinin büyük şairlerinden Muhammed Yahyâ Hafizî, 9 Eylül 1942'de Ser-i Pül'de doğmuş, 3 Temmuz 2021'de Hindistan'ın Delhi şehrinde 79 yaşında vefat etmiştir. Kabri, hayatının büyük bir kısmını geçirdiği, eserlerini kaleme aldığı Cûzcân'dadır. Şairin muhtelif şiirlerini toplayan *Muhabbet-Nâme Dîvânı* 2011 yılında Arap harfleriyle basılmıştır. Bu eserde muhtelif nazım şekillerinde karşımıza çıkan şiirler herkesin emek sarf etmeden anlayabileceği düzeyde, sıradan bir metinler bütünü değildir. Divan şiirinin biçim özelliklerine uyan Hafizî eserinin muhtevasında, divan şairlerinde olduğu gibi, okuyucusundan yoğun edebî ve kültürel referanslara, sembol ve çağrışımlara hazırlıklı olmasını bekler. Bu şiirleri okuyucusundan belli bir birikim ve dikkat talep eder. Bu nedenle, *Muhabbet-Nâme Dîvânı* sıradan bir okuma değil, yoğun bir edebi yolculuk vaat eder. Bu eserde yer alan şiirlerin, derinliği ve zenginliği ile okuyucusuna eşsiz bir edebi deneyim sunduğu söylenebilir.

2011 yılında Kabil Yayınları tarafından basılan eser Gazeller, Kasideler, Ma'ârif Hakkıda, Muhammes ve Müstezadlar, Rubâ'iler ve Törtlikler, Mersiyeler ve Tanzlar başlıklarıyla yedi bölüme ayrılmıştır. Afganistan'da konuşulan Özbek Türkçesi ve aruzla yazılan bu şiirler sevgiliye dair mısraların yanında şairin kendi hayatı, vatan sevgisi, eğitim-öğretim hakkındaki görüşleri; yakın dostları, hocaları ve değer verdiği kişilere yazdığı mersiyeleri, dini - tasavvufî kavramlara kadar geniş bir yelpazede vezne dökülmüş duygu ve düşünceleri içermektedir.

Yıllarca süren savaşlarla yıpranmış bir ülkenin topraklarında yetişen Muhammed Yahya Hafizî'nin epeyce hacimli bu değerli eserini çeviriyazı ile aktarma çalışmamızda elbette hatalar olacaktır. Kusurlarına rağmen bu çalışmanın Türk dili, kültürü ve edebiyatı çalışmalarına bir katkı olmasını ümit ediyorum, katkısı olan herkese teşekkürü borç biliyorum.

I. BÖLÜM

1.1. Muhammed Yahyâ Hafîzî Cûzcânî'nin Hayatı

Muhammed Yahyâ Hafîzî, 9 Eylül 1942'de Ser-i Pül'e bağlı Belüçhane köyünde, Abdülhafiz'in ilk çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Muhammed Yahya Hafîzî'nin babası hem şair hem de cami hocasıdır. Ailede üç erkek ve iki kız olmak üzere toplam beş çocuk dünyaya gelmiştir. Hafîzî'nin kardeşleri, şair veya yazar değildir; onlar babalarının mesleğini devam ettirerek cami hocalığı görevini sürdürmüşlerdir.

Hafîzî, ilkokulu Belüçhane'de ortaokul ve liseyi Ser-i-pül ilinin merkezinde bulunan Minhâcû'l-Sirâc Okulu'nda tamamlar. Hafîzî'nin edebiyatla ilk tanışıklığı ortaokul yıllarına denk gelir. Gençlik yıllarında zekasıyla öğretmenlerini kendine hayran bırakır. Bu yeteneğinin değerlendirilmesi için öğretmenleri tarafından desteklenir ve teşvik edilir. Birçok etkinliğe katılan Cûzcânî, bu etkinliklerde şiirler okuyarak büyük beğeni toplar. Şiirleri kısa zamanda gazetelerde yayımlanmaya başlar.

İlk şiirleri 1955'lerin başında "Cûzcân Halkım" başlığı altında tanınmaya başlar. Bu dönemde, şairin hem yazıları hem de şiirleri dergilerde yayımlanır.

Ardından lise eğitimini Ser-i pül şehrinde alır. Lise yıllarındayken Türk dünyasının önemli eserleri arasında yer alan Mahmud Kaşgarî'nin *Divânu Lügati't-Türk* ve Yusuf Has Hacib'nin *Kutadgu Bilig* adlı eserlerini okur. Bu eserler, Hafîzî'nin edebi gelişiminde ve fıkır dünyasında önemli bir yer tutar.

1966 yılında Ser-i pül ilinden Cûzcân'a gelen Hafîzî, burada öğretmen olarak çalışmaya başlar ve edebi toplantılara katılarak şiirlerini icra eder. Cûzcân'a yerleştikten sonra adına şiir de yazdığı müstakbel eşi Rana Gül ile tanışır. Bu evlilikten beş erkek ve dört kız çocuğu dünyaya gelir.

Devlet büyükleri tarafından belirli kademelere getirilen Yahya Hafîzî, Cûzcân Kültür ve Turizm Başkanlığına atanır. Başkanlık görevi sırasında yazmış olduğu şiirlerini basımevlerine gönderir ve büyük gazetelerde yayımlanır.

Edebi muhitlerde tanınmaya başlayan Hafîzî bu süreçte edebiyat hayatının en verimli dönemlerinden birini geçirir. Bu dönemde dokuz kitap yazar. Eserleri 2008 yılında, bütün şiirleri ise 2016 yılında yayımlanır. 2016 yılı Aralık ayında şairin şiir üzerine yazılarını topladığı ilk divanı Muhabbet-Name okuyucuyla buluşmuştur. Ayrıca her yıl ekim ayında Zahîrûddîn Muhammed Babür dergisinde şiirleri yayımlanmış ve Batur TV'de yayınlanan "Şiir Sarayı" programında düzenli olarak okunmuştur. Bu programda özellikle vatan sevgisi ve milletseverlik temalarını işleyen şiirlere yer verilmiştir. Şair, memuriyet hayatını tamamladıktan sonra Zahîrûddîn Muhammed Babür Derneği'ne üye olmuş ve bu derneğin yayın organı olan "İzgi Duygu: İyi Duygular" adlı köşede köşe yazarlığına başlamıştır. Daha sonra Zahîrûddîn Muhammed Babür Derneği'nin başkanlığına getirilmiştir. Özbek Halk Toprağı Şiir Ödülü'ne, 2015 yılında Ali Şir Nevâyî Ödülü'ne, ve 2018 yılında "Süveyda" adlı şiiriyle Zahîrûddîn Muhammed Babür Şiir Ödülü'ne layık görülmüştür. Zahîrûddîn Muhammed Babür Derneği, 2009 yılından itibaren Hafîzî ve tanınmış diğer şairlere her yıl şiir ödülü vermektedir.

Muhammed Yahya Hafîzî Cûzcânî, doğaçlama şiir söyleme yeteneğine sahip bir şairdir. Yurt içinde ve yurt dışında çeşitli şenliklerde ve programlarda şiir yarışmalarına katılmıştır. Özellikle Afganistan'ın kuzeyinde Farsça "Şiir Cengi" olarak bilinen şiirle atışma geleneğine katılmıştır. Bu geleneğe göre her şair kendi şiirlerini okuyarak programları ilgi çekici hale getirir ve dinleyicileri etkiler. Bu tür karşılaşmalar gençlerin şiire olan ilgisini artırır ve Afganistan'da şiir geleneğinin dinamik yönlerinden birini oluşturur. Bu tür etkinlikler, şairler arasında geleneksel şiirin ve kültürel değerlerin devamını sağlamakta büyük rol oynar. Şairlerin geleneğe olan ilgisi artar ve şiir geleneği Afgan kültüründe büyük önem kazanır. Zahîrûddîn Muhammed Babür Derneği, haftada bir akşam Cûzcân şairlerini bir araya getirir. Bu etkinlikte herkes kendi şiirini okur. Büyük şairler, yeni şiir yazmaya başlayanların şiirlerini vezin ve kafiye açısından değerlendirirler. Eğer şiir konusu güzel ve estetik açıdan başarılıysa, Muhammed Yahya Hafîzî gibi büyük şairler tarafından alkışlanırlar. Bu şekilde gençler şiir yazmaya teşvik edilirler.

Şiirleri ve yazılarıyla halkın gönlüne taht kuran Hafîzî, hayatının sonlarına kadar Zahîrûddîn Muhammed Babür Derneği'nin başkanlığını sürdürür. Ömrünün son dönemlerini Hindistan'da geçiren şair, Covid-19 hastalığına yakalanır ve bu hastalık sonucunda 3 Temmuz 2021 tarihinde

Hindistan'ın Delhi şehrinde vefat eder. 79 yaşında hayatını kaybeden Hafizî, Hindistan'dan Afganistan'a getirilir ve Cûzcân'da defnedilir.

1.2. Muhammed Yahya Hafizî Cûzcânî'nin Eserleri

1.2.1. Muhabbet-Nâme: 2011 yılında basılmış bir eserdir. Sosyal şiirler: Toplumsal konuları işleyen şiirler. Vatansever şiirler: Vatan ve millet sevgisini konu alan şiirler. Epik şiirler: Kahramanlık, büyük olaylar ve maceraları konu alan şiirler. Alay tarzında şiirler: İroni ve mizah içeren şiirler. Muhammed Yahya Hafizî, bu çeşitlilikle farklı temaları ve duyguları yansıtan zengin bir şiir dili kullanmıştır. (UYGUN, 2022)

1.2.2. Encüman-ı Ârâ-yı Hafizî Cûzcânî: Muhammed Yahya Hafizî'nin ikinci divanı Farsça olarak yazılmıştır. Farsça olarak yazılan bu divan, 2015 yılında Kabil'de basılmıştır. Bu divan toplamda on bölümden oluşmaktadır. 238 parça şiirden oluşmaktadır. (UYGUN, 2022)

1.2.3. Üstâd Kârî Muhammed 'Azım 'Azımî Eseri: Hafizî, yarım kalan Azımı'nin eserini üçüncü divanı olarak tamamlamıştır. Bu divan 1992 yılında Cûzcân basımevinde basılmıştır. Bu divanda yazar ilk önce Azımı'nin hayatını daha sonra şiirlerini incelemiştir. Divanın birinci sayfasında Cûzcân Valisi Azımı hakkında kendi fikirlerini açıklamıştır.

1.2.4. Edebî Fenler: 2008 yılında basılmıştır. Bu eserinde şair, şiirin nasıl yazılması gerektiğini ve şiirin yapısını ele almıştır. Arap edebiyatında olan önemli olayları ve gelişmeleri açıklamıştır. Farklı türlerde şiirlerin nasıl yazılması gerektiğini ve bu türler arasındaki farklar üzerinde durmuştur. Hafizî'nin bu kitabı şairin edebi tecrübelerini ve bilgisini, edebiyat ve fen arasındaki ilişkileri gözler önüne seren bir eser olarak dikkat çekmektedir. (UYGUN, 2022)

1.2.5. Nâdire Begüme Nişâne: Hafizî, 2010 yılında Nadire Begüm'ün kendisine ait şiirlerini toplayarak, onun hakkında yazılan şiirleri de içeren bir eser hazırlamıştır. Bu eserde Nadire Begüm'ün şöhretini, yeteneklerini ve onun bir şair olduğunu ve ne kadar büyük bir zekaya sahip bir kadın olduğunu vurgulamıştır. Bu tür eserler Özbek kültüründe nadir görülen bir örnektir. Nadire Begüm'ün hayatına dair bilgiler verirken, Muhammed Yahya Hafizî'nin eseri şöyle demiştir: "Nadire Begüm, soyadı Maher Ahım. 1792 yılında Andıcan'da doğmuştur. 1842 yılında Kuşandı'da vefat etmiştir." (CEVZİCANI, 2011)

Bu bilgiler, Nadire Begüm'ün doğum ve vefat yıllarını, doğum yerini ve vefat ettiği yeri göstermektedir. Nadire Begüm'ün yaşamıyla ilgili detaylar ve şiirlerle dolu bir eser, onun edebi mirasını ve yeteneğini koruyarak gelecek nesillere aktarmayı amaçlamıştır.

1.2.6.Nevâyîge Hediye: Muhammed Yahya Hafîzî Cûzcânî 2015 yılında "Nevâyî'ye Armağan" başlıklı bir eser hazırlamıştır. Bu eserde, Nāvāyī Nevâyî 'nin hayatı ve eserleri hakkında bilgiler verilmiştir. Mir Ali Şir Navayi'nin yaşamı boyunca telif ettiği eserleri, yeteneği, saray yaşamı ve etkileşimleri hakkında da detaylar içeren bir eser olan " Nevâyî'ye Armağan ", onun edebi mirasını ve kültürel önemini vurgulamayı amaçlamıştır. (CEVZİCANI, 2011)

1.2.7. Babür Gazâlıga Nazîre: 2016 yılında Zahîrüddin Muhammed Babür Derneği yayınevi tarafından Cûzcân'da yayınlanan eseri, Babür hakkındaki şiirleri toplayarak onun hayatını ve siyasi icraatlarını içermektedir. Muhammed Yahya Hafîzî eseri, Babür'ün edebi ve tarihi mirasını vurgulayan önemli bir kaynak olarak değerlendirilmektedir. (UYGUN, 2022)

1.2.8 Mevlânâ Gıyasüddin Himmet Dîvânı: Muhammed Yahya Hafîzî'nin 2016 yılında Cûzcân bölgesinden olan Mevlana Gıyasüddin'in şiirlerini topladığı eserdir. Bu çalışmayla Özbek edebiyatına ve Afganistan'da yaşayan Özbek halkına büyük katkı sağlanmıştır. Özbek edebiyatının önemli şairlerinden biri olan Mevlânâ Gıyasüddin'in şiirlerinin toplanarak yayımlaması, bu önemli şairin eserlerini koruma ve tanıtmaya açısından büyük bir adımdır. Özbek halkının edebi mirasına sahip çıkmak ve onu gelecek nesillere aktarmak, Hafîzî'nin bu çalışmasının temel amacı olmuştur. (UYGUN, 2022)

1.2.9. Dereliklerin Göz Yaş Dîvânı: Afganistan'ın kuzeyinden Mevlana Abdurreşit Cevherî'nin Hafîzî tarafından derlenmiş şiirlerinden oluşur. Muhammed Yahya Hafîzî, Mevlana Abdurreşit Cevheri'nin divanını toplayarak eksiklerini tamamlamış ve yeni kültürel bir biçimde yazıya geçirmiştir. (UYGUN, 2022)

1.3. Muhammed Yahya Hafîzî'nin Muhabbet-Nâme Dîvânı'ndaki Şiirler Üzerine

Şairin yarım asırlık edebi faaliyetinin mahsulü bu eser Gazeller, Kasideler, Ma'ârif Hakkıda, Muhammes ve Müstezadlar, Rubâ'iler ve Törtlikler, Mersiyeler ve Tanzlar başlıklarıyla yedi bölüme ayrılmıştır. Gazeller bölümünde

‘Arızîng körgen kişi hûrşid-i tâbân hoşlamas

Şem'-i rûhsârîngge bakқан mâh-ı tâbân hoşlamas G. 104/1

Köz mü bilmem yâ ki ol sâğar mıdur

Kaş mu bilmem katlıma hancer mıdur G. 76/1

Ol meh- i nâ-mihribân tâ boldı yanımdın cüdâ

Hasta cism- i nâ-tüvânım boldı cânımdın cüdâ G. 2/1

Merhabâ ey mâh-ı tâbân merhabâ

Merhabâ ey mihr-i rahşân merhabâ G.3/1

Neleyin serv-i revânım kelmedi

Bülbül-i şîrîn zebânım kelmedi G.442/1

Keldi gül faşlı nigârım kelmedi

Yâd itiban gül-'izârım kelmedi G. 443/1

Sâkin-i mey-hâne bolsam kâşki

Sâkî-i cānāne bolsam kâşki G. 445/1

örneklerinde olduğu gibi sevgiliye, sevgiliden ayrı kalmanın acılarına, şaraba, sâkîye dair lirik şiirler elbette yer almaktadır. Şair bu tür duygularını yansıtmada oldukça başarılıdır.

Mesleği öğretmenlik de olan bir aydının yaşadığı toplumun sorunlarına duyarsız kalması, sorunları ve çözüm yollarını eserlerinde işlememesi beklenemez. Çocuk denecek yaşlarda edebî faaliyetlere başlayan Hafîzî gazete, dergi, kitap gibi neşriyatla, televizyon gibi elektronik iletişim

araçlarıyla, derneklerle, yarışmalarla kısaca elindeki bütün imkanlarıyla yaşadığı topluma ışık tutmaya çalışmıştır. *Muhabbet-nâme*'de vatansever bir aydının çırpınıları muhtelif şiirlerde görülmektedir. Bu çalışmanın İçindekiler kısmına göz atıldığında bu zenginlik göze çarpacaktır. Aşağıda “vatansever aydın” kimliğini ortaya koyan birkaç beyit örnek olarak verilmiştir:

Ana tiliñni bilsenġ bī-gānelerge örget

Çin köñġül ile sevsenġ türkānalarga örget G. 33/1

(Savaşlar ve göçler milletleri başka milletlerin içinde asimile eden etkenlerin başında gelir. Asimile olmamak, kaybolup gitmemek için ana diline sahip çıkılmalıdır.)

Ey vaṭan ‘aṣamet ü şāniñge ḡurbān olam

Eski tāriḡ-i dıraḡşāniñge ḡurbān olam

(Şanlı vatana kurban olunur.)

Millet-i bī-çāremiz huşyār bolġay bolmaġay

Ḥāb-ı ġafletden turıp bīdār bolġay bolmaġay G. 425/1

(Kurtuluş için milletin gaflet uykusundn uyanması gerekir.)

Eğitim – öğretim hakkındaki düşüncelerini Ma’ārif Ḥaḡḡıda bölümünde toplayan Hafîzî; Mekteb Ḥaḡḡıda, Mektebim, Mektepge Bar Mektepge Bar, Kitāb Ḥaḡḡıda, Ūstād Ḥürmeti , Mu’allim, Mu’allim Ḥaḡḡıda, Balalar, Oġlım ve Bilim başlıklı manzumelerinde okul, okuma ve öğretmenin önemi üzerinde durmuş, milletin geleceği olan çocuklara şefkatli bir öğretmen edasıyla nasihatlerde bulunmuştur:

Mekteb ne ‘aceb güzel bināsın

Bes dil-keş-i ḡūb u dilrübāsın

Mektep ‘aceb kāşānedur

Ustādları ferzānedur

Mekteb barıṅ mektebke

Kān-i ‘ilm vü edebke

Cismim ara cān mektebim

Derdimge dermān mektebim

Ey meni cismim ara rūḥ u revānım mektebim

Rūḥ dimesmen belki cismim içre cānım mektebim

Ey ḥayātım barıda sen rāḥat-i cān mektebim

Arzıḡa cānımın kılsam seṅge ḡurbān mektebim

Baleler siz ḥürmet-i ustād itıṅ

Yahşı at birlen ellerıṅ yād itıṅ

Fürüg-i ‘ilm ü ‘irfāndur mu’allım

Cihān andan fürüzāndur mu’allım

Ottı eski ‘aşr-i devrān balalar

Keldi yengi naẓım-i cānān balalar

Şevḡ vü zevḡ birlen barıṅ mektep taman

Ders oḡıṅlar ez-dil vü cān balalar

1.3. Cûzcân ve Cûzcânî'nin Farklı Okunuşları Hakkında

Afganistan'ın otuz dört ilinden biri olan Cûzcân, ülkenin kuzey bölgesinde yer alır. Yönetim merkezi Şibergan'dır. VII. yüzyılda Toharistan'a bağlı olan bölge, daha sonra Arapların eline geçmiştir. Cengiz Han ve Timurlenk zamanında, bölgedeki tüm kentler yıkıma uğramış ancak verimli toprakları sayesinde bu kentler kısa zamanda yeniden gelişmiştir. Bu bölge, Türk halklarının yoğun olarak yaşadığı bir yer olma özelliğini korumuştur. İlin önemli yerleri Şibergan, Akça ve Karkin'dir. Eski harflerle “چوزجان” olarak yazılan bölgenin adı Cüzcan, Cûzcân, Cavzcan ve Cevizcan, Cevzican gibi farklı imla ve telaffuzlarla anılmaktadır. Biz Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi'ndeki “Cûzcân” ve ism-i mensûbu olarak da “Cûzcânî” şekillerini tercih ettik.

II. BÖLÜM

MUHABBET-NÂME

II.1. Nazım Şekilleri

Muhabbet-nâme Gazeller, Kasideler, Ma'ârif Hakkıda, Muhammes ve Müstezadlar, Rubâ'iler ve Törtlikler, Mersiyeler ve Tanzlar başlıklarıyla bölümlere ayrılmış olup bu bölümlerde yer alan nazım şekilleri aşağıdaki tabloda verilmiştir:

	Bölüm Adı	Şiir Sayısı	Açıklamalar
1	Gazeller	475	Kafiye harflerine göre sıralanmıştır.
2	Kasideler	20	
3	Ma'ârif Hakkıda	18	Manzumeler kaside nazım şeklinin özelliklerini taşımaktadır.
4	Muhammes ve Müstezadlar	4	
5	Rubâ'iler ve Törtlikler	18	15 rubai ve Törtlikler başlığında murabba nazım şeklinde 3 manzume yer almaktadır.
6	Mersiyeler	23	Çoğu kaside nazım şeklinde olup biri tercî-i benddir.
7	Tanzlar	31	Çoğu kaside nazım şekliyledir.
	Toplam	589	

II.2. Kafiye ve Redif

Muhammed Yahya Hafizî şiirlerinde kafiye ve redif kullanımında oldukça başarılıdır. Klasik divan tertibine göre sıralanan Gazeller bölümünde peltek se, ha ve ayın dışındaki bütün harflerle kafiyeli gazel yazmıştır. Gazeller harflere göre dağılımı Anadolu sahası divan şairlerinin divanlarındakine benzerlik göstermektedir. Hafizî'nin Muhabbet-nâme'sindeki gazellerin kafiye harflerine göre dağılımı şu tabloda net olarak görülmektedir:

Kafiye Harfi	Gazel sayısı		Kafiye Harfi	Gazel sayısı
ا	7		ض	5
ب	14		ط	1
ت	14		ظ	1
ث	0		ع	0
ج	5		غ	2
ح	0		ف	1
خ	4		ق	12
د	1		ك	43
ذ	3		ل	20
ر	42		م	38
ز	13		ن	87
س	16		و	10
ش	3		ه	67
ص	5		ی	61
			Toplam:	475

Divandan rastgele seçilmiş aşağıdaki beyitlerde şairin en az bir kelimelik redifleri ve zengin kafiye tercih ettiği görülmektedir. Örneklerde tespit ettiğimiz kafiye kelimelerinde Arapça ve Farsça kelime kullanılması durumu eserin genelinde de gözlemlenmektedir:

Ol meh-i nā-mihribān tā boldı yanımdın cüdā
 Hasta cism-i nā-tüvānım boldı cānımdın cüdā G. 2/1

Merḥabā ey māh-ı tābān merḥabā
 Merḥabā ey mihr-i raḥşān merḥabā G.3/1

Köz açıp baqqıl cihān birleşdiler
 Barça ebnā-yı zamān birleşdiler G. 64/1

‘Arızıñg körgeñ kişi hūrşid-i tābān hoşlamas
 Şem’-i rūḥsārıñge baqqan māh-ı tābān hoşlamas G. 104/1

Meni zār yıġlatıp hicriᅇde nālān ayladıᅇ kettiᅇ
Közimni yaşını deryā-yı ° ummān ayladıᅇ kettiᅇ G. 185/1

Men ol āvāre bülbul encümenden ayrılıp aldım
Temāᅇā-yı gül ü seyr-i emenden ayrılıp aldım G. 215/1

Firatıᅇdan almadı ᅇabr u arārım aydasın
Cām-ı ᅇabırım boldı lebriz ey nigārım aydasın G. 295/1

Hic kiᅇi ayrılmasun dildārıdan
Tā cihān bar mūnis u ġamᅇārıdan G. 326/1

Saıᅇga urmagıl gül deste deste
Bolur dīvāne bülbul deste deste G. 376/1

II.3. Vezin

ᅇair Muhabbet-Nāme’de aruzu başarıyla kullanmıᅇtır. Vezne uymayan mısralar baskı hatasından veya özellikle mahalli kelimelerin kullanıldıġı beyit ve mısralarda beyte nüfuz edemememizden kaynaklanmaktadır. Muhammed Yahya Hafizi’nin oka kullandıġı vezinler ᅇunlardır:

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Mefā’ilün Mefā’ilün Fe’ülün

Mefā’ilün Mefā’ilün Mefā’ilün Mefā’ilün

ARUZ VEZİNLERİ	SAYILAR
<i>Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün</i>	113
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün	118
Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün	3
Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün	3
Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün	2
Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün	47
Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün	10
Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün	25
Mef'ülü Mefā'ilün Mef'ülü Mefā'ilün	6
Mef'ülü Mefā'ilün Fe'ülün	17
Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün	22
Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün	57
Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün	5
Müfte'ilün Fā'ilün Müfte'ilün Fā'ilün	1
Müfte'ilün Mefā'ilün Müfte'ilün Mefā'ilün	4
Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün	4
Müfte'ilün Müfte'ilün Fā'ilün	4

II. 4 Eserin Dili

Eser Afganistan'da konuşulan Özbek Türkçesiyle yazılmış, yer yer mahallî ağız da eserlere yansıtılmıştır. Türkiye Türkçesi konuşan okuyucuların bu eseri anlamaları için divan şiiri kelime ve mazmunlarına hakim

olmaları yanında Doğu Türkçesinin temel hususlarını bilmeleri gerekmektedir. Metinde sıkça geçen bazı kelimeler ve anlamları aşağıda verilmiştir:

Acrelmek	:	Yolunu kaybetmek
Açılğan	:	Açılan
Adaşmak	:	Yolunu kaybetmek
Ahtermek	:	Aramak
Ara	:	Orta
Arzıgay	:	Değer
Aynalmak	:	Dönmek
Bet	:	Yüz
Bir-gine	:	Bir kere
Birmek	:	Vermek
Boyalmak	:	Boya yapmak
Bolmak	:	Olmak
Çaknamak	:	Güzel kokmak
Çapağlamak	:	Alkışlamak
Çedealmay	:	Dayanamamak
Çeng	:	Toz, gubar
Çeraylık	:	Güzellik
Çet	:	Yan, köşe
Çin	:	Gerçekten
Enağa	:	Kardeş
Hızlaşmak	:	Zıplamak
Hoşlamak	:	Beğenmek
İmdi	:	Şimdi
İmdi bes	:	Artık yeter
İşanmak	:	İnanmak
Kaçangaça	:	Ne zamana kadar
Kança	:	Ne kadar
Karamak	:	Bakmak
Karaş	:	Bakış
Karı	:	Yaşlı
Kaşımga	:	Karşımda
Kayga	:	Nereye
Kaygu	:	Kaygı
Kaysı	:	Hangisi
Kaytıp	:	Dönüp
Keçmek	:	Vaz geçmek

Keyin	: Geride kalan
ırlaga	: Nerelere
Kop	: ok
orşamak	: Düzeltmek
Köksüm	: Göğüsüm
Körge	: Gören
Köz tekme	: Nazar değmek
uyuş	: Güneş
Mendek	: Ben gibi
Menge	: Bana
Munça	: Bu kadar
Oşamak	: Benzemek
Olturmak	: Oturmak
Otmak	: Geçmek
Oyalmak	: Utanmak
Oylamak	: Düşünmek
Örgeleyin	: Kurban olayım
Rengi saman	: Yüzü sarı
Sabağ	: Ders, eğitim
Sağınmak	: Özlemek
Sarı	: Taraf
Sözlemek	: Konuşmak
Şeldirağ	: Ayağa takılan zil
Tā keygeçe	: Ne zamana kadar
Tam	: Oda
Taman	: Taraf
Tapmak	: Bulmak
Tartmak	: Çekmek
Tençlik	: Huzur, sağlık
Tengekmek	: Sabahlayan
Terik	: Diri, canlı
Termelmek	: Tırmanmak
Teşkeri	: Dışarı
Teşlemek	: Bırakmak
Tökmek	: Dökmek
Urış	: Kavg
Üzelmek	: Kopmak
Yağlığ	: Yağlı

Yalġan	:	Yalan
Yalġuz	:	Yalnız
Yaruġ	:	Geniş
Yasanmak	:	Süslenmek
Yaş	:	Genç
Yaşırmak	:	Saklamak
Yengi	:	Yeni
Yıtmak	:	Kayb olmak
Yohlamak	:	Hatırlamak
Yokalmak	:	Yok olmak

III. BÖLÜM

MUHABBET-NÂME’NİN TRANSKRİPSİYONLU METNİ

Ġazeller [Elif (İ) Kafiye]¹

S1

1. Bâġ Ara

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Ķāmetiñni tā ki kıldıñgilve-fermā bāġ ara

İl içinde ayladıñgilmaşerni ber-pā bāġ ara

Sen eger bolsañgilülistān içre ey sīmin beden

Sebze vü gülñi kişil kılmās temāşā bāġ ara

Oldı yüziñgilbaķıp bī-çāre nergīs şermiden

Barmas irdiñgilkaşki ey közi şehlā bāġ ara

Sebzeler başın koyıp yer üzre yatken ser-be-ser

İntizār maķdemiñgilge ey dil ārā bāġ ara

Ķāmetiñgilkörgeç sarı oldı hıçāletden beri

Örgelip boyı başıñgilden serv-i ra’nā bāġ ara

Gül yüziñgilkördi mü bilmem ne boldı ey güzel

Ĥayl-i bülbüller içinde tüştü ġavġā bāġ ara

Ey Ĥafizī bāde içseñgil yār u dōstlar birle iç

Bolmaġay keyfiyyeti niçün ki tenhā bāġ ara

¹ Eserde bu başlık yoktur, kafiye harflerini gösteren başlıklar tarafımızdan konulmuştur.

S1

2. Yanımdın Cüdā

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ol meh-i nā-mihribān tā boldı yanımdın cüdā

Hasta cism-i nā-tüvānım boldı cānımdın cüdā

Bar-ı ğamdan kāmetim aytıñ niçük ham bolmasun

Ger felek kılsa meni ebrū kemānımdın cüdā

Ne uçun bülbül gibi nāliş ü efgān aylamay

Aylasa şayyād-ı zālīm āşiyānımdan cüdā

Zevk-i seyr-i gül kımas köñgöl kuşu ey dōstlar

Bāğ ara barsam eger serv ü revānımdın cüdā

Hîç kişiden tā şu dem luţ u nevāziş körmedim

Tā şol dem kim bolıp men mihribānımdın cüdā

Fırkatıdın men Hāfîzî yığlamay kim yığlasun

Acrelip kılsam o şol ārām-ı cānımdın cüdā

S2

3. Merhabā

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Merhabā ey māh-ı tābān merhabā

Merhabā ey mihr-i raḥşān merhabā

Merhabā ey ma'den-i mihr ü vefā

Merhabā ey kân-ı iḥsān merhabā

Her tamanga köz açıp kılsaŋ nazar
Ol taman bolgay fūrūzān merḥabā

Çün kara zülfiŋ gibi ey meh-cebīn
Kılma ḥālimni perīṣān merḥabā

Āteş-i hicriŋge taşlap ‘aķıbet
Ayladıŋ cismimni biryān merḥabā

Men gibi yürgen kişini sanı yok
Ḥaşretiŋden zār u nālān merḥabā

Koy qadem külbem sarı ey nāzenīn
Aylayın cānımnı qurbān merḥabā

Pertev-i ḥüsniŋden ey ḥūrşīd liķā
Aylagıl külbemni raḥşān merḥaba

Raḥım kıl miskīn Ḥafīzī ḥālige
Ey şeh-i ḥübān-ı devrān merḥabā

S3

4. Meşredden Peyrevlik

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Müjde ey köŋül nigārım keldi ya
Sorgalı ḥālimni yārım keldi ya

Mey içip geldik yanıp mey-ḥānedin
Mest olup közi ḥumārım keldi ya

Qalmadı könglimde imdi zerre ğam
Çünkü yār-ı ğamgüsārım keldi ya

‘Ömrler irdim yolıda intizār
İsteban aḥvāl-ı zārım keldi ya

İmdi yok könglimde ğam ölsem eger
Şāḥib-i gūr-i mezārım keldi ya

Öldürür mü koydurur mu meylide
Çünkü şāḥib ihtiyārım keldi ya

Seyr-i bāğ u bostānnı neyleyin
Ey Ḥafīzī gül-’izārım keldi ya

S4

5. Cānım Fedā

Fe’ülün Fe’ülün Fe’ülün Fe’ül
Cefā birle cevriṅge cānım fedā
Ne cān belki cān u cihānım fedā

Sitem birle zulmıṅga ey nāzenīn
Qarār u şekīb ü tüvānım fedā

Seni vaşf-ı la’l-ı lebiṅge bütā
Tilim şadқа bolsın zebānım fedā

Seni rāh-ı ‘aşkıṅga ey meh-liqā
Bolsın nām u neng ü nişānım fedā

Vişālîṅṅ yolıda çekip renc ü ğam
Niçük boldı ‘ömr-i cüvānım fedā

S4

6. Oka

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Kelmesenṅ köṅglüm perīşāndur oka

Fırqatıṅṅdan zār u nālāndur oka

İkki fettān közleriṅṅni baķışı

Ġāretiden birle ĩmāndur oka

Menṅe birgen cevır ile āzārleriṅṅ

Rāstin aytsam rāḥat-ı cāndur oka

Bir men-i miskīn aymam ḥüsnüṅṅge lāl

Berçe ‘alem senṅe ḥayrāndur oka

Örgeleyin ḥımça boyıṅṅdan seniṅṅ

Her sarı yürgende lertzāndur oka

Şadқа-i la’l-ı lebiṅṅ olsam seni

Dā’imā körgende ḥandāndur oka

Derd-i hicriṅṅden Ḥafīzī tün ü kün

Közi giryān baĝrı biryāndur oka

7. Gül-i Ra'nā

Mef'ulü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

Güller içide maqbül u zībā gül-i ra'nā
Bi'l-ḥaṣṣa bahār faşlıda cānā gül-i ra'nā

Hengām-ı bahār olsa u faşlı gül-i nevrüz
Men bolsam u ma'sūka-ı zībā gül-i ra'nā

Men bolsam u mey bolsa u sāķī bile muṭrīb
Bāğ bolsa vü bir gūşe-i tenhā gül-i ra'nā

Ser mest bolayban yār bilen şahn-ı çemende
Ḳelseng yürüban seyr ü temāşā gül-i ra'nā

Āşüb-ı kıyāmetni be-pā aylagan el-ḥaḳ
Üstige kıyıp cāme-i zībā gül-i ra'nā

Şāḥ üzreni mahşerni salıpdur çemen içre
Vaşfiga anıḡ bülbul-i gūyā gül-i ra'nā

Sūsenni kişi tilige almas bu faşıl-da
Cāyığa buse hüsni firībā gül-i ra'nā

Bir lahza temāşası anıḡ faşl-ı bahārda
Yüz derd ü kesellikde müdāvā gül-i ra'na

Teşrif-i ḳadumız bile ey dōst-i 'azīzler
Ser-tā-ser bol dāmen-i şahrā gül-i ra'nā

Bir dāmene deşt ile şahrānı dimes men
Bil-muḳaddemden kör anı dünyā gül-i ra'nā

Bāğ içre ḳadem ḳoygalı cā yoḳdur Ḥafīzī
Zīrā ki irür şahnı serā- pā gül-i ra'nā

[BE (ب) Kafiyele Gazeller]

S6

8. Ayrılıp

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ketti yanımdan dirîğ ol māh-ı tābān ayrılıp
Ḳıldı dünyānı közümge tārīkistān ayrılıp

Şunça kaygu u alemler üstige ey nāzenīn
Ḳılmagıl mundan ziyād ḥālim perīşān ayrılıp

Ḳılmagıl munça cūdālīg zevḳini köngülge cā
Bir küni cānā bularsan sen pişeymān ayrılıp

Şunça birgen cevır ü āzārıñ değıl sen az mı da
Üstige bağırm aytarsan te-be-te ḳan ayrılıp

Ger tenimden ayrılban ketse cānım bāḳı yoḳ
Ketmesün Yā Rab yanımdan yār-ı cānān ayrılıp

Hiç bir 'aşık meniñdek yārdan ey dōstlar
Ḳalmasun aylañ du'a zār u perīşān ayrılıp

S7

Ey Hafîzî kumrîdak figân çekermen hiçrîngden
Tâ ki yanımdan ketîpdür serv ü reyhân ayrılıp

9. Bahār Eyyāmı

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Yine keldi bahār eyyāmi zīb u bostān aylap
Serā pāy-ı cihānni bi-gümān reşk-i cinān aylap

Açıbān reng-be-reng güllerni şahñ bāğ u bostān aylap
Keledür özni yüz 'işve bilen 'anbar feşān aylap

Tabi'at şunça hem zībā bolupdur oşbu eyyāmda
Adağığa aytıp bolmas anıñg vaşfın beyān aylap

Ki gel ey bābe dehķān bāğ ara kim işni vaķtıdur
Oturma oyda munça reng-i rūyıñg za'ferān aylap

Ne hoşdur oşbu eyyāmda kişi dōstlar bilen birgeh
Çıķıban yürseler deştlerde seyr-i bostān aylap

Vefā istep yolınga kem cefā kördi mi ey zālım
Ne hācetdür yasanasın 'aşķıñgñı imtihān aylap

S8

10. Yasanıp

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

Gölgün yasanıp oy sarıdan çıķdı dirilip
Körgeñ sarı cism ü bedenim ketti zirilip

Bir nīm nigāh birle alıp 'aķl u hoşımnı
Ketti külüban ķahķaha urıp mest hirlip

Menden senge ağıyar ne dedi rāstın aytgıl
Ol gūşede āheste kulağınga bedirlip

Rūzı ki tūşipdür anı sevdası başınga
Aynaldı başım her sarı kop gende girilip

Közimni yaşı ey şanma derd ü ğamıngdan
Deryā gibi her yanda revān boldı şirilip

Va'deyi firākıngde seni muter-i şevkim
Pençer bolıban kaldı eya şūh girilip

Tā tūştı közim gülşen hūsnige Hafızı
Köngülim kuşı köksimden uçıp ketti pirilip

S8

11. Sağınıp

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Körgeli hūsniñni ey dildār keldim sağınıp
Aç yüziñni teşne-yi dīdār keldim sağınıp

Sen ki bir bar kelmeding hāl-i dilimni sorgalı
Ol ki men ayırdım seni bar bar keldim sağınıp

Gül yüziñni seyriğe muştākıdım dīvāne-vār
Bağ hūsniñge bu kün men zār keldim sağınıp

Baski kop tartıp cefâ ü cevri hicriñni seni
Şol uçun efsürde ü bî-mâr keldim sağınp

Ey şanem sevdâyı ‘aşkıñni çidealmay nâ-‘ilaç
Tağ u taşlarnı gezip bāzār keldim sağınp

Yollarıñga termelip kör boldı közim ‘aķıbet
Kelmediñ ħālım sorap nâ-çār keldim sağınp

Bir küni ħüni cemālīñni toyıp men ketmedim
Dergehiñge ey peri her bar keldim sağınp

Men Ħafīzī ħaşretiñden nāle u feryād çekip
Yağlap yağlap işikiñge zār keldim sağınp

S9

12. Nigār Keldi Yine

Mefā’ilün Fe’ilātün Mefā’ilün Fe’ilün

Nigār keldi yine qaşını kemāne kılp
Müje okını atıp köksime nişāne kılp

Qolıga ħancer-i kīn ü kerişmesin alıp
Alur cānımnı ħareng nāz u ‘āşıkāne kılp

Köñgöl oynı ħarāp itmese anıñ qoymas
Közimni yaşını deryā gibi revāne kılp

Boyıñlı zār zebün aylagandan ey zālım
Āh gel cānımnı tenimden luţf bî-kerāne kılp

Merām u maqşedi köñglüm perîşân itmekdur
Közige sürme koyıp zülflerini şâne kılıp

Eya leylî-veş tilbelikde mecnun dek
Îl içre ayladıñg âhırımın fesañe kılıp

S10

13. Ne ‘Aceb

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Sākin-i mey-ḥāne bolsam ne ‘aceb
‘Aşık-ı peymāne bolsam ne ‘aceb

Ol perī rū birle hem sāğar bolıp
Mey içip mestāne bolsam ne ‘aceb

‘Aql u hoşımden bī- kebār ayrılıp
Îl ara dīvāne bolsam ne ‘aceb

Ḥāne ğ kâşāneni terk aylabān
Bī-ser ü sāmāne bolsam ne ‘aceb

Tilbe ü dīvānelikde dehr ara
Kaşşe ü efsāne bolsam ne ‘aceb

Şem’-i rūḥsārıñge ey zībā şanam
Aylanıp pervāne bolsam ne ‘aceb

Ey Ḥafîzî ol perîññg hicriden
Her zamān biryāne olsam ne ‘aceb

14. Ayrılıp

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Kayga ketting mendan ey serv-i hırāmān ayrılıp
 'Aşıkıñgı aylabān zār u perīşān ayrılıp

Koydurıp cism ü ten zārımnı hicrān otıga
 Bī-mürvet ketting āhır şād ü handān ayrılıp

Oşbu ehvāl dil-i zārınga raḥmıñg kelmedi
 Kırlıge ketting degil ey nā-müslümān ayrılıp

Ger tereḥḥum aylaban ḥāl-i dilimni sormasañg
 Yekke ü yalguz çalıp men zār u ḥayrān ayrılıp

Cüz şefā-i dārīyu vaşlıñgden özge ey peri
 Tapmadım derdimge cānā zerre dermān ayrılıp

Bol biyābān deştige taşlap meni ey leyli veş
 mişli mecnun ayladıñg il içre destān ayrılıp

bilmedim kimden sorap nām u nişānıñgıni tapay
 deşt u şahrālarını izlep zār u ser-sān ayrılıp

15. Meh-i Tābān

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

Ne meh-i tābān erur ol rūy-ı rūḡṡānıḡ çı-ḡūb
Ne gül-i nergis senıḡ ol çeşm-i fettānıḡ çı- ḡūb

Ne şanevber teng kelur boyınga ne şemşād u serv
Hiçbiri cānā imesdur ḡad-ı reyḡānıḡ çı- ḡūb

Ne ḡamer ne zūhre ne nāhide hiç ḡaysı imes
Pertev-i ḡüsn-u cemāl u māh-ı tābānıḡ çı- ḡūb

Gerçi tāvūs 'işvesige şehirdür 'alem ara
Bolsa hem ḡayda bolur nāz u ḡırāmānıḡ çı-ḡūb

İsteMıḡ ḡulmıḡ cefā ü cevr ü ḡışm ḡāzabıḡ
Meḡe ey şūḡ-ı sitemger luḡf-ı iḡsānıḡ çı-ḡūb

Gop beyāz u defter ü dīvānni kördim şi'rini
Ey Ḥafızı kördim eş'ār-ı dīvānıḡ çı-ḡūb

16. Ayrılıp

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

Körmedim bir rüz-ı ḡoş ey yār sendan ayrılıp
Ottı mātemde kūnim dildār sendan ayrılıp

Tün ü kūn hier ü firāḡıḡdan seni ey nāzenīn
Yanamen ot içre bir dek yār senden ayrılıp

Sormagıl hāl-ı dil-ı zārımnı menden ey peri
Tartamen kop renc ile āzār senden ayrılıp

Yer yüzini aḥterip sendek menḡe ey nāzenīn
Tapmadım özge netey ḡam-hār senden ayrılıp

Tapmadım bir hem dem-i hemrāz tā anga barıp
Aylasam derdimni men izhār senden ayrılıp

Bilmes irdim kıymet ü qadr u vişālīḡ seni
‘Alem hicrānde bildim yār senden ayrılıp

Bu teriklik ḡayāt sensiz Ḥafīzī ḡālimgē
Laḡzasıdır bil anıḡ düşvār senden ayrılıp

S13

17. Ne Belā Ḥūb

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

Ey serv-i sehi-qadd ü nihālīḡ ne qadar ḡūb
Ol kāmēt-i şemşad mīşālīḡ ne belā ḡūb

Ḥüsniḡni qadr-ı maḡbul u zībā u dil angīz
Aynıḡsa seniḡ mihr-i cemālīḡ ne belā ḡūb

Ḳurbān seni ol peste ḡāndānıḡga cānım
Ol la’l-ı lebiḡ gencide-i ḡālīḡ ne belā ḡūb

Cānā hūner-i nāz u adāḡ ḡanḡa güzeldür
Üstiḡe anıḡ fażl-ı kemālīḡ ne belā ḡūb

‘Aşıkı ne öldürmeğe ey âfet-i devrân
Cellâd közi ile katl-i kâtılınğ ne belâ hûb

Hâlimni periş itmeg uçun ey bût-ı tenâz
Ol zülf-i perîşân u keşâlinğ ne belâ hûb

Hicriñ seni bî-çâre Hafîzî’ge ne müşkil
Ger bolsa naşip ange vişâlinğ ne belâ hûb

S14

18. Dildârı Hûb

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

Her kişini bolsa ger dildârı hûb
Bolğusaydur kârı birlen bârı hûb

Ne uçun bolmay adâyı sözleri
Tûti yengliğ bolsa ger güftârı hûb

Ey hoş ol ‘aşık miskîn kim anıñ
Bolsa yâr u hem dem-i gam-hârı hûb

Râh u refâtârıga ger baksañ anıñ
Barça hûbândan anı geştârı hûb

Her cefâ itse haqqımga bakı yok
Meñge yârı luftıdan âzârı hûb

‘Abid ü zâhid ber haq kim irür
Bolsa anıñ tesbih ü zenârı hûb

Almagay tam turıdan özge cāy
Bolmasa her kimni ger destār hūb

Her kişiniñ ta'bi hoş bolsa anıñ
Ey Hafızı' bī-gümān eş'arı hūb

S14

19. Şır ü Şeker

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'lātün Fā'ilün

Ey kadet mānend-i serv vey rūḥat çün āfitāb
Oşbu tūbā sāyesinde hoş kişi kim bolsa ḥāb

Hübrüyān gerçe bisyār and ammā zān heme
Yekke ü yalgız senin ey şūḥ kılıp men intiḥāb

Her ki bīned sāğar-i çeşm-i siyāh-i mest-i tū
Tā kıyāmet almağaydur qolığa cām-ı şarāp

Ey şeh-i ḥūbāb be-ḥāl-i miskīnet raḥmı nemā
Elticā aylap ḥuzūrınğa bolupdur baryāp

Bol cevāp ol ğazel kim cāmı aytıpdur anıñ
“Ey lebet pūr ḥande vü çeşm-i siyāhet mest-i hūb”

Ey Hafızı' cüz tū in şehkār şı'r cāmı rā
İkki dünyā bir bosa hiç kim biralmaydur cevāp

20. Tākatım Tāk Oldı

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Tākatım tāk oldı hulkım çeşm-i giryānıñ körip

Qalmadı şabr u çidem hāl-i perışānıñ körip

Tā be-key hūnābe olsun imişim señge bakıp

Qança leb kan yıǵlayın men çeşm-i giryānıñ körip

Tā-be çend zerdābe bolsın içişim ğam qolıdan

Kūçe ü bāzārda her-dem tıfl 'üryānıñ körip

Qança feryād u fiğān aylap yaqamdı çāk itey

Jent jent koylak u çāk-ı girībānıñ körip

Yaqasın çāk aylaban men yıǵlamay kim yıǵlasun

Deşt ü şahrālarg yürgen hāl-i çobānıñ körip

Ne uçun köñglüm oyı baqqındı virān olmasun

Yer bilen yeksāne bolgan köşk ü eyvānıñ körip

Qaysı bir derd-i dilimni señge aylayın beyān

Ey büyük halkım bu ehvāl perışānıñ körip

Başka ārmān almaqay k   limde  lsem ey ilim
Eski ş n u şevket   fer unde devr n   k rip

ana aytg l şabr u  ket birle ber-d şt aylay n
Oşbu   l-i aptar u z r-  per ş n   k rip

Na're tart p kir g reş meyd n da merd ne-v r
L l als n  alk-  ' lem t  ki 'iş n   k rip

Her tamandan kişintip at   n  kir meyd n ara
Titres n yer bile  sum n t  ki cevl n   k rip

Baş k tergil F riy b u Cevzic n n y rtiden
T  ki tursun  alk-  B t r Semengan   k rip

Tur ki g l t  c nbeş   den ilh m alsunlar sen   
 alk-  unduz u Semeng n u Bedeşş n   k rip

Neyze   t r   kem n    birle kir meyd n ara
Yavlar     ayretge alsun z rb-  peyk n   k rip

C n u dilleri bilen yan   da turganlar sen   
Bu g reş meyd n da Ser-i p l u Ba l n   k rip

Ɩoyki tüşsin lerze fâşistlerni kâh u ƙaşrige
 Żarb-ı dest petek ü çekiş birle sendânıñg körip

21. Taƙlıd-i Ferhâd

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Ey köñgöl bî-hûde feryâd etme kop

Bî- sebeb öziñgni nâ-şâd etme kop

Ĥûbrûlardan vefâ ƙıƙmas bilıñg

Sen alardan aldıma yâd itme kop

Bolmasa ger yâr şiriniñg seni

Bî-cihet taƙlıd-i ferhâd itme kop

Ĥâne-i zâlım ĥarâbdur 'aƙıbet

Cevr-i bî-ĥad ey perî-zâd itme kop

Raĥm ƙılgıl 'aşıƙıñgni ĥâlıga

Tengriden ƙorƙ munça bî-dâd itme kop

Mâl-ı dünyânı beƙâsı yoƙ inem

Anga sen köñgliñgni dil-şâd itme kop

Ey Ĥafîzî ƙağır içsenğ meylige

Lek özni anga mu'tâd itme kop

22. Meşrepden Peyrevlik

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Hübrülar 'aşkıdın dīvāne boldum 'aķıbet

Tilbeyi yeṅliḡ bī-ser ü sāmāne boldum 'aķıbet

Sormagıl sevdāyı 'aşkıṅnı eya leylī-veşim

İl ara mecnun gibi efsāne boldum 'aķıbet

Her taman barsam başıṅga āsumāndan taş yaḡar

Küçelerde bāzi tıflāne boldum 'aķıbet

Anadan toḡmış küniden körmedim bir rüz-ı hoş

Bu belā ḡam kolıdan dīvāne boldum 'aķıbet

Hiç kişi Yā Rab meniṅdek körmesün āvārelik

Bol herāset deşti de ser-sāne boldum 'aķıbet

Yād ol künler ki āsumānge aytardı ref'atım

Ey Ḥafızī yer bile yeksāne boldum 'aķıbet

23. Serv-i Kāmet

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Fe'ūlūn

Adāyīṅ men seṅge ey serv-i kāmet

Bilürsin özge itmeğeyim ne hācet

Seniṅ her tīr-i mejegānıṅdan ey şūh

İrür köksim ara yüzmiṅ cerāhet

Dil ü cānım fedāyı nām-ı pākiṅ

Tutıp bolmas atıṅnı bī-ṭahāret

Ne hūr u ne perī ne bār mülkke

Bu hūsın u şuret u nāz u nezāket

Cihānge ānçe kördim dilrübālar

Anıṅça körmedim şāhib-i mehāret

Anga her bendeni ger tüşse közi

Qılurdan birle imānnı gāret

Yüzini körmesem bir laḫza cānā

Bolur başınga ol laḫza kıyāmet

Ḥafīzī'ge müyesser bolsa vaşlıṅ

Ḥūdā'den istemeydür başka devlet

24. Bir Kelip Ket

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün

Yanınga ey dil-ārā bir kelip ket

Birip dilge tesellā bir kelip ket

Alıp eḥvāl-i zār-ı Yusufiṅnı

Eya mäh-ı züleyhā bir kelip ket

Eger eḥvāl-ı zārım sormasaṅg hem

Çaşınga tek ü tenhā bir kelip ket

Toyıp ḥüsn ü cemālınṅnı nigārā

Çaylı seyr ü temāşā bir kelip ket

Çıyāmetdür seniṅg hicriṅgden ey şūḥ

Başınga oşbu dünyā bir kelip ket

Mîşāl-ı bülbul ey şūḥ gül yüziṅgge

İrür men zār u şeydā bir kelip ket

Fedā olsun Ḥafîzî’kâmetiṅgge

Elā ey serv ü ra’nā bir kelip ket

25. ‘Aķıbet

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Ėam bilen hem-ķāne boldum ‘aķıbet

Sākın-ı ġam-ķāne boldum ‘aķıbet

Oşbu ķayġu u alemniġ ħolıdan

Tün ü kün giryāne boldum ‘aķıbet

Acrelip ‘aķl u hoşımdan vā dirīġ

Her taraf sevlāne boldum ‘aķıbet

Ey şanem sevdāyı ‘aşķıġdan seni

Bī ser ü sāmāne boldum ‘aķıbet

Şem’-i ħüsniġge seni ey nāzenīn

Koygalı pervāne boldum ‘aķıbet

Ayrılıp ħıyeş ü tebārdan netey

Ta’na-i bīġāne boldum ‘aķıbet

Ey Ĥafīzī’ ol perīniġ ‘aşķıdan

Neyleyin dīvāne boldum ‘aķıbet

26. Peymāne Ğanīmet

Mef'ūlū Mefā'ilū Mefā'ilū Fe'ūlūn

Eyyām-ı bahār sāġar u peymāne ğanīmet

Seyr ü çemen ü deşt ile dāmāne ğanīmet

Yüz Meksika u Londra u Paris ile Rum'dan

Ger bolsa müyesser Menġe Ferġane ğanīmet

Zāhid sen u ol mescīd ü tã'at u ibādāt

Men tilbege şol güşe-i mey-ĥāne ğanīmet

Sen bilgil vü ol cennet ol ĥūr ile ğalmān

Bir laĥza Menġe dilber cānāne ğanīmet

Vā'z sen vü ol merdüm-i nādān ile pending

Men sādege şol kışşe vü efsāne ğanīmet

Ol 'aķıl kim tekmesese ger tūdege feyzi

Menġe mertebe andan köre dīvāne ğanīmet

Peymāne 'ömrinġ seni tolmasaydın aldın

Sāķi ķadeĥ sün sāġar u peymāne ğanīmet

27. Selāmet

Mef'ūlū Mefā'ilū Mefā'ilū Fe'ūlūn

Bolsun cihān barıça cānāne selāmet

Ol dılber-i cānāne vü yekdāne selāmet

Ol şem'-i cemālīṅga anga tengri biridir

Ḳalmas anı devrānıda pervāne selāmet

Ger bāde içip tilbeliğ itsem 'acebi yok

Zincir bosun zinde ü zevlāne selāmet

Her şehr ü diyārıga anga tüşse güzāri

Hoşyār amān ḳalmas u dīvāne selāmet

Taşkent'te mey ḳoymasa ol şūḥ-ı perī-zād

Olsun Semerkend ile Fergāne selāmet

Bī-hūde irür ğam igeniṅ oşbu cihānda

Yanıṅda bosa sāğar u peymāne selāmet

Men mundan eīsr-i ğam u ḥasrette Ḥafīzī

Ağyārı köriṅ ser-ḥoş-ı mestāne selāmet

28. İftihāriyet

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

Ne terk-i hāne ne terk-i diyār it

Ne gurbette özingni hār u zār it

Eger āzādelik isteysen özge

Boyınḡnı serv yengliḡ üstü-vār it

Güreş meydānıḡa kir belni bağlap

Şufūf yavlarınḡnı tār u mār it

Bu zālım tālīb-ı islām nimānıḡ

Cihān ehligе seyrin āşikār it

Vaṭannı yolıḡa ey ülkedaşım

Żarūret bolsa cānıḡnı nişār it

Yok itip ülkeden ceng ü cedālını

Anıḡ urıḡa şulhınıḡ ber-ķarār it

Bu virāne diyārını kayta ķorşap

Anıḡ reşk-i cenān u lāle zār it

Ḥafīzī cevheri dek rüstemmāne

Vaṭan yolıda ölsenḡ iftiḡariyāt

29. Nā-tüvān Millet

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

Cihānge bar mukin bizler kabi hem nā-tüvān millet

Ġarib ü bī-kes bī-köy bī-nām u nişān millet

Ġulām-i zer ħarid ħalke ber-güş qomuntānlar

Esīr-i zīr-i dest-i merdümān beg ü ħān millet

İşançım kelmegeydür yer yüzige tā bu ħad bolsa

Gedāyı miskīn der-mānde bir luqme-i nān millet

Ata oğlıga kılmās 'itimād oğlu atasıga

Niçük ey dōst u yārlar bolmasun āḫır zamān millet

Şaḡāl dek burmuşıp her ḡāre ü cerge ser-be-ser yatgan

O künki şir ḡarān men digen ki arslan millet

Ne māl u ħālige şāḫīb ne cism ü cānıga mālık

Bu yengliḡ hem bulur mu yer yüzige zinde cān millet

Nihāl qāmeti efsürde ü bergi ħazān olgan

'Alil ü nā-tüvān u rengi rūyı za'ferān millet

30. ‘Aķıbet

Mef’ülü Fā’ilātü Mefā’ilü Fā’ilün

Āh neyley űlkemiz virāne boldı ‘akıbet

Pāy-māl-ı leşger-i bī-gāne boldı ‘aķıbet

Cāyı emn ü güşeyi ‘ayş u firāgat ķalmadı

Her taman baķsaᅇ anı ğam-ķāne boldı ‘aķıbet

Oşbu fiyr rāket ü iskard u bemniᅇ kolıdan

Ĥāne ü kāşānemiz virāne boldı ‘aķıbet

Ata birle analar bī-ķāre ferzend dāĝından

‘Aķl u hoşdan acrelip dīvāne boldı ‘aķıbet

İlimiz ferhengimiz bī-ma’ārifetlikden ķöriᅇ

Yer yüzige atalar efsāne boldı ‘aķıbet

Oşbu āzādlık sever Bātür dilā-ver ĥalķımız

Zır desti merdüm bī-gāne boldı ‘aķıbet

Mektep medresemizni ķör ki ķālíp cevriden

Senᅇri eşrār veyā ĥer-ķāne boldı ‘aķıbet

31. ‘Aķıbet

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

İl uçun zindāne boldum ‘aķıbet

Günde ü zevlāne boldum ‘aķıbet

Bol cefā-keş tūdeler ķayğgusından

Neyleyin dīvāne boldum ‘aķıbet

Oşbu istibdātga ķarşı nā-‘ilāç

Hışm ile işyāne boldun ‘aķıbet

Ten-be-ten müşt ü yeķan yavlar bilen

Şaķnayı meydāne boldum ‘aķıbet

Yığlaban kōz yaşıını deryāsından

Mevce tūfāne boldum ‘aķıbet

Ciğd yengliğ bu felek gerdişiden

Sāķını virāne boldum ‘aķıbet

Ey Hāfızī oşbu millet yolıda

Küşte ü ķurbāne boldum ‘aķıbet

32. Bî- nevā Millet

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

Cihānge bar mugin bizler kabi hem bî- nevā millet

Esîr-i derd-i renc ü miḥnet yüzmiṅ belā millet

Faḫır u nā-tūvān u bî-kes ü bî-köy ü bî-me'vā

Ġarip ü miskîn ü bî-çāre ü bî-dest-i pā millet

Teni zār ü zehir u nā-tūvāndur her zamān körsaṅ

Velākin reng ü rûḥsārı bî-'ayn keher bā-millet

Tün ü kün yemişi ḳayḡu bilen andūh u ḥasretdur

Anıṅ çün yüz ḡam u ḥasretke körsaṅ mübtelā millet

Be-cüz ölmek 'ilāç u çāresi yokdur biliṅ anıṅ

Bahr-ı derdige bolsa mübtelā bu bî-nevā millet

Kişi dādıḡa itmes her ne ḳılsa nāle ü feryād

Kime 'arzını izḥār ile son bu bî-nevā millet

Bu dinsiz bî-imān fāşistle ne cevr ü cefāsından

'Ömürlerdür ayrur ḥaḳ u ḥuḳuḳı zîr-pā millet

Cihānnı birme bir ger aḡterip körse kişi bilḡil

Tapılmas yer yüziden biz gibi baḡtı ḳara millet

33. Ana Til Haqqide Mehcuridan Peyrevlik

Mefûlû Fâ'ilâtûn Mef'ûlû Fâ'ilâtûn

Ana tilingni bilseng bî-gānelerge örget
Çin köngül ile sevseng türkānalarga örget

Öz ana tilni teşlip bî-gāne tilge sözlep
Haq yolıdan adaşıp yürgenlerge örget

Til birle dinni özge nāmus ile 'ayārıng bil
Ger cān bosa teniנגge cānānelerge örget

Özbek tilingge bolsa ger bāveriנג 'azīzim
İmānı oşbu tilge lerzānelerge örget

Ger sen tilingge cānā hıdmet kıluçı bolsaڭ
Bağlap belingni mehkem bî-gānelerge örget

Her kim ki öz tiliden 'ar itse sözlemekden
Ol 'aqlıdan şaşılğan dīvānelerge örget

Ol öziڭni ūstād ile tilingge cānım
Sānı oquçı ma'şum-ı tıflānelerge örget

Öz ana tilni taşlap çet ūlkelerge ketgen
Bî-gāne tilge sözlep yürgenlerge örget

34. Vekālet Hakkıda

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

Hoş keldi vaṭanda yine devrân-ı vekālet

Ol devre-i bâ-şevket ü bâ-şân ü vekālet

İl yolıda tâ keçmese cān u tenden ol

Tutmaṅ anı siz atını dermān vekālet

Hak yolıda korkmas kişiden tâ ki terikdür

Bir zerre ölümden kara merdān vekālet

Žāyi'kımaṅ her 'adem korkağa rahzeni

Tā bolmasa ol şāhib-i īmān vekālet

Şūrāda ne hācet barışı öylese her kim

Köṅglide anıṅ bolmasa ārmān vekālet

Meydān uruşıdan körMiṅ bar yamandur

Her kimge eger öylese meydān u vekālet

Atını anıṅ tilge amaṅ merdi vekilden

Tā itmese ol cānını qurbān vekālet

Tā ḥaḳ yolıda birmese cān ḥaḳın alalmas
Şāyiste her suffle imas şān-ı vekālet

‘Azmıga metin ‘ahdıga mehkem bomas hergīz
Tā bolmasa ol şāḥib-i vıcdān-ı vekālet

Ol meclis şūrānı netey bolmasa anda
Merdān mübārez vü bilim-dān vekālet

S28

35. Kel Yanıma

Mef’ülü Mefā’ilün Fe’ülün

Kel yanıma ḳaşd-ı cān itip ket
Cānımnı alıp bī-cān itip ket

Meyl-i diling her cefāga bolsa
Kelgil yanıma hemān itip ket

Raḥm aylama gel ḥālimge zinhār
Her ḳulmıga bar ‘ayān itip ket

Köz yaşımnı yıġlatıp ‘azīzim
Silāp gibi revān itip ket

Köngül kuşını behâne aylap
Bismil gibi nîme cân itip ket
Başımın alıp tenimden ey şüh
Cismimni yutunca kıan itip ket

Kanımnı tokıp basan deryā
Her yanaga sen revān itip ket

Her cevringge mîng şükür aytarman
Yalğan bosa imtiḥān itip ket

Öldürmeseng hem eger kıavlıngnı
Bî-çāreni nîme cân itip ket

Sen kıoyma Ḥafīzī'ni bu ḥāle
Kelgil anı bir taman itip ket

[Cim (ج) Kafiyele Gazeller]

S29

36. Muḥtāc

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Tā ki bardur il ara muḥtāc
Aytadur cevr ile cefā muḥtāc

Bu ḥalāyıkını başıga Yā Rab
Kıayırda irdi bu belā muḥtāc

Ne bolardı tengriyā kāški
Bolmas irdi il ara muhtāc
Her ne derdiniṅ devāsı bar özge
Lik derdi bī-devā muhtāc

Bir ‘ömrdür qolıṅdan ey zālīm
Tartadur halkımız cefā muhtāc

Ehl-i muhtācnı yaḥşısı bolmas
Hāh şahdur hāh gedā muhtāc
Bol ‘acāyīb ‘aşr-ı devrāndur
Faqr iliden aḡaynā muhtāc

Tengriyā her ne kılğaysın kıl gıl
Kılma bendiṅni bendege muhtāc

[H1 (خ) Kafiyele Gazeller]

S30

37. Ol Şūḥ

Mefā’ılün Mefā’ılün Mefā’ılün Mefā’ılün

Yüzi gül saçı sünbül ne ‘aceb cānān durur ol şūḥ

Leb-i l’alı beh-‘ayn-ı gonçe-i ḥandān durur ol şūḥ

Қади чүн servlik қāmeti чүн шāhe- ‘ar’ar
Boyıdan örgeleyin hemser-i reyḥān durur ol şūḥ

Közidür āfet-I ‘aql u hoş u ġāret-ger-i īmān
Қараşı el-ḥazer kim fitne-i devrān durur ol şūḥ

Yürüşü kabak hoş-reftāra oḥşaydur anıḡ körsenḡ
Turuşı der- ḥaḳıḳet tāvus-i bostān durur ol şūḥ

Firāḳ otıga koygan ‘aşık-ı zārlarga her dāim
Bilinḡ derdige vaşl u çāre dermān durur ol şūḥ

Bu ḥūsn-i āteşin birle bilinḡ bāzār ara çıḳsa
Şehrni koydurıp ‘alem yüzini yandurur ol şūḥ

Ḥafīzī ol perī- rū ‘ahdige sen ḳılmagıl bāver
Kelirmen diyip kimeydür va’desi yalḡan durur ol şūḥ

S31

38. Ferruḥ

Mefā’ılün Mefā’ılün Fe’ülün

Hoş ol ‘aşık ki bolsa yārı ferruḥ
Anıḡ maḥbūbe -i dildārı ferruḥ

Menḡe dildārlerninḡ şefeḳatiden
Cefā ü cevır ile āzārı ferruḥ

Anıñ bir hüsniñ zībā dimes men

Heme halkı bilen eṭvārı ferruḥ

Meni serv ü revānımnıñ ‘azīzler

Turuşı maḡbul u reftārı ferruḥ

Ḥarīdārıga nāz kılmay ne kılsun

Kişiniñ bolsa kim bāzārı ferruḥ

Aytarmen aḡzıdan deşnāmin ārzū

Ne bolsa Menge kim güftārı ferruḥ

Ḥafīzī hūbrüler vaşfin aylap

Bolupdur bu qadar eṣ’ārı ferruḥ

S31

39. Eyā- Şūḥ

Mefā’ılün Mefā’ılün Fe’ülün

Körip ol maḡ-ı rūḥsārıñ eyā-şūḥ

Bolıp men ‘aşıq-ı zārıñ eyā-şūḥ

Tereḥḥum aylagıl ḥālimge cānā

İrürmen zār u bī-mārıñ eyā- şūḥ

Kelip körgil niçük ser-sāne bolgan

Ġamıñdan ‘aşıq-ı zārıñ eya- şūḥ

Ki tā cān bar tenimge ey perī-veş
İrürmen bil talebgārīṅ eyā-şūḥ

Başınga niçe meddetler bolıpdur
Tüşübdür şevk-i dīdārīṅ eyā- şūḥ

Meni dīvāne kılğan il içinde
Seniṅ ol tarz-i reftārīṅ eyā-şūḥ

Tapılmas iki dünyāge bilip koy
Ḥafīzi dek ḥarīdārīṅ eyā-şūḥ

S32

40. İtme Çoḥ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey sitemger cevır ü bī-dād etme çoḥ
İlni ğamdan zār u nā-şād etme çoḥ

Żulm u istibdādni ottı devresi
Yengiden sen anı icād itme çoḥ

Ḥışm-ı merdümdeñ hazer kılğıl biraz
Munça sitem birle bī-dād itme çoḥ

Ḳaşr-ı zulm u cevır ü bī-dād üstine
Kāḥ-i istibdādñı bünyād itme çoḥ

Oşbu beş künlik hayâtınġ māl uçun
Dīn u ġmānıġni ber-bād itme çoġ

Her zamān tüşüġ ‘adālet ıolıġa
Ol zamān sen dād u bī-dād itme çoġ

Ey Hafīzi oşbu gerdün cevriden
Kılmaġay sūd şurur feryād itme çoġ

S33

41. Körgeli Keldim²

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Körgeli keldim nigār ışıkni aç
Yād itip ġüsniġni yār ışıkni aç

Aç ki hicrān otıġa boldı kebāb
Oşbu cismin ey nigār ışıkni aç

Bir men ayırmas men ġalāyık barçası
Körgeli ġüsniġge zār ışıkni aç

‘Aşık-ı zārıġni ey nā-mihribān
Yıġlatıban qoyma zār ışıkni aç

² 44 – 45. gazellerin yeri basım aşamasında karışmış olmalıdır. Kafiyesine göre sıralamasında cim harfi ile biten şiirler arasında yer almaları gerekmektedir.

Ḳaysı bir derd-i dilim aylay beyān

Ḳılma cānā şeş ḳatār ışıkni aç

Cevretip miskīn Ḥafīzi'ni betā

Ḳoymağıl teşḳerge zār ışıkni aç

S34

42. Koynıñnı Aç

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

Keldi ḳurbān Bayramı ey dilrübā koynıñnı aç

Aylayın yolıñda cānımnnı fedā koynıñnı aç

Ay yüzıñni körgeli müştāk idim dīvāne-vār

Sağınıp keldim seni ey meh-i leḳā koynıñnı aç

Menḡe sensiz ne bekār ḳand u 'asal ey nāzenīn

Sözleri şeḥd ü şeker şirin adā koynıñnı aç

Heme 'iyd-gāhga barıp ḳılsa imāmge iḳtidā

Menḡe senden özge yoktur müktedā koynıñnı aç

Hiç kişi barıp meniñdek intizārlik tartmasun

Yollarıñga tırmalı boldım adā koynıñnı aç

Derd-i hicrîḡden çidealmasdan Ḥafîzî nâ-'ilâç
İsteban keldim vaşlîḡnı betâ koynıḡnı aç

S34

43. Öldim Hicrîḡden

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Öldim hicrîḡden nigâr işikni aç

Kalmadı şabr u karar işikni aç

Munça hem bolgay mu cevriyle cefâ

Ey meh-i istem şe'ar işikni aç

Çıkmagay birgen 'azâbıḡ ey perî

Ḥâtırımden tâ ki bar işikni aç

Ḥübrüler cevriden 'alem ara

Yok meni dek dil-figâr işikni aç

Men gibi şâyed cihānga bolmasa

'Aşık-ı zâr u nezâr işikni aç

Kop yüregimge meni kâr aylagan

Birgen âzâriḡ nigâr işikni aç

Her ne ki 'özr u tula ayladım

Kelmedi rahmiḡ nigâr işikni aç

44. ‘İyd-i Kurbān

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

İyd-i kurbān keldi ey serv ü revān koynıñni aç
Baş koyıp cānā berey köksiñge cān koynıñni aç

Dehr arasıñga münāseb tapmadım ‘iydināneni
Naqd-ı cānımnı ketürdim armağān koynıñnı aç

Sadqe-i nāzıñ bolıp kurbān istiğnıñ bolay
‘İşve ü temkin bilen nāz aylaban koynıñnı aç

Men adāy tır-i müjgān belā cūyıñ seni
Bir külep yüzimge ey ebrū kemān koynıñnı aç

Hātırım maḥzun u köñglüm kop perīşāndur bu kün
‘Arz-ı ḥālimni kılay señge beyān koynıñnı aç

Ceşni nevrüz keldi kurbān bayramı ile bu yıl
Barça mihmānler uçun ey cevzicān koynıñnı aç

45. Fergane

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Vādi-i Fergane'niñ cismige çün cāndur Ƙoƙand

Āsumān-ı şāfige hūrşid-i tābāndur Ƙoƙand

Yeke bir Fergane'ge meşhur imes ey dostlar

Şöhret ü āvāzesi dünyāga ketkendür Ƙoƙand

Yengiden tapgan imes bol şöhret u āvāzeniñ

Kop 'aşrlardan beri hālk içre destāndur Ƙoƙand

Her tamanga aylanıp baƙsañg körinğ pohte zār

Ƙış u yazı dāimā çün nev-bahār andur Ƙoƙand

Örzgi ger cennet dünyā disem yer yüzige

Maǧbūl u güzelligi çün cevzicānāndur Ƙoƙand

Ey Hāfızī ol sebebden keldi zevķim vaşfiga

Çünkü şevķi birle zevķilerni körgendur Ƙoƙand

46. Elez

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Sünbül-i zülfinḡ irür cāndın elez

Kākelinḡ bī-şebih-i devrāndın elez

Ne uçun bolmay adāyı kāmetinḡ

Boy u başınḡ bolsa reyḡānden elez

Ṭal'at ḡüsniḡ seni ey nāzenīn

Rāsten aytsam māh-i tābānden elez

Menḡe cānā derd ü renc ü miḡnetinḡ

Noşdār u birle dermānden elez

Sözlerinḡ kınd u 'aşlden dur elez

Leplerinḡ l'al-i bedehşānden elez

Ay yüzinḡge ey şanem köz tekmesün

Körḡen aytur ḡur-ı ḡalmāndan elez

Ey Ḥafīzī yer yüziden tapmadım

Māh-ı meni kim kūy cānāndan elez

47. Elez

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

ẖahr u ẖıřmıñg luṭf u iḥsāndan lezīz

Derd-i āzārıñg dermāndan lezīz

Ġazıñg üstümge lezzet baḥşdur

Açıgıñg keyfiyeti andan lezīz

Sukiş deşnāmleriñg ey dilberā

Yüz merātep cān u ẖurbāndan lezīz

Baş kesip ey nāzenīn cān alganıñg

Meñge cānā āb-ı ḥayvāndan lezīz

Bāğ-ı ḥüsniñg ni temāşāsi Meñge

Seyr ü dāmān-ı gülistāndan lezīz

Pertev-i yüziñg seni ey melkā

Keçe bolsa mäh-ı tābāndan lezīz

Ey Ḥafīzī yer yüzige bar mükün

Şoḥbet ü dīdār cānāndan lezīz

48. Lezîz

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

‘Aşık-ı maḥzünni giryāni lezîz

Nāle ü feryād u efgānı lezîz

Ḥārlik u aptarlıkı bî-ḥad elez

Ḥālet-i zār perîşānı lezîz

Tilbe ü dīvānelikde il ara

Yerese ‘alemde destānı lezîz

[Ra (ـ) Kafiyele Gazeller]

49. Yādīṅṅ Biḥayr

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

Ey meh-veş-i şirin edā yādīṅṅ biḥayr yādīṅṅ biḥayr

Kop kelmegil cevır ü cefā yādīṅṅ biḥayr yādīṅṅ biḥayr

Her laḥza ḳaynatıp ḳoyma meni zār yıḡlatıp

Raḥm aylagil bahr ḥüdā yādīṅṅ biḥayr yādīṅṅ biḥayr

Ketiṅṅ yanımdan ayrılıp sındı ḳanatım ḳırılıp

İmdi netey men bî-nevā yādīṅṅ biḥayr yādīṅṅ biḥayr

Sen yahşılarnı servi barça hūbānlarnı seri
Men bir ğarip bī-nevā yādınġ biġayr yādınġ biġayr

Hüsniñ seni ey perfeten dünyāğa ğayġā taşlagan
Ey dilber-i ‘alem tebā yādınġ biġayr yādınġ biġayr

Hicriñden ey şirin adā kıldınġ meni āb u adā
Bir kelmesenġ hālīm tebā yādınġ biġayr yādınġ biġayr

Qırğa ki bolsañ her zamān bolgil ilāhım der-emān
Haqıñğa aylarman du’ā yādınġ biġayr yādınġ biġayr

Baqqıl Hafızı hālīge raĥm aylagıl eĥvālīge
Bes şunça cevır ile cefā yādınġ biġayr yādınġ biġayr

S39

50. Dilber

Mef’ülü Fā’ilātün Mef’ülü Fā’ilātün

Kelsin bu bāğa dilber seyr-i çer- bāğa dilber
Oynap külip çapaġlap alsın kuçağa dilber

Bileydi bāġ u rāġdan imlaydi kop uzaġdan
Aytnıñ meni tamandan kelsün birağa dilber

‘Aynaga gerçe yüzi her yana ikki közi
Dünyāge birte özi oġşap çirāğa dilber

Karşak urup çefaglap dāmenni belge bağlap
Pāy-ı zengi şeldirağlap taqsın ayağa dilber

Zülfini şāne aylap yüzmiñg behāne aylap
Koygan meni hemişe rûz-ı qaraga dilber

Bakkın Hafîzî anga meyli uruş cenge
Kaşdım ramı señge qolı yarağa dilber

S40

51. Büyük Rehber

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

Kovan ey milletim ezid señge birgen büyük rehber
Ne rehber rehber-i devlet ne devlet devlet-i kişver

Bu devlet rehberin bilsenğ kim ol Abdulreşid Dōstum
Ne dōstum dōstum-ı rüstem ne rüstem rüstem-i şol 'aşr

Tapılmas orduyu islāmga andak qahramān efsar
Ne efsar efsar-i fātiḥ ne fātiḥ fātiḥ-i señger

Bu kün atıga dünyā iftiḥār aylar zehi server
Ne server server-i millet ne millet millet-i müfeḥār

Anıñg her bir sipāh-ı leşkerin körsenğ ayrur āfet
Ne āfet āfet-i düşman ne düşman düşman-ı kâfir

Cihānda peş-vāyı körmedim men bu kadar yāver
Ne yāver yāver-i mażlum ne mażlum mażlum-ı kişver

Ḥafīzī tā terikdür cān u dil birlen irür çāker
Ne çāker çāker-i dōstum ne dōstum dōstum-ı server

S40

52. Yigitler

Mefūlū Fā'ilātūn Mef'ūlū Fā'ilātūn

Dünyāga atı çıķķan ey ķahramān yigitler
Yavanı ķirini birgen ey pehlevān yigitler

Dōstıga yāver yāver-i hışmıga düşman-i ser
Bir zerre haķ yolıdan otmay digen yigitler

Her tulı u şağālını itmes koç u tūvānı
Ten birmes arslanga bol nev-cūvān yigitler

İmdi bu kün zamāne dehķān u işçiden dur
Yoķaldı ūlkemizden erbāb hān yigitler

Feth u zafer bu yolda āhır naşıbsızdūr
Kılmanğ cihānda hergiz bağrizde ķan yigitler

53. Teşne-yi Dîdār

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

Yüregim teşne- yi dîdār olupdur
Seni körmekki miskîn zār olupdur

Men̄ge oşbu hayāt sensiz nigārā
Nihāyet müşkil u düşvār olupdur

Qara zülfiñg gibi eḥvāl-ı zārım
Künim başımgā şām-ı tār olupdur

Eyā zālım sening cevringden āhır
Dilem āzürde ü efgar olupdur

Vaṭan koynı bilinğdur rāḥat-ı cān
Kimi ki terk itipdür ḥār olupdur

Eger baydur veyā ki şāh-ı devrān
Gedāyı kūçe ü bāzār olupdur

Firākıñgdan çidealmasdın Ḥafīzī
Teriklikden ğarip bī-zār olupdur

54. Oḡsaydur

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

Yüzi gül saçı sünbül kâmeti reyḥâne oḡsaydur

Cemāl-ı 'alem ārayı meh-i tābâne oḡsaydur

Çaşı mīsl-i kemān kiprikleridür tır bir andak

Ḥadank navaki çün āraş-i devrâne oḡsaydur

Melek dirsem mi yā ḥūr u perī yā sāḳı kevşer

Neme dirsem anıḡ ey dōstlar digene oḡsaydur

Eger 'alemde maḡşer kılsa ber-pā şek imes andan

Körinḡler közlerige ne 'aceb fetâne oḡsaydur

Şekvesi mīr-i mirān savleti çün ḥūsrev u ḥübān

Celāl u 'azameti el-ḡaḳ anıḡ sultāne oḡsaydur

Seninḡ birle eger bolsam ḡamım yok iki dünyāga

Cihān sensiz közime şaḡne-yi zindāne oḡsaydur

Anıḡ vaşf-ı cemālın ne disem ḡayrettemen Yā Rab

Eger rāstını aytsam sizlere yalḡane oḡsaydur

55. Yaraşur

Aydağ yüzige hâl-ı karası yaraşur
Ger kıymet-i cān bolsa bahāsı yaraşur

Ol hüsni cemālīga qaraganda anıñg
Her kaçça kısa nāz u adāsı yaraşur

Her zılm u sitem kılsa adā men anga
‘Aşıkça anıñg cevır ü cefāsı yaraşur
Men şadke bomayın ne bolay kâmetige
Serv-i kaddige zerley kabāsı yaraşur

Ol va’desi yalğaneme aytıñg menden
‘Ahdige eger kılsa vefāsı yaraşur

Tāvus gibi cilve kılban koysa kadem
Külbemge anıñg tarz-i adası yaraşur

56. Gonçe Hândân

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Lebi çün gonçe-i hândân körünür

Sözlese bülbül-i hoş-ğan körünür

Her zamân yüzige baqsam men anıḡ

Közime ol meh-i tábân körünür

Anı her bir qaraşı közige baq

Āfetden ayla ĩmân körünür

Va'de aylap kelemendip kemedi

'Ahdiden qayta pişeymân körünür

Her zamân tüşse közim qāmetige

Beli çün hımça lerzân körünür

Sensiz ey şūḡ-ı sitem-ger be-ḡūdā

Yer yüzi Menḡe çü zindân körünür

57. Ey Birāder

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Fe'ūlūn

Bu devr-i neng ü ğayret ey birāder

Bu 'aşr-ı sa'y u himmet ey birāder

Bu peyti birlik ü bir demçilikdür

Zamān u vaḳtı u vaḥdet ey birāder

Budur oyga neşdür ey 'azīzler

Ne peyk ḥūb-ı ğaflet ey birāder

Güreşsiz oşbu nazım-ı cev̄r ü bī-dād

Yoḳılmas tā kıyāmet ey birāder

Eger evlādı-ı Turan zemīn sen

Tur imdi ayla ğayret ey birāder

Bu fāşistlerni toğrusıda imdi

Żarūretdur bağāvet ey birāder

Bu fāşistlerni sözige işanma

Señge menden naşihet ey birāder

Bu dīnsiz devlet-i ṭālibden herġiz

Ḳımaṅlar hiç İṭā'at ey birāder

Bilalmam t  kaçan tapgay dev met

Bu nazım bir biriyet ey bir der

Bu f sid rehberiyetke kıyırman

 r r  ark-ı cih let ey bir der

Tenin ge zerre  ayret bolsa kılma

Bu devletden  t 'at ey bir der

Bu t lip ti -i z lmıdan y regim

 r r bir min  cer het ey bir der

S45

58. Mest   Seyd 

F 'il t n F 'il t n F 'il n

Meni 'a kıda mest   şeyd  kılur

 l i re k rin lge resv  kılur

Anın   add u boyı bilen ser   n z

Re  bet eger kılsa b -c  kılur

Eger  ık sa b z r ara oyıdan

 ehirge kıy metni ber-p  kılur

 yleyin anın  men  alem  a ıga

Menin  h km-i  atlumn imz  kılur

Közige koyıp çıksa ger sürmeni
Kara kündi başınga ber-pā kıılır

Hafîzî seni öldürüp ol güzel
Bilalmam yine kimni peydâ kıılır

S46

59. Melek Hâsan

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Ne 'acâyib bâ-ğayâ bir baladur
Yüzige baksam anıñ oyaladur

Kâkılı sünbülge mîñzeydür anıñ
İkki rûhsârı mîşâl-i lâledür

Melek Hâsan Çîn u Maçinden anıñ
Ay cemâl sûreti bâc âledur

Fırkatıdan neyleyin ey dōstlar
Keçe ü kündüz işim bir baladur

Seyl-i 'aşkımdan hâzer itmek kerek
Köz yaşım körseñ mîşâl-i jâledur

Bir Hafîzî şefte-i hüsni imes
Barça 'alem anga körseñ vâledur

60. Yāqūt -ı Rummān

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Leb mü bilmem yāqūt-ı Rummān mudur

Ağzı mu yā peste-i ḥandān mudur

Ḳad mu yā şemşād yā serv ü vān

Bel mü yā ol ḥımça lertzān mudur

Ḥāl u rūḥsārıga yā zāğ -ı çemen

Ser ü boyınga anıḡ ḳangan mudur

Yeki rūḥsarı mu yā bilmem ānār

Yā ki sebi-i şehr-i Taşkurgan mudur

Men adāyı tarz-ı güftarı bolay

Ṭūtī mu yā bülbül-i ḥoş-ḥān mudur

Merdüm çeşmi mü bilmem yā ki fevc

Şaf çekipdür leşker-i Turan mudur

Türki tāzlik hem bulur mu munça hem

Pādişāh-i kişver-i İran mudur

Söz digen hem munça bolgay mu şirin

Ḳand mu bilmem şeker-i Bağlan mudur

Hübrüler içre yokdur cüresi
Yâ ki şâh-ı kişver-i hûbân mudur

Bir bakışıda dîn ü dil gâret kılur
Köz mu yâ ol rehzen-i imân mudur

Baş koyıp ölsem ayâğın üstide
Barıp aytıḡlar anga imkân mudur

Âh u feryâdım işitmeydür kişi
Bu şehir yâ cây-ı bî-pürsân mudur

S48

61. Ey Birâder

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

Bu devletdin itâ'at ey birâder
Hıyânetdür hıyânet ey birâder

Bu fâşisti tözümnü töntüriben
Kuraylık yengi devlet ey birâder

Kaçangaça bu fâşistler kolıga
Bolaylık der- esâret ey birâder

Bu künlerni kişi bilse özige
Kıyâmetdür kıyâmet ey birâder

Bu fāşistlerni zūlm u sitemiden
Kişi qalmas selāmet ey birāder

Yokılmas yer yüziden bī-güreşsiz
Bu devrān mezlet ey birāder

Bilalmam tā kaçan tapgan devāmet
Bu nazım berberiyet ey birāder

Bu ayırkenlik zamānda vā dirīgā
Bulur mu hūb ğaflet ey birāder

Uluğ cānāne Türkistānı qorşap
Yaşaylık bā-şehāmet ey birāder

S49

62. Vādī -i Ğurbet

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

Men ol āvāre bülbul kim ne şehir ü ne diyārım bar

Ne zevk-i seyl-i bāğ u ne havāyı lāle zārım bar

Per ü bālem özilgendür uçar dirsem mecālem yok

Eger feryād çeki dirsem tenimde ne medārım bar

Kişi Yā Rab meniḡ dek bolmasun āvāre dünyā

Ne bir yerde sukunim bar ne bir yerde qarārım bar

Kime rāz-ı dil ü derd nihānımnı beyān aylay
Ne bir hem-rāz u hem-derd ü ne dōst ğamgüsārım bar

Bu ğurbet şehride ölsem meni yoǵdur kömeykanım
Neçük kim bol ğaribistānga ne gür u mezārım bar

Seni ey mey-hānem derd ü ğam u hicr firāķıñdan
‘Ömürlerdur ki āh u nāle u feġān-ı zārım bar

Bu deşt-i bī-kes ü vādi-i ğurbetni destiden
Ĥafīzī lāle yengliġ ħalb-ı zār dāġdārım bar

S49

63. Yaratıpdur

Mef’ülü Mefā’ilü Mefā’ilü Fe’ülün

Boyınġnı seni serv-i ĥırāmān yaratıpdur
‘Aşķıda meni ħumrı nālān yaratıpdur

Yüzinġni mişāl-i gül ü zülfınġni çü-sünbül
Şevķide meni bülbül hoş-hān yaratıpdur

Ĥaşını kemān kipriķiniġ her bir sen ok
Ĥöksimni anga ĥātır peykān yaratıpdur

Her ‘uzvetinġdür seni ġāretger imān
Bilmam seni ħirinġni müslümān yaratıpdur

Her bir qarşıngdur seni āşub-ı kıyāmet
Köziñni meger fitne-i devrān yaratıpdur

Gülzār-ı cemālınıñ körip ‘aşkıda tengrim
Öz rüz -i ezel ravza-i redvān yaratıpdur

Hoş-dār olıban süret ü hüsniñge hūdāvet
Cennet içide hūr ile ğalmān yaratıpdur

Zülfıge qarab rüz-ı ezel kısmet ü taqdir
Ehvāl Hafızı ne perışān yaratıpdur

S50

64. Ebnā-yı Zamān

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Köz açıp baqqıl cihān birleşdiler
Barça ebnā-yı zamān birleşdiler

Halk yürüp bir ten vü bir cān bolıp
Çin yürekden cāne cān birleşdiler

Bir birige qol birip peymān tüzüp
Tā ki bar güç ü tüvān birleşdiler

İkki Vitnam bir ten ü bir cān bolıp
İkki halk-ı qahramān birleşdiler

İkki Alman va'de ü peymān çekip
Bir birige mihribān birleşdiler

Sendi u Pencābi birlen Hindiler
Halk-ı Bengāl birle Hān birleşdiler

Şerķilerniṅ maḥv u nā-būdı uçun
Ġarbiler bī-ḥad yaman birleşdiler

Ehl-i islām içre taşlap iḥtilāf
Küfr u el-ḥād hem-çünān birleşdiler

Dīn islām toğrısında vā dirīḡ
Karı u yaş u cüvān birleşdiler

Men ü sen biz bir birimizden cüdā
Barça enbā-yı zamān birleşdiler

Qırğız u Tatar bolduk men ü sen
İngilis u Alman birleşdiler

Türkmen u Qazaq qoydı atımız
Özleri bir cism ü cān birleşdiler

Halk-ı Türknî Azerî'den acrip
Rus u Amerika hem- zamân birleşdiler

Özbek u Uygur'ge tafriķ taşlaban
Yavlarımız bî-gümân birleşdiler

Yekke u yalguz qaldık men ü sen
Cümle-i halk-ı cihân birleşdiler

S52

65. Tarafe Cānān

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

Ey qadīng serv-i bāğ u bostāndur
Tal'atīng reşk-i māh-ı tābāndur

Örgeleyin boyı u başīngdan
Hımça dek her tamanga lerzāndür

Tekmesün köz qad u boyınga
Qad imes belki serv-i reyhāndur

Leb ü la'līng seni eyā dilber
Gonçe yegliğ hemīşe hāndāndur

Köz imesdur köremen anıᅡ

Āfet-i ‘aᅡl u hoᅡ ĩmāndur

Maᅡv-ı ᅡüsniᅡ bir men ırmesmen

Berᅡe ‘alem anga ᅡayrāndur

Bir Ser-i pül ᅡehride ırmes

ᅡayda sendek ᅡarafe canāndur

Soramaᅡ cāᅡ ü münᅡebin menden

ᅡüsñ mülkige ᅡāᅡ-ı ᅡübāndur

Va’de aylap kelmedinᅡ cānā

Bunı ‘ahd ile ne peymāndur

Sensiz ey nāzenĭñ Meᅡge boldır

Közime bil be ‘aynı zindāndur

Sormasaᅡ keliban eger ᅡālim

Bĭ-ᅡad ey dilberā perĭᅡāndur

Yürekim ne açıyan körseᅡ

ᅡasreteᅡden te- be-te ᅡandur

66. Rūze Ayı

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Rūze ayı mihr ü şefkat ayıdur

Luṭf-ı iḥsān u uṭūfet ayıdur

Oşbu ayda nāzıl olgan ḥaḳ sözi

Şol sebepden bu tilāvet ayıdur

Berçe aylar arasında oşbu ay

Ḥaḳ-ı ta'āli ne faẓilet ayıdur

Berçe mümin bendesige oşbu ay

Der- ḥaḳıḳatke 'ibādet ayıdur

Rūze tutkan bendelerige anıṅ

Tengrimiznıṅ nāz u nimet ayıdur

Ehl-i islāmıṅ eḥvet yolıga

Bu mübārek künde davet ayıdur

Bīve ü bī-çārelernıṅ ḥālige

İğyālardan seḥāvet ayıdur

67. Yārım Kelür

Müfte'ilün Müfte'ilün Fā'ilün

Şabā birdi müjde ki yārım kelür

Meni yoḥlabān gülizārım kelür

Yolıda turıp men anıḡ intiār

Be- ümid şol ki nigārım kelür

Ne ḥācet Menḡe seyr-i bāḡ u çemen

Niçük ki meni gülizārım kelür

Felek gerdişiden dilimde meni

Ġamım yoḡ çün ġamgüsārım kelür

Ne kılsun köḡül kuşı gersere mi

Gülüm sünbülüm nev-bahārım kelür

Seni yoḥlasam ḥūd be ḥūd ey güzel

Közimde meni eşkbarım kelür

Teriklikde yād itmegen bī-vefā

Çağan ey Ḥafīzī mezārım kelür

68. M  lemma'

F  'il  t  n F  'il  t  n F  'il  t  n F  'il  n

O  bu    limden meni ya  şı   ber d  red bah  r

  ol u  un k  rsen   menin   dek     m-i ter d  red bah  r

Ey felek kılma meni mun  a y  rek ba  rımın   an

  asretimden k  r ni   k    nin ciger d  red bah  r

Y  z   emen g  l g  l a  ılsın min   demen   urrem bosın

K  n  li vir  nlerge Y   Rab ki e  er d  red bah  r

Ey   emen mun  a ter  vetin  ge ma  rur bolmag  l

   n c  v  nl  k peyti dek bilgil g  zer d  red bah  r

Ne be  a g  llerde bardur ne   eb  t b  lb  lle de

   n 'adem m  lkige   heng sefer d  red bah  r

Fa  l-i g  l otı   az  n keldi dib  n   ay  u   ıma  n  

Ger terik bolsak yine   aytıp keler d  red bah  r

S   iy   mey sun ki f  r  at kitmes  n   oldan yine

O  bu eyy  mda ni   k keyif dig  r d  red bah  r

Bol cevāp ol ğazel ki Be-dil aytıpdur anıñg
Seyr-i gülzār ki Yā Rab der- nazar dāred bahār

S55

69. Birleşdiler

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bol keçe ikki cüvān birleşdiler
İkki bernā-yı cihān birleşdiler

Bol keçe yā Rab 'acāyıb kecedür
İkki yār mihribān birleşdiler

İkki yolduz ikki holgar ikki ay
İkki hūrşid-i cihān birleşdiler

İkki hem-dem ikki munīs ikki yār
İkki dōst cāne cān birleşdiler

İkki cism vü ikki peyker ikki ten
İkki rūḥ birle revān birleşdiler

İkki şemşād-ı zamān bir boldılar
İkki serv-i bostān birleşdiler

İkki kumrı bir nihālınñg şāḥıge
Seyreşip dīvāne sān birleşdiler

İkki bülbul bir cemennin᠔ ᠑a᠑nıda
Ey ᠑afîzî na᠑me ᠑ân birle᠑diler

S56

70. Al Diyâr

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

‘Alem-i ᠑urbetde mendek bar mükün

᠑âr-ı zâr u ᠑âr-ı zâr u ᠑âr-ı zâr

Hiç ki᠑i Yâ Rab meni dek bolmasın

Bî-diyâr u bî-diyâr u bî-diyâr

Yah᠑ı rûzım o᠑bu ᠑urbetde meni

᠑âm-ı târ u ᠑âm-ı târ u ᠑âm-ı târ

Ey va᠑an hicrin᠔de â᠑ım dâ'imâ

᠑u'le bar u ᠑u'le bar u ᠑u'le bar

Fır᠑atın᠔dan ey va᠑an köksim menin᠔

Dâ᠑dâr u dâ᠑dâr u dâ᠑dâr

Ba᠑ koyıp yâdin᠔da yı᠑larman müdâm

Zâr zâr u zâr zâr u zâr zâr

İki közim yâr u döstlar yolıda

İntizâr u intizâr u intizâr

Yığlamağdan iki dīdem dā'imā
Eşk-bār u eşk bār u eşk-bār
Keçe ü kündüz şe'arım şol irür
Al diyār u al diyār u al diyār

S57

71. Āfet-i Cān

Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün

Meni derd ü rencim firāvān ayrur
Anıñg çün hālim pes perīşān ayrur

Yürekimni körsenğ açıp ey güzel
Ġamıñgdan seni te-be te kıan ayrur

Bu otmış hayāt Menğe sensiz anıñg
Ki her lahzası bil ki zindān ayrur

Felek hānıdan neyleyin dōstlar
Ezelden naşibim meniñg kıan ayrur

Seniñg 'ahd u kıolıñgga yok bāverim
Niçük kim söziñg barı yalğan ayrur

Yürişıñg kılur ġāret 'aql u hoş
Turışıñg meger āfet-i cān ayrur

Hafîzî netey ol şanem cevriden
Yürek birle bağrım ezilgen ayrur

S58

72. Qad mu Yā Serv

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Qad mu bilmem yā ki 'ar 'ar mıdur
Qaş mu bilmem qatlıma hancer mıdur

Leb mu yā la'l-ı Bedihşan mu nedür
Til mü yā kim şehit ile şeker mıdur

İki rûhsârı tolan aydak müdām
Sîm ten mü yā ki meh-i peyker mıdur

Qad mu yā serv ü şanevber mü nedür
Naḥl-ı tûbî mu u yā 'ar 'ar mıdur

Saç mu yā sünbül ü reyḥān mu nedür
Zülf mü yā kim qaysı bir ejder mıdur

Bir baqışga aldı köngül mülkiniḡ
Merdüm çeşmi veyā leşker mıdur

Ten digen hem munça bolgay mu güzel
Nükre-i ḥām u yā mermer mıdur

73. Tanbur

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

Sâzlar içide zevk ü ıarab birgücü tanbur

Köngülde ne ğam bolsa anıñg algucı tanbur

Ne derd-i cūdālıĝdan eger kılsa şikāyet

Peyĝām-ı vişālinĝni señge birgücü tanbur

Ger kılga alıp girye u 'uşşāk ne çalsa

Maşşer künini ilge be-pā kılguçı tanbur

İraķ u şefā hānnı kişi kılsa terennüm

Hicāzni bilinĝ laħzasıda alguçı tanbur

Seh ğāh u rūħ efzānı kişi zemzeme itse

Miñg il ki ollık cismige rūħ birgücü tanbur

Rehādi ħüsni bile ger bolsa sevāre

Ğam leşker ile fevcini aldurgucı tanbur

Gülyār ile şehnāzni bilinĝ çalsa Ĥafizī

Köriñg ki ne hengāme ne turguzçı tanbur

74. Gül Beden

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Yüzinġ gül saçlarıġ sünbül ġatınġ mănend-i reyġandur

Serā-pā peykerinġ ey gül beden reşk-i gülistāndur

Ķaddinġ serv ü şanevber ķāmetinġ çün 'ar 'ar şemşād

Boyinġdan örgeleyin ġımça dek her sarı lerzāndur

Tilininġ şehd ü şeker l'al u lebinġ ķand u 'asal el-ġaķ

Kelāminġ pūr ġalāvet sözlerinġ bī-şek der-efşāndur

Seninġ derd ü ġam hicr firāķinġdan eyā zālīm

Ķālīm bī-ġad ġarāb u aptar u zār u perīşāndur

Meninġ ġālīmni körMinġ zāhirimde sākın u ārām

Velikin bātınım deryāyı mevāc ġūrūşāndur

Ķāfīzī ol sitemger cevrimini sen sorma men itmey

Yürek baġrım ķolımdan pāre pāre te-be-te ķandur

75. Köngül Kuşu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

Bülbül seninḡ şavt-ı kelāmınḡge bendedür

Ṭāvūs körip tarz-ı hırāmınḡge bendedür

Men bī-nevā senḡe kim izhār bendelik

Şāhlar seninḡ berçe ḡulāmınḡga bendedür

Köngül kuşu niçük ser köyinḡge çerḡ urur

Bī-çāre zevk ü şevḡ ile dāmınḡga bendedür

Ḥancer alıp başımın eger alḡuḡı bosanḡ

Cān ü tenim oşbu kıyāmınḡga bendedür

Ḥāh luṭf u şefekāt aylagıl u ḡāh ki nā-sezā

Her ne disenḡ bende kelāmınḡ bendedür

Yalguz ne men belki bu mey-ḡāne de heme

Bol gerdiş peyāle u cāmınḡga bendedür

Ger çend Ḥafīzī māh-ı cemālınḡnı körmegen

Atınḡ işitip ey perī nāmınḡga bendedür

76. Hicrān Otı

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Köz mü bilmem yâ ki ol sâgar mıdur

Kaş mu bilmem katlıma hancer mıdur

Yüz mü bilmem zehrâ mu yâ kim kıyaş

Yâ ki ol nâhide ile ahter mıdur

Leb mü yâ l'al-ı Bedihşân mu nedür

Söz mü yâ ki şehd ile şeker mıdur

Halka halka asılıpdur boyıngga

Saç mu bilmem kıysı bir ejder mıdur

Her taraf şaf bağlaban müjgânlarıng

Merdüm çeşmiñg mü yâ leşker mıdur

Hiç müslümân ehligе rahm aylamas

Ol ferñgi zâde yâ kâfir mıdur

Koydurıp cismimni hicrân otıga

Ey Hâfîzî ol meh âzer mıdur

77. Kelipdür

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

Ol leylî-veşim bî-ser ü sāmāne kelipdür

Dīvāne ü mecnunını körgene kelipdür

Bir bare bolıp qaldı zıyā külbe-i tārım

Çıksam ki qarab ol meh-i tābāne kelipdür

Bî-çāre gedāsın haberin algalı yārım

Bā-nāz vehşimler bile şāhāne kelipdür

Dīvāne sening hāl-ı dilin sorgalı ol şūh

Veh veh ne 'aceb 'aql u ferzāne kelipdür

Ey cān çıkaçal maqdemingge cism ü tenimden

Cān almak uçun dilber-i cānāne kelipdür

Dār u vişāl qolıga alıp ol meh-i tābān

Bî-mār firāq hālını sorgane kelipdür

Açkıl güzelim mäh-ı rühingni ki Hafizî

Şem'-i yüzingge koygalı pervāne kelipdür

78. ‘Āzîz Halkım

Mef’ûlû Mefâ’ilûn Mef’ûlû Mefâ’ilûn

Ey ‘âzîz uluĝ halkım sen bilen nişânım bar
Sen bilen cihân içre şöhret-i cihânım bar

Ey nijâd-i ‘ali cāh-ı bahtiyâr men ‘alemge
Çünkü dehr arası dek nesl ü hânedânım bar

Cân birermen u ammâ seŋgerimni birmes men
Reg reg vücudımga tâ ki kaṭre-i kânım bar

Medḥ ile şafâtıŋnı laḥza hem unutmas men
Tâ tenimge ey halkım rûḥ ile revânım bar

Şer’iyet cihânde çün Nevâyı u Bâbü
Şehriyâr ‘alemgir şâh-ı nokte dânim bar

Ey Hâfîziyâ başım şol uçun aytar kökke
Mişl-i Timur u Bâbü Fâtıḥ-ı cihânım bar

79. Mübtelā Bolupdur

Mef'ülü Mefā'ilün Fe'ülün

Qadıñ ne 'aceb resā bolupdur

Körgen anga mübtelā bolupdur

Boyıñğa seniñ tegmesün köz

Qança hūb u dilrübā bolupdur

Vaşf-ı qadıyla boyıñdan ey şūh

Ṭab'im meni nā-resā bolupdur

Herkim ki esīr-i zūlfıñ ayırmış

Rūzı meni dek qara bolupdur

Tā haşır terikdür atı anıñ

Her cān ki senge fedā bolupdur

Herkim ki biripti senge köñül

Anga naẓar-ı hüdā bolupdur

Kelgil ki Ḥafīẓī firqatıñdan

Yüz ğuşşaga mübtelā bolupdur

80. Dilberden Haber

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey şabā bir Menḡe dilberden haber

Ol cefā-cū ü sitemgerden haber

Fitne ber-pā aylagay her baqışınḡ

Közlerinḡ birgey mahşerden haber

İkki kaçışınḡnı arası ey güzel

Bar anınḡ mehrāp u minberden haber

Kiprikinḡ katlımga ey ebrū- kemān

Bir güsi tīr birle hancerden haber

Ol ki dāim bester-i rāḡattadur

Ol ne bilsün ḡāl-i aptardan haber

Ol ki atılasdur tenige cāmesi

Bolmagay bī-pā u bī-serden haber

Ol kişi bilgey altın kıymetin

Ey Ḥafīzī bolsa gevherden haber

81. Muntażır

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün

Ertenen aqşamgaça mihmāne dīdem muntażar

Kim kaçan kelgey diban her yana dīdem muntażar

Sağınıp dīdār hūsningni seni ey nāzenīn

Telpenip her sarı bī-şabrāne dīdem muntażır

Geh çıkarmen kūçe geh geh kırar men oy ara

Her tamanga baş urup ser-sāne dīdem muntażır

Haste könglün bir 'ömürdür kim vişaling isteбан

Āteş-i hicriñge dur biryāne dīdem muntażır

Qoy qadem külbem ara ey meh-i leķā luṭf aylaban

Şem'-i rūhsārīñge çün pervāne dīdem muntażır

Bir körerge zār olup hūsni cemālīñni seni

Ertenen aqşamgaça giryāne dīdem muntażır

Keçe kündüz tırmalı yolıñda ey ārām-ı cān

'Aql u hoşımdan bolıp bī-gāne dīdem muntażır

82. Şāh-ı Nahlīstān

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

Şad mu bilmem şāh-ı nahlīstān mudur

Yā ki serv ü bāğ ile bostān mudur

Leb mü bilmem yākut-ı Romān mudur

Yā dehān mu gonçe-i hāndān mudur

Söz dīgen hem munça bolgay mu şirin

Tūfī mu yā bülbül hoş-hān mudur

Bol şekve ü fūrūşān kim anda bar

Şehriyār -i kişver-i hūbān mudur

Kelemen dip kelmedi hālim sorap

'Ahd u qavl u va'desi yalğan mudur

Yer yüzige yoğdur hemtā anıḡ

Bol perīzād yā ki ez rızvān mudur

Ey Hāfīzī çekmeseḡ renc ü alem

Yetkeli dildārge āsān mudur

83. Niçükdür

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

‘Aceb cānāne sen barı niçükdür

Meh-i tābān sen barı niçükdür

Bu kün sen yaḥşılarnı içre cānā

Faḫaṭ yekdānesin barı niçükdür

Baḫıp köz yaşıma ey serv ü ra'nā

‘Aceb ḫandānesin barı niçükdür

Raḫibler külbesinde şem'-i yengliḡ

Tün ü kün yanasın barı niçükdür

Raḫibler birle hem-demlik bizden

Nege bī-gānesin barı niçükdür

Raḫibni köripban dīdem yüzige

Seg-i dīvānesin barı niçükdür

Firāḫ otıḡa ey miskīn Ḥafızī

Müdām biryānesin barı niçükdür

84. Bağrım Kân

Mef'ûlû Mefâ'ilûn Fe'ûlûn

Kelmesen ey şûh bol ne zamândur

Sormasan hâlim bî-had yamandur

Ey dil-nevâzım maḥrem-i râzım

Derd-i nihânım seṅge 'ayândur

Bol derd ü ğamdan sağ u selâmet

Qalmış 'azîzim kop der- gümândur

Köksimni açıp körsenḡ bilersen

Qat üstige qat bağrımda qandur

Faşl-ı bahârım ey güli'zârım

Bî-sen nigârım mişl-i ḥazândur

Bâz firâkıṅ ez beski tartım

Körsenḡ bilim ne mîşl-i kemândur

Miskîn Ḥafîzî hicriṅde âḥır

Keçe ü kündüz işi feğândur

85. Ne Boladur

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

Kelip hâlimni sorsaṅ ne boladur

Sorap derdimni turasaṅ ne boladur

Cefâ ü cev̄r resmin aylaban terk

Vefâ yolını alsaṅ ne boladur

Başıṅnı köksem üzre ey perî-veş

Kelip bir laḥza koysaṅ ne boladur

Ḥirāmān aylaban şaḥn-ı çemende

Meni zâr birle yürseṅ ne boladur

Lebiṅni hâliden rûzım qaradur

Köziṅge sürme ursaṅ ne boladur

Vişâl ister bosāṅ özge Ḥafîzî

Firāk otıḡa koysaṅ ne boladur

86. Eyyām-ı Bahār

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Keldi eyyām-ı bahār boldı şukufân bâğlar

Sebz ü hurrem oldı feyẓden anıñğ çer-bâğlar

Çağnaban güller açılğan her taman kılsañğ nazar

Şaħn-ı deşt ü dāmen şaħrā u pohan rağlar

Bülbül vaşlışalnı körgenden gülistān şaħnıdan

Bağladı reht-i sefer her sarı hil zāğları

Hāşe tol peytide barsañğ ger kuvvetiniñ başıda

Oşbu faşl-ı mile u dile meh u kımağlar

Körgen insāniñğ özige lāl u hayrān kaldırur

Her tarafege hızleşip kuzı bilen oğlanlar

Oşbu eyyām-ı şerif seyr ü temāşā faşlıdur

Oltumañğız oyda imdi ey 'azīz ortağlar

Bol yigitlik peytini bāyed Ğanīmet bilsenğiz

Kayta kelmeydür qolızga bu yigitlik çağlar

87. Ne Bolur

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Kelse yanınga dilrübā ne bolur

Sorsa hālimni mehlikā ne bolur

Terk itip şive-i cefālarını

Aylasa mihr ile vefāne bolur

Şād itiban hāste köñglümniñ

Qılmasa ğamga mübtelā bolur

Munça ceng ücedālnı urrığa

Aylasa şulh ile şafāne bolur

Ol şa dil-nevāzga u bī-gāh

Yohlaban kelse biz gedāne bolur

Ayrılıp şüm raqībni yanıdan

Biz bilen bolsa dilrübāne bolur

Barıp aytıñ meniñ tabibimge

Aylasa derdime dīvāne bolur

88. Yigitler

Mefûlû Fâ'ilâtûn Mef'ûlû Fâ'ilâtûn

Ey fakr u fâkelikdin rengi saman yigitler

Oşbu bahâr faşlı bergi hazân yigitler

İş tapmay ülkesige bî-gâne ülkelerde

Âvâre cihândur bunı kayıran yigitler

Aylarda oyga miskîn yağlıg yüzini körmes

Şu bâ'ış ü sebepden rengi hazân yigitler

Sağalı çıkmasaydın saçı aqargan anıñ

Qayğu u ğam qolıdan bunu cüvân yigitler

Ma'suqasını yüzen körmey otar cihânden

Miskîn ğaribligden oşbu zamân yigitler

Yüz güliden birisi açılması dirîğâ

Reng-i rûyige baqsañg çün za'ferân yigitler

Şemşâd kâmetiñge baqsañg anı bilersin

Ğam yükiden külgendür kemân yigitler

Dünyāga kelmişden külgünü körmegendür
Bağrı hemîşe ğamdandır tola kıan yigitler

Ne kesb-i ‘ilm ü dānış ne fahm-i ‘aql u bînîş
Oşbu zamānda ħayf-ı nesl-i cûvān yigitler

Tā ki ğonçe yürersiz bilmem anıñg zamānın
Muhtāc-ı loķma-ı nānı her in u an yigitler

Bāyed ki teşkilātız bolsa kerek vaţanda
Bî-hûdedür telāsiz bî-sāzmān yigitler

Birbirge kıol biriban ilıñg vaţannı ābād
Ey cā nişār yigitler ve cān-feşān yigitler

S71

89. Yigitler

Mefûlû Fā’ilātün Mef’ûlû Fā’ilātün

Yaşanğla tā cihān bar ey nev-cûvān yigitler
Ĥārılık yüzini körMinğ ey kıahramān yigitler

Taķşıl -i ilm u dānış farzdur her yigitge
Tenimi okıñg sabağız ey kıran yigitler

Bî-hûde vaķıtnı kıolden birMinğ eyā ‘azîzler
Miķnet çekinğle tā bar küç u tûvān yigitler

Köz açıban qarañğlar ehl-i cihānga āhır

Yol açtı āsumānga oşbu zamān yigitler

Bel bağlaban kiringler meydān kār-zārgē

Qorqmay güreşing āhır ey behlüvān yigitler

Bir zerre raḥm u şefekat kılmañğla hışm u vāvege

Merdāne-vār güreşingsiz bī-emān yigitler

Ülke yolıda iling cān u dilizni qurbān

Qalsın cihānga sizden nām u nişān yigitler

Cad u cehd itingler oşbu tereḳḳi yolıda

Siz birle bar Ḥafizī ey cān-feşān yigitler

S71

90. Şehitler Ḥatırası

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Bu kün Yā Rab ne kündür yer bilen hem āsumān yığlar

Şehitler atını yād eyleban pīr u cüvān yığlar

Bu kün Yā Rab ne mātem kün irür kim qayḡu u ḡamdan

Bu kün yaş urnıḡa közden tokıyan berçe ḡan yığlar

Kimi kim olmasın oşbu almadın der- 'azāb Yā Rab

Kıyıp mātem lebāsin tenge körseñḡ baḡrı ḡan yığlar

Bu şahñ-i kerbelâni her kişi körse bilîñ anîñ
Nefes tâ bar tenide guşşeden feryâd Kenân yığlar

Tehhâr u Fâriyâb hem bu almadan der-fiğân bilsenñ
Ne yalğuz bol şehitler yâdiğē bir Cevzicân yığlar

Ĥafîzî sen şehitler anasin ĥâlin ne sorgaysan
Yağasın çâk itiban vâh belem dip her zamân yığlar

S73

[ZE (ج) Kafiyele Gazeller]

91. Ĥoş Keldîñiz

Müfte'ilün Mefâ'ilün Müfte'ilün Mefâ'ilün

Der- külbe-yi eĥzân men ey meh-i liğâ ĥoş keldîñiz
Cânĥâ fedâyı mağdemet serv u resâ ĥoş keldîñiz

Ber dîdenet ey gülizâr būdem be râhet intizâr
Ez şeh-r-i zîbâyı Mezâr ey dilrübâ ĥoş keldîñiz

Ey şâh-ı ĥübân cihân ĥurbân be-tû en cism u cân
Ez behr-i pürsân en zamân biz bî-nevâ ĥoş keldîñiz

Ey şem'-i bezm ĥâne am rûşen ze-tû kâşâne am
Ğîr direĥt-i pervâne am bahr- zîyâ ĥoş keldîñiz

Yek sũ neger sâz-i terb yek sũ bibin şũr-ı şu'ab
Ber-iftihâret rûz-ı şeb birim be-pâ hoş keldiñgiz

Men şadķe-i hâk reht ķurbân rûy çũn mehet
Ger-dem adâyı 'işve at nâz u adâ hoş keldiñgiz

Miskîn Hâfîzî rûz ü şeb ander reht bî-tâb u tep
İstâde barsam edeb aylap du'a hoş keldiñgiz

S73

92. Ey Ülke

Mef'ûlü Mefâ'ilûn Mef'ûlü Mefâ'ilûn

Ey ülke seni tâlib-i dîdâriñg ayrurmız
Bir körmek uçun 'aşık-ı zâr zâriñg ayrurmız

Ķadriñg bize bol 'alem-i ģurbette kop otkan
Şol bâ'ise kop teşne-i dîdâriñg ayrurmız

Pervâne şıfat cân biremiz şem'-i yüziñgge
Ez beski seni 'aşık-ı rûhsâriñg ayrurmız

Bir ülke imes señge bosay hem-dem u hem-râz
Her yerde bosak mûnîs-i ģamhâriñg ayrurmız

Yoliñgda fedâ bolsa bu cânlar 'acebi yok
Çũnki seni evlâd-ı fedâkâiñg ayrurmız

Merdāne güreşinġni körip şahñ-i uruşga
Ey tūde seni şefte-i peykārınġ ayrurmız

Köz tekmesün ol tarz-i kelāmınġga Hafīzī
Bizler hem şeydā-yı eş'ārınġ ayrurmız

S74

93. Cefā Kılasız

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Ne uçun munça meni haqqıma cefā kılasız

Zulm u bī- had etesiz sitemi bī-cā kılasız

Ne sebep munça sitemni köresiz Menġe revā

Cevr-i bī-hūde birip ġamga mübtelā kılasız

Raħm eħvālıma kılmay zār zār yıġlatıban

Akızıp köz yaşıımı mevce deryā kılasız

Bar u yok 'ömrü 'azīzim boldı yolızda fedā

Yine menden ne sebep munça temennā kılasız

Oşbu āhın cefā birle eyā leyli-veşim

Meni mecnun gibi āvāre şahrā kılasız

Hiç ma'suqa kıımas 'aşıkıġa munça cefā

Siz bu şiveni meger yekke u tenhā kılasız

Tilbelikke men bî-çāre Ḥafīzī'ni yine
İl ara şehre u efsāne dünyā kılasız

94. Nevrūz Bayramı

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Yine keldi bahār 'iyd-i nevrūz

Bahār-ı dilkeş u māh-ı dil- efrūz

Ne bolğay bir keçe kelseñg oyumga

Ḥirāmān aylap ey māh-i şeb efrūz

Ḥıcıldur kāmētiñgden serv ü reyḥān

Ḳad u boyıñgga cānā tekmesün köz

Cihānnı birme bir aḥtersēñg ey şūḥ

Tapalmay sen meniñg dek yār-ı dil söz

Nedür bilmem günāhım ey perī-rū

Meni körsēñg kılarsın ey şanem poz

Ġamıñgdan tün ü kün ey şūḥ-i zālım

İşimdür nāle u āh-ı ciger söz

Ne yalguz Cevzicān'da yok mīşālīñg

Tapılmas señge oḥşaş tā-be Ḳunduz

Seni dip il u ʔilden ayrılıp
ʔalıp men güşede yeke u yalğuz

S76

95. Mihmānımız

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Hoş kelipsiz Cūzcānān şehrige mihmānımız
Mağdemiz köz üstine mihmān-ı vālā şānımız

Hoş kelipsiz cān u dil bolsın fedāyı mağdemiz
Mağdemimizden boldı rūşen külbē-i eḫzānımız

Kop 'aşrlardan beri ayırdık yolızda geh intizār
Tā ki körsek dip cemālızda 'azīz mihmānımız

Faḫr kılsak kılguçı dek bar celāl u cāhımız
Yer yüzige sıgmagaydır 'āzāmetimiz şānımız

Yaşasun bol dōstlık u yaşasun bol tinçlik
Çünkü şoldur ikkimizni istek u ārmānımız

Yaşasun Özbek diyārı birle Türkistān ili
Bil- ḫūşuş Fergāne şehri birle Cūzcān'ımız

Halk-ı Tācık halk-ı Özbek ikki biz bir bāğ gülī
Yaşasun tā ki cihān bar asragan bāğbānımız

96. Bolsa Az

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

Bol vaṭan ger cennetistān bolsa az
Miskīn ḥūr u birle ğalmān bolsa az

Bāġ u rāġ u dāmen-i deşt anıṅ
Çaķnaban gülgün şukufān bolsa az

Her tamanıġa eger baķsaṅ anıṅ
Reşk-i bāġ ḥūld-i rızvān bolsa az

Bāġ ara bülbul bilen ķumrıları
Ser-ḥoş u mest ğazel-ḥān bolsa az

Yol vaṭanıṅ yolıda ey ũlkedaş
Cān bilen ten anga ķurbān bolsa az

Düşman ḥār u zelil u nā-tūvān
Yavları zār u perīşān bolsa az

‘ilm u dāniş u terekķi bābıda
Şehre āfāk-ı devrān bolsa az

97. Rengimiz

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Tā ki bolsa ÷lkemizde bol uruş cengimiz

Ḳahḳar-ı āsārıḡa ketkey kelçer ü ferhengimiz

‘Ömürlerdür ḳanga bolḡanıḡ yatıḡdur cismimiz

Hiç kişi yerden kötermeydür lāş-lengimiz

‘ilm u dānişdan eger bolḡan bosaydıḡ bahremend

Munça hem ṡul tartmas irdi bol uruş cengimiz

Ger rekāb-ı ‘azmımız bolsaydı maḥkem dehr ara

‘Aḳıbet bir kūn imes bir kūn çıḳdı çengimiz

Bol esāret birle bed-beḥtlik ki ten birmes idik

And ki ger bolsa irdi ḡayretimiz nengimiz

Meydelikden birmes irdi bizge teryāk u ḡaşaş

Serḡmes irdi bu kūn çün za’ferāndek rengimiz

Çersi ü teryākılar ḡākem bomas irdi eger

Ḳāzi vü müfti müḳerrer bolmas irdi bengimiz

98. İkkimiz

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey inağam guşşaden dīvāne boldık ikkimiz

Tilbelikde il ara efsāne boldık ikkimiz

Cevzicānān u Ser-i pül bağrıda sığdırmadı

Şol sebepden sākin-i Fergāne boldık ikkimiz

Ehl-i mescid u medāresden dirīgā ayrılıp

Hem-neşin merdüm mey-ḥāne boldık ikkimiz

Āh neley merdüm ferzānelerden acrelip

Ḥil nādānler bilen hem-ḥāne boldık ikkimiz

Rūzgār 'ayş u 'işretten bolıp birdem cūdā

Ey inağa sākın-ı ğam-ḥāne boldık ikkimiz

Men u sen feryād çekmey kimle çeksin ey inem

Bülbül-i āvāre dek bī-lāne boldık ikkimiz

Ey Ḥafīzī kıysı bir derd-i dilim aylay beyān

Qışsa u efsāneden dīvāne boldık ikkimiz

99. Henüz

Müfte'ilün Fā'ilün Müfte'ilün Fā'ilün

Ḥicride koydum netey dildār kelmeydür henüz

Sorgalı ḥāl-ı dilim bir bar kelmeydür henüz

Şunça āh u nāle u feryād-i zārım işitip

Ne uçun ol dilber-i dildār kelmeydür henüz

Keçe tengünçe her yan tirmeliban közlerim

Ol perī-rū yolıda bī-dār kelmeydür henüz

Şadḳe-i nāzı bilen men tarz-i geştārı bolay

Ne delil ol kebk hoş-reftār kelmeydür henüz

Ol cefā-cū u sitemgerimge aytıḡlar barıp

Munça hem bolgay muken āzār kelmeydür henüz

Barıp aytıḡlar tabibimge meniḡ ey dōstlar

Ne sebepden pūrseş-i bīmār kelmeydür henüz

Derd ü renc ü ḥasretiden keleydi cānım ḥalḳuma

Bī-mürvet körgeli bir bar kelmeydür henüz

Ey Ḥafīzī fırḳattan nāle u feryād çekip

Yıḡlamaḳdan közlerim ḥünbār kelmeydür henüz

100. Karamaysız

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

Betizdi açıp birgine cānā karamaysız

Bir lahza kısam seyr u temāşā karamaysız

Ne boldı yine sizge nigārā karamaysız

Yüzimge bakıp ey gül-i ra'nā karamaysız

Zār yıǵlatıp hicrizde meni keçe ü kündüz

Közimni kılp eşkini deryā karamaysız

Mecnun gibi deşterde ne hengāme tüzip men

Ey leylī-veşim birgine şahrā karamaysız

Ne boldı size munça bir āşufte u qahrsız

Her kaçça kısam 'uzr u tevlā karamaysız

Ser-mest bolıp her yan otasız bāde içiban

Biz hastaga ey közleri şehlā karamaysız

Berçege qarap luṭf u nevāzış kılasız ku

Bir yeke u yalǵuzgına bizge karamaysız

Minglepke yolızga qarap oltursa Ḥafizī

Bir yolu anga ey büt-i zībā karamaysız

101. Hoş Kelipsiz

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

Eyâ dōst-ı qadīrdān hoş kelipsiz

Cānım yolızda qurbān hoş kelipsiz

Tün u kün intizār irdik yolızga

Bu dem bizlerge mihmān hoş kelipsiz

Bu gülşen seyriğe şehr-i vefādan

Eyâ serv-i hırāmān hoş kelipsiz

Baķıp āynaga her laħza güyā

Alā ey māh-i tābān hoş kelipsiz

Qarāngu keçemiz aydak yüzizden

Bolupdur rüz-ı rūḥşān hoş kelipsiz

Bu kün şehr-i Şiberğan maqdemizden

Bolupdur cennetistān hoş kelipsiz

Bu dem hūrremligiden sıgmas özge

Diyār-i Cevzicānān hoş kelipsiz

102. Ey Tüde

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

Ey tüde seniñg 'aşık-ı peykārıñg ayrurmız

Meftün-i fedākārı işārıñg ayrurmız

Cân birdiñg u señgerde meger birmediñg hergiz

Yavlarga yarağıñgıñı haberdārıñg ayrurmız

Yavlar bile señgerde dilirāne uruşıñg

Biz şāhid-i güsfendi u tükızrañg ayrurmız

Hemāse yaratıñg yine Qunduz ile Belh'ke

Şol bā'ise biz şifte-i peykārıñg ayrurmız

Quvvedıñgıñı 'aceb tälip-i zālumnı vaţandan

Memnun seni gayret u işariñg ayrurmız

Merdāne güreşigni körıp şahn-i uruşga

Merhun sepāsıñg seni tā barıñg ayruzmız

103.Düşman-ı Ğaddār

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

Ey ṯalib-i ẕālīm seni aġyārıñg irürmiz

Bilġil ki seni düşman-i ħūn-ħārıñg irürmiz

Bir zerre-i tereħħum seni ħālıñgge kııasmız

Bizler hememiz yav sitemgerıñg irürmiz

Her ẕulm u sitem kelse ħolıñgdan diṟıġ itme

Bol kün seni ħolınga geriftārıñg irürmiz

Yüz lebke dem ursañg bize islām ayladın den

Ey giber seni vāķıf ısrārıñg irürmiz

Ger vahı ketürsenġ hem bize sen tengri temāndan

Ey ẕālīm mel'un seni inkārıñg irürmiz

Bir cevheri u nuşret imes küşte-i tiġıñg

Mıñglep seni biz şāhid küştārıñg irürmiz

104. Hoşlamas

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

'Arızınḡ körḡen kiři hūrşid-i tābān hoşlamas

Şem'-i rūhsārınḡge baḡḡan māh-ı tābān hoşlamas

Bāḡ ara yürḡenlerinḡni körse her kim ey güzel

Cennet içre ey perī hūr birle ḡalmān hoşlamas

Şadḡe-i nāzınḡ bilen men tarz-i reftarınḡ bolay

Her kişi körḡen bosa kebk hırāmān hoşlamas

Cilve aylap kel ḡaşımgā boyıḡnınḡdan örḡeley

Ḳāmetinḡ körḡen kişi serv -i hırāmān hoşlamas

İke şehlā közlerinḡni kimḡe seyrin aylasın

Tā ḡıyāmetdür yedi bil nergistān hoşlamas

Ey güzel ana diyārım ata yurtum meskenim

Āḡuşınḡga yaşıḡanlar cennetistān hoşlamas

Ey Ḥafīẓī her ne ḡılsaḡ yer yüzige yaḡşılık

Yār u dōst ḡılmas pesend u ehl-i devrān hoşlamas

105. Tapılmas

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

Hicrân otıga men kabi sūzāne tapılmas

Mendek ciger ü sinesi biryāne tapılmas

Bī-mār firākıñga seni ey bût-i ra'nā

Cüz dār vey vaşlıñg anga dermāne tapılmas

Ol şem'-i cemāliñga seni urtenip ey şūḥ

Mendek tün u kün koygalı pervāne tapılmas

Ġayr ez ser-i kūyıñg men dīvānege cānā

Köñglümde ki dek menzil u kāşāne tapılmas

Cennet içide ḥūr ile ğalmānnı bilalmam

'Alem yüzidesin gibi cānāne tapılmas

Yā Rab bu 'aceb şehr-i cününü ki içinde

Bir tilbe-i dīvānege zevlāne tapılmas

'Aşķ-ı 'alemidesin gibi dīvāne Ḥafīzī

Bol 'aşr-ı zamān birle bu devrāne tapılmas

106. Neẓāre Ẕılmas

Mef'ūlū Mefā'ilūn Fe'ūlūn

Dildār Menḡe neẓāre Ẕılmas

Derd ü alemimni çāre Ẕılmas

Kımaydur ki yüzige tüşse közi

Yaḡasını pāre pāre Ẕılmas

Peykānları āştı minḡ u dilekden

Efsus ki birin şūmāre Ẕılmas

Nādān kişilerge merd-i 'aḡıl

Seyr-i dilin āşkāre Ẕılmas

'Uşşāḡlarıdan alsa hem baş

Yüzige anıḡ neẓāre Ẕılmas

Şāḡi ketḡıl ḡam mı neḡ

Bir cām u ayaḡ çāre Ẕılmas

Hiç kim seniçe Ḥafīzī özni

Dildārlara ḡavāre Ẕılmas

107. İmdi Bes

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Şunça çektik āh u efġān imdi bes

Közi giryān baġrı biryān imdi bes

Şunça yürdik zār u ser-gerdān olup

‘Alem-i ġurbette nālān imdi bes

Bir biremiz haġķımızga vā dirġ

Şunça tuhmet birle behtān imdi bes

Bīve u bī-ĉāremiz bundan bu yan

Bolmasun zār u perīşān imdi bes

Berĉe ‘alem ehliden ĵaldıķ keyin

‘ilm u dānişdan ‘azīzān imdi bes

Ülke digen oşbu Kayhān devride

Munĉa hem bolgay mu pes-mān imdi bes

Ķayta ĵorışlık keliŋler ülkeni

Şunĉa boldak ĥāne virān imdi bes

108. Fāşisti Nizām

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

Bu fāşistkerde karşı rezm u peykār itmesem bolmas

Bu nesl nāzlarını hālını zār itmesem bolmas

Bu heyetler zādelerni qahramān hālkım bile birge

Yoqatıp neslini 'alemni gūlzār itmesem bolmas

Qıyāmet künleni başlarığa ber-pā itip bir kün

Yaruğ dünyāni bil közleriğe tār itmesem bolmas

Seni men yavlarıñni ey ilim bol hāle qoymasman

Bilip qoy tā eleriniñ ber-serdār itmesem bolmas

Seni erkinligiñni yolıda ey cāne cān ũlkem

Serv u māl u tenimni tā ki işār itmesem bolmas

Benāyı kāh-i zulm u qaşr istibdād u bī-dādiñ

Biliñler beñiden tā yerge hem-vār itmesem bolmas

Bu kāh bī-'adāletligni virān aylap urnığa

Benāyı 'adl u dādiñ tā ki imār itmesem bolmas

109. Oḡşamas

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ḳāmetiṅge oylasam serv ü ḥırāmān oḡşamas

‘Arızıṅga ey güzel ḥūrşid-i tābān oḡşamas

Tişleriṅni ger şedef dirsem melāl alma yine

Lebleriṅge hiç kaçan la'l-i Bediḡşān oḡşamas

Cilve aylap nāz itip tāvūz gibi ḳoysaṅ ḳadem

Ṭarz-i reftāriṅ kabil kebek ḥırāmān oḡşamas

Sözge klrsaṅ ‘işve u nāz u birle şavtiṅge seni

Ṭūṭi u ḳumrı nime bülbul ḡoş-ḡān oḡşamas

İke rūḡsārıṅni vaşfin aylasam ey meh-cebin

Lāle u ḡūmrānı ḳoygıl māh-tābān oḡşamas

Ḥübrüları Ḥafīzī kop kördüm dehr ara

Hiç birisi seṅge ey ḥūrşid-i tābān oḡşamas

110. Heves

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ḥübrülerden vefā ḳılma heves

Ġayr-ı zulm ile cefā ḳılma heves

Dilrübālık şivesin bilmes beri

‘İşve u nāz u adā ḳılma heves

Hicride hoş-nūd bolğıl sen anıñg

Vaşlını zinhār dilā kıılma heves

Küçe sen topraqların bī-hūdesin

Közleriñge tutya kıılma heves

Her ne derdiñg bolsa kııl tākāt veli

Meh-cebinlerden devā kıılma heves

Bī-vefā yārlarını mihr ‘aşkıını

Tā aytarsan dilde cā kıılma heves

Ey Hāfızī teriksen bil anıñg

Bī-vefālerden vefā kıılma heves

S87

111. Hāzret-i ‘Alī Şīr Nevāyī Hākkıda

Mefā’ılün Mefā’ılün Fe’ülün

Nevāyi ‘āzāmeti dünyāga sığmas

Ne dünyā belki hem ‘uqbage sığmas

Anıñg fażl u kemālātı cihānga

Qasam ol hālk-i yektāge sığmas

Ne yalğuz bir yüzige sığmas anı

Ki belkim ‘alem-i bālāge sığmas

Şekve u haşmet u cāh u celālı

Ki ‘arş-ı azm -i ālāge sığmas

Anıñg ta'rif u evşāf mūķāmı
Biliñg yazgan bilen inşāga sığmas

Қalem 'aciz irür vaşfıdan el-ħaķ
Anıñg bitken bile imlāge sığmas

Ḥafızı bes refi'dur şānı anıñg
Ki itsem şerhıni hiç cāga sığmas

S88

112. Bolmasa Bolmas *Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün*

Cānım señge fedā bolmasa bolmas
Tenim señge adā bolmasa bolmas

Seni yolıñda ey şūḥ-ı sitemger
Başım tenden cüdā bolmasa bolmas

Seniñ ḥüsniñni körgeñ ādemi-zād
Esır ü mübtelā bolmasa bolmas

Seni bu derd-i hicr firkatıñga
Vaşlıñg ger şifā bolmasa bolmas

Anıñg saçıga köñgöl birgen ādem
Küni tā ki қара bolmasa bolmas

Heves қılмағла seyr-i mülk 'aşkıñıñg
Bu yolıda reh-nemā bolmasa bolmas

Bu nevrüz keçesi ol u ayadııı
anımdan t hen bolmasa bolmas

Anııı bar amıdan ey afızı
addım t ki d t bolmasa bolmas

S89

113. İmes

F'iltn F'iltn F'iltn F'iln

Hi 'aşı men kabi kyıııda ser-gerdn imes
Yol tapalmay der-gehiııge b-ser  smn imes

Geri mecnun tilbelikde ehre f irr
Lik meniıı dek il ara efsne u destn imes

anka yoluııda t kelmes bolsa anııı an deme
Cn ki urbn seriıı ger olmasa ol cn imes

Yollarııııa ılmasam cn u tenimni t nr
Ey per peykernııı bilil hi imkn imes

Her ne derdiniıı zge ly re u dermnı bar
'aşını derdidek velikin derd -i b-dermn imes

Hi bir 'aşı-ı mazun dilrblar kyıda
Men gibi vre u renc u alem kren imes

Bir afızı mahv-i rsrııı imesdr ey gzel
Kimki hsniıııı akıban vle u hayrn imes

114. Çidealmas

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

Âhınga meni âteş-i sūzān çidealmas

Derdimge bilinḡ yer bile āsmān çidealmas

Şerḡ-i ḡam u derdimni beyān aylasam her geh

Ten içre bilinḡler anı siz cān çidealmas

Sorma meni köḡlimde ki derdimni ṭabibā

İzhār kısam dār u dermān çidealmas

Selāb serişkimni meni aldığa bilgil

Deḡiz içide mevce tūfān çidealmas

Ser- pence-i bāzumga meni rūz-i naberdgā

Rüstem neme dursam u Nerimān çidealmas

Bilmem seni āhın bile kişinḡni Ḥafīzī

Derdinḡge seni geber u müslümān çidealmas

115. Oḡşamas

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

‘Arızinḡga māh-ı tābān oḡşamas

Ḳāmetinḡge serv-i reyḡān oḡşamas

Tişlerinḡge teḡ kemesur u şedef

Leblerinḡge la'l u mercān oḡşamas

Pertev-i h sn   cem l   ga sen  
Ey per   em'-i  ebist n o  amas

 arz-. Reft r   ga ey  r m-i c n
O  amas kebk h r m n o  amas

Bol cih nda o  amas se  e ki i
Belki cennet i re  alm n o  amas

Bilmedim kim h r mu sen y  kim per 
Se  e o  bu cins-i ins n o  amas

Ber e h b nlarn  k rdim ey g zel
Hi  birisi se  e c n n o  amas

S91

116.    re  ılmas

Mef    Mef  il n Fe   n

  b l Me  e nez re  ılmas

T li'   mim ne   re  ılmas

 ay  uga se  e men  ılurman

Hi  '    -i dil-    re  ılmas

Cins-i h ner u met ' d n  

Bol '  r u zam ne v re  ılmas

 zden ki ilerni post u s fle

 dem  afida   m re  ılmas

Ol cevrig e Rus kıldı bizge
Hiç kişver-i hem-civāre kılmas

Señger içiden mübāreze oğlan
Olsa oladur kenāre kılmas

Eṭvārı ki sende bar Ḥafīzī
Sen birle felek güzāre kılmas

S92

117. Tapılmas

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fe'ülün

Bol ülke kabi ülkeyi pesmāne tapılmas
Tapılsa kerek bu ḥad u peymāne tapılmas

‘Alem yüzini aḥteriban kaçça ki yürseñg
Tā bol ḥad u endāzeçe virāne tapılmas

Ne mektep u ne medrese ne ders ile ta'lim
Şol bā'is uçun 'aķıl-i ferzāne tapılmas

Çet ülkeleden kaçtıp eger kelse muhācır
Yüzden birige ḥāne u kaçāne tapılmas

Nili anı sansız yigit u merdni anıñg
Mıñğden biride himmet-i merdāne tapılmas

Her kim ki kesel ḥāneside tüşse güzeri
Öldım dise dār u bile dermāne tapılmas

Yaş u arısı yıl boyıa işsiz u bî-kâr
Ger işlese bî-äreler iş- hâne tapılmas

S93

118. Vefâ Aylamas

Müfte' ilün Müfte' ilün Fâ' ilün

Ol perî-veş Men ge vefâ aylamas
Tapsa cefâ menden abâ aylamas

Cengi ir r men bile ol t nd-h 
Her ne kısam şulh u şefâ aylamas

ıldı meni v le anı ğ cilvesi
Yaşsı ki ol n z u ad  aylamas

Rahmı kemes h l-i şehitlerige
R z-i cez  ters-i h d  aylamas

'Ahd u vef sıga işanma ğ anı ğ
Birge kıse Mi ğ ge vef  aylamas

Oşbu cih n kimge kılıpdur vef 
Birme k     l anga be   aylamas

Her ne vef  kılsa ğ Haf z  anga
Z l m ir r terk-i cef  aylamas

119. Meşrepden Peyrevlik

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Qamersin yā zuḥal yā şems-i enversin bilip bolmas

Bu ḥüsnü 'alem ārāṅdan seni köṅgöl üzip bolmas

Cemālīṅga baqıp ḥayrāne bolmay ne bolay cānā

Seni dīdār-i ḥüsniṅden bu dünyāga toyıp bolmas

Yaşımın tağ u taşlarga urup zār yıqlamay neley

Seni derd ü ğam u hicr-i firqatīṅga çidep bolmas

İlāhī ḥāne u qāşāne hicrān ḥarāb olsun

Ki tā rüziki bar u vaşlıṅga ey dilber yetip bolmas

Ḥayātdan köz yomup 'alemden ayrılmağım āsāndur

Velikin senden ey şūḥ sitemger ayrılıp bolmas

Qolıṅnı perde qılma ay yüziṅge baqsam ey dilber

Quyaşnı qol bilen her qança kılsaṅ yaşırıp bolmas

Ḥafīzī ol şanemni cevır u zulmı ḥadden āşkāndur

Anıṅ sen yazganıṅ birle adāğıga yetip bolmas

Şın (ش) Kafiyele Gazeller]

120. Ülkedaş

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Birleşīṅ ey nesli Turan ülkedaş

Birleşīṅ evlādı Ḥaḳan ülkedaş

Birbirizge qol biriban oşbu dem
'Ahd çekinğlar ez dil u cān ülkedaş

Yeke atını çengi çıkmas dediler
Bir bolup aylanğla cūlān ülkedaş

Kāh -i istibdād bolmas vājgün
Qılmasanğız tā ki 'işyān ülkedaş

Siz uluğ Efrāsiyāb ferzendisiz
Ne ki qavm-i nesl-i efgān ülkedaş

Oşbu pest yavlarnı qoymanğlar terik
Öldirinğ körseyle her yan ülkedaş

Küşteden aylanğ her yan peşteler
Tā ki bolsın külle-i Qurgan ülkedaş

Yavnı sözige işanmanğ hiç kaçan
Berçe güftārleri yalğan ülkedaş

Babür u Timurnı izlenğ yolını
İlge bolsın tā ki destān ülkedaş

S95

121. Aylar imiş

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Nānenīnim qıl ü qāl eyler imiş
Biz bilen ceng ü cedāl eyler imiş
Tīğ-i ebrūsı bilen qaşd aylaban

Ol meni qatl u qatāl aylarımış

Heme birle şulh u āřti aylaban
Biz bilen ceng u cedāl aylarımış

Tā ki hālimni perīřān aylasa
Zūlfini her yan keřāl aylarımıř

Çün elif dek qāmetimni ol şanem
Ėam yükiden mīřl-i dāl aylarımış

Bizni terk aylap netey āgyār ile
Bī-vefāyım derd-i hāl aylarımış

Ey Hafīzī her ne sen dōřtım diseñg
Ol sening dūřman-i hayāl aylarımıř

S97

122. Yengi ‘Aşr

Fā’ilātūn Fā’ilātūn Fā’ilūn

Keldi yengi ‘ařr u devrān űlkedař
Yengi devr-i ‘ilm ű ‘irfān űlkedař

Ťālibā neler yořaldı űlkeden
Boldı ‘alem çün gűlistān űlkedař

Her şaraf bařsañg mā’rif nurıdan
Ŭlkemiz boldı çirāgān űlkedař

Yengi mektepler bolar her kün benā
Her teman körsenḡ şetābān ülkedaş

İmdi bilsenḡ ehl-i dāniş devridür
Otıdur ehl-i nādān ülkedaş

Qalmağan imdi mā'rif fayzıdan
Ülkemizde kör nā-ḡān ülkedaş

Oşbu internetni 'aşr-i devridür
Ḥayf ki bolsak cehl-i nādān ülkedaş

Alğa ketmes tā kıyāmet barça
Bolmasangız tā bilim-dān ülkedaş

[Sad (ص) Kafiyele Gazeller]

S97

123. Ḥalāş

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bolmasak tā cevr-i efgāndan ḡalāş
Bolmagaysız şür-i efgāndan ḡalāş

Tā ki istibdād ḡākimdür biling
Bolmagaysız bend-i zindānden ḡalāş

Her kişi ḡaḡ sözini aytsa biling
O bolur mālī bilen cānden ḡalāş

Ger hānin cevriden tapsak necāt
Kim kısun zālīm qomāndāndan hālāş

Tā ki dūnyā bar dehqānler biling
Bolmagaysız sitemi hānden hālāş

Bol vaţan tūşken diyüler qolıda
İmdi bolgan cins-i insānden hālāş

Ola ola ilimiz boldı tebāh
Bolmadı hāl-i perīşānden hālāş

Oşbu milletning baqarman hālige
Bolmas hergiz qayd-i zindānden hālāş

Her kişi kim bolsa teslim-i cefā
Bolgusı bī-şebēh-i īmānden hālāş

S98

124. Maḥşūş

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

Ne bolgay oltusa yanımga maḥşūş
Qesem 'arzımnı cānānımga maḥşūş

Cefā ü cevır hem munça bolur mu
Barıp aytıng meni hānemge maḥşūş

Yolıda tırmalı kör boldı közim
Qaçan kelgey iken yanımga maḥşūş

S99

Şekve u ferū istignā u nāzing
Eya ‘işve-i giryem şānınga maḥşūş

Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün

Büyük istegi birlen ārmānı
Mening din birle īmānınga maḥşuş

Celāl u ‘āzamet u fer şekvesi
Bilīŋler kim meniŋ şānınga maḥşūş

Ḥafīzī oşbu milletiniŋ mūkāmı
Gerāmidur meniŋ yanımga maḥşūş

S100

126. Maḥşūş

Mefā’ılün Mefā’ılün Fe’ülün

Kel ey dilber gülistānınga maḥşūş
Ḥırāmān ayla bostānınga maḥşūş

Yüziniŋ gül sözleriŋ mānend-i bülbül
Lebiŋ la’l-i Bediḥşānınga maḥşūş

Ḳadiŋ ey nāzenīn şemşād ki oḥşar
Boyiŋ serv-i ḥırāmānınga maḥşūş

Fedāyı tīr-i meĵgāniŋ bolayın
Ḥındgey cism-i ‘üryānınga maḥşūş

Ölermen pence-i parmaqleriŋge
Faḳad çāk-i geribānınga maḥşūş

Ḳara zülfi ‘anbar efşān saçıŋ ey şūḥ
Meniŋ ḥāl-i perīşānınga maḥşūş

Ḥafīzī ḥancer-i nāz birle ol şūḥ
Cānā ḳalıpdur meniŋ cānınga maḥşūş

127. Maḥşūş

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ülün

Kel ey bülbül külistānınga maḥşūş

Terennüm ayla bostānınga maḥşūş

Elā ey tūṭī şirin meḳālım

Ne bolğaydur kesenḡ yanınga maḥşūş

Seninḡ nāleşlerinḡ ey ıumrı zār

Meninḡ feryād-i efgānınga maḥşūş

Meleg-i 'aşq ol letān irür men

Bu eṭvār oşbu cānānınga maḥşūş

Men mecnun-i resvāyı cihānnı

Qoyınḡ deşt-i bīyābānınga maḥşūş

Henā derMinḡ anınḡ parmaqlarını

Boyılğandur meni qanınga maḥşūş

Hafīzī oşbu eş'ār-i leṭifinḡ

Meninḡ yār-i sūḥandānınga maḥşūş

[Dad (ض) Kafiyele Gazeller]

S101

128. El-ğarez

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ketti taşlap yār cānım el-ğarez

Ketti yār mihrübānım el-ğarez

Oşbu kayğı u alemnīng qolıdan

Suda boldı üstühānım el-ğarez

Kim ge barıp aytayın rāz-i dilim

Bolmasa bir rāz-dānım el-ğarez

Ay u yıllar ottı u ketti dirīg

Sormadı bir yol nişānım el-ğarez

Oşbu kayğular meniñ öldürgüsi

Kelmese ger yār-i cānım el-ğarez

‘Aqıbet öldürmese qoymas bilīng

Bu meni derd-i nihānım el-ğarez

Hasretiden tün ü kün feryād çekip

Qalmadı tenge tüvānım el-ğarez

129. Şîr ü Şeker

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ülün

Ĥuzûrızga nigâr cān mekûnem 'arz

Cānım yolızga qurbān mekûnem 'arz

Nege körgeli kelmeysiz oyumga

Ĥālīm bî-ĥad perîşān mekûnem 'arz

Cemālızın kör idip oltur u bemen

Yolızga zār u nālān mekûnem 'arz

Ne bolğay bir keçe luţf u keremden

Bosaṅgız bizge miĥmān mekûnem 'arz

Vişālızga aytıp ölsem yürekke

Qamas bir zerre ārmān mekûnem 'arz

Tapılmas ey 'azîzler yer yüzige

Meniṅ dek köṅüli virān mekûnem 'arz

Ĥafîzî meh- cebinlerni qolıdan

Yüregim te-be-te qan mekûnem 'arz

130. ‘Arız

Mefâ’îlün Mefâ’îlün Fe’ûlün

Meniñ cismim ara çün kandur ‘arız

Ne cān belki Menge cānāndur ‘arız

Hoşā kim kişver-i hüsniñge cānā

Cemāl anga vezir-i sulṭāndur ‘arız

Dedim müştāk-i rūhsārıñg ürür men

Dedi nāz uyğuda yatkandur ‘arız

Dedim kör boldı közim yığlamağdan

Bu derdinge dedi der-māndur ‘arız

Dedim bir körmesem ğamdan ölermen

Bu söziñge dedi hayrāndur ‘arız

Dedim bir körgenimde ketti ṭāḳat

Dedi ğāretger ĩmāndur ‘arız

Deme ‘arız anıñg rūhsārını kim

Ḥafīzī ol meh-i tābāndur ‘arız

131. El-ğarež*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Ketti yanımdan nigārım el-ğarež

Ol nigār-ı gülizārım el-ğarež

Ketti taşlap yeke u yalguz koyıp

Mūnis-i şeb-hāy tārım el-ğarež

Ġam yükini tarta tarta ey güzel

Kalmadı tende medārım el-ğarež

Oşbu ğam öldürmeſe koymas meni

Kelmese ger ğamgūsārım el-ğarež

Tilbelik itsem meni ma'zūr tutuŋ

Yokdur özge ihtiyārım el-ğarež

Bilmedim ne bolġusıdur 'aķıbet

Fırķatıdan hāl-i zārım el-ğarež

Ey cefā-cū -i sitemiŋni koldan

Kök ki ayttı āh-i zārım el-ğarež

Ey Hāfızī bilmedim men kıysı kün

Kūyı ki tüşgey güzārım el-ğarež

132. El-ğarež

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Nāzenīn ottı ıırāmān er-ğarež

Bağmasa yüzimge cānān el-ğarež

Almadı birdem selāmmnı 'aleyk

Ottı yanımdan şetābān el-ğarež

Zülfini sevdāyı 'aşkıdan anıñg

Bes irür ħālīm perīşān el-ğarež

Her ne dād ittim barıban yanında

Ğılmadı 'arżımnı pürsān el-ğarež

Hicride zār yıǵlatıp köz yaşımı

Ayladı deryāyı 'ummān el-ğarež

Ol cefā u cū sitemger cevriden

Ğança aylay şūr-i efgān el-ğarež

Men gibi āvāre u ser-geşte em

Bar muken der- kūyı cānān el-ğarež

S105

133. Ğalet

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ĥübrüler 'aşkıñı köñgölde cā kıldım ğalet

Özini yüzminĝ derd ü ğamga mübtelā kıldım ğalet

Tün u kün tinmey yügürdüm ketiden anıñĝ 'abes

Ĥāk-i pāyını közimge tutya kıldım ğalat

Bī- vefā yār-i cefā-cüden vefā istep müdām

Özime yüz sitem ü cevır ü cefā kıldım ğalet

Tarta tarta serv u boylarınıñĝ cefāyı barını

Ĝam yükiden kıad u boyımñı düta kıldım ğalet

Cism u cānımñı za'if u nā-tüvān ittim dirĝ

Reng-i rüyımñı be-sān kehrübā kıldım ğalet

Koydurıp cism u ten zārımñı hicrān otıĝa

'Aķıbet-i ĥākisterim bād-i fenā kıldım ğalet

Niçe bir gümrāh vefāseķlerni bilmeseydin netey

Ey Ĥafīzī özge anıñĝ peşvā kıldım ğalet

S106

134. Yā Ḥafīz

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Sakla cevri- ol periden yā Ḥafīz

Asragıl zılm u şeriden yā Ḥafīz

Teşne lebleriñge kılgay sen naşip

Āb-i havuz-i kevşerden yā Ḥafīz

Asragıl bizlerni öz luṭfıñ bilen

Ṭalibānılar şeriden yā Ḥafīz

Def' kılgıl leşker-i bī-dādıñ

Ḥamle itse her seriden yā Ḥafīz

Öz penāhıñga meniñ sakla müdān

Ḥışm-i 'işıyan leşkeriden yā Ḥafīz

Bī-kes u bī-kūy yetimlerden meni

Bir āmān çeşm-i terden yā Ḥafīz

Her zamān kıoysa le-ḥad ki peykerim

Aç ışık cennet seriden yā Ḥafīz

135. Bahār Faşlı

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Keldi faşlı bahār-ı zībā bāğ

Boldı reşk-i cinān serā-pā bāğ

Oşbu mevsimde her taman baḳsaṅg

Ḳābil-i seyr ile temāşā-i bāğ

Reng-be-reng açılıp riyāhinler

Kör u nur gözge cennet āsā-i bāğ

Bülbül u ḳumrılar oḳıp her yan

Teşleban her tamanga ḡayḡa-i bāğ

Bī-mey u bī-terāne muṭrıb

Ḳılmaḡıl 'azm-i deşt-i şahrā-i bāğ

Bī-refik muvāfiḳ ey dōstlar

Zīb birmeydi hiç temāşā-i bāğ

Ḳil-i ḥūr u perīlerin körsēḡ

Reşk-i cennet bolıpta güyā bāğ

Yasanıp nev-'arus-i zībā dek

'Aṭr-i gülden bolıpta boyā bāğ

Ey Ḥafīzī bar muken sendek

Yer yüzige esīr-i şeydā-i bāğ

136. Ferāğ*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Bolmadım dildār cevriden ferāğ

Laḥza-i evvel yār cevriden ferāğ

Ol cefā-cū u sitemger 'aşkıdan

Tapmadım ağıyār cevriden ferāğ

Ayladım mīnglep tola yandı

Bolmadım bir bar cevriden ferāğ

Bādeden ser-şār-i zālımdan ḥalāş

Közleri ḥūmār cevriden ferāğ

Zülfi çün ejderni cevriden necāt

Kaşı dūm-mār cevriden ferāğ

Peşesi sitemni destiden ferāğ

Şivesi āzār cevriden ferāğ

Kumrı dak nāle çekiban bolmadım

Serv u hoş -reftār ceriden ferāğ

S108

137. Bir Taraf

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

Şem'-i şebistân bir taraf ol mâh-ı tâbân bir taraf

Zuhre vü nâhid bir taraf hûrşid-i tâbân bir taraf

Şah-n-i çemenden ey perî boyı başıñg körgeñ seri

Lâl oldu şemşâd bir taraf serv gülistân bir taraf

Şevk rûhıñgden ey güzel bâğ içre körsem her mağal

Bülbül ğazel-hân bir taraf kumrı senâ-hân bir taraf

Hüsn-ü cālıñgı körip kad u boyıñgden örgelip

Ay oldu hayrân bir taraf hûrşid-i tâbân bir taraf

Zâr kaldı közim yaşığa tehsin deban ber-dâşıma

Seyl-i biyâbân bir taraf mevc-i hûrûşân bir taraf

Âhır körsizler anı öldürmeşe koymas meni

Kayğu u hasret bir taraf andüh-i hırâmân bir taraf

[Kaf (ك) Kafiyele Gazeller]

138. Cüdâlık

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ülün

Nihâyet rûzi külfetdür cüdâlık
 Kıyâmetden 'alâmetdür cüdâlık

Beni 'ademni üstige bilinğsiz
 Yaman rûz-i felâketdür cüdâlık

Kimi kim bolmasun başıga tüşse
 Bilinğ kette müşibetdür cüdâlık

Hüdâ körsetmesün hiç bendesige
 Kıyâmetdur kıyâmetdür cüdâlık

Ölüm birlen cüdâlık der- haqıket
 Bilinğ siz hem şebâhetdür cüdâlık

Ğarib tâ bolmasanğ bilmes sen anı
 Niçük renc ile miñnetdür cüdâlık

Vişâl-i kadrını bilmekdür zerûret
 Hafîzî derd-i dilletdür cüdâlık

139. Yok

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Sen kabi gül bāğ u bostānlarda yok

Men kabi bülbül gülistānlarda yok

Bu nezāket birle nāz kim sende bar

Yer yüzige barça hūbānlarda yok

Yaşsılıkda dehr ara hemtānğ seni

Hiç bir edvārdur anlarda yok

Bol cihānda yok mīşālīnğ belki hem

Cennet içre hūr-i ğalmānlarda yok

Bilmesem sen hūr musın yā kim melek

Señge münend-i nesl-i insānlerde yok

Ḳaysı kişverinğ 'azīzisin degil

Sen gibi cānāne Ke'nānlerde yok

Ey Ḥafīzī oşbu eş'ārīnğ seni

Bī-gümān hemtāsı dīvānlerde yok

140. Āvāre Halk

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Yer yüzige bar mukin bizler kabi āvāre halk

‘Aciz ü der-mānde ü miskīn ü bahtı kara halk

Ne yemişi oşşagay insānga ne hem kimişi

Tā bu had yoǵdur cihānga merdüm-i nādāre halk

Her taraf ki telpenip kündüz tapalmay loǵma-i nān

Keçe yastıǵke ǵoyar başını aç bī-çāre halk

Bu ne hāl u bu ne eǵvāl dur ‘avdet urnıǵa

Künde kün çet memleketlerge keter tā bar halk

Hiç bir feryād res yoǵ itse āh u dādige

Açılık u susızlıǵıdan cān birer nezāre halk

Künde onlap bīve u bī-çāreni fāhişe dip

Öldürürler tühmet-i nā-haǵ bilen seng sāre halk

Oşbu faǵr u zellet u bī-çārelikde üstige

Cevr ǵakāmden körinǵ ǵança ine āzāre halk

Yer yüzige bolmasa şāhid ki Afǵan halkdek

Öleymige rāzı bolǵan ömriden bī-zāre halk

141. Ey Vatan

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey vatan hemtāṅ bu sāmānlarda yok

Seṅge teṅ kelse bu devrānlarda yok

Bāḡ u raḡıṅnı seni keyfiyeti

Cennet-ül me'vā u rızvānlarda yok

Bol hava u bol fezā kim sende bar

Hind u İrāk birle İrānlr'da yok

Timuriṅ dek Batūr u şāḥib-kırān

Hıdmet ayturgan müslümānlarda yok

Babūr oḡlanniṅ gibi merd-i diler

Tāriḡ iḡre nesl-i sultānlarda yok

'Alem-i irfānde enşāriṅ gibi

At kazengen bolsa devrānlarda yok

Bu 'ali dek 'alem-i tıp ki seniṅ

Şehre āfāk kıvānlarda yok

Baykaraṅdek şāḥ-i dānişmend seniṅ

Ḥami bolgan ehl-i irfānlarda yok

Çün Nevāyiṅ dek edip nām-ver

Rāsten aytsam nesl-i insānlarda yok

142. Yok

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Sen gibi gül bāğ u bostānlerde yok

Men gibi bülbül gülistānlerde yok

Bol leṭāfet ey güzel kim sende bar

Hiç bir ḥübān cānānlerde yok

Māzınıṅ bilmem münend yeng seni

Bol zamān u 'aşr devrānlerde yok

Ḳoy ki gülzār cemālınṅnı körey

Bu temāşā-i bāğ u bostānlerde yok

Bol cihānde yok hemtāṅ bī-gümān

Belki cennet içre ğalmānlerde yok

Gül berāberlik kılalmas sen bilen

Oşbu cür'et belki reyḥānlerde yok

Ḥür disem mi yā ki bilmem kim perī

Seṅge oḥşaş çünkü insānlerde yok

Ey Ḥafīzī kıılma zinhār i'timāt

'Ahd u peymān ehl-i ḥübānlerde yok

143. Artık

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

Meñge cevr ü cefāñg ihsānden artık

Sitem kılsañg haqqınga andan artık

Niçük cānımnı kılmay señge kurbān

Bu seng Meñge 'azīzim cāndan artık

Yüzinğ ey nāzenīn gülden çeraylık

Sözinğdür bülbul-i hoş-hānden artık

Leb -i la'liñni vaşfin rāsten aytsam

Beh vallāh gonçe handāndan artık

Seni her su kişi u deşnāminğ ey şūh

Meñge yüz cān ile kurbāndan artık

Ata ana irür ger çend uluğ zād

Eger bilsenğ imes mihmānden artık

Cūvān-merdāne erük yolıda olmağ

Āsāretde yaşıp yürgenden artık

144. Teşadduk

Mef'ülü Mefā'ilün Fe'ülün

Cevr ü cefāṅge cānım taşadduk

Nāz ü adāṅga cānım taşadduk

Kelgil hırāmān aylap yanımda

Ḳad resāṅge cānım taşadduk

Şehlā köziṅge ḳurbān bu cismim

Ḳaş ḳaraṅga cānım taşadduk

Ṭarz-i adāṅga başım şadāğa

Remz u ĩmāniṅge cānım taşadduk

Ey şāh-i ḥūbān-vey māh-i tābān

Aydak lekāṅge cānım taşadduk

Bir müçü birgil la'l-lebiṅden

Luṭf u seḥāṅge cānım taşadduk

Zulmıṅdan oldı miskīn Ḥafīzī

Cevr ü cefāṅga cānım taşadduk

145. Kel Erterak

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

Sorgalı hālimni ey qaşı qara kel erterak

Yollarıñga tilmürip boldım adā kel erterak

Fırqatıñdan qalmadı şabr u qarār u tākātım

Bar ğamdan kāmetim boldı dū tā kel ertarak

Munça hem dilber digen zālīm bolur mu ey perī

Ayla 'adet gāhı hem mihr u vefā kel ertarak

Bilmesem qaysı zūlm u sitemiñ qılsam beyān

Bir 'ömür yazsam bomas adā kel ertarak

Tākātım tāk oldı yolıñga qarab ey nāzenīn

Ey dili cānım señge bolsın fedā kel ertarak

Ey güzel men şadke ol tarz-i reftāriñ bolay

Aylama munça Menge cevır ü cefā kel ertarak

Bir bakıp aldıñ Ğafīzī'den köñülni ey güzel

Kel ki cān hem aylasın señge fedā kel ertarak

146. Ğamda Kaldım

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ğamda kaldım ğamgüsārım yok

Sorsa hāl-ı dilimni yārım yok

Cüz u feğān u nāle-i hicriñden

Keçeler başka kār u barım yok

Hiç bir yerde mīsl-i sīmyāb dek

Firqatıñdan meni qarārım yok

Ne kılay seyr-i bāğ u bostānı

Anda yār ğamgüsārım yok

Senden özge ey perī peyker

Oşbu dünyāda iç koyarım yok

Oşbu ğam birle ölsem ey dōstlar

Kömgeli görge destyārım yok

S117

147. Taşadduk

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

Başım hüsn ü cemālīṅga taşadduk

Tenim kıdd-ı nihālīṅga taşadduk

Ƙıldım firƘatīṅda cānnı Ƙurbān

Bomas irdi vişālīṅga taşadduk

Şekve u 'azametiṅ 'alemge sıǵmas

Cihān cāh u celālīṅga taşadduk

Kıgıl yanımda ey şūh-i hoş eṭvār

Bolayın tā hışālīṅga taşadduk

Perişān hātır u aptar yüregim

Ƙara zülf-i keşālīṅge taşadduk

S117

148. Perī- Peyker

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey perī peyker bu hāl-ı zār-ı bīmārıṅga baƘ

Şür ü feryādim işit āh-ı şerer-bārıṅga baƘ

Gülşen-i emāl-i 'ayşım boldı hicriṅden hāzān

Ger işanmas sen sözimge reng-i rûhsārıṅga baƘ

YıǵlamaƘdan ey güzel kör boldı közim 'aƘıbet

Kelgil ey-şūh-ı sitemger çeşm-i hūnbārıṅga baƘ

FirƘatīṅdan Ƙalmadı tenge tūvān u ƣāƣatım

Nāle-i zārım işitgil hāl-i bī-mārıṅga baƘ

‘Aşık-i bî-çārege hem munça bolgay mu cefā
Nāz-i dildārımnı körgil ‘işve-i yārımğa baq

Ger meni derd-i dilimden vākıf olsañg her zamān
Şur efgānımnı koygıl söz eş’arımğa baq

Keçe tengetkünçe yolıñgda irür men intizār
Kel qabulıñg olmasa bol çeşm-i bīdārımğa baq

S118

149. ‘Alemde Yok

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Anıñg dek güzel rüyı ‘alemdede yok
Perī bolsa bilmem ādemde yok

Anıñg ikki hancer gibi qaşını
Qatılga kuçı-i tığ-i dūdımda yok

Niçük şadde olmaybız meniñg demen
Anıñg lezzeti toyı u birmede yok

Ne yenglig cefā ile seng aylagıl
Ki ‘aşık gam-i zulm u sitemge yok

Ganīmet bilıñg oşbu demlernisiz
Niçük ‘itibār-i ‘ömr-i ādemde yok

Bu ma’rūf-i mışldur bilıñg il ara
“Öziñgde eger yok ‘alemdede yok”

[Kef (ك) Kafiye] Gazeller]

S119

150. Mübârek

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

Şemşād kâmetiñge gülgün kabā mübârek
Köz tekmesün boyıñga ey dilrübā mübârek

Ey ma'den-i nezâket vey kân-i hüsn u tal'at
Maqbulsan be gayet nâz u adâ mübârek

Ey yahşılarnı şāhı ser-ḥil-i peşvâyı
Sendek âmir u şāhga mendek gedâ mübârek

Hancer alıp çıkıpsın katlıma kim işittüm
Yahşı niyet itipsen ey meh-i lekâ mübârek

Her cevriga aytarsan itme dirîğ nigārā
Senden cefâ ü sitem menden vefâ mübârek

Her nâz u 'işve kılsañg üstimge köterürmen
Nâziñg seni münâseb 'işveñg be-câ mübârek

Her zulmıñg kılursan kılğıl ḥakkımgā dilber
Amma' kıma 'azîzim terk-i vefâ mübârek

151. Rāḥat K rmedik

Fā'ilāt n Fā'ilāt n Fā'ilāt n Fā'il n

Renc tertik b - aded bir laḥza r ḥat k rmedik
 amn   ekdik b - es b andan ḥal vet k rmedik

Hemeni k rsey er r bir derd   rencge m btel 
Birte ne bol  lkede saĒ u sel met k rmedik

  mr miz ott  b t nley  ayĒu u ḥasret bilen
Bir k n  sude u  r m u r ḥat k rmedik

M l u m lkden ayr lban  lkeden bold k c d 
Yer y zige birte hem ehl-i ḥim yet k rmedik

Her ki ini  ley dip o lad k etegiden
Yan dan ey d  tlar zerre ker met k rmedik

 ane ah u mescid u menberni k rd k birmebir
C z mu'zen u  m m-i ehl-i cem at k rmedik

Her kimi kim  stimizge ḥ kem u v li iken
 ayri istibd dden zerre ḥidmet k rmedik

152. Tūbā Naḥlī

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

Ey yüziṅ lāle-i şahrā dek

Vey köziṅ nergis-i şehlā dek

‘Arızıṅ reşk-i cennet-ül ferdevs

Ḳāmetiṅ şāḥ-i naḥl-i tūbī dek

Ey tiliṅ ḳand u ‘asldan şirin

Sözleriṅ tūṭıy şeker ḥādek

Heme ‘azāṅ mülāyem ey dilber

Lik yüregiṅ seng ḥārādek

Zāhiriṅ oḥşar müslümānge

Bāṭiniṅdur ehl-i tersā dek

Yıḡlatıp zār zār işkimni

Ayladıṅ her tarafga deryā dek

Ḥayf ki dur cūvānlıḡım ottı

Mīsl-i ḥūb u ḥayāl-i rüyā dek

153. Ey Büyük Halkım

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

Ey büyük halkım küçenġ selāb dek

Şulatınġ çün āmu u mürġāb dek

Ey töhmetin ser-keş u mağrurlıġınġ

Bī-gümān deryā ergandap dek

Ġarşınġ bī-şebh-i mīnġzer kokçaga

Heyetinġ haķā seninġ nilāb dek

Na're tartıp kergeninġ meydān ara

Der- haķikat mevce-i selāp dek

Ġarşınġ Timur'ga mīnġzezdür seninġ

Ġudretinġ çün Rüstem u Sührāb dek

Cūr'etinġ oġşar seninġ gör oġlıga

Hemmetinġ bu müslüm u mūzrāb dek

Turmuşınġ mīnġzer güreş meydānıga

Babür u İskender u Dārap dek

‘Azmetinġ şāninġ seni ‘alem ara

Āşikār u mehr u ‘alemtāb dek

154. ‘İyding Mübārek

Mefā’ılün Mefā’ılün Fe’ülün

Elā ey meh-liķā ‘iyding mübārek

Büt-ı şirin adā ‘iyding mübārek

Ne bolgay bir giyā baķsaᅇg yüzimge

Eya kān ᅇayā ‘iyding mübārek

Bu künler şulᅇ-i āştiniᅇg künidür

ᅀime cevır ü cefā ‘iyding mübārek

Açıp ᅇoyıᅇni kel cān u dilimni

ᅀılay seᅇge fedā ‘iyding mübārek

Ėaribler nānıdan ger imeseᅇg hem

ᅀılıp ket bir du’ā ‘iyding mübārek

Yolıᅇga tırmalı ikki közimden

Bolıp men men cūdā ‘iyding mübārek

Ezelden mihr-i ‘aşᅇıᅇni ᅀafīzī

ᅀılıpdur dilge cā ‘iyding mübārek

155. Çeraylık

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

Mey içkeniz ācāyīb ḥumārınız çeraylık
Mest olmanız köreylik ser-şārīngiz çeraylık

Ser u kâdızga Yâ Rab köz tekmesün nigârım
Heykelçi ez münâseb tûmārīngiz çeraylık

Olturmanız ne maqbul turmuşlarız ne zîbâ
İnikse ikkisiden reftārīngiz çeraylık

Bülbülge yok icâzet dem ursa aldīngızga
Ḥakâ ki 'Andelip dek güftārīngiz çeraylık

Ey muṭrīb-i ḥoş āvâz şavtız cihâne mümtâz
Seh- gâh u giryezdek gülyārīngiz çeraylık

Ey pâdişâh-i ḥübân bol tâc-i taht-i devrân
Şânızga ḥoş yaraşkadur barīngiz çeraylık

Ey kân-i 'ilm u dāniş vey mehd-i fahm bîniş
Endişezdür 'ali efgārīngiz çeraylık

156. Aḥterilik

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Fe'ūlūn

Keliṅ gül faşlı gülzār aḥterilik

Barıp gülşende dildār aḥterilik

Temāşā aylaban deşt u dāmenni

Nevāyı bülbül-i zār aḥterilik

Heme dildārı birlen birge yürgen

Men u sen hem keliṅ yār aḥterilik

Köṅgülden ketse tā kayğu u ğamler

Keliṅ meḥbüb-i ğam-ḥār aḥterilik

Eger çend taplıĝsız tütüyādur

Ne bolsa hem keliṅ yār aḥterilik

Terip güllerni bağlap deste deste

Nemūd-i zīb-i destār aḥterilik

Ḥafīzī sāķi gül-çehre birlen

İçip özni ser-şār aḥterilik

157. Bİ-bāk*Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün*

DiMiñg ler dōstlar kim anı bī-bāk

Cihāniñg berçe hūbānı bī-bāk

Bā kim yok, mezze-i oğın atkanıdan

Eger çendi irür peykānı bī-bāk

Köziden zerreçe hem qorqışım yok

Anıñg qaşı bilen müjgānı bī-bāk

Zerūrdür emriden qalmaq içā'at

Biliñgler kim anıñg fermānı bī-bāk

İşanmag kolıga ol bī-vefānı

Anıñg 'ahdı ile peymānı bī-bāk

Hāzer oşbu zamān ādemleriden

Bu devrāniñg biliñg insānı bī-bāk

Hafīzī yer yüzige hiç kişiniñg

İmesdür men gibi cānānı bī-bāk

158. Şeydiṅ Ne Uçar Seyād

Mef'ülü Mefā'ilün Mef'ülü Mefā'ilün

Şeydiṅni uçar şeyād zindāne iken mendek

Bāl u қanatI bağlıḡ zevlāne iken mendek

Tā keyḡeçe bendiṅge bī-çāre esīr olsun

Қoy bir ḡam yāridan dīvāne iken mendek

Derd ü ḡam hicrānden bī-çāre çidealmasdan

Feryād çekiban her-dem efgāne iken mendek

‘Aql u hoşını körseṅ dīvānege oḡşaydur

Her yāne urup özni ser-sāne iken mendek

Susızlık u açlıkdan çopdak қurugan cismi

Bī-mār u za'iflikden ölgene iken mendek

Bu vādeyi ḡurbetde bī-yār u diyār āhır

Āvāre u ser-geşte bī-ḡāne iken mendek

Bilmes ne ḡünāh andan otkan bosa tengrige

Öz cürm-i ḡaḡāsıḡa ḡayrāne iken mendek

159. Mübārek

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

Qurbān heyeti sizge ey meh-i liķā mübārek

Bu tıyu şādmāne ey dilrübā mübārek

‘Atr u gülāp u reyḥān-i sünbül saçızga kutluğ

Qol u ayağlarızga koygan henā mübārek

La'l u lebizge dilber ḥāl u ḥatız münāseb

Aķ yüzlerizge cānā qaş qara mübārek

Veh veh ‘aceb yaraşkan ol sürme közlerizge

Köz tegmesün ilāhīm ey meh-i leķā mübārek

Ol ser u ķāmetizge ey yaḥşılarnı şāhı

Yengi heyte lebāsı ser tā be-pā mübārek

Ḥıl ḥıl bolıp yürişiz ey şūḥ meh-cebinler

Mestāne kūçelerde şūbh u mesā mübārek

Ey ḥāciler silerge oşbu heyte künige

Zemzem suvu dimesmen āb-i beķā mübārek

Yoḥlabanıḡ ġariblerizni rüz adāyı ḥācet

Aytsun naşibesiz dek ḥac ḥüdā mübārek

Qılğan ‘ibādetiḡiz ey müslimin-i ‘alem

Bolsun qaḅul-i zāt ol kebriyā mübārek

Şükr-i hüda vatandaşdan ketti uruş yoğalıp
Keldi dü-bäre qayıp şulh u şefâ mübârek

İmdi ki tâ hayât bar körmâñg uruş yüzini
Emn u âmânde yaşnak ey eñre bâ mübârek

Oşbu heyet künini her qanqa vaşfın aytsam
Bilgıl anıñg Hafızî bolmas adâ mübârek

S127

160. Meni dek

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Kimdi 'aşkıñgda seni vâlih ü şeydâ meni dek

Taşlagan yer yüzige şūriş-i ğavgâ meni dek

Hiç bir °aşık-i şūride eyâ leylî -veşim

Bolmagan il içide tilbe ü resvâ meni dek

Bar muken yer yüzide 'aşık-i ser- geşte- zâr

Ayrılıp dilberinden bî- ser ü bî-pâ meni dek

Acrelip qalsa kişi dilberiden anı bilıñg

Renc ü ғasret ki otar 'ömri serâ-pâ meni dek

Oşbu gülzâr-i edeb içre Hafızî be-ğüdâ

Kelmegay qayıp yine bülbül-i güyâ meni dek

161. Mekelik

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün?

Cānāneler içinde cānān iken mekelik

Ser-ḥil-i peşvāyı ḥübān iken mekelik

Nāzı bilen adāga sāzı bilen nevāga

El-ḥaḳ ki il araga destān iken mekelik

On tört ki bardı yaşı cānı aladı ḳaşı

İniḳse boy u başı reyḥān iken mekelik

Ölsem anı boyıga ḥalkı bilen ḥūyige

Baḳsam müdām rūyige ḥandān iken mekelik

Kipriklerni oḳı köksimgedür nişāne

Ḳatlımğa vāve ki bil peykān iken mekelik

Kırsa oyinga her gāh bolsın reḳible āgāh

Tāl ḥımça yegli ol māh-i lerzān iken mekelik

Keklikle dek yürüşi ṭāvūs gibi turışı

Cānnı alur külişi mestān iken mekelik

162. Şulh u Tinçlik

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

Bahār-ı bî-ḥazān dur şulh u tinçlik

Hemîşe bostānıdur şulh u tinçlik

Cehennemdür ne yerde kim uruş bar

Behişt-i cāvidāndur şulh u tinçlik

Terekki ü ta'āli beşerge

Bilīngler kim zamāndur şulh u tinçlik

Uruş nā-būd iter 'alem yüzini

Nigehbān-i cihāndur şulh u tinçlik

Vaṭanıṅ tinçliğini saklamak da

Hemîşe pāsbāndur şulh u tinçlik

Uruş bar yerde bolmas kim teriklik

Ḥayāt-i cāvidāndur şulh u tinçlik

Cefā- keş ḥalkımızge oşbu devrān

Büyük bir ārmāndür şulh u tinçlik

163. Şekillik*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Keldi eyyām-ı bahār ey gül-i bî-hār şekillik

Seyr-i gül-geşt-i çemen eyledinġ ey yār şekillik

Tüşti yādınġ de meger seyr-i gül ü lāle seninġ

Çıkdınġ ey şūh yasanıp bî-hūd ü ser-şār şeklik

Şahn-i gülzāre seninġ tarz-i yürüşinġ köremen

Mest ü maḥmürsın eyā şūhak mekkār şekillik

Bura ursam u sitem birle cefā kim anga bar

Tartaman köp qolıdan renc ile āzār şekilik

Sen eger taraf-i aylamasanġ rence qaddem

Bolmagay yer yüzi sensiz gül ü gülzār şekilik

Tüşti il içre 'aceb şūruş-i ġayġā ber-pā

Çıkdı oyıdan güzelim kûçe u bāzār şekilik

164. Aytınġ*Mef'ülü Mef'ülü Mef'ülü Fe'ülün*

Bî-mārlıġımnı meni cānānıma aytınġ

Öldüm ġamıdan dāru dermānıma aytınġ

Kör boldı közim tırmulıban yolıda āḫır

Zinhār barıp közleri fettānıma aytınġ

Miñg va'de berip bir yolu hem kelmedi ol şūh
Tursın yādığa va'desi yalğanıma aytıñg
Cānımnı fedā kılguçı men yolıda kelse
Qurbānı bolayın anı mihmānıma aytıñg

Luţf u kerem aylap ne bolur biz sarı baqsa
Kān-i şeref u ma'den-i ihsānıma aytıñg

ulm aylaganın barça seni aldı da barıp
Raḥm kılmaganın ḥāl-i perīşānıma aytıñg

Yıǵlap ser-i kūyında adā boldı Ḥafīzī
Bir raḥm kısun dīde-i giryānıma aytıñg

S130

165. Hoş Keldiñg

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Meni yād eyleban külbem sarı ey yār hoş keldiñg
Qudūmıñg közlerimni üstige dildār hoş keldiñg

Fedāyı tarz-i reftārıñg bolayın men seni cānā
Ḥırāmān aylaban çün kebk-i hoş-reftār-i hoş keldiñg

Cemāliñg körgeli ey meh-lekā niçe zamānlardan
Idim dīvāne- vār men teşne-i dīdār-i hoş keldiñg

Tikensiz gül bomas bilgil anıñg gülzār-i 'alemde
Eger bolsa sen ayırsan ey gül-i bī-ḥār hoş keldiñg

Yolıñgda tırmalıp kör boldı közim 'aķıbet cānā
Qıyāmet künide qaldı meger dīdār-i hoş keldiñg

Tün ü kün firqatın᠑dan umrı dek nālān idim cānā
Bu kün yo᠑lap eya serv-i emen bīsȳār-i ᠑o᠑ keldin᠑

᠑afīzī tā cihān bara bil᠑il kim ᠑ūlāmin᠑dūr
᠑aribin᠑ ᠑ālını sorgalı ey bādār-i ᠑o᠑ keldin᠑

S131

166. Kōrin᠑

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

᠑üsn ü cemālige bakıp nāz u adāsını kōrin᠑
Serv-i boyıdan aynalıp ad-ı resāsını kōrin᠑

e᠑m-i siyesige arab olturasız mu muna hem
İkki a᠑ın arasından ᠑āl-i arasını kōrin᠑

‘İ᠑ve ılıp yürse ᠑anem ᠑āvūs gibi oysa adem
Cānnı aladı dem-be-dem ᠑arz-i adāsını kōrin᠑

Atası rāzı bolmasa anası ke᠑ke künmese
Apası közge aylamasa kette akasını kōrin᠑

᠑a᠑ası oyga bolmasa ᠑ālesi aytsa kelmese
Yengesi işke kırmasa tezde abasını kōrin᠑

Tā ki ᠑afīzī zindedūr serv-i boyı᠑a bendedūr
᠑āmetige bakıp anın᠑ add-i resāyını kōrin᠑

167. Ğamgüsārim Meniṅ

Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün Fe'ul

Kanı mūnis-ı ğamgüsārim meniṅ

Kelip sorsa bu ḥāl-ı zārım meniṅ

Bahār keldi boldı cihān lāle-zār

Kemeydür niçük gül'azārım meniṅ

Köyinde bar ey dirsem ey nāzenin

Qanı tende köç-i medārım meniṅ

Ne ḥācet Menḡe seyr-i bāğ ü çemen

Bosa yanıma gül'azārım meniṅ

Qaçanḡança tartsun ğamıṅg yükini

Bu cism-i za'if nizārım meniṅ

Qımaṅḡlar 'aybımnı hezyān disem

Özimge imes ihtiyārım meniṅ

Ḥafīzī netey men ki simāb gibi

Ki bir yerde yoḡdur qarārım meniṅ

168. Vefā Kılmadıñg*Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün Fe'ul*

Refâketni cānā be-cā kılmadıñg

Cefā kıldıñg amā vefā kılmadıñg

Selāmımnı birdim 'aleyk almadıñg

Hudā buyruğını be-cā kılmadıñg

Besi 'özü ittim yanıñgda seni

Sözümge meni i'tinā kılmadıñg

Birip fark-i serden reķiblerge cā

Meger meni sen zīr-i pā kılmadıñg

Ne sitem imes irdi yer yüzige

Be-ħaķ meni bī-nevā kılmadıñg

Yıkıldım ayağıñg te gide kelip

Basıp otıñg u i'tinā kılmadıñg

Yüregimni öz ħālīga koymadıñg

Ezip tā ki āb u adā kılmadıñg

Ne cevr ü cefāler imes irdi sen

Ĥaķkınga eyā dilrübā kılmadıñg

Ne maħşer küni irmes irdi anıñg

Başımgā anı sen be-pā kılmadıñg

Hafīzī bī-çāreni hālını
Anıñg qoymadıñg tatba qılmadıñg

S133

169. Birleşing

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Birleşing ey qahramānlar birleşing
Birleşing ey pehlevānlar birleşing

Tā ki bolsa şulh u tençlik ber-qarār
Barça ehl-i hāndānlar birleşing

Özbek ü Tāçik ü Türkmen ü Beluç
Ey vaţandaş yār cānlar birleşing

Qandehārı u Semengānı deMing
Ey qarındāş mehrebānlar birleşing

Şulh u tençlik yolıda tinmey müdām
Ey qadir-dān ata-hānlar birleşing

Tā ki düşmanlar yokulsa ülkeden
Cā nişār ü cān-fişānlar birleşing

Her şegāl u tolgay ki berMing mecāl
Ey dilāver arslānlar birleşing

170. Kān Ayladınġ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

İregim izip tola kān ayladınġ

Közim yaşını hūn-feşān ayladınġ

Bahār-ı hayātımnı gül-goncasın

Açılmay anınġ sen hazān ayladınġ

Yüzimni yine serġetip ey şanem

Hazān bergi dek za'ferān ayladınġ

Qademni eyā serv ü reyḥānginem

Cefā barıdan çün kemān ayladınġ

Meni mişl-i mecnūn gibi il ara

Eyā leylī- veş destān ayladınġ

Yine deşt-i şahrālar içre meni

Sen āvāre vāle-vān ayladınġ

Ḥafīzī'ni zār yıġlatıp yaşını

Betā sel gibisin revān ayladınġ

171. Sorgalı Hālım

Müfte'ilün Mefâ'ilün Müfte'ilün Mefâ'ilün

Sorgalı hālım ey perī ced ü cedāl aylap keliṅ

Çıkmadın ol cānginem siz derd-i hāl aylap keliṅ

Kaş u közizde oynatıp her yana özni terbetip

Yüz 'işve birlen yol ara körgen de lāl aylap keliṅ

Hicrân künini oynatıp gam işikini berketip

Kâkelni her yan selketip yād-i vişāl aylap keliṅ

Yolda raqipler körmese tā ki dūzāḡiṅ ḡormasa

Ey dilber-i şirin adā andak şimāl aylap keliṅ

Ey şūḡ gamim bī-ḡad fuzūn sorma yüregim ḡarḡ-i ḡūn

Yollarda ḡalmaṅ keḡḡarun tez tez cedāl aylap keliṅ

Dōstlarnı ḡürsand aylaban ḡoş-ḡāl u hendān aylaban

Yavelerni ḡamden köṅḡülini renc ü melāl aylap keliṅ

Ḳahr-i ḡaḡabnı terk itip ḡışm-i 'itābden vazkeḡip

Ḳoş-ḡūy u ḡoş eṡvār olup yaḡşı ḡişāl aylap keliṅ

172. Gijdele Gijdeng

Mef'ülü Mefâ'ilün Mef'ülü Mefâ'ilün

Betizdi açıp oynaŋ ağam gijdele gijdeng

Aydak açılıp oynaŋ ağam gijdele gijdeng

Bir yerde turıp qaşna kaçıp gerdenek urmaŋ

Her yana çafıp oynaŋ ağam gijdele gijdeng

Hayrâne bolıp qaldı közim ser u qaddızga

Bir gine bakıp oynaŋ ağam gijdele gijdeng

Qaşız tuşırıp qahr u ğazab birle baqışmaŋ

Mestâne külüp oynaŋ ağam gijdele gijdeng

Boynızda sözıp munça belā qar qare qılmaŋ

Aldızga qareb oynaŋ ağam gijdele gijdeng

Her nağme ü sâzıga çalar bolsa Hafîzî

Sâzıga alıp oynaŋ ağam gijdele gijdeng

173. Közleriṅ*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Eger bolsa ol sūrme sa közleriṅ

Qılur rüzgārım qara közleriṅ

Kimi ki qarasa köziṅge seni

Qılur öziḡe mübtelā közleriṅ

Hazer el-hazer baqışiṅdan seni

İmes köz belkim belā közleriṅ

Salur il içinde kıyāmet be-pā

Eger bolsa ol fitnezā közleriṅ

Kime baqsa köṅlin alur bī-gümān

Seni ey güzel dilrübā közleriṅ

Hafīzī qarab yolıda 'aķıbet

Niçük boldı āb-i adā közleriṅ

174. Ehl-i Hüner*Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün*

Lebiṅ qand sözleriṅ şehd ü şeker dek

Halāvetde neme dirsem de gerdek

Anıṅ çün baş ayaḡ munça şirinsin

Qaddıṅdur çün nihāl-i ney-şeker dek

Fedā olsun tenim ğonca lebiñge
Küleşleriñ gül-i şām u seher dek
Karayman hancer-i kaşınğa tek leb
Neteyi peykerimden kan tokar dek

O şol ‘alemige anga ‘amel yok
Otar ‘ömr-i dirahıt-i bī-semer dek

Hudāyā her ne kılsañ kıl velikin
Kımağıl hār u zār ehl-i hüner dek

Kanı gevher- şinās kim bilse kadrinğ
Hafīzī ve ne her söziñ güher dek

S138

175. Ser-i Pül Hakkıda

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Ey Ser-i Pül il ara cennet mekân derler seniñ
Bağ u rāğınğnı heme reşk-i cinân derler seniñ

Sebz u hurremdür müdām dāmân-i deştinğ kış u yaz
Oşbu bā’ışden bahâr-i bī-hazân derler seniñ

Sen bilen ser- sebz u şādābdur Şibergân deştleri
Cevzicânân peykerige mişl-i cân derler seniñ

Tā ki bar ikki imāminğ atıdan nām u nişân
Her ne āfet bolsa andan der- amân derler seniñ

İşitip bu müsliminîni atını ehl-i zamân
Zâd-gâh-i şîr merdân-i cihân derler seninî

Olsa ölgey yavge teslim bolmagay senîgerde bil
Şol uçun ferzendlerinîni kahramân derler seninî

Secde kılsam taraf köyinî özre arzıdur niçün
Kıble-i ehl-i müslimân-i cihân derler seninî

Ne uçun devrân ili fahr itmesün senîge bu kün
İftihâr-i millet-i Afganistan derler seninî

S138

176. Yâd Aylanî

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Keçeler nâle ü zârımnı meninî yâd aylanî
Tâ seher âh-ı şerer barımnı meninî yâd aylanî

Bâğ ara ser ü qad lâle 'izâr körgende
Qumrıdak nâle-i zârımnı meninî yâd aylanî

Yol ara tağ ile taşlarga güzeriz tuşsa
Tâqat-i şabr u qarârımnı meninî yâd aylanî

Qayırdâ vîrâne bînâ bolsa anınî körgende
Hâlet – i apter u zârımnı meninî yâd aylanî

Derd-i hicrân meni öldürse anga qayğı kımanî
Kelban qabr u mezârımnı meninî yâd aylanî

Nerde āvāre u ser-geşte körsüz dōstlar
Ol zamān geçt ü güzārımnı meniᅡ yād aylaᅡ
Keçeler ay çıkıban kılsa cihānnı aydan
Ay begüm dār u medārımnı meniᅡ yād aylaᅡ

Ol muᅡaddes heriniᅡ cāh u celālini körip
‘Azamet-i Belᅡ u Buᅡārımnı meniᅡ yād aylaᅡ

ᅒolᅡa tesbiᅡ alıban zıkr-i ᅡūdā itkende
Sa’at-i laᅡza ᅡümārımnı meniᅡ yād aylaᅡ

Oᅡbu hicrān ᅡamiden ölseᅡ eyā eᅡbāblar
Kelıban gör mezārımnı meniᅡ yād aylaᅡ

S139

177. Yārım Meniᅡ

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Va’de aylap kelmedi yārım meniᅡ
Bilmedim ne boldı dildārım meniᅡ

Bolmas irdim munᅡa ᅡamga mübtelā
Bolsa irdi yār-i ᅡam-ᅡārım meniᅡ

ᅒılmaᅡay köᅡᅡlimde bir zerre eᅡer
Oᅡbu āᅡ u nāle-i zārım meniᅡ

ᅒılmasun munᅡa cefā ᅡaᅡᅡımga kop
Barıp atıᅡlar sitemᅡārım meniᅡ

Rahm itsün oşbu apter hālıma
Birmesün kop cevır u āzārım meniṅ

Olturupman yollarıǵa tılmırıp
Kelse şāyed dip o şol yārım meniṅ

S140

178. Rāh-ı Reftārıṅ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Hemeni lāl aylagandur rāh u reftārıṅ seniṅ
Vāle ü dīvāne itken tarz-ı geştārıṅ seniṅ

Dāne-i hālıṅni körgen sarı bil köngül kusu
Yok 'ilacı bolmasa cānā geriftārıṅ seniṅ

Oşbu gül-zār hayatte tā teriksen ey güzel
Körmeyin bir laḫza hār u zār u bī-mārıṅ seniṅ

Birmen mesken imesmen vāle-i ḫüsn ü adāṅ
Berçe 'alemdür esir-i mäh-i rūḥsārıṅ seniṅ

Ey birāder dānışıṅnı bir kur'an almas kişi
Bolmasa ger kesege keldār u dinārıṅ seniṅ

Ey Ḥafızī nev- cuvānler bezmide sen sıǵsaṅ hem
Sıǵmagaydur hiç kaçan saḫal u destārıṅ seniṅ

179. Ayladınḡ Ketting

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

Yüzimge bir bakıp hālīm perīşān ayladınḡ ketting

Alıp 'aql u hoşımnı zār u nālān ayladınḡ ketting

Ḳadı servinḡni bir körsetinḡ u közden nihān oldunḡ

Meni ḡumrı gibi hicrinḡde nālān ayladınḡ ketting

Kelürmen ertelep dip va'de birdinḡ kelmedinḡ cānā

Meni bī-çāreni yolınḡda ser-sān ayladınḡ ketting

Tereḡḡum ḡılmadinḡ bu ḡaste könglümge eyā zālīm

Yürek baḡrımnı izip te-be-te ḡan ayladınḡ ketting

Ne dirsem seḡge ey şūḡ-i sitemger derd-i hicrāndan

Firāḡınḡ otıḡa cismimni biryān ayladınḡ ketting

Semend nāz u istiḡnāmı nep ḡahr u ḡāzab birlen

Günāhım sormasay üstimge cevlan ayladınḡ ketting

Ne cürm u ne günāhım bar idi ey - zālīm-i bed-ḡū

Köngül kāşānesin yek-bāre vīrān ayladınḡ ketting

180. Ayladınḡ*Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün Fe'ul*

Menḡe ey felek kop ziyān ayladınḡ

Cefā ḡakḡıma bī-amān ayladınḡ

Firār-i vaṡan ḡılbıdınḡ yıḡlatıp

Anınḡ üstiḡe ḡaşd-ı cān ayladınḡ

‘Azīz dōstlarımdan meni acretip

Yürek birle baḡrımınḡ ḡan ayladınḡ

Der- herkes u nā-kes u sufleḡe

Şeh irdim meni pāsban ayladınḡ

Tenimden alıp köḡ ayla ḡuvvetim

Za’if ayladınḡ nā-tüvān ayladınḡ

Meni cānā cān yārlarımdan yine

Közimden alırınḡ nihān ayladınḡ

Ne bī-gāne ḡalkler bilen ‘aḡıbet

dirīḡā meni hem zebān ayladınḡ

181. Aylap Keliṅ

Müfte'ilün Müfte'ilün Müfte'ilün Müfte'ilün

Bir keçe cānā yanıma nāz u hırām aylap keliṅ

Cām-ı peyāpeyni içip 'ayş-ı müdām aylap keliṅ

Keçe yarım bolgan seri bolmasa huftenden neri

Uyğunı közden ey perī özge ẖarām aylap keliṅ

Yavlar kelerde qoymasa düşman tusıqlık aylasa

İmkān kelmaḵ bolmasa anda kıyām aylap keliṅ

Ey nāzenīn yüzni açıp kākelnı her yana saçıp

Bir tute özni ey perī māh tamām aylap keliṅ

Ertenge fırsat bolmasa kelmaḵda ger vaḳıt bolmasa

Renc u meşket bolmasa peşīnnı şām aylap keliṅ

Ey dilrübā siz her zamān ger kelsenḡız külbem taman

Yanımda ey ārām-i cān nāz u hırām aylap keliṅ

Oşbu refāḳat yolını mihr ile şefeḳat yolını

'Aşḵ u şedāḳet yolını cānā devām aylap keliṅ

182. Cüvān-mert*Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün*

Cüvān-merding bosam qurbānı anıṅ

Uluğdur ne uçun kim şānı anıṅ

Cüvān- mertler yemes nānını yalğuz

Biliṅ ger bolmasa mihmānı anıṅ

Ġarib u bī-nevāleriṅ yüzige

Açıkdur ber- hemīşe ḥānı anıṅ

Cihāṅa bolmağıl nā-merd bilen dōst

Ki nā-merding bomas iḥsānı anıṅ

Işanmaṅ qolıḡa nā-merdni zinhār

Biliṅ yalğan irür peymānı anıṅ

Eger nā-merd ki mihmān bolsa her kim

Çıkadur ḡalkumıdan cānı anıṅ

Cüvān- merd qayırdı bolsa ey Ḥafīzī

Bolarman yolıda qurbānı anıṅ

183. Ana*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Bir 'ömür hizmet-güzārīṅdur eger bilsenṅ anaṅ

Cān fedā ü cān nisārīṅdur eger bilsenṅ anaṅ

Ger ayaḡīṅga tiken kırsa seni bilḡil anaṅ

Tā kıyāmet dāḡdārīṅdur eger bilsenṅ anaṅ

Ger açıḡdan ḡarḡasa sen alma kōṅḡlīṅge melāl

Çin yürekden dōstdārīṅdur eger bilsenṅ anaṅ

Gülşen-i bāḡ-i ḡayātīṅga eger kılsaṅ naḡar

Bī-ḡazān ḡurrem-i bahārīṅdur eger bilsenṅ anaṅ

Ger ḡüdā nā-ḡāste bir kūn aḡrısı cism u tenīṅ

Tā seḡerge peḡredārīṅdur eger bilsenṅ anaṅ

Tā anaṅ senden rızā bolmasa tengriṅ bolmagay

Şāf'a perverdīḡārīṅdur eger bilsenṅ anaṅ

Üstiḡe pervāne dek cānīṅnı birsenṅ arzıgay

Çünki şem'-i şām tārīṅdur eger bilsenṅ anaṅ

184. Kākeliṅg

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Nāfe tā-tār-ı mūyı kim müşk-i 'anber kākeliṅg

Sünbül-i ter mū bilalmam yā ki anter kākeliṅg

Boy-i gül mu ey sīmber yā ki ol 'atr-i gülāb

Yer yüzün aylaptı munça hoş- mu'ter kākeliṅg

Ne uçun qalbım yara köṅglüm cerāhet olmasun

Her qaraganda urur köksimde hancer kākeliṅg

Sorma eḥvāl-i dil-i zārımın ey serv ü revān

Aylagan zār u zebūn u hār u apter kākeliṅg

Ne uçun qayçı urıp kuta etersin ey güzel

Qavi ki bolsun qāmetiṅg birle berāber kākeliṅg

Ey perī-rū kim miydi seher-fesūn közleriṅg

Üstige üstüṅg meni aylaptı menter kākeliṅg

Gerçi ḥüsn ü şüretiṅni yok mīşālı dehr ara

Başka zīb birgen anga ey şūḥ-i sīmber kākeliṅg

185. Ayladınḡ Ketting

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

Meni zār yıḡlatıp hicriḡde nālān ayladınḡ ketting

Közimni yaşını deryā-yı ° ummān ayladınḡ ketting

Hırāmān aylaban yanımda ey cānāne bir keldinḡ

Hālimni sormasay cānā şitābān ayladınḡ ketting

Yüzinḡni körsetip bir nā-gehān közden nihān oldinḡ

Cihānnı közlerimge tārikistān ayladınḡ ketting

Kelermen dip Menḡe sen rüz-i evvel va'deler bİrdinḡ

Ne boldı birgen 'ahdlıḡ terk-i peymān ayladınḡ ketting

Tereḡḡum kılmadınḡ bir zerre bu eḡvāl-i zārımgā

Anıḡ üstige baḡrımın ezip ḡan ayladınḡ ketting

Eyā leylī-veşim 'aşḡınḡda zār-i mübtelā aylap

Meni mecnūn gibi il içre destān ayladınḡ ketting

Niçük ḡālınḡ diban bir sormadınḡ miskīn ḡafızınḡ'ni

Yüzinḡni ḡaytarıp nāz u hırāmān ayladınḡ ketting

186. Örgelsün Koline

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey sitemger cevr-i āzāringden örgelsün koline

Vey cefā- cū çeşm-i hūn bāringden örgelsün koline

Teşne-i dīdārleringni koymagil zār yıglatıp

Aç yüzingni ikki rühşāringden örgelsün koline

Cilve aylap yürgening tāvūsge megzer bāğ ara

Seyr-i bāğ u taraf gülzāringden örgelsün koline

Kel hırāmān aylaban yanımda ey serv-i revān

Qadd u boy u tarz-i reftāringden örgelsün koline

Negma-i 'uşşāqlerenge şadde bolsun çākıring

Şavtsa gāh birle gül-yāringdan örgelsün koline

Sāz u āvāz y rubābingga fedā bu nükering,b

Perde-i tambur ile tāringden örgelsün koline

Bir Hafīzī ğarib miskin ğulāmingdur seni

Sāt-i haridār bolsa bāzāringden örgelsün koline

187. Ata Anaṅg

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Hem-dem u mūnis-i cānıṅ ata anaṅgdur senıṅ
Müşfik ü hem mihribānıṅ ata anaṅgdur senıṅ

Ata anadān uluḡ zāt bolmagay bilsenḡ eger
Server-i ikki cihānıṅ ata anaṅgdur senıṅ

Ata ana hıdmetin farz bil çünki dehr ara
Ked hüdāyı hāndānıṅ ata anaṅgdur senıṅ

Ger ƣolıṅdan oşlaban satsa bir oyga āyında ma
Oşbu kün şāhib-i inanıṅ ata anaṅgdur senıṅ

Tā terik sen ata ana hıdmetiden iḡme baş
Baş uluḡ hāndānıṅ ata anaṅgdur senıṅ

Māl u mülk u ehl-i evlāt tapılur bolsa pülinḡ
Tapılıqsız fahr-i şānıṅ ata anaṅgdur senıṅ

Terikdürler senıṅ yolıṅda tinmey tün ü kün
Cān- nişār u cān-fişānıṅ ata anaṅgdur senıṅ

188. Ta'lim Āzār

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Qaysı mektepten degil ta'lim āzār ayladıñg
Munça haqqımgı cefā u cevır bisyār ayladıñg

Hiç raḥmıñg kelmedi bu ḥasta ḥālimge meniñg
Yıglatıp köz yaşımmı ey şūḥ -i ḥün-bār ayladıñg

Ey şanem 'aşkıñgda āḥır tilbelerdik il ara
Şerm-sār-i küçe ü resvāyı bāzār ayladıñg

Şunça birgen cevır ü āzāriñgni cānā üstige
Ġam yükini üstime tā bare ser-bār ayladıñg

Ḥāl-i zār u apterimni kördiñg ammā ey şanem
Sorgalı ḥāli dilimden nige sen 'ar ayladıñg

Men adāyı ḥāk-i pāy maḳdemiñg ey nāzenin
Her yere koydıñg ḳaddem ol yerni gülzār ayladıñg

Her ne 'özü u zārı ḳıldım der-gehiñg ey perī
Birgine körgeli ḥüsniñge meni zār ayladıñg

S148

189. Rakşını Kōring

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Sünbül saçını tarab devrede rakşını kōring

Nāz ile her sarı qarap devrede rakşını kōring

Qaşı közini oynatıp her sarı özni terbetip

'Aşık-ı zārını kaynatıp devrede rakşını kōring

Boyınğa heykelin taqıp kökside dem-be-dem baqıp

Ādemi ot gibi yakıp devrede rakşını kōring

Ay gibi yüzini açıp her sarı zülfini saçıp

'Aşık-i zārıdan kaçıp devrede rakşını kōring

Men ölemen adāsıga qaşlarını qarasıga

Hāllerini arasıga devrede rakşını kōring

Zülfini keyf ki teleban köz tehi birle peyleban

Hemeni vāle aylaban devrede rakşını kōring

S149

190. Dirler Sening

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Kaşlarınḡnı il ara cānā kemān dirler sening

Kiprikinḡni oqını tıḡ-i senān dirler sening

Başıñḡa ey perī āşūp-i devrān at koyıp

Közlerinḡni fitne-i āhır zamān dirler sening

Lebleriñg ‘aynı tekelümde saçar şeht ü şeker
Şol sebebdən tūṭī-i şirin zebān dirler seniñg

Ḳāmetiñgni her kişi körse eger gülşen ara
Şadde-ı boyıñg bolıp serv-i revān dirler seniñg

Kim ki baḳsa gül yüziñge köñglin algay sen anıñg
Oşbu bā’iş-i nāzenīn dilistān dirler seniñg

Gül yüziñgni şevḳiden seyr-i müdām köñgöl ḳuşı
Ol sebebdən ‘arızıñgıñı gülistān dirler seniñg

Ḥımça dak lertzān ḳad u boyı u başıñgdan örgelip
Barça ‘alem ey perī mürçe mīyān dirler seniñg

S150

191. Eger Bilsenḡ Anañg

Fā’ilātūn Fā’ilātūn Fā’ilātūn Fā’ilūn

Mūnis hem ḡamḡüsārıñgdur eger bilsenḡ anañg
Hem-dem-i şeb-hāyı tārıñgdur eger bilsenḡ anañg

Tā ki yavlar şeriden ḳalsañg hemīşe der-āmān
Melek cismiñge ḥışārıñgdur eger bilsenḡ anañg

Sen eger anañgıñı bilsenḡ çin yürekden ḳadrını
Tilge dāim bil şe’arıñgdur eger bilsenḡ anañg

Tenge cān cismiñg ara rūḥ-i revānıñgdur seniñg
Ḳuvvet u ḳöç medārıñgdur eger bilsenḡ anañg

Sen eger ketsenġ seferge yollarıġga tırmalıp
Keçe kündüz intizārındur eger bilsenġ ananġ

Tā terikdür senden üzmes dilde ki bar mihrini
Mihribānıġ tā ki barıġdur eger bilsenġ ananġ

Arzıgay atıġa faħr aylap mebahāt aylasaġ
Ey Hafızı iftiħarıġdur eger bilsenġ

S151

192. Temāşā Kılıġ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Şehri Būħārānı temāşā kılıġ

Mülk dil ārānı temāşā kılıġ

Şehr digen munça bulur mu güzel
Kudretullāhni temāşā kılıġ

Veh veh 'aceb hoş yaratıp devrānı
Hālik-i yektānı temāşā kılıġ

Qıssa-i cennetni koyıġ cāyıġa
Hāl Būħārānı temāşā kılıġ

Ravza-i ravzānnı köriġ köz bilen
'Arş ma'lini temāşā kılıġ

Hūr u perīler bile kol üşleşip
Cennet-i zībānı temāşā kılıġ

Ser ü qad u lāle ‘özürler bilen
Dāmen-i şahrānı temāşā kılınġ

Sūrat-i zībāge qaraġ olturġ
Hüsn-i firābānı temāşā kılınġ

Men qadār ‘inānı temāşā kısam
Siz rūḥ-i zībānı temāşā kılınġ

Qaş dimġler meġe sizler anġ
Hancer-i bürrānı temāşā kılınġ

Sūsen ü sünbülñi neẓāre itip
Serv-i semen-sānı temāşā kılınġ

Sāqı-i kevşerni kılıp seyirni
Sāğar-i minānı temāşā kılınġ

Mesken-i mecnūnga nazar teşleban
Māmen-i leylānı temāşā kılınġ

Hāne u qāşāneni seyr aylaban
Menzil ü me’vānı temāşā kılınġ

Nāz ayla ni’met ki irür berçe ġarq
Luṭf-i ta’ālāni temāşā kılınġ

Efşenge renc-i qaddem aylaban
Me’men sīnāni temāşā kılınġ

Zādga me'men ol nābeğ
Şehre dünyānı temāşā kılınğ

Berçeni hayret ki sagan şan'atı
Aţlas dibānı temāşā kılınğ

Dāmen deştige çıkıban anıñg
Āhuyı şahrānı temāşā kılınğ

Tag ile taşınğga adā men anı
Kūh-i feleksanı temāşā kılınğ

Heme onı körme kege mehliya
Bahr-i hüdā anı temāşā kılınğ

[Lam (ل) Kafiyele Gazeller]

S153

193. Bir Keçe Kel

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Sorgalı hālimni ey mihribān bir keçe kel
'Arz-i dādımın kılay señge beyān bir keçe kel

Kelmesenğ hālim zebūn köñglüm irür bī-ḥad ḥarāb
Körgeli bī-mār-i zārınğnı nihān bir keçe kel

Ğuşşa u ğamga koyup hālimni apter aylaban
Kılmağıl munça meni bağrımın kıan bir keçe kel

Kelgeli ger qoymasa zālīm ataṅṅ birle anaṅṅ
İkkisiden yaşırın közden nihān bir keçe kel

Kūçelerde qoymasa çıkalı zulm aylap anaṅṅ
Tam- be- tam teşlep yanımda qaçayban bir keçe kel

Şām güv ü güm yaşırın kel körmesün ağıār-i şüm
Ketesen qayıtp yine müllā ezān bir keçe kel

Fırqatıṅṅdan qalmadı şabr u qarār tākātım
Raḥm itip ḥālimgē ey ārān-i cān bir keçe kel

S153

194. Gül

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Qaysı bir a'zāṅṅ imesdür ey gül-i bī-ḥār-i gül
Baş ayağıṅṅdan alıp ser-tā-seriṅṅ ey yār-i gül

Qaş gül kiprikleriṅṅ gül zülf gül rūḥsār-i gül
Çekeyi pişāniṅṅ özre tere terar gül

Leb gül ağızı gül tiliṅṅ gül bolmasa ey gül-beden
Bolmagay munça sūḥan gül söz gül güftār-i gül

‘İşve gül nāz gül ḥırām gül cilve gül tenāz gül
Ġamze gül tarz-i adā gül şūḥ-i pūr- mekkār-i gül

Çeng gülni gül rubāb gül teble gül dāire-i gül
‘Avd-i gül tenbur-i gül dombra gül seh-tār-i gül

Nağme gül sâz gül sürûd gül lehn-i gül âvâz-i gül
Lehçe gül şavt gül terenüm gül heme güftâr-i gül

Bâde gül mey gül şarab gül nân gül şahbâ-i gül
Câm gül peymâne gül hem sāğar ser-şar-i gül

Neşe gül mest gül meleg gül bî-ḥûd ü bî-ḥâl-i gül
Tilbe gül meḥmûr gül dīvâne gül ḥûmâr-ı gül

Va'de gül 'ahd gül vefâ gül lafz gül peymâne-i gül
Müjde gül peyk nevid gül ḳol gül eḳrâr-i gül

S154

195. Kızıl Gül

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'îlün

Ḳadıñg serv ikki rûḥsarıñg kızıl gül
Anıñg çün dediler atıñgı māh-i gül

Sen ol māhdursun ey şūḥ-i perī-zād
Faḥr aylar bu kün atıñgga kabil

Cihānda kop kördim meh-cebinler
Seniñge körmedim zībā ü maḳbûl

Koyıp yanıp dutaşıp cism u cānım
Firāḳıñg otıga gül boldı egil

Niçük körgen sarı dīvâne bolmay
Köziñg bolsa seniñg çün sāğar mel

Señge bes oşbu faħr ey-şāh ħūbān
Emirler der-gehiñgedür bütün ħūl

Vişālñgga aytar irdi Ĥafizī
Bomas irdi eger bī-çāre bī- pul

S155

196. Ol Meh-i Tābān

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ol meh-i tābānda menden sormagıl
Közleri fetānda menden sormagıl

Tā ki sen hicrānda körgeñ bolmasañg
Āteş-i sūzānda menden sormagıl

Ne belā künlerni salgan başıma
Qışsa-i cānānda menden sormagıl

Dāğ hiciñg aylagan bağrım kebāb
Sīne biryānda menden sormagıl

Il ara maħşernı per-pā aylagan
Āfet-i devrānda menden sormagıl

Ey Ĥafizī mübtelā men 'aşkıda
Derd-i bī-dermānda menden sormagıl

197. Zār u Perîşân Boldı Gül

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Sünbül-i zülfîng körip zār u perîşân boldı gül
Şermiden gülşen ara nâ-çâre pinhân boldı gül

Ķāmetiṅni ĳılbıdınṅ bostân ara tâ cilve- ger
Serv-i hıçletden olıban lâl u ᳵayrân boldı gül

Ķonçe-i la'l u lebiṅ körgen zamân ey nâzenîn
Hoşlığıdan bâğ ara ser-mest u ᳵandân boldı gül

Gül yüziṅni vaşfını ĳıldım çemen içre beyân
Körgeli ᳵüsniṅge zār u dil perîşân boldı gül

Ey bahâr fayz ĳadumıṅdan seni deşt ü demen
Mevc urıban her tamanda 'anber efşân boldı gül

Gül yüziṅni açıp ey şūᳵ çıĳbıdın bâzâr ara
Ķıymetin ĳoldan birip bî-çâre erzân boldı gül

Ey ᳵafizî bir çemen şahını imesdür ĳarkı-i gül
Her taman seyr aylasaṅ közge nemâyân boldı gül

198. Ey Vatan

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey vatan bāğ birle bostānıñ güzel

Bāğ dimem bil cennetistānıñ güzel

Reng- be – reng çeknep açılğan her taman

Yāsemin zār gülistānıñ güzel

Şah-sārıñ üstige gülşen ara

Çehçe bülbül hoş-ğānıñ güzel

Sūsen ü nesrin yāseminğden hem

Lāle ü sünbül ü reyğānıñ güzel

Āsumān bī-gübārıñga senıñ

Keçe bolsa mäh-i tībānıñ güzel

Yazganım birle tükenmes 'azametiñ

Il içinde çünki destānıñ güzel

Şulğ u tinçlik bolsa senge ber-ğarār

Kelecek 'aşr ile devrānıñ güzel

199. Kel

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

Ey pādişāh-i kişver hüsñ ey cenān kel
Ger kelmeseñg bolur be-ñüdā İnqılāb kel

‘Alemge kaçña şüh-i perī-zādla olmasam
Kıldım seni cümlesiden intiñāb kel

Hicrān otığa koyma meni munça koydırıp
Bes şunça derd ü miñnet ü renc ü ‘azāb kel

Derd ü firāk ü miñnet hicriñgden ey şanem
Hālim besi apter ü zār ü ħarāb kel

Bilmem kaçsı bir sitemiñg aylasam
Cevriñg seni sensiz u hem bī-ñesāb kel

Cānım lebinge ayttı firākıñgdan ey güzel
Nāz u ħırām ayla u der-işterāp kel

Zülfıñgni çin meh çin tarab her yanda taşlaban
Birme öziñgni munça belā peç ü tāb kel

200. Eyyām-ı Bahār

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Keldi eyyām-ı bahār her yan şükûfân boldı gül

Menc urıp her sarı tûfân özre tûfân boldı gül

Ey bahār-i rûh perver ey nesim-i cān-fezā

Maḳdemiñden oşbu dem bā-sāz u sāmān boldı gül

Bir çemen şahını imes çeknep açılğan bolsa gül

Tağ u taşlar birle hem deşt ü biyābān boldı gül

‘Arızınğ körgen demi şahını çemende ey güzel

Ike rûvsārınğga cānā mahv u ḫayran boldı gül

Kel ki ḫol üşlep yürerlik ikimiz gülşen ara

Çünki şahın-i bāğ ile taraf ḫıyābān boldı gül

Körgeli bostān ara yolınğdadur men mūntazır

Kel ki ārām- dil u hem rāḫat cān boldı gül

Sorgalı ḫālimni cānā kelmeseñg bī-ḫad ḫarāb

Kel ki bī- sen Meñge bostān şahın-i zindān boldı gül

201. Yaḥşî Kâl

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Men çıkar men ülkeden hış u tebārım yaḥşî kâl

Ana yurtım meskenim zībā diyārım yaḥşî kâl

Ey 'azīz ülkem sevimli meyhanım ey seri- pūlim

Ḳuvvet-i ḳalbı medārım köç u bārım yaşḥı kâl

Ḳoy ki ḳalsun kömliḡsiz mürde cismim meniḡ

Sen bu yerde ey meni gör-i mezārım yaḥşî kâl

Ḳoy bahāristān 'ömrüm yeksere bolsun ḥazān

Sen meni ḥurrem-i bahār lāle zārım yaḥşî kâl

Vādeyi ḡurbette ölsem teşne-i leb pervāsı yok

Lekin ey cüşḳin sevimli çeşme sarım yaşḥı kâl

Keçe tengetgünçe yadıḡ közimge uyḡu yok

Tā cihān barıça ey şeb-hāyı tārım yaşḥı kâl

Ḳoy ki yadıḡdan seni ḳumrı dek nālān yürey

Ey sevimli 'Andelip şāḥsārım yaḥşî kâl

202. ‘Azîz Halkım

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

Turgıl ey ‘azîz halkım imdi hışm işyân kıl

Körsetep köç ü zorıng kutreting nemâyân

İmdi yavlarınğ senğe birmese eger haqıng

Başını kesip tenden yer bile sen yeksan kıl

Zerreçe eger gayret bolsa ger vücüdینگ

Yatma uyğuda zinhâr himmeting nemâyân kıl

Halk-i gullâmlıkı öz kulağ u boynینگdan

Hüriyetligin imdi merdimینگ ey döstum

Faşizim-i ğaddârı kayırğa körseng ey döstum

Boynını âsîp-dârga songra tîr ü bārân kıl

Bende ü rey’etlik âşti hâdden bil sening

İmdi öz birینگden tur bir gişini sultân kıl

**203. Oşbu Gazel Özbekistan Cumhuriyetni Surhun Derya
Velâyetining Tirmız Şehrini Vaşfige Yazılğan**

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey uluğ Tirmız 'aceb şehr ü hıyābānıñ güzel
Dāmen ü deştıñ çeraylık bāğ u bostānıñ güzel

Her tamanga köz açıp baqsañ körüngey lāle zār
Birdemes men taraf-i gülistānıñ güzel

Ne 'aceb parum yaqar cānga havāyı cānfazāñ
Çünki yaz dek dāimaş faşl-i zemistānıñ güzel

Dinü ü lenin yolıñnı qaşşası kopdur anıñ
Aylasam ger şerhini tārihge destānıñ güzel

Ne uçun Seyhun u āmunğ munça zībā bolmasun
Çünki āb-i şāf taraf çeşme sār anıñ güzel

Dāmeniñge terbiyet tapken büyük 'alāmeler
Çünki āğuş-i debistān ile 'irfānıñ güzel

At kazandı 'ilm ü fen birle hadiş ki dehr ara
Mişl – i yek insān bā-şānıñ güzel

Yaşnagıl ey sıgdıyan insān biley gülşen ara
Ne uçun kim aylagan 'ahd ile peymānıñ güzel

204. Bahār*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Ey bahār hoş maḳdemiñden Cevzicānān boldı gül

Oşbu ferdevs-i āşiyān u cennetistān boldı gül

Ḳıssa-i la'l u lebiñni ḳılbıdım ey gül 'ezār

Hoşlığıdan dāmen-i deşt-i Bedehşān boldı güzel

Ey şanem men şadde seb-i zen hūdānıñ bolay

Fayzıdan şehr-i Semerḳand ğarḳ-i tūfān boldı gül

İşitip ḳand u şekerdek sözleriñni ey güzel

Kel ki şevḳiden anı Ḳunduz u Bağlan boldı gül

Sebzeler üstiĝe yürgeñiñ körip ey nāzenīn

Hiçletiden bāĝ ara nā-çāre penhān boldı gül

Oşbu beş künlik ḫayāt ottu küçiĝe bolma hoş

Köz yümüp aç kençe körgil tīt ü pāşān boldı gül

Munşab u cāyım bülend dip bolma maĝrur hiç ḳaçān

Bir şemālge körmediñ yer birle yeksān boldı gül

205. Merdāne Turgıl*Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün*

Kegil ey milletim merdāne turgıl

Bosun tāriḡge tā efsāne turgıl

Güreş meydānıga belinḡni bağlap

Delir ü bī-herāş meydāne turgıl

Sen hem çün ḡalḡ u yetnām dek cāyınḡdan

‘İtāb-i ḡışm ile ‘işıyāne turgıl

Ġururlap her taman çün Arslan dek

Bebānḡ na're – i mestāne turgıl

Seni ḡışm u ‘itābınḡnı köreyban

Bosun tā yavlarınḡ dīvāne turgıl

Yüzinḡni serġetip çün za'ferān dek

Oturma bī-ser ü sāmāne turgıl

Ḥayātdan keç kel u zinhār bolma

Esīr-i merdüm-i bī-gāne turgıl

Tüşip kel taġ u taştın na're tartıp

Ḳıyām-i cünbiş u ‘işıyāne turgıl

Eger ḡol u ayaġın bolsa baġlık

Özip zencir ile zevlāne turgıl

206. Nümāyān Kıl

Mef'ülü Mefâ'ilün Mef'ülü Mefâ'ilün

Kelgil ey güzel yārım ay yüziñg nümāyān kıl

Pertev-i cemālīñgdan ülkeni çirāgān kıl

Tā- be-key esārette otkarur sen 'ömriñgni

Çāderiñg alıp başdan cilve kıl hūrāmān kıl

Köz açıpsın ey dilber bir qaragıl 'alemge

Neme sūr maḥşerdür sen hem özge cevlan kıl

Her kişi ḥuḳuḳıñgı pāy-māl u zār itse

Kākelīñg gibi cānā ḥālını perīşān kıl

Ḥāḥlasañg zafer señge yār u baḥtiyār olsa

Ülke yolıda zinhār cān u dilni ḳurbān kıl

Sen Cemile singlisin Rābe'a ni tenglisin

Incilā gibisin hem ḳudretiñg nemāyān kıl

Ey Ḥafīzī maḳşūdıñg bolsa ger vişāl-i yār

Cān u dil ten-i serni nazar-i rāḥ cānān kıl

207. Hândân Boldı Gül

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Bir tebessümiñge cānā gonçe hândân boldı gül

Külbidiñ ser-tā-ser-i 'alem gülistan boldı gül

Yeke bir sünbül imes hicriñde cānā dil perīş

Lāle hem dāğ üstige dāğ bağıri biryān boldı gül

Bir çemen şahını imesdür maḳdemiñden gül bogan

Tag u taşlar birle cānā deşt-i sūzān boldı gül

Kelişini işitüp bostān ara ey güle'zār

Peş-gāh-i maḳdemiñge raḳş-i raḳşān boldı gül

Men fedāyı ḳāmet-i ser ü dil ārāñ bolay

Hımça dek her sarıḡa körgende lerzān boldı gül

Hācet-i cām u ayāḡ bāde u şahbā imes

Lāleden deşt birle şahra-i sāḡristān boldı gül

Oşbu beş künlik yigitlik peytide maḡrur bolma

Köz yümüp açkınça kör yer birle yeksān boldı gül

208. Sīm-i Tenim Kel

Mef'ülü Mefā'ilü Mef'ülü Mefā'ilü

Hicriñde adā boldum eyā sīm-i tenim kel
Raḥm aylaban eḥvālıma nāzık bedenim kel

Men şadde ol la'l u leb-i tarz-i kelāmıñ
Mestāne külip yanıma şirin süḥanım kel

Eyyām-i bahār keldi u sen kelmediñ ey mäh
Serv ü semen ü yāsemin ü nesterenim kel

Sensiz közime faşl-i bahār 'aynı ḥazāndur
Ey zinet-i deştım ile bāğ u çemenim kel

Ṭāvūs gibi ey 'işve gerim celveler aylap
Oynap yanıma dilber-i nāzık bedenim kel

Cevr ü sitemiñ ey şanma ḥaddın āşūpdür
Ey şuḥ sitem pişe pūr mekr ü fenim kel

Kelgil ki kudumıñge seni şaddeler aylay
Oşbu ser ü başım ile bu cān – i tenim kel

209. Beḥil

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bolmagıl zinhār mihmān-i beḥil
Körmegil yiyep bir ebed nān-i beḥil

Tutmagıl yanında mihmān atını
Tā mebādā çıkmasa cān-i beḥil

Ger ḥüdā nā-ḥāste kelse mihmān
Başıdan küçkey ĩmān-i beḥil

Ay u ilge çıkmagay dūd oyıdan
Çıksa bilgil kim çıkar cān-i beḥil

Körmegendür tā şu demçe hiç kişi
Yer yüzige luṭf u iḥsān-i beḥil

Mezheb ü kişini menden sorsaṅız
Pül irür dīn birle ĩmān-i beḥil

Ger qazādan bir küni bolsa kesel
Yok ölümden başqa dermān-i beḥil

210. Körmesem*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*Tençimes könglüm eger ol bî-vefânı körmesem³

Şabr u ber-dâştım kıamas ol pür-cefânı körmesem

Keçe tengetgünçe kelmes uyku közimge meniñg

Laħza yanımda ger ol meh-i lekânı körmesem

Gerçi 'ahdige vefâsı yok bilermen men anıñg

Şunda hem yok tākātım ol bî-vefânı körmesem

Şehd-i kāmınga zehir olğay bilıñgler siz anıñg

Bir küni ol dilber-i şirin adânı körmesem

Neleyin seyr ü temāşâyı çemenni kim anga

Aylanıp şahnıda ol serv resânı körmesem

Seyremes köngül kuşı yüzlep bahārān kelse bil

Tā gülistān içre ol gülgün kebānı körmesem

Āsumāndan nāzıl olğay başıma maħşer küni

Ey Ĥafızī bir küni ol dilrübānı körmesem

³ Bu şiir lam kafiyesi şiirler arasına yanlışlıkla konulmuş olmalıdır, asıl yeri 213. şiirden sonradır.

211. Kabil*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Kabilā taraf-i gülistānıñ güzel
 Seyr-i bāğıñ birle bostānıñ güzel

Bāğ-i babürinğge men kurbān olam
 Bāğ imes bil cennetistānıñ güzel

Hāşe yaz faşlıda ortaqlar bilen
 Mile ü gülgeç-i Pağmānıñ güzel

Ne disem hoca şafānıñ vaşfiga
 Ermağān-i zār-i bahārānıñ güzel

'Aşıkān u 'arıfānıñ dek seni
 Bāğ-i bālāyı pūr ez şānıñ güzel

Şehr-i ārā u cihān ārāñ gibi
 Rāten aytsam pül-i mestānıñ güzel

Çün Hafızī vaşfn inşā itmesün
 Bol vaṭanda 'azamet u şānıñ güzel

212. Sen Bil*Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün*

Meni bu derd-i penhânımnı sen bil

Alur bir kün meni cânımnı sen bil

Alurman lik kayıtmas men yolımdan

Mening bu 'azm u imânımnı sen bil

Kılar man 'aķıbet yolıngda kurbân

Körersin bir küni cânımnı sen bil

Kılar dünyāga tūfānlarnı ber-pā

Bu eşk-i çeşim-i giryānımnı sen bil

Bu tīg-i kaç abrū senge bardur

Tū kār bir kün meni qanımnı sen bil

Oķup körge bilür hāl-i dilimni

Mening uraķ destānımnı sen bil

Faķad dünyāga istegenim sen irsen

Büyük ezgü ü armānımnı sen il

Ölermen yā vişālige aytarman

Hafizī 'ahd u peymānımnı sen bil

213. B lb l

Mef l  Mef 'il n Fe' l n

G l birle enis   y r-i b lb l

Hem m n s u  amg s r-i b lb l

C n u tenini kılar hem   

G l ma demige ni  r-i b lb l

Mendek va anıdan aceliban

 v re-i her diy r-i b lb l

Bir yerde  ar rı yokdur anı

Her sarı a b - ar r-i b lb l

H r-i g l   fir at-i bah rdan

Z r u zehir   nez r-i b lb l

B -  reni l le dek y regey

D l s  te-i d    r-i b lb l

 ay s  ir r anı  fer v n

Derd    am  b -  m r-i b lb l

214. Keldim

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Yaşatıp 'arz-i dilimni dilber-i dildâr dip keldim

Özimğa maḥrem-i rāz-i dil esrār dip keldim

Tereḥḥum aylagıl ey şūḥ-i zālīm ḥāl-i zārımğa

Bu kün men der-gehinḡge mūnis-i ḡamḥār dip keldim

Eger çend derd-i hicrinḡden öler ḥālette men cānā

Vişālinḡge henüz hem men umudım bar dip keldim

Sitem hem öziden peymānesı bar ey şeh-i ḥūbān

Ġarip ü miskīninḡni birmegil āzār dip keldim

Meni ol nāvek-i nāz u adānḡdan ey büt-i zālīm

Yürek baḡrım irür āzürde u efkār dip keldim

Seni bir laḡza hem yād u ḡayālımđan unutmas men

Bu cism-i nā-tūvānımğa nefes tā bar dip keldim

Eger ḥāl-i dilimni sormasaḡ ey şūḥ bī-bākım

Ki sensiz bu teriklik Menḡe bes düşvār dip keldim

215. Ayrılıp Kaldım

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

Men ol āvāre bülbül encümenden ayrılıp kaldım

Temāşā-yı gül ü seyr-i çemenden ayrılıp kaldım

Niçük hālim zebūn könglüm perīşān olmasun ğamdan

Gülistānden cūdā serv ü semenden ayrılıp kaldım

Per ü bāl ü kanatım bolmasa tā aylasam pervāz

Uçardan acrelip deşt ü demenden ayrılıp kaldım

Yüregim lāle yegliğ uçun dāğ olmasun Yā Rāb

Bu hicrān vādeyi sığma yā semenden ayrılıp kaldım

Közim kör oldu yığlap yığlap āhır yād-i nergisden

O şul dem kim kenār-i nesterenden ayrılıp kaldım

Enesim hem şafirim hem-nevāyı bāğ-i bostānım

Dīrīgā tūfī-i şirin sūḥandan ayrılıp kaldım

Ḥafızī tende cān-i cismim ara rūh u revānım yok

O şul rüzığa āğūş-i vaṭandan ayrılıp kaldım

216. Müslim

Mef'ülü Mefā'ilün Fe'ülün?

Betā hüsniḡge zībālīg müslim
Qad u boyuḡga ra'nālīg müslim

Seniḡ ol 'anber efşān qākeliḡge
Güzeller içre boyulīg müslim

Fedāyı qaşlarıḡ bolsın bu cānım
Qara köziḡge şehlālīg müslim

Cihān-i zībālarını içre cānā
Seḡge bī-şebe' yektālīg müslim

Seḡge zibende bolsa leylī-veşlik
Meḡge mecnūn-i şeydālīg müslim

Tün ü kün tilbeler dek köyiḡ özre
Meḡge bu bī- ser ü pālīg müslim

Hafızīḡa bu hicrān vādeyi sıḡa
Vişālḡga temennālīg müslim

217. Yığladım*Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilün*

Dilber-i şirin zebān dip yığladım

Vey meh-i nā-mihrebān dip yığladım

Ikki şehlā közleriñ ey nāzenīn

Fitne-i āhır zamān dip yığladım

Nev- bahār-i 'ömrīm ey ārām-i cān

Ğuşşdan boldı hazān dip yığladım

Kayğu u derd u alemniñ qolıdan

Kel ki bağırım tola qan dip yığladım

Kel ki sensiz oşbu köñül derdini

Kimgē aylayın beyān dip yığladım

Kel ki hicriñden seni ey dilrübā

Qalmadı tāb u tüvān dip yığladım

Kel ki kuyıñ özre başımnı qoyıp

Tapşırayın haq ki cān yığladım

Derd-i hicriñden seni cānā terik

Qalmışım andar gümān dip yığladım

218. Pehlevānlarga Selām

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

İl ara şöhet qazangan Pehlevānlarga selām

Yer yüzige at çıqargan qahramānlarga selām

Faḥr iter atlarıga oşbu zamān turan zemin

Zāde-i Efrāsiyāb ol nev-cüvānlarga selām

Ġayreti Timurga miñzeydür güreş meydānıga

Erek sever evlāde şaḥib-kırānlarga selām

Her şegāl tap kel turalmaydur elleriñg küçige

Babür devrān gibi ol Arslanlarga selām

Tağını ursa zarbe-i müştı bilen talqān kılur

Oşbu nesil-i Pehlevān pūr tüvānlarga selām

Cān birir señgerde ammā yavga teslim bolmagay

Ġayreti taḥsinge lāyık ol cüvānlarga selām

İl uçun tağlarga yatkan tün ü kün señger alıp

Ey Ḥafızī ol mücahit-i kahramānlarga selām

219. Perī-zādım*Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün*

Yüzi hürşid nişān perī-zādım

Sözi gevher fişān perī-zādım

Fi'l ü eṭvārları melek sīret

Hūr-i cennet nişān perī-zādım

Atası ayttı püşti beg otkan

Anası nesl-i hān perī-zādım

Kumrı nağme hān bostānım

Tūt-i hoş beyān perī-zādım

‘Andelip heri bāstānım

Bülbül-i Cevzicān perī-zādım

Kakeli müşk-bār hemiş anıṅ

Zülfi ‘anber fişān perī-zādım

Sözleriden irür ser efgende

Bülbül-i bostān perī-zādım

Bilmesem kıysı til bilen ‘arżım

Seṅge kılsam beyān perī-zādım

Yıglatıp zār siley eşkimni

Kılmağıl sen revān perī-zādım

Nev-bahār-i hayātım hicrīṅden
Boldı āhır ḥazān perī-zādım

Sorgalı kelmesenḡ yanımda
Bī-ḥad ḥālım yaman perī-zādım

Ḳāmetim ḡam yükiden ey zālım
Boldı mişl-i kemān perī-zādım

Bir baķışıda ketti ḡolımdan
İḥtiyār ‘inān perī-zādım

Ne bolur bir keḡe eger bolsanḡ
Menḡe sen mihmān perī-zādım

Ḳorḡaman ḡıḡmasa tenimden cān
Bolsa közden nihān perī-zādım

Ḥasretinḡden dehr ara mendek
Bar muken baḡrı ḡan perī-zādım

Raḡm kılḡıl Ḥafızī ḡālīga
Şūḡ-i nā-mihrebān perī-zādım

220. Balam*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Derdi hicriñden seni kop nā-tüvān boldum balam

İt ü postdan acrelip bir üstühān boldum balam

Her bir atıñnı işütsem öpkem ağzımgā kelür

Sormagıl hālimnı menden sen ne sān boldum balam

Yüz gülümden bir gülüm açılmasay ğam destiden

Za'ferān dek sarğayıp āhır zamān boldum balam

Ne tuturda bar mecālim ne yüerde kuvvetim

Karayban zār u za'if u nā-tüvān boldum balam

Ne Şibergān bereydür ne seri-pül sıgaydurur

Bülbül āvāre dek bī-āşiyān boldum balam

Ahterip nām u nişānıñni tapalmay 'aķıbet

Kūçelerde adaaşıp kop lāle-vān boldum balam

Yollarıñga tırmalıp şāyed ki kelseñg dip seni

Ertenen aķşamgaça dervāze -vān boldum balam

221. Turan Yurtı

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Bu Turan yurtını reşk-i gülistân kılmasam koymam
Çekip mihnet bilen tâ cennetistân kılmasam koymam

Bu zulmet-i hâneni öz hâl u ehvâlğa koymas men
Karangu keçelerin tâ çirâğân kılmasam koyman

Bu susız bî-ekin deşti bilen şahrâların anıñg
Körersiz bir küni tâ bāğ ü bostân kılmasam koymam

Çinân avc-i terekki birle peşret sarı iletkenmen
Cihân ehlini anga lâl u hayrân kılmasam koymam

Bu eski oy u cāylarnı bozup urnığa ey dōstlar
Anıñg tâ kayta başdan yengi 'ömrân kılmasam koymam

Körelmes közni her kim bolsa bolsın dāğ-i hasretten
Biliñg zār yığlatıban çeşm-i giryân kılmasam koymam

Kimi ki oşbu ârmân muqaddes birle qarşıdur
Alıp başını tenden kale qurgan kılmasam koymam

222. Selām

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Señge ey büyük nesl-i Turan selām

Señge ey uluğ halk-i devrān selām

Eyā dūde nesl-i Efrāsiyāb

Señge mīñg der ü dehezārān selām

Sen ey Tur birlen Selem balası

Señge ey nejad-i nerimān selām

Señge ey Ebū-Müslim evlādesi

Eyā beber ü şîr-i hırāsān selām

Señge ta'zim ey millet-i qahramān

Eyā fahr-i İran u Turan selām

Güreş şahı-i meydānga atlanıp

Begil imdi atıñga cevlan selām

Köter kökke birağ erkinligiñ

Eyā nesl-i Batür devrān selām

223. Dü-tār Hakkıda

Sen derdlerge dermānesin dü-tārım

Köngüllerde ārmānesin dü-tārım

Sen sāz bilen nevālarnıñ içinde

Yegāne devrānesin dü-tārım

Sen bar yerde qayğu bolmas ğam bolmas

Bargan yerde ħandānsın dü-tārım

Qayırdā barsam atıñ seni tillerde

Yer yüzige efsānesin dü-tārım

Sen Hūvārezm Fārābilerden bizge

Mīrāş qalıp kelganesin dü-tārım

Nevāyı u şāh-i maşreb bābāmdan

Bizge qalğan nişānesin dü-tārım

Şeş müqamnıñ yer yüzige atını

Şöhret bergen yegānesin dü-tarım

Eski ‘aşr u qadim devrānden bizge

Ağızlarga terānesin dü-tārım

224. Balam*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Yollarınga tırmalıp āb u adā boldum balam

Yıgılap yıgılap ikki közimden cüdā boldum balam

Tā ki yanımda iding şāh-i cihān irdim müdām

Keting ü tahttan tüşüp āhır gedā boldum balam

İş boyu resām neleyin bir destyārım bolmasa

Yeke ü yalguz qalıp bī-dest ü pā boldum balam

Bir ğam u hicriŋ imesdür Menġe ey ārām-i cān

Yüz ğam u derd-i belāga mübtelā boldum balam

Nev- cüvānlık peytini rāhat ki otkardım müdām

Qarıgançağımda āhır hem-nevā boldum balam

Hemneşinim bülbul irdi tā idim gülşen ara

Hıl zāğlar birle āhır hem-nevā boldum balam

Bir qaşık suga zār oldum tapmadım bir destyār

Kūçelerge 'aқıbet mişl-i seķā boldum balam

225. Ārām – i Cān Keldim

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn

Cemālīṅ sağınıp körgeli ey āram-i cān keldim

Ḳad u boyuṅnı yādlap aḡır ey serv-i revān keldim

Yolıṅga tırmalıp kör boldı közim kelmediṅ bir dem

Eyā közimni nūr-i rüşeni zār yıḡlaban keldim

Bahār 'ömrüm ey zālım firāḡıṅdan ḡazān oldı

Yüzimni sargatıp aḡır be-sān za'ferān keldim

Yigitlik peytiniṅ yolıṅda ey dılber briḡ ber-bād

Benā- çār dergehiṅ özre çü- pır-i nā-tüvān keldim

Seni şevḡ-i gül rüyiṅden ey serv-i revān aḡır

Mişāl-i bülbul-i şūrde mest-i naḡme-ḡān keldim

Seri- pül şehriḡe yavlar ḡolıdan yaşnayalmasdan

Ḥafızī nā-'ilāclıḡdan küçeyban Cevzicān keldim

226. Ğurbette Koydum

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

Ĥālimdür ĥār ü zār ğurbette koydum

ĖamİmdUr bİ-şümār ğurbette koydum

Bu derd ü ğam meni aldurğusıdır

Ėanı bir ğamğüsār ğurbette koydum

Tün ü kün zār-i nālān yığlamağdan

Künimdür şām tār-i ğurbette koydum

Vaṭan tā ölgünemçe firkatıñdan

Diyermen al-diyār- i ğurbette koydum

Cihānda bar muken hicr-i vaṭandan

Meniñdek dil-fiğār ğurbette koydum

Vaṭan yolıda cān bolsa zarūret

Ĥafızī dūr teyār-i ğurbette koydum

227. Fāşizm*Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün*

Bu fāşistlerge qarşı tā ki 'işyān kılmasam qoymam

Bu zīb kāḥ-i sitemni yerge yeksān kılmasam qoymam

Uluğ cānāne Türkistānni fāşistlerni çengeyden

Alıp erkinligni ilge destān kılmasam qoymam

Menip reḥ-i semendlerni blrip her sarığa cevlan

Fāşistler qaşrını bil tā ki lertzān kılmasam qoymam

Bu dīnsiz bī-īmān kāfirleni bā-zārbe-i şemşir

Bilīngler qayta başdan tā müslümān kılmasam qoymam

Bu yarkın künlerini ey 'azīz ḥalkım yakın bilgil

Elerniḡ başlarığa tārikistān kılmasam qoymam

Şimālga qozgılanlar teşlep ü āşüp be-pā aylap

Şimālni imdi bilgil tā ki tūfān kılmasam qoymam

Seni erkinligiḡni yolıga ey qahramān ḥalkım

'Azīz cān u tenimni seḡge qurbān kılmasam qoyman

228. Meşrepten Peyrevlik*Mef'ülü Mefā'ilün Fe'ülün*

Körset cemāliṅ körgeli keldim

Cānā şadāḡiṅ bolgalı keldim

Ey şāh-i ḡübān kūyiṅda yıḡlap

‘Arzımnı seṅge aytkalı keldim

Zehir-i ḡamıṅdan ölgeli aytım

Şehd-i vişāliṅ içkeli keldim

Sen birle cānā bāde içeyban

Hoş bezm-i ‘aşret ḡorgalı keldim

Şem’-i rūḡiṅge ey nāzenīn

Pervāne yengliḡ koygalı keldim

Sensin ḡabibim ḡāziḡ-i ṡabibim

Derdimni seṅge aytkalı keldim

229. Ey Vaṡan*Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün*

Ey vaṡan ‘āzamet ü şāniṅge ḡurbān olam

Eski tāriḡ-i dıraḡşāniṅga ḡurbān olam

Şadḡe-i Kābil ü Paḡmān ü Semengāniṅ olıp

Luger u verdek meydāniṅga ḡurbān olam

Belḥ ü bāstān ü Herātınḡni adāyı bolayban
Zābelistān ü Ürüzgānıḡga ḡurbān olam

Fāriyābıḡga seni ey vaṭanım meniḡ ḡasenāt
Bāmiyānıḡ bile Pāḡmānıḡga ḡurbān olam

Ḡur u Badḡıs u Taḡḡarınḡ taṣadduḡ dil ü cān
Gūlbahārınḡ bile Pervānıḡ ḡurbān olam

Kān-i neft-i ma'den gāz meḡzen-i la'l u yāḡut
Cevzicānān u Bediḡṣānıḡga ḡurbān olam

Köre köre taḡ u taṣınḡnı fedāsı bolayban
Ḡayta ḡayta bāḡ u bostānıḡga ḡurbān olam

me'menim ṣır ü peleg mesken cirān-i el-ḡaḡ
Ey seni deṣt ü biyābānıḡga ḡurbān olam

Sıḡmagay yer yüzige nām u niṣānıḡ el-ḡaḡ
Ey seni ṣöhret-i ṣānıḡga kurbān olam

Erek severken ṣücā'at-i merd-i meydān naberd
Batür oḡlan ḡırāsānıḡga ḡurbān olam

Dervr-i ṣāhrūḡ u ḡüsniḡge tesnā aytıp
'Aṣr-i Babür ṣeh devrānıḡga ḡurbān olam

'ilm ü dāniṣga cihān boyuḡa bolgan ṣehre
Ey seni devre-i Ṣeybānıḡga ḡurbān olam

Bu ‘ali nege kılayban cān u tenimni işār
-----birle seni reyḥānıñga qurbān olam

Şadqe-i Behmen u Dārāb u Fereydüniñ olıp
Rüstem ü sām nerimānıñga qurbān olam

Maḥmud-i büt şekenıñni men gūlāmı bolayban
Ey seni Fātih-i devrānıñga qurbān olam

S182

230. Aylarım

Mef’ülü Fā’ilātü Mefā’ilü Fā’ilün

Güldek yüziñni her demi ki yād aylarım
Bülbül gibi nāle ü feryād aylarım

Ger çend derd-i firqatıñ öldürgüçü meni
Özni ümid-i vişliñ uçun şād aylarım

Bir lahza hem atıñni unutmam ey perī
Her yerde bolmayın seni men yād aylarım

Vaşfıñ seni gāzel bile cānā adā bumas
Medḥiñni men qaşıdege icād aylarım

Köñül gāmını tā ki ferāmüş aylasam
Özni şarāb u gāmzege mū’tād aylarım

Bir cān imes anga fedā aylasam biliñ
Bar u yoqumni yolıda ber-bād aylarım

Salmas kulaḡ nāle u feryādıma kişı
Her kimni yanında ki barıp dād aylarım

S183

231. Āşinā Boldum

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Sen bilen tā ki āşinā boldum
Berçe ilden netey cüdā boldum

Bir baḡıp ay yüzinḡge ey dilber
Derd-i 'aşḡınḡga mübtelā boldum

Tāc-i ser irdim il ara dōstlar
Āh neley ki ḡāk-i pā boldum

Senden ayru eyā perī peyker
Yüz ḡam u derd ki mübtelā boldum

Oşbu yengliḡ ḡayātn destiden
Ölümimge bilinḡ rızā boldum

Ol perī-veşni ḡolıdan āḡır
ḡam u ḡuşsa yotup adā boldum

Oşbu çerḡ-i felekni destiden
Şāh idim 'aḡıbet-i gedā boldum

232. Olmuşam

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

Bir nāzenīnni üstige hoş-tār olmuşam

‘Aşkıda men netey ki giriftār olmuşam

Bülbül gibi nāle u zārı kımay netey

Şeydāyı hüsn-i bir gül-i bī-ḥār olmuşam

Sevdāyı ‘aşkıdan anı dīvāneler gibi

Resvāyı şehir ü küçe ü bāzār olmuşam

Hüsn ü cemālğa anı men mübtelā olup

Nāz u kerişmesige giriftār olmuşam

Yalguz yolıda māl menālım imes anıṅ

Cān-i naḳdı birle belki ḥāridār olmuşam

Ger çend vişālı Meṅge miyeser bumas anıṅ

Bir körgeli hüsnige men zār olmuşam

Ḳança yürey vādeyi firḳatta teşne-lep

Aç kel yüziṅni teşne-i dīdār olmuşam

233. Firāk Otı

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

Firākıñ otıga cānā koyıp biryāneler boldum

Çidealmay derd-i hicriñden seni giryāneler boldum

Seni 'aşkıñdan ey leylī- veşim mecnūn-i şeydā dek

Il içre tilbeler dek 'aķıbet efsāneler boldum

Keçip 'ayş u firāgetten otayban bezm-i rāhattan

Seni yolıñda cānā sākın – i ğam-ḥāneler boldum

Yüermey küçe ü bāzār ara şerm ü ḥicāletten

Ḥalāyık köziden her güşede pinhāneler boldum

Kişi sorsa meniñ nām u nişānımñıñ anga atıñ

Şehid-i tır müjgān meh-i tābānlar boldum

Otıp nām-i nişānımdan keçeyban ḥānmanımdan

Gedāyı mülk ü şehir-i merdüm-i bī-gāneler boldum

Ḥafizī ol şanem tā mektebiden fārūğ olgunça

Tün ü kün pāsbān dergeh-i büt-ḥāneler boldum

234. Yalçımadım*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Âh neley yârdan yalçımadım

Yâr-i sitemgârdan yalçımadım

‘Ahd u kolıdan vefâ men körmedim

Va'de-i ikrârdan yalçımadım

Ẓālım ü hûn-hârsın koygıl anıñg

Mûnis ü ğam-hârdan yalçımadım

Ehri yemen hârlaridan şekve netey

Men anıñg dîndâridan yalçımadım

Sorma menden sen anıñg kerdârını

Zerre güftâridan yalçımadım

Körmedim zerre hâlâvet baydan

Kembağal nâ-dâridan yalçımadım

Tilbe ü dîvânesin koy cevri

‘Aqıl u hoşyâridan yalçımadım

Qırğız u Qazâqlaridan ne gile

Özbek ü Tatarıdan yalçımadım

Sûret-i zîbâsiçe cânım fedâ

Çehre-i gülnâridan yalçımadım

Ey Hafızî ottı ‘ömrüm hicride
Lahza-i dîdârıdan yalçımadım

S186

235. Ferâğat Künci

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

Vâ dîğā ottı ‘ömrüm lahza-i rāḥat körmedim
Oşbu ‘ömrümden neteybir zerre ferḥet körmedim

Yer yüzige ḥasretā men körmegen cāy ḳalmadı
Āḥ neley özge bir küñç-i ferāğat körmedim

Bunı yengliğ ṭāl’i – i şūmdür u ne baḥt-i zebūn
Özni bir gün külfet ğamden ferāğat körmedim

Anadān toğmış küñimden vā dirîğ tā oşbu dem
Bir kün āsūde ü ārām u rāḥat körmedim

Yemişim zehr ü zūḳküm ü içişim zerdāb-ḥūn
Bu felekniñ ḥānıdan hergiz ḥalāvet körmedim

Her kişini özge rehber dip inandım sözige
Ol gibi gümrāhını men ez rüz-i ḥılḳat körmedim

‘Abıd u zāḥıd deban tuttım elleriniñ aytagin
Hiç biriden zerreçe keşf ü kerāmet körmedim

Beg ü ḥān dip çin yüregden iller irdim ihtirām
Oşbu zālımler ḳolıdan cüz ḥıyānet körmedim

Dōst dip hast u bütimning yolıda kıldım neşār
Birtesiden tüşdim hayr u halāvet körmedim

Bilmedim kimge barıp ‘arż-i dilim kılsam beyān
Oşbu ülfetler qolıdan ğayr-i külfet körmedim

Katalarga qalmadı hürmet keçikden dōstlar
Anaga ferzend ü evlādden ‘iṭā’at körmedim

Her kimi körseñg irür bir derd ü rencge mübtelā
Vā dirīgā birteni saġ selāmet körmedim

Yer yüziden güşe-i aman u ferāġat aḡterip
Künc-i ‘uzletten bolak cāy-i Ğanīmet körmedim

S187

236. Āselām

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Āselām ey ḡalq-i Hindistān selām

Āselām ey milleti-i bā-şān selām

Āselām ey kān ‘ilm ü ma’ārifet

Āselām ey ma’den-i ‘irfān selām

Āselām yüz āselām ey milleti

Batür u nām āvār devrān selām

Ey büyük āzāde ḡalq-i qahramān

Sizlere yüz leb-i dil ü cān selām

Âselâm ey yer yüzini cenneti
Ey diyârı hûr ile ğalmân selâm

Ey güzelleriniñ çeraylık me'menim
Sizlere ey hil-i meh rûyân selâm

Âselâm ey haçe-i fazl-ı hüner
Âsitân-i 'alem-i 'irfân selâm

S188

237. Körmesem

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Kör bosın közim eger ol dilrübânı körmesem

Lâl olup kıalsun tilim şirin adânı körmesem

Şermiden bakmas yüzimge her zamân körgeç sarı

Cây kop hiclet irürkan hayânı körmesem

Keçe tengetkünçe kelmes uyku közimde meniñ

Bir küni ger ol meh-i 'alem tebânı körmesem

Qaysı bir zulmiñni aytayın seni ey bî-vefâ

Yokdur andağ kün ki destinğden cefânı körmesem

Dergehinğden bir kıadem ilgeri ketmesmen anıñ

Tâ ki bir yolu bilinğ ol meh- leqânı körmesem

Neleyin seyr-i gül ü sünbülni barıp bağ ara

Tâ ki şahında o şol gülgün kebânı körmesem

Ey Hafizî başıma bolgay kıyâmet kün be-pâ
Ol perî peyker bilen tâ sinemânı körmesem

S188

238. Balalık

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Balalık peyti 'aceb devrân iken men bilmedim
Devr-i nâz u ni'met ü elvân iken men bilmedim

Geh ananı bağıra gâhi atanı köksige
Tün ü kün nâz uyğuga otkan iken men bimedim

Ata keyftige tartıp çıksa ger bāzār ara
Ana tâ kelgünçe der- hayrân iken men bilmedim

Bî-hūd ü mest ü meleg yürgen idim her sarıga
Hâl bildim ne güzel devrân iken men bilmedim

Ata birlen ananın᠒ men bilmes irdim qadrını
Indi bildim ol ten içre cān iken men bilmedim

Balalık devrini neley imdi bildim qadrını
Niçe künlik ol 'azîz mihmân iken men bilmedim

Ey Hafizî ger ğarib ü bî-nevālık bolsa hem
Balalık devrānesi sul᠒ân iken men bilmedim

239. Tebessüm*Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün*

Keldi yanımga oynap ol dilber tebessüm

Nāz u kerişme birlen rāmıŝgar tebessüm

La'l u lebiŋge cānā köz tegmesün ilāhīm

Veh veh ne hoş yaraşkan ol nazār tebessüm

Qaşları qan tokarga cellād irür el-ħaq

Zinhār qaş deMinġ ler ol ħancer tebessüm

Bir köŋül oyun ābād dirseng tapılmas anga

Yā Rab ħarāba olsun bol kişver tebessüm

‘Aql u hoşımnı özge lāl aylamay ne itsün

Ey yüzi birle neley meh- peyker tebessüm

Ĥāl u ĥaţ-i lebiŋge bolsun şadāġa cānım

Ol ĥāl u ĥaţ imesdür zīb ü fer tebessüm

Baqqıl Ĥafızī anga meyli uruş u cengge

Şaf bağlap her ħarafdan ser-leşker tebessüm

240. Bī-nevā Boldum

Mefā'ilūn Mefā'ilūn Fe'ulūn

Tā ki sen birle āşinā boldum
Yüz ğam u derdke mübtelā boldum

Sen uçun il hilden ey zālīm
Neleyin 'aķıbet cüdā boldum

Kimge 'arz dilim beyān aylay
Āh neley ki bī-nevā boldum

Ol cefā-cūnı sormağıl menden
Yolıda āb ile adā boldum

Bu felek gerdişiden ey dōstlar
Şāh-ı idim 'aķıbet gedā boldum

Tāc u tahtımdan ayrılıp āhır
Kör ki muhtāc burya boldum

241. Ana Hakkıda

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

Analık borcı kıyın devrān iken men bilmedim
Derd ü renc birlen bütün ħarmān iken men bilmedim

Ana ferzendim deban üstiĝe cān bergey müdām
Bale öz 'ayşı bilen yürgen iken men bilmedim

Keçe tengetgünçe yatmay beşik özre vā dirīg
Hele deban közleri giryān iken men bilmedim

Ger misāfir bolsa kelgünçe çidealmay hicriden
İkki közi yolığa hayrān iken men bilmedim

Ananınġ derdini Yā Rab hiç müslümān tartmasun
Āh neley derd-i bī-dermān iken men bilmedim

Ana birlen atanınġ taķdirige rūz-i ezel
Yemişi hūnābe birlen ķan iken men bilmedim

Ķayırda bolsa analarnınġ ķāh āmālı harāb
Hāne ‘ayşı müdām vīrān iken men bilmedim

Oşbu ‘ömriden ġarib bir laķza rāhat körmedi
‘Ayş-i dünyā anga çin yalġan iken men bilmedim

Ey Hāfizī yaķşı evlād bolmasun andan bīrūn
Düşman-i māl u metā’-i cān iken men bilmedim

S191

242. Ķurbān Olam

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Şanem ol leb ħandānıġga ķurbān olam
Ya’ni men la’l der-efşānıġga ķurbān olam

Ser ü boyunġga seni şadķa bolıp ey dilber
Tarz-i reftār-i ħırāmānıġga ķurbān olam

Berçe ‘alem seni ʔaranga eger bolsa adā
Men seni zūlf-i perīṣānīṅga ʔurbān olam

Munça hem va’de berip va’dege yalğan bola mı
Men seni ‘ahd ile peymānīṅga ʔurbān olam

Yok mażmun-i cefā birle sitemge hemtāṅ
Seniṅ ustād debistānīṅga ʔurbān olam

Aç yüziṅni köreyin bürķeden ey māye-i nāz
Rūḥ-ı meh-i pāre tābānīṅga kurbān olam

Tīr ğamzeṅge fedā olsun Ḥafīzī cānı
Ey seni nāvek-i müjgānnīṅge ʔurbān olam

S192

243. Dombıram

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Yaşnagıl tā ki cihān bar dombıram
Tā ki mihr ü kehkeşān bar dombıram

Körmeyin hergiz zevāliniṅni seni
Tā ki ‘alemden nişān bar dombıram

Tāriḥiniṅni ilge ger ʔılsam beyān
‘Ahd-i turandan nişān bar dombıram

Otmışıṅdan ger sözimni başlasam
Yüzleban babe-ʔırān bar dombıram

Şāh- pesend dek otmışınḡga kaçālap
‘Andelip naḡme-hān bar dombıram

Yerge kıoymas men kıolımdan hıç kaçān
Tā ki ilkimden tūvān bar dombıram

Sen bugan yerlerde yok kaçıḡu u ḡam
Hıoşlık u emn-i amān bar dombıram

Aylarım vaşfınḡnı her yerde beyān
Tā ki köç birle tūvān bar dombıram

Yere tarman yer yüzide şöhretinḡ
Tā ki cismim içre cān bar dombıram

Sen bilen ilim içinde sözlesem
Bir cihān rāz-i nihān bar dombıram

Sözle indi sen meh köklik sāzıdan
Tā ki cismınḡge destān bar dombıram

Sözle Menḡe sen ‘avuz hān devriden
Defterinḡge destān bar dombıram

Çin yürekden ‘aşk-i şeydā gibi
Kıayırda nesl-i nev-kırān bar dombıram

Seyre seyre bülbul-i şeydā gibi
Nerede bāḡ u bostān bar dombıram

Yollarıñga men Hafızî dek seniñ
Kaŋça yürgeñ cān-fişān bar dombıram

S194

244. Sağındım

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Yüzi gül saçı sünbül sevgili yārımñı sağındım
Boyı şemşād yengliğ şūh-i dildārımñı sağındım

Lebi şehd ü şeker her biri sözi ƣand ü 'asl el-ƣaƣ
Tiliden örgeleyin tūṭi güftārımñı sağındım

Ƣaşı mişl-i kemān kipriği bī-şek oƣƣa miñzeydür
Fedā anga bu cānım ol kemāndārımñı sağındım

Ne bolğay gül yüziñni açıban men sarı bir baƣsañ
Niçük kim seyr-i bāğ u ƣaraf gülzārımñı sağındım

Anıñ cevriyle āzārını birmem ikki 'alemge
Ki ol yār cefā-cūy sitemgerimni sağındım

Eger olsam ģamıdan raħm ƣılğıl ģaste ģālümge
Ƣanatsız ƣuş gibi deşt-i çemenzārımñı sağındım

245. ‘Aşkından Öldüm

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Ey dilsitānım ‘aşkıñdan öldüm

Serv-i revānım ‘aşkıñdan öldüm

Bir bakışından aldınğ kolımdan

Tāb u tüvānım ‘aşkıñdan öldüm

Ey şāh-i hūbān bir yol işit kel

‘Arz u beyānım ‘aşkıñdan öldüm

Bir mahrem-i rāz yokdur ki aytsam

Rāz-i nihānım ‘aşkıñdan öldüm

Cevrinden ey şūh itti felek ke

Āh u feğānım ‘aşkıñdan öldüm

Bir sözlemeysin bakıp yüzimge

Şirin zebānım ‘aşkıñdan öldüm

Miskīn Hafızī hālını sorgıl

Nā- mihrebānım ‘aşkıñdan öldüm

S195

246. Anam

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey oğlınıḡ hicriden cism ü teni koygan anam
Közi giryān bağıri biryān zār u ser-gerdān anam

Acrelip evlād u ferzenden qalıp meydān ara
Vā balem dip aḡterip her yanaga yürgen anam

Ehl-i evlāt terbiyet aylap kemālga itkezip
Bahre sen körmey alardan nā-ümid olgan anam

Keçe tanḡatkunça yatmay bī-şek özre oturıp
Hele dip zār yıḡlatıp bī-çāre sūt bergen anam

‘Ömrini bariça bir kün rüz-ı hoşnı körmegen
Barını miḡnet bilen zaḡmet ke otkazgan anam

S196

247. Özbekistan Halkı

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Özbekistan halkı sizge Cūzcānāndan selām
Fāriyāb u Belḡ u Herāt u Semengāndan selām

Andḡuy u Ḥuḡand u Fergane-i zībā şehrige
Kabil u unduz u Baḡlan u Bediḡşāndan selām

Ḥive ü Ḥüvārezm u kürki ü Buḡārā mülki ki
Bāmiyān u Gazne u şehr-i Ürizgāndan selām

Rüdeki ü firkat ü meşrip gibi ferzânege
Çün sinâyı u Nevâyı ehl-i 'irfândan selâm

Şevket ü mehdi kıari ü muķimi rūhıga
Ferķi ü 'unşuri u sa'd u selmândan selâm

Haşlet ü zevķi ü fazlı u hazini yanıga
Hâtûfi u cāmı u ṯahir-i 'üryândan selâm

Ey şabā barsaṅ eger her vaķıt ḥabibi aldıga
İlet Ḥafızī yanıdan sen Cevzicānāndan selâm

S196

248. Tāşkent Şehrining İkki Yüz Miṅ Beş Yüzlük Tāriḥige Baḥşılıṅan

_?****?***

Āh ne güzel kāşānesin Taşkentim
Yer yüzige yegānesin Taşkentim

Kırdı yaşıṅ iki miṅ ü beş yüzge
Körsem henüz cüvānesin Taşkentim

Ḳutluḡ olsun oşbu şānlık bire miṅ
Berçe ilge toy-ḥānesin Taşkentim

Güzellikde çeraylık ki şübhesiz
Yer yüzige efsānesin Taşkentim

Ḳança güzel yurt bolmasun cihāne
Berçesinden yegānesin Taşkentim

Çeraylık ki Özbekistān yurtıga
Ilge vird-i zebānesin Taşkentim

Özbekistān āsumānıda tün ü kün
Kuyaş yenglig tábānesin Taşkentim

Özbekistān diyārıga el-ḥaqsın
Tükenmez bir ḥazānesin Taşkentim

Eski parlaḳ devrānlardan sen bizge
Mīrās ḳalıp kelganesin Taşkentim

Uluḡ otmış büyük ‘alāmelerden
Bizge ḳalğan nişānesin Taşkentim

Büyük ‘alāmelerge oşbu devrān
Sen mesken ü kāşānesin Taşkentim

Terekḳi ü ta’ālige el-ḥaqsın
Āsiyāge yegānesin Taşkentim

Nūr-i ‘ilm-i dānışınḡdan ‘alemge
Çün meş’al-i tábānesin Taşkentim

Ḳayırdā barsam ey perīler meskeni
Il aḡzıda terānesin Taşkentim

Körmegil tâ ebed zevâl yüzini
Yaşnagıl tâ cihānesin Taşkentim

Yengresin medḥiyeṅ cihāne barıça
Tâ ki rûy cihānesin Taşkentim

S198

249. Ana Yurtım

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

Ana yurtım meskenim Cûzcân'ım
'Aziz ülkem vaṭanım Cûzcân'ım

Peykerim vücudım rûḥ-i revânım
Ey hastım cân u tenim Cûzcân'ım

Menzil ü mekânım me'vâ vü câyım
Âşiyânım me'menim Cûzcân'ım

Şerefim ḥürmetim ü neg ü nâmusım
Gayretim birle şânım Cûzcân'ım

Şehre boldı yer yüzige şan'atıṅ
Faḥr aylagıl vaṭanım Cûzcân'ım

Miṅlep kılr vücudıṅga iftiḥâr
Seṅge bu kün meyhenim Cûzcân'ım

Çün Ḥafızî aylamasun vaşfıṅnı
Bolsaṅ meni vaṭanım Cûzcân'ım

250. Bābā Raḥīm Meşrebden Peyrevlik

??****??

‘Aşkıñğdan ey şūḥ dīvāne boldum

Il içre cānā efsāne boldum

Körset cemālīñğ ey māh-i tābān

Şem’- i rūḥīñğga pervāne boldum

Istep vişālīñğ tapmay nişānīñğ

Hicrān otığa biryāne boldum

Derd ü ğamīñğdan cānā çidealmay

Her yana körseñğ giryāne boldum

Yoldan adāşıp dīvāneler dek

Bī- ḥānmān ü sersāne boldum

Sen birle āşinā bolgan künimden

Il ü ḥilimden bī-gāne boldum

Sedāyī ‘aşkıñğ tüşti başımgā

Ferzāne irdim dīvāne boldum

[Nun (ن) Kafiyele Gazeller]

S199

251. Özbek men

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

Cihân eyvânıda bir 'âkıı u ferzâne Özbek men

Qadîmden dehr ara hâk içre bir efsâne Özbek men

'Arapdan tâ 'acem tâ hind diyâr ü ser zemînige

Şehenşâh vaşfıda devrâneler sorgane Özbek men

Yarattım yer yüzige tâc maḥal dek kop benâlarını

Dime bol ülkede bî-mesken ü bî-hâne Özbek men

Eger H̱ârezmîler devrânıdur yâ Gaznevî 'ahdi

Özimden bir nişân ü yâdgâr kıyane Özbek men

Kötermes şānem hergiz bar nengin esāretni

Ġulāmlık çürilik zencirini özgane Özbek men

Seni ey milletim derd ü ğam ü ârmān 'aşkıñdan

Qalendermen gedāman mecnūn-i dīvāne Özbek men

Sen ey sām u nerimān oĝlı ey timurnı ferzendi

Seni zorıñ bilen bārunĝnı men körgane Özbek men

ılalmas hi kaan her lüli ü cügi nesb-i seerim
ılsım cādülıkını meydalap yürgane Özbek men

Celāl u ‘aametim bol küre-i ārzige sıgmaydur
Uluğ bir millet bā şevket ü şāhāne Özbek men

Şadef men lāciverd men la’l men yāķūt u mercān men
‘Aķıķ men keherbā man gevher-i yekdāne özbek men

Zuhal man müşterî men zühre men nāhid atarman
‘Uārîd men koyaş man bir meh-i tābāne men Özbek men

Eger fārābi men yā ebū-‘ali yā ki ebū- reyhān
Ki bir ata bilen bir anadān bolgane Özbek men

Nevāyı men fużülî men muķımı men āta’yı men
Emîri men Hāfîzî men meşrep-i dīvāne Özbek men

S201

252. Tüerkistān

Mefā’îlün Mefā’îlün Mefā’îlün Mefā’îlün

Cihān āzād boldı bolmadıñg āzād Tüerkistān

Sere ābād boldı bolmadıñg ābād Tüerkistān

Sa’adet yüzini körmey ketersen tā ebed bilgil

Fāşizm çengiden tā ölmesenñg āzād Tüerkistān

Ne dersem oşbu zālımlarını cevr ü zulmdan Yā Rab

Tamān hānmanıñg bir deler ber-bād Tüerkistān

Ki tā bar cān tenimde yerge  oymas men yarağımnı
Seni tā aytnasam fāşistle d n āzad T rkist n

Seni erkinlegen ni almasam f şist mel' nden
Bumas k n l m meni bir zerre e dil-ş d T rkist n

Es ret uy usıda yatma mun a k z a ıp turgıl
Yokalgan yer y ziden devr – i istibd d T rkist n

Ey  Bab r mek nı ey b y k Timurnı m v sı
Ulu  otmış zam nı n ni ket r der-y d-i T rkist n

S201

253. C n neler

Mef' l  Mef 'il n Fe' l n

K n l mni aldım c n nelerden
Ke tim b -k r mest nelerden

Mihrimni  z d m ey ar adaşlar
ş  -i firib-k r d rd nelerden

Mihr   vef nı lu f u se  nı
Y rM n  sora lap c n nelerden

Her  an a  ılsa   lini sormas
Hicride koygan s z nelerden

  limni k r en fark m  ılalmas
K  e e y r en d v nelerden

Tırmız'da tapmay nām u nişānıñg
Yohlap yürüp men Ferganelerden

Söz dilimden ger vākıf olsañg
Sorgıl Hafızı pervānelerden

S202

254. Vaṭan

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey señge cānım fedā mihr-i dırāḥşān vaṭan
'Aşq ile mihriñg seni köñglime cūşān vaṭan

Nām u nişānıñg seni 'azamet ü şānıñg seni
Şehre dünyāyı bugan cennet-i rızvān vaṭan

Deşt ile dāmenleriñg köh ü biyābānleriñg
Sebze ü hürrem müdām reşk-i gülistān vaṭan

Bir men miskīn imem yolıñga qurbān seni
Berçe ḥalāyık irür yolıñga qurbān vaṭan

Şehr ü ḥıyābānleriñg şahıñ-ı çemen zārlarıñg
Serv ü semensā vaṭan lāle ü reyḥān vaṭan

Şevk-i rūḥıñgdan seni vāle Hafızı müdām
Bülbül – i nağme serā kumrı nālān vaṭan

S203

255. Ey Vatan

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey vatan sen birle men dil-şād men

Bī- vücudıñg haste ü nā-şād men

Sen eger ābād bolsañg ey vatan

Bil ki men hem il bilen dil-şād men

Sen eger vīrāne ü apter bosañg

Qaygu u ğam birle bil nā-şād men

Tā terik men señge men hıdmet-gūzar

Çünki señge ey anam evlād-i men

Dōst-dār-i şulh u tinçlik men müdām

Ber 'aleyh-i zulm u istibdād men

Ey Hafızī oşbu ni'met bes Menge

Qayd u ben dīn erkin ü āzād men

S203

256. Oynasın

Müfte'ilün Müfte'ilün Fā'ilün

Oynaşını şavleti bar oynasın

Şānı bilen şevketi bar oynasın

Heme onı oynaşıga mehliyā

Oynaşıga hikmeti bar oynasın

Hemeni hayret ki sagan rakşıda
Oynaşını şöreti bar oynasın

Hemege bir dek hūyden örgeley
Mihri bilen şafaleti bar oynasın

Hūr u perī birle anıṅ tıṅ kımaṅ
Hemesiden sebketi bar oynasın

Qaysı mülk birle bilalmam anıṅ
Rābeṭ u nesbeti bar oynasın

Hüsni digen munça bolur mu güzel
Vah ne ‘aceb şūreti bar oynasın

Qaddi bilen boyıga cānım fedā
Serv gibi qāmeti bar oynasın

Sünbül saçığa adā men anıṅ
Kākeliniṅ negehti bar oynasın

Nāz u adādan anıṅ yok kemligi
‘İşvesini şöreti bar oynasın

Qaşı bilen közlerini oynatıp
Devrede tā fırsatı bar oynasın

Heykeli dāim köremen ---
Gerdenige lāketi bar oynasın

Ebr-ı bahārdan tenige kūylegi
Elpakadan çāketi bar oynasın

Oşbu keçe vah ne ‘aceb keçedür
Her hüner ü hikmeti bar oynasın

Berçe güzelleri içinde körinğ
Nām-i hüdā şavleti bar oynasın

Dunbora mu tār mu u yā ki rūbāb
Qaysısıga rağbeti bar oynasın

Qanča ki oynaydı qoyınğ meylige
Tā be seher tövbeti bar oynasın

Qaysı mükām birle anınğ nağmege
Meyli dili rağbeti bar oynasın

S205

257. Türkistān Terānesi

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Keldi ‘aceb ‘aşr u devrān türkistān
Uyğan imdi oşbu zamān türkistān

Köz açayban nezāre it cihānnı
İmes imdi eski cihān türkistān

Āzādelik devridür erkinlik peyti
Otti қоллққ ‘aşrı uyğān türkistān

Pārçalandı fāşizmning tuzımı
Otti imdi eski zamān türkistān

Atıng tutsam titrer henüz yavlarıng
Yaşnagıl ey uluğ bā-şān türkistān

Sen Babür u Nevāyı’nıng yurtısın
Tārihiğdür ilge destān türkistān

Zencirler üzildi keşindler sindi
Hürriyet devridür uyğān türkistān

S206

258. Vaṭān Hāḳḳıda

Mefā’ılün Mefā’ılün Fe’ülün

Vaṭān dirmenğ vaṭān vīrāne bolgan
Serā-pā yer bilen yeksāne bolgan

Vaṭānnıng derd ü dāğ ḥasretiden
Yürek bağrım meni biryāne bolgan

Kişi sorsa ḥālimni anga atıng
Vaṭānnıng derdiden dīvāne bolgan

Tün ü kün feyr ü rāketniğ qolıdan
Koyıp bir tūte āteş-ḥāne bolgan

Öligi ölgen ü alğan terigi
Es r-i zencir   zevl ne bolgan

Ne s z u ne s rud ne bezm-i ‘e ret
Dir g   a n-i m tem-  ne bolgan

Ne  n n ne    ul ne nazm u tertip
Va an b zi e-i   fl ne bolgan

K reyban o bu   l u apterini
Cih n ehli anga  ayr ne bolgan

S206

259. Y  larman

Mef ’ l n Mef ’ l n Fe’ l n?

 am   dan ey  anem z r z r y  larman
Mi  l-i ebr   meh-i nev-bah r y  larman

Ne ke e bar ar r m ne k nde  r m m
T n   k n ey  anma bar bar y  larman

Seni   hicr-i r     dan m d m cev r men
Hem  e d d urayban k r ki z r y  larman

‘ n n  abr ketipd r ol mdan ey dilber
Ani   b ’  den b -ar r y  larman

Demi fer   oturmam  erer hici   den
Tenimde o bu nefes t  ki bar y  larman

Müdām umrı gibi firatıdan ey ālim
Feān u nāle ekip ār u ār yılarman

Bir yerde yok sūkūnım Hāfızī hicriden
afıp her sarıa bī-arār yılarman

S207

260. Bir Kelip Ketsūn

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn

Barıp aytı yanımda şū-i cānān bir kelip ketsūn
Reibler kōrmesūn tā yolda pinhān bir kelip ketsūn

Eger kūdüzde kelmaıda imkān bolmasa anı
Kee kōlbem sarı ol māh-i tābān bir kelip ketsūn

Eger bī-mār 'aıdan ılalmaydur perestārlık
Yūregime nigārım bahr-i pūrsān bir kelip ketsūn

amıdan tūn ū kūn ūn umrıdak der āh u feān men
Barıp aytı yanımda serv-i reyhān bir kelip ketsūn

O şol celād-i ālimge barıp aytı peyāmınnı
Ölermen cevriden bā-dā u hūrmān bir kelip ketsūn

Barıp pl şū bī-bakımgā aytı 'arz-i dādınnı
Nihāyet hicriden hālim perīşān bir kelip ketsūn

Seri-pūl şehriden ger tapmasa nām u nişānınnı
Soraqlap oşbu hālimni şibirān bir kelip ketsūn

Hafîzî ol cefâ cûyî sitemger cevriden dâim
Yürek bağırmnı körsenġ te-be-te an bir kelip ketsün

S208

261. Deryâ ılıp men

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

Közimni yaşını deryâ ılıp sen
Sinemni dâmen-i şahrâ ılıp sen

Meni başınga ey şûh-i sitemger
Ne meşşar künleni ber-pâ ılıp sen

Meni mecnûn gibi il içre âhır
Eyâ leylî- veşim resvâ ılıp sen

Çinân hayretde men bârî hüdâyâ
Anıġ kunda ılıp peydâ ılıp sen

Hüsünde yahşılarnı içre yâ Rab
Anıġ bî-şüphe bî-hemtâ ılıp sen

Yine hüsñ ü cemâlnıġ kişverige
Emirlik tahtıga devâ ılıp sen

262. utluğ Olsun

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

Vaşandaşım heyetiņę utluğ olsun

arındaşım heyetiņę kutluğ olsun

Fedā řehlā közige cism u cānım

ara aşım heyetiņę utluğ olsun

Cihānda senden özge ey perī-veş

Yok oynaşım heyetiņę utluğ olsun

Sorap kelseņę hemīře cevzicāndur

Būt u bařım heyetiņę kutluę olsun

Yine bu alıp reşimge sen itme

Nemek pāřım heyetiņę utluğ olsun

Keteylik seyr ü bāę u bostānda

Kel oynaşım heyetiņę utluğ olsun

Cefā u cevr hem munça bulur mu

Bağrı taşım heyetiņę utluğ olsun

263. Beyān Qılsam muken

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Il uçun tartken 'azābımni beyān qılsam muken

Dilde ki bar derd ü rencimni 'ayān qılsam muken

Müstebidlerniñ qaygan cevır ü cefā sen birme bir

Fāş qılıp merdāne resvāyı cihān kılsam muken

Qayırdā hān u beg zālīm bolsa bay birlen qoşıp

Āsibāndārga anıñ közden nihān kılsam muken

Nerede hāin bolsa anıñ başını tenden özip

Qanını her sarığa seldek revān qılsam muken

Pāre hārlarnıñ qara yüzini efşā aylaban

Il içinde yürmeley bir dāstān qılsam muken

Dōstlarnıñ köñgliñi hürsend ü şādān aylaban

Yavlarını bağırını men yola qan qılsam muken

Hil zāğ birle değeniñ ölkeden nā-büt itip

Urığa bülbülñi her yan nağme-hān qılsam

264. 'İyding Mübârek Olsun

Mef'ülü Fâ'ilâtün Mef'ülü Fâ'ilâtün

Ey şüh-i meygüsârım 'iyding mübârek olsun

Vey közleri hûmârım 'iyding mübârek olsun

Güldek yesneyban kel külbemge 'işve birle

Ey tâze nev-bahârım 'iyding mübârek olsun

Veh veh 'aceb yaraşken yengi keyim tengge

Ey reşk-i lâle-zârım 'iyding mübârek olsun

Bir bakışınğa aldınğ 'aql u hoş-i dilimni

Maḥbûb-i dil şikârım 'iyding mübârek olsun

Tâ keygeçe yolında men müntezir turayın

Kel qoyma intizârım 'iyding mübârek olsun

Kelgil yolında aylay cân u dilimni qurbân

Ey sevgili nigârım 'iyding mübârek olsun

Oşbu cihânda bilgil hiç yerde senden özge

Yok başka gamgüsârım 'iyding mübârek olsun

265. Sensin

Mef'ülü Mefâ'ilün Fe'ülün

Birgen meni kop 'azāb sensin

Ḥālimni қaygan ḥarāb sensin

Bilmem ne günāh otıpta menden

Üstümge meni 'itāb sensin

Öldürmek uçun belinḡni bağlap

Der-gezeб ü der-'itāb sensin

Her dem meni zār yıḡlatıban

Közimni iten pūr-āb sensin

Hengāmele teşlep il içinde

'Alemni қegen ḥarāb sensin

Ey fitne ger zamāne aytsam

Ser-menşe-i İnqılāb sensin

Hicrān otıḡa koydurayban

Cismimni қegen kebāb sensin

266. Zībā Diyārım

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Neleyin zībā diyārımdan cüdā boldum bu kün

Ne kılay hış-tebārımdan cüdā boldum bu kün

Ābırū u 'izzetim ketti qolımdan vā direğ

Il ara ki 'itibārımdan cüdā boldum bu kün

Cāne cān dōst-i 'aziz ü mihrebān ortaqlarım

İntizār ü destyārımdan cüdā boldum bu kün

Ahterip her qanqa yürdim özge hemdem tapmadım

Mūnis u hem ğamgūsārımdan cüdā boldum bu kün

Bir Ser-i pül ana yurtım cennet- elmāvām imes

Hem şibirgān ü mezārımdan cüdā boldum bu kün

İndi bir yerde Meñge yoğdur sūkūn ihtiyār

Mışl-i yolduz dek medārımdan cüdā boldum bu kün

Ey Hāfizī her taman salane yürme neleyin

'Aql u hoş ihtiyārımdan cüdā boldum bu kün

267. ‘İyding Mübārek

Mef’ülü Fā’ilātün Mef’ülü Fā’ilātün

Ey şūh-i güli’zārım ‘iyding mübārek olsun
Vey mäh-i şām tārım ‘iyding mübārek olsun

Qumrı gibi ğamıñdan dāim be-nāledür men
İşit kel āh-i zārım ‘iyding mübārek olsun

Hicriñden ey sitemger aytam olarga āhır
Sormaysın hāl-i zārım ‘iyding mübārek olsun

Ez bes ki teşnedür men hüsniñge ey perī-veş
Bir yerde yok qarārım ‘iyding mübārek olsun

Her cevri ki itersin itme direğ haqqınga
Ey şāhib-i ihtiyārım ‘iyding mübārek olsun

Ez bes ki firqatıñdan zār u zehir bolıp men
Turganda yok medārım ‘iyding mübārek olsun

Her sarı tilbeler dek yürme netey Hafizī
Yok özge ihtiyārım ‘iyding mübārek olsun

**268. ‘Abdullah ‘Arif Özbekistān Halk Şā’iriniṅ Gazelige
Nezire Özbeḡim Tācık Bilen**

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Қismet ü rüz-i ezelden özbeḡim tācık bilen

Bir muhiṭ u bir maḡelden özbeḡim tācık bilen

Sorma menden oşbu dōstlık lezzet ü keyfiyetin

Tatlıdur қанд u ‘aselden özbeḡim tācık bilen

Oşbu kāḡ-i dōstlık Mīnḡ leb ‘aşrlardan beri

Der-āmān bilseṅ ḡelelden özbeḡim tācık bilen

Ikki millet vaḡdetin her kimse bilḡil sen anıṅ

Acretalmas hiç ḡilden özbeḡim tācık bilen

Ḥāḡ türkmen olsun u ḡāḡ ki hazāre bil anıṅ

Dōstdur rüz-i ezelden özbeḡim tācık bilen

Kop neşib birlen ferāzlarnı körip kelgen müdām

Çerçemes koh u kütelden özbeḡim tācık bilen

Şulḡ u tençlikdür şe’ār ikki millet ‘ōmr- ābād

Қарşıdur ceng ü cedāldan özbeḡim tācık bilen

Ḥāḡ irān olsun u ḡāḡ tācıkistān ḡātesi

Bolsa bolsun her doldan özbeḡim tācık bilen

Ger қаşıde selkide ḡāḡāni ūstād bolsa bil

Şhredür luṭfi ḡazelden özbeḡim tācık bilen

Ma'ni bir beyit irür bātında amma' zāhiren
Ikki mışra' bir ğazelden özbeğim təcik bilen

Tā terikdürler bir oydan acretalmas yavleri
Her ne neyrenğ u dağaldan özbeğim təcik bilen

Öz penāhıga ilāhım asrasun tengrim müdām
Bī-maḥel merg-i ecelden özbeğim təcik bilen

S214

269. Ğamlanmasun

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ḥatırınğ maḥzūn u könglinğ tā ebed ğamlanmasun
Külgüden lāl-i lebiñğ ey nāzenīn kemlenmesün

Ḳayğ u ḥasret dilingden hiç kaçan cā almasun
Közlerinğden ğam yaşıdan ey dilrübā nemlenmesün

Cām meyden bolmasun ḥāli ilāhım kollarınğ
Bezm-i 'ayşınğ tā cihān barıça ber-hemlenmesün

Kop ḥazer kılgay men ol şūḥ-i perī-zāddan müdām
Tā mebādā yā ginemden āhu dek rāmlanmasun

Her kişi ḳadd-i nihālınğga yaman baқа seninğ
Nev- bahār 'ömri hergiz sebz ü ḥürremlenmesün

Ḳorқа men bāğ içre barsañğ ser ü boyınğga baқıp
Şermiden bī-çāre şemşād tā mebād ḥamlanmasun

El-ḥazer mekr zamāndan ey Ḥafīzī bezmiden
Dōstlar nā-maḥrem u dūşmanla maḥremlesün

S215

270. Ülkeden

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Aylasam seṅge beyānı ülkeden
Neçe yıllık dāstānı ülkeden

Her ne sorsaṅ sor menden ey refīḳ
Sormagıl derd-i nihānı ülkeden

Ḳaysı bir der dīni men aylay beyān
Oşbu ḥāl-i nā-tüvānı ülkeden

Yer bilen yeksāne boldı vā direğ
Seṅge aytsam men nişānı ülkeden

Bāğ bilen bostānları boldı ḥazān
Ne desem seṅge ḥazānı ülkeden

Ḳorḳa men il bolmasa dīvāne dip
Sözlesem rūḥ-i revānı ülkeden

Ilge rehber ḥalkıga bolsa teyinç
Çıkmadı bir nev-cüvānı ülkeden

Ey Ḥafīzī tā tüvānıṅ barıça
Sözle gil derd-i nihānı ülkeden

S216

271. Nāz Birlen

Mef'ulü Mefā'ilün Fe'ulün

Cānım alursın miṅ nāz birlen

Yüz 'işve aylap ṭenāz birlen

Keh öldürürsin keh cān berirsın

Cānā mesīḥ dek i'cāz birlen

Sendek perīni körmedim aṣlā

Kördüm cihānnı ƙafƙāz birlen

İsim-i şerifīṅ ey nāzenīn

Tilge alur men i'zāz birlen

Men miṣl-i bülbul nāleṣke kirsem

Sen raḳṣke tüṣseṅ bā-sāz birlen

Miskın Ḥafızī oldı ğamiṅden

Baḳmasın anga bir nāz birlen

S216

272. Efgān Ƙılur men

Müstef'ilātün Müstef'ilātün

Derd-i ğamiṅden efgān ƙılur men

Ğamga çedealmay giryān ƙılur men

Ey serv-i ra'nā yād-i ƙaddiṅden

Mānend-i bülbul-i nālān ƙılur men

Kelseŋ oyınga ey şāh-ı hūbān
Cānımnı seŋge kurbān kılur men

Mecnūnlıgımnı ey leylī bilgıl
‘Alemğa imdi ‘ilān kılur men

‘Aşıklıgımnı bolmadı imdi
Imdi içre cānā destān kılur men

Köz yaşın yıǵlap deryā iter men
‘Alemni bir dem vīrān kılur men

Tilbeligimni aytsam Ḥafızī
Barçanı özge ḥayrān kılur men

S217

273. Cennet Güli

Mefā’ılün Mefā’ılün Fe’ülün

Şerāfet ma’deni luṭf kānıdur sen
Ḥayātning genc-i bī-pāyānıdur sen

Bilalmam qaysı bir cennetning ey gül
Degil kim hūr ile ğalmānıdur sen

Ne ḥācet seŋge oşbu zīb ü zīnet
Cihānnı zīb ile sāmānıdur sen

Müslümān ehlining ey āfet -i hoş
Demek ğāret-ger īmānıdur sen

Bolur mu munça hem kim türk tazlık
Meger evlāde irānıdur sen

Tüşünmessin niçük sözimge ey şūh
Hayālımda kelür efgānıdur sen

Hafızī kayırda bolsa meh-çebinler
Alarnıḡ şadke ü kurbānıdur sen

S218

274. Qaşr-ı Cefā

Müstef'ilātün Müstef'ilātün

Kāh-ı sitemni lertzān kılur men

Qaşr-ı cefānı vīrān kılur men

Hān u hānin oyun bozar men

Yer birle anıḡ yeksān kılur men

Erbāb zorını şāhib zerni

Her yana körseḡ ser-sān kılur men

Bol vahşılarnı özimçilerni

Bā-zarb-ı kāmçı insān kılur men

Köhne tozımnı ber-hem birer men

Yengi niżāmni 'ilān kılur men

Yā ilni bendiden āzād iter men

Yā ki özimni kurbān kılur men

Cünbiş bilen iş ketmedi elge
Imdi beh nā-çār ‘ișyān kıılır men

S219

275. Bī-çāre Köngül

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Yürek derd ü ğamıñdan te-be-te kıandur niçük kılsun
Köngül oşbu alemdeñ zār u nālāndur niçük kılsun

Anıñ söz ü firākıdan dil-i bī-çāre maḥzūn
‘Ömrlerdür kebāb sine biryāndur niçük kılsun

Ne hicrānga tehemül ne vişālga bar destresi
Ğarib-i bī-çāre köngül zār u ḥayrāndur niçük kılsun

Terennüm aylamay ne aylasun köngül kuşu cānā
Cüvānlık mevsimi ü nev-bahār andur niçük kılsun

Ḳad u boyıñdan ey serv-i revān ‘aşıkıñ örgelsün
Gülistān közime sensiz beyābāndur niçük kılsun

Sözidür āfet -ı hoş ‘aşıq-ı zārı kıyan barsun
Yüzi ğāretgerden birle imāndur niçük kılsun

O şol nā-mihrebān zālimge atıñlar Ḥafızī’den
Ḳara zülfi gibi ḥālī perīşāndur niçük kılsun

276. Esîr-i ‘Aşk*Mefâ’îlün Mefâ’îlün Fe’ûlün*

Esîr-i ‘aşk bir şirin adâ men

Anıñg derd ü ğamıga mübtelâ men

Sorap yürMinğ meni derd-i dilimni

Giriftâr-i merîzi bî-devâ men

Müyesser bolsa ger hâk-i qadu mı

Közimge ayla yür me tütüyâ men

Dirîğâ yer yüzini ahteriyban

Özimge tapmadım bir hem-nevâ men

Urarsın yâ satarsın ahterîng

Seniñg birle ‘azizim hem-nevâ men

Ne yenglig öldürürsin meylinğ ey şüh

Tegâfful kıлмаğıl anga rızâ men

Hafîzî sormagıl ehvâl-i zârım

Ğamıdan yüz belâga mübtelâ men

S220

277. Cefā-kār

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

Hiç kim Esîr-i yâr-i cefâ-kâr bolmasun

Mendek gamıga tâ ki giriftâr bolmasun

Hiç 'aşık-i ğaribni dili cevr-i yârıdan

Mendek cihānga zaḥmî u efkâr bolmasun

Her bu el-heves ki 'aşık olıp zâlimden anıñg

Resvâyı şehr u kûçe u bāzâr bolmasun

Yâ Rab kişini yârı meniñg dilberim gibi

'Aşık küş ü sitemger hûn-hâr bolmasun

Vâkıf bumay fi'il ayla eṭvâridan anı

Tâ 'ömriden yek-sere bî-zâr bolmasun

S221

278. Meşrepden Peyrevlik

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Şâh idim boldum gedâ men yığlamay kim yığlasun

Dergehiñge ey hüdâ men yığlamay kim yığlasun

Mâl u mülkden ayrılıp il u ulusdan acrelip

Yeke kaldım tengri yâ men yığlamay kim yığlasun

Bu cüdâlıg derdige her yan yögürdüm ve direğ

Tapmadım anga devâ men yığlamay kim yığlasun

Āsumānga ayttı efgānım bu bī-dād kolidan
Kāmetim boldı dū tā men yığlamay kim yığlasun

Bu ğarib u bī-nevālık şerhini yazgan bilen
Bolmagay hergiz adā men yığlamay kim yığlasun

Ey vaṭan şunday kün hem kelgey muken toprağlarıñg
Köz ki kılsam tütıyā men yığlamay kim yığlasun

Ey Ḥafızı yer yüzige sen gibi hem bar muken
Ṭālī' u baḥtı kara men yığlamay kim yığlasun

S221

279. Mülemma'

Müfte'ilün Mefā'ilün Müfte'ilün Mefā'ilün

Ey büt-i nāzenin men cılve kılıp kelür müsın
Dilber-i meh-cebın men 'aql u hoşım alur musın

Zulm u sitem be ādemi munça bolur ey şanem
Rāst tū begü berāy men yā meni öldürür müsın

Her geh ber-rüy çün meh et seyr ü nezāre aylasam
Her dū kemān ebrüyet Menḡe qarab qakar musın

Yā be rūḡ-ı çü mäh-ı tū düzdīde baqsam ey güzel
Güm şev berev deban yine yüzini yaşurur musın

Ger ze cefā u cevri-i tū ölsem gömseler meniñg
Ber-ser qabrı men betā refte du'a kılur musın

Mevsim-i nev-bahār şūd yer yüzi boldı lāle-zār
Hem-reh men be seyr-i gül ol birişip ketür müsın

aste afızī ber-dert tā ki terik irür olıñg
Meyl- i tū mefrüşı eş yā anıñg asreyor musın

S222

280. Cūzcān'ım aydasın

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

Ey meniñg zībā diyārım Cūzcān'ım aydasın
Cevzicānānım dimes men belki cānım aydasın

Fırāıñgdan oşbu 'alem çün cehennemdür menñge
Ana yurtım meskenim cennet mekānım aydaın

Acelip senden bu kenñg 'alemge bir dem sığmadım
Ey uluğ dünyām behiş-i cāvidānım aydasın

Bülbül-i āvāre vü ser-geşteler dek dehr ara
Ayrılıp ilden yürıp men āřiyānem aydasın

aysı kün bolgan iken seyr ü temāřā aylasam
Bāğ u bostānıñgı ey ārām-i cānım aydasın

Bir körıp ölsem seni yok başa ārmānım meni
Ey mükeddes āřiyānem far u řānım aydasın

Bir ğarib miskin afızī bī-kes ü bī-nevā ü bī- kūy belāñg
asretingden birdi cān ey ana cānım aydasın

281. Yaşnasın*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Yaşnasın oşbu diyār-i cennetistān yaşnasın

Yaşnasın oşbu mekân-i hūr-i ğalmān yaşnasın

Solmasun çeknep açılğan tāze u ter gülleri

Tā ki dünyā barıça oşbu gülistān yaşnasın

Nağme u şavt u terennüm ölmesün kem bāğıdan

Her taman seyrep yüren bülbül-i hoş-ḡān yaşnasın

Körmesün ey dōstlar hergiz ḡazānıḡ yüzini

Dāimā ser-sebz u ḡurrem bāğ u bostān yaşnasın

Ḥāşelāt-i keştimiz olsun firāvān il ara

Körmesün ḡārlık yüzini bābe dehḡān yaşnasın

Cehl u nā-dānlık yoḡalsun ölkemizden tā edeb

Urıḡa tā ki cihān bar 'ilm ü 'irfān yaşnasın

Yer yüziden maḡv olsun dāimā ceng ü cedāl

Ey Ḥafızī şulḡ u tençlik birle insān yaşnasın

282. Öldüreyin Der müsin

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Hancer-i ebrūṅ bilen ey şūḥ söyeyin der müsin

Peykerimni södretip қаға boyayın der müsin

Қол аyaғım baғlatıp tīḡ-i cefāṅnı tīzletip

Yā ki başımnı tenimden sen özeyin der müsin

Tīr-i müjgānıṅnı cānā her zamān Meṅge atıp

Yā ki köksim birle baғrımnı oyayın der müsin

Bir қayabaқмақ uçun yüziṅge ey zībā şanem

Ikki barmağıṅ bilen közim oyayın der müsin

Ġonça āmāl-i 'ayşımnı açılmasdan anıṅ

Rāsten ayıt kel Meṅge yā söldüreyin der müsin

Va'de-i vaşlın birip kelmey yanıṅga bir demi

Yā ki hicrān otıḡasın koydurayın der müsin

Ey Ḥafizī termelip yolıda kör boldı köziṅ

İne hem ol bī-vefānı sen köreyin der müsin

283. Revālanmasun*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Hiç 'aşık men gibi 'aşkıda şeydālanmasun
 Yā ki mecnūn dek bolıp il içre revālanmasun

Çin zülfiñni açıp cānā perīşān aylagıl
 Müşk-i 'ıfār resteside tā ki būylanmasun

Bu hırām nāz bilen çıksañ eger bāzār ara
 Halk ara gulğul tüşip maḥşer ber-pālanmasun

Munça hem qan tökmekey 'uşşāq bolur mu dehr ara
 Qorqarım cārı bolıp her yana deryālanmasun

Hoş kılıñ yanımda tutmañlar reḳibniñ atını
 Oşbu sözni işitip itler gavgalanmasun

Ayttı şehr-i 'aşkıniñ 'ıfār gibi tay ayladım
 Hiç kişi bol kūçede men birle hem-rālanmasun

Ey Ḥafizī şe'riyet mülki ki bī-şek sen emir
 Oşbu taht özre kişi sen birle de'vālanmasun

284. Mazlum Halk*Mef'ulü Fā'ilātün Mef'ulü Fā'ilātün*

Tā ki bu halk-ı mazlum der kın ü pāne olsun

Keçesi āh-ı nāle rūzı feğāne olsun

Tā keygeçe bu millet cevr ü sitem kılıdan

Çet ülkelerde āhır hıl hıl revāne olsun

Renc ü elemni tertip zulm-ı firengilerden

Türlik keselge uçrap reng reng cihāne olsun

Hal boldı bu sinyānı ceng ü cedālı āhır

Bizlerni teğdirimiz āhır kıyāne olsun

Āğyārnı meskeni başı felekke ayıttı

Bizlerni māmenmiz tā key sıgāne olsun

Ey milletim anıñ çün vaşfıñnı ittim inşā

Atıñ seni cihāne tā cāvidāne olsun

Köñgölde bar ğamımnı yazdım terāne aylap

Halk içre tā cihān bar menden nişāne olsun

Tā itmesenğ yolıga cān u teniñni kırbān

Kanday Hafızı senge bol ülke ana olsun

285. Mülemma'*Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün*

Der âteş-i firâket her dem yanıp koyar men

Ez dest-i hicr-i rüyet âhır busa öler men

Şad bār eger berānı ey şūh eşikiñden

Bāzem be dergeh tū kaytıp yine keler men

Tā ez leb-i çü la'let bir müçi almasam men

Ey meh-cebīn bedān tū kırgı seni koyar men

Herkes ki bā yaman köz baksa seniñ yüziñge

Medān ki bā dū engüşt çeşmi o rā oyar men

Dānem ki bī-vefāyı sevmeysin 'aşıkıñgı

Ger tū be-men negüyi men hūd anıñg biler men

Ger tū be hancer nāz tökseñg meniñ kanımını

Ferdā be rüz-i maḥşer qatıl seniñg tutar men

'Ömrüst men Ḥafizī şem'-i rūhıñga cānā

Şeb tā seḥer be bezmet pervāne dek koyar men

286. Һayrāne Ҡılıp sen

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

Һüsniṅde meni vāle ü Һayrāne Ҡılıp sen

‘Aşqıṅda betā tilbe dīvāne Ҡılıp sen

Mecnūn gibi deştlerde meni yığlatıban zār

Āvāre ü ser-geşte ü ser-sāne Ҡılıp sen

Dīvāne ü mecnūnlıg ile tilbeliğimni

Il içre meni şehre ü efsāne Ҡılıp sen

Rūzı ki bolıp men seni ‘aşqıṅda giriftār

Yüz renc ü ğam u derd ile hem-Һāne Ҡılıp sen

Bu Һaste vücudımnı meniṅ ey meh-i bī-raħm

Şem' yüziṅge koygalı pervāne Ҡılıp sen

Bir luṭf-i Һoşıṅnı seni men körmedim ey şūḥ

Közimni müdām yaş ile giryāne Ҡılıp sen

Bī-çāre Һafızını nedür cürm ü günāhı

Zülfıṅni anıṅ pāyga zevlāne Ҡılıp sen

287. Bolağalsın*Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün*

Ey tûde turıñg cünbiş 'işıyân bolağalsın

Bir bâre sitem ħanesi vîrân bolağalsın

Taĥmini kayırınğ ħan u ħânānnı cihāndan

'Alem yüzi târ-ı şek gülistân bolağalsın

Bilmem bu ġarib tûde bî-çâre miskin

Tâ keygeçe bî-mesken u bî-nân bolağalsın

Raĥm aylama zâlimni körıp ħālīga zeneĥâr

Aldım ki señge dōst u ħadâr-dân bolağalsın

Bu eski neẓāmnı yoğatıp yengi tuzumnı

Ķörşeñg ki cihân ħalkığa destân bolağalsın

Vîrâne diyârıznnı kılıñg kaytadân ābād

Yavler köreyban ħâli perîşân bolağalsın

Himmet bile peşret sarığa alğa barınğlar

Tâ ħalk cihân sizlere ħayrân bolağalsın

S228

288. Mihmān Bolağalsın

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

Aytıñ mehime bir keçe mihmān bolağalsın

Külbem qademiden anı rûşşān bolağalsın

Bāğ içre hırām aylasun ol serv-i revān

Şemşād qarab boyıga hayrān bolağalsın

Açsun leb-i la'lini tekellümde nigārim

Qumrı işitüp şavtını nālān bolağalsın

Her kim ki cemālınğa yaman köz bile bağsa

Zülfıñ gibi eḫvālı perīşān bolağalsın

Tā keygeçe hicriñde eyā zālīm-i bī-raḥm

Bu ḥaste vücudım meni biryān bolağalsın

Külbem sarı kelgey mü deban yolıda qança

Her yana közim tırmalıp hayrān bolağalsın

S228

289. Bolğay muken

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Munça hem nāz u adā bolğay muken

Nāzenīn pūr-cefā bolğay muken

Çapa men tinmey iziden tün ü kün

Ḥāk-ı pāyı tūtyā bolğay muken

Rāsten aytıᅇlar eyā ‘uᅇᅇākılar
Men gibi hem mübtelā bolᅇay muken

Oᅇbu ſirin cān viᅇālınıᅇ yolıda
Çapkanım birle adā bolᅇay muken

‘Aᅇᅇ yolıda ey ᅇafızı dehr ara
Sen gibi hem cān-fedā bolᅇay muken

S229

290. Bī-mārılık Bilen

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Vā direᅇ ottı ‘ömrüm faᅇr u nādārılık bilen
Bilmedim ‘ayᅇ-i cihānnı zellet ü ᅇārılık bilen

Anadān toᅇmıᅇ künimden bolmadım bir küni saᅇ
Ottı ‘ömrüm bir ‘abᅇ-ı rencür ü bī-mārılık bilen

Keᅇe tengetkünᅇe aytsam közlerimge uyᅇu yok
Olturup tengettürür men renc-i bī-mārılık bilen

ᅇācımıznıᅇ maᅇᅇadı ᅇacdan edāyı farᅇ imes
Belki manᅇur-ı ᅇerifi kesb-i tüccārılık bilen

ᅇānlarımız vā dirīᅇ ᅇehvet-perestlik birle ᅇark
Bayımıznı fıkr u zıkrı maᅇv-ı sūd ᅇārılık bilen

ᅇāᅇib-i ᅇayyāre ü keᅇᅇi ü ril boldı ᅇanım
Biz henüz körsenᅇ erürimiz kesb-i ᅇar-kārılık bilen

Hayf yüz hayf oşbu devrân yigitlik ‘aķıbet
Ottı ketti ey Hafızı barı mürdârlık bilen

S229

291. Tā Bende Bolayın

Mef’ülü Mefā’ilü Mefā’ilü Fe’ülün

Kelgil kaç u boyınğa seni bende bolayın
Men bende ol kâmet-i bälende bolayın

Fikrim ile zikrim tün ü kün seńge tamandur
Her çend ki özim şehr-i sSemerķen’de bolayın

Bir lahza unutmam seni ey şūh-ı perī-zād
Hayır ey güzellim mesken-i Hukan’da bolayın

Öldim ğam-ı hicrińde cemālińnı körälmey
Kel kaçıma tā kaçta ine zінде bolayın

Sen mest ü meleg sākin-i Ferġane’ge bolġıl
Men zār u zehir Taşkend’e bolayın

Sen anda u men munda bu hem rāh-ı hüdā mu
Köńgliń seni her yerde dümen anda bolayın

S230

292. Adaşgan men

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Men ol āvāre bülbul āşiyānımdan adāşgan men
Hilimden ayrılıp hem kervānımdan adāşgan men

Yürüp men bī-per ü bāl u kanat ser-geçte ü apter
Uçalmay yer yüziden āsumānımdan adāşgan men

Şaşıp 'akl u hoşımdan her taraf salane yürüen men
Niçük kim tilbeler dek cism ü cānımdan adāşgan men

Ne yalguz bir bahārımdan imesmen ayrılıp ıalğan
Gülüm hem sünbülüm hem bostānımdan adāşgan men

Ana yurt meskenim zībā diyārım cāne cān ülkem
Sevimli āşiyānım Cūzcān'ımdan adāşgan men

Elif dek kıāmetim ğam yükiden çün bolmasun nūn dek
Hafızı olma ebrū kemānımdan adāşgan men

S231

293. İşçi Bilen

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Dünyānıñ ābādlığı işçi bilen
Erkin ü dilşādlığı işçi bilen

Yer yüzige halk-ı 'alemniñ bilinğ
Bā'is-i dilşādlığı işçi bilen

Kāh u қағр u hasti sermāyeniṅ
‘Aqıbet ber-bādlıgı işçi bilen

Şol uçun erbāb қadretiniṅ müdām
Düşman bī-dādlıgı işçi bilen

Inkilāb teşkilātlarınıṅ bütün
Mūceb icādlıgı işçi bilen

Tüdeler şınfı gürüşde dāimā
Yardım u imdādlıgı işçi bilen

Oşbu dehr köhne ü efsürdeniṅ
Yengiden bünyādlıgı işçi bilen

S231

294. Özbekistan Hakkıda

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Yaşnasın tā ki cihān bar Özbekistan yaşnasın

Yaşnasın oşbu diyār cennetistān yaşnasın

Yaşnasın bol ser-zemīn-i haṭ Efrāsiyāb

Yaşnasın bol zād-gāh ehl-ı turan yaşnasın

Yaşnasın oşbu mekān Timur şaḥib-kırān

Yaşnasın bol mesken-i Fātiḥ devrān yaşnasın

Bir Semerķend ü Buḥara birle Andaycān imes

Huķand u Fergāne birlen hem Nemengan yaşnasın

Yaşnasın Taşkend bilen Termez u Hübārezm ‘aziz
Ḳahramānlar meskeni bol rāḫat-ı cān yaşnasın

Yengre sen ‘alem yüzige Hübārezmni lezgesi
Raḳşıda nigāre ḫān ol ṫarafe cānān yaşnasın

Şulḫ u tinçlik ber-āmān olsun müdām tifrāğ
Merdümi tā ki cihān bar şād u ḫandān yaşnasın

S232

295. Ḳaydasın

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Fırḳatıñdan ḳalmadı şabr u ḳarārım ḳaydasın
Cām-ı şabrım boldı lebrīz ey nigārım ḳaydasın

Yollarıñga tırmalıp kör boldı közim ‘aḳıbet
Aytmađıñ ḫālim sorap ey intizārım ḳaydasın

Yār u dōst u aḳārıplar kettiler teşlep meni
Yeke ḳaldım men bu yerde ğamgüsārım ḳaydasın

Nev-bahār oldı açıldı bāğ ara gül ğonçalar
Neleyin sen bolmasañ ey gül’izārım ḳaydasın

Tört ṫaraftan ortaga aldı meni ğam leşkeri
Bol herāsāt deştige ey ğamgüsārım ḳaydasın

Derd-i hicriñge çedealmay yığlamakdan ‘aḳıbet
Ḳalmadı tenge medārım ey nigārım ḳaydasın

Nev- bahār-ı ‘ömrüm āhır boldı hicrīḡden ḡazān
Ey nesīm-i ḡoş-ḡüvār nev-bahārım ḡaydasın

Ey meh-i ‘alem tebāh u nāzenīn dīlrübā
Tīre ü tār dūrūḡıḡdan rūzgārım ḡaydasın

S233

296. Yār Açıḡıdan

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Sözleme Meḡe yār açıḡıdan

Şūḡ-ı sitem şe’ār açıḡıdan

Ol meh-i tünd- ḡūy-ı sitemger

Tüşmegey tā ki bar açıḡıdan

El-ḡazer ḡahr ile ḡazebiden

El-āmān bar bar açıḡıdan

Sorma menden ḡāl-ı zārımın

ḡalb-ı zār u fegār açıḡıdan

Neleyin rüz-ı rüşenim ne yār

Aylagan şām-ı tār açıḡıdan

Zehir dek açık erür avḡatım

ḡaşı çün düm-i mār açıḡıdan

Neşeden zerreçe herāsım yok

ḡorḡa men kop ḡümār açıḡıdan

Yığlatıp köz yaşımını ol zālīm
Aylagan cūy-bār açığıdan

Ey Hāfızī bar muken sen dek
Zār u bī-mār yār açığıdan

S234

297. Hārīdār Kelip men

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

Kelgil güzelim señge hārīdār kelip men
Çin köñgöl ü qalb ile talebgār kelip men

Dīdār-ı cemālınğnı körey dip eşikinğde
Dīvāneledik apter ü bī-mār kelip men

Vādeyi firākınğga çekip renc u elemni
Dil-ḥaste ü āzūrda u efkār kelip men

Mecnūn gibi ey leylī- veşim derd ü ğamınğdan
Yığlap ser kūyinğde bu kün zār kelip men

Cüz neḳde-i cān yok gedāyınğnı metā'sı
Ey şāh-ı cihān miskin ü nādar kelip men

Raḥm aylagıl ḥālimge birip qoyma cevābım
Dergāh serinğ özre ümid-vār kelip men

Derd ü ğam hicrinğge Hāfızī çedealmay
Der kūy-i vişālınğda be nā-çār kelip men

S234

298. Oynasın

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Yol birinġ meydān ara ārām-ı cānım oynasın

Devreni kenġ-raġ alıġ serv-i revānım oynasın

Geh turıp geh oturıp geh çerġ urıp meydān ara

Sīne sen lertzān birip ol dilsitānım oynasın

Geh oġıp geh sāz çalıp geh raġş urıp maĥfil ara

Ṭūṭi yengliġ dilber-i şirin zebānım oynasın

Geh külip geh ĥende lep gāhi tebessüm aylaban

Nāz u istignā bilen ġonça dehānım oynasın

Ķaş ĶaĶıp müjġān urıp Ķākellerin her yan terep

Ey Ḥafizī dilber-i ebrū kemānım oynasın

S235

299. Bar muken

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Men gibi hicrānda koygan bar muken

Közi giryān baġrı biryān bar muken

Kūçelerde zār u sergerdān bolıp

Her ıaraf ĥayrane yürġen bar muken

Her ne derd bolsa Ķılurlar çāre sen

Derd-i ġurbet ne belāyken bar muken

Tırmalıp qalsa közim bî-nûr olup
Qol bilen anı yümikan bar muken

Bol ğarib mülkige ölsem vâ direğ
Sodratıp lâşım kömikan bar muken

Faqr u ğurbet birle yaşınıp ‘aķıbet
Dāğ-ı hırāmān birle ölgen bar muken

Ey Hafızî hûb-rûlar cevriden
Sen gibi hem zâr u nālān bar muken

S236

300. Çemen Bir Yan

Mef’ûlû Mefâ’îlûn Mef’ûlû Mefâ’îlûn

Gölgün yüziñge hayrān bāğ bir yan çemen bir yan
Qad boyıñga vāle serv bir yan semen bir yan

Her geh yüziñge baqsam bî-ihtiyār oynar
Qol bir yan ayağ bir yan baş bir yan beden bir yan

Kelgil ki maqdemıñge bolsın şadāğa cānā
Rûh bir yan revān bir yan cān bir yan u ten bir yan

Vaşfıñdan ey perî-veş ‘aciz u nā-tüvāndur
Lep bir yan ağız bir yan til bir yan sühan bir yan

Her geh çemen arağa barsañğ hırāmān aylap
Çıkkı kudümüñğ özre serv bir yan semen bir yan

Köksinḡni açıp ey şūḡ çıksaḡ ger ‘işve birle
Bolgay körip ḡacālet deşt bir yan demen bir yan

Hicrān otını sorma zenehar Ḥafizī menden
Bolgan anıḡ ḡolıdan dil bir yan beden bir yan

S236

301. Cefā Hem ılmasun

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

ılmasa mehr ü vefā cevır ü cefā hem ılmasun

Munça üstiḡe meni nāz u adā hem ılmasun

Ger köterip yürmeşe baş özre ol zībā şanem

Men gibi bī-çārelerini zīr-i pā hem ılmasun

Bolmasa mendek ḡaribler üstiḡe ger şefeḡatı

Başı āsumāḡa itip munça havā hem ılmasun

Bezmige olturḡalı ol şūḡ icāzet birmese

Güşede körgende bāz incā bīyā hem ılmasun

Dād u feryādım işitmey baḡmasa eḡvālma

Rū-be-rū kelgende ol mā u şūmā hem ılmasun

302. Hořtār men*Mef'ülü Mefā'ılün Mef'ülü Mefā'ılün*

‘Aql u hoşımnı algan dildārınga hořtār men

Başınga sevdā salgan nigārınga hořtār men

Rūhsarı miřl-i güldek āvāzi çün bülbul dek

Zülfleri bar sünbüldek gül yārınga hořtār men

Açılğandır çemendek lāle ü nesterendek

Her ne deseng degendek gül-zārınga hořtār men

Kāmet-i serv-i āzād boyları řāh-i řemřād

Bir şanevber perī-zād hořtārınga hořtār men

Bir ‘aşık-ı řeydā men ‘aşkıda mübtelā men

Āvāre ü gedā men bādārınga hořtār men

Yüzi oşsar kıyaşka sevdāsı tüşken başka

Vürgeley kalem kıařıga hūmārınga hořtār men

Hāh leylidür hāh ‘üzrā yok men ğamıga ařlā

Ey Hafızī řeydā öz yārınga hořtār men

303. Bar muken

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Vişālınğa aytar kün hem bar muken

Cemālınğnı körer kün hem bar muken

Āsitānıñdan tavāf aylap nigārım

Bu sağıñdan ufar kün hem bar muken

Köksinğ özre ey gül'izār baş koyıp

Bir lahza hem yatar kün hem bar muken

Boyıgnıñga bakıp ey serv-i nāzım

Dīdārınğdan toyar kün hem bar muken

Dāğ-ı hasret bilen hicrınğden ölmey

Hidmetinğge aytar kün hem bar muken

Şem'-i rūhsārınğga urıp cānımın

Pervāne dek koyar kün hem bar muken

Kol uşlaşıp ey Hafızī yār bilen

Qadem teşlep yürer kün hem bar muken

304. Dünyā Sen

Ne fitneler ber-pā kılgan dünyā sen

Ne āşübler peydā kılgan dünyā sen

Bir zālimni cevriden Mīng mazlumni

Āvāve dünyā kılgan dünyā sen

Zālimlerge kılp hemīşe vefā

Mazlumlarga cefā kılgan dünyā sen

Birni şād u ḥandān aylap Mīng lerni

Köz yaşını deryā kılgan dünyā sen

Atanı öldirip ma'şüm baleni

Yetim bī-nevā kılgan dünyā sen

Birge birip tāt u taḥt u saltanat

Mīng lerçeni gedā kılgan dünyā sen

305. Dil Birip men

Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün

'Aceb zībā şanemge dil birip men

Meh kaşı kalemge dil birip men

Mu'azzam atıga cānım taşdıķ

Cenāb-ı muḥteremge dil birip men

‘Arap zībālarıdan köz yömiban
Karañg ehl-i ‘acemge dil birip men

Bu hāl-ı apterim birle netey men
Büt-ı vāle haşımga dil birip men

Menge mundan zīyād bolmas mebahāt
Sening dek bir şanemge dil birip men

Netey şunça ğam u hasret bilen bāz
Keleyban kân ğamga dil birip men

Ne yenglig ṯali’-i şūmdur Hafizī
Nigār-perestimge dil birip men

S240

306. Āferīn

Müstef’ilün Müstef’ilün Müstef’ilün Müstef’ilün

Hüsn ü cemālınġnı betā körgerler aytur āferīn
Vaşfınġ işitgen bolsa ger yürgerler aytur āferīn

Bol hüsn ü bol şavlet bilen çıksañ eger sen deşt ara
Bāġlar señge taşsin kılıp bostānlar aytur āferīn

Nesrīn körip hey hey der süsen körip bey bey der
Sünbül körip vey vey der reyhānlar aytur āferīn

Zühre qarap beh beh dip nāhide qarap veh veh dip
Pervīn qarab hāy hāy dip keyhānlar aytur āferīn

Cennet-i şefâtıñ işitip ferdev senden yād itip
Bā hūr u ğalmānlar bilen rızvānlar aytur āferīn

Her geh yüzinĝge tüşse köz hāh keçe bolsın hāh ki rüz
Kaş senĝe ta'zīm aylaban müjgānlar aytur āferīn

Miskīn Hafızī başıĝa feryād ile nālışıĝā
Ceyhūn bakıp hayrān bolıp 'ummānlar aytur āferīn

S240

307. Keleķalsun

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

Aytıñĝla barıp ol meh-i tābān keleķalsun
Oynap külüban yanıma cānān keleķalsun

Munça meni zār yıĝlatıban hicride cānān
Hālim kımasun zār u perīşān keleķalsun

Derd ü ĝam hicriden ölem hālide aytım
Aytıñĝla anıñĝ hātır pürsān keleķalsun

Köñül kuşı derd ü ĝamıdan anı çidealmay
Tinmey tün ü kün her sarı nālān keleķalsun

Ol 'arız gül kāmetsi çün serv-i şanevber
Küllemge meni dek reşk-i gülistān keleķalsun

Yüz va'de birip birge vefā kılmagan ol şūh
Ol 'ahdi bozuķ va'desi yalĝan keleķalsun

Cān alġuċı bolsa yürgey yārıma aytıñg
Cānımnnı kılay yolıda kurbān keleşalsun

S241

308. Şūh-ı Nāzenīn

Vezin ?

Vāh ‘aceb şūh-ı nāzenīn dursın
Ne qadār ʔarafe meh-cebīn dursın

Ne desem ey güzel şirinlikde
Tüte şehd ü engin dursın

Zühre endām müşteri peyker
Ey zuhal rāstı meh-cebīn dursın

Oşbu hüsñ ü adā bilen cānā
Şaykal-ı küre-i zemīn dursın

Āfet -ı cān ‘aşık-ı maḥzūn
Rehzen-i ‘aql u hoşdan dursun

Meyni resvāyı kūçe ü bāzār
Aylagan yer yüzige sen dursın

309. Soramay sen*Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün*

Niçün meni ey dilber-i ra'nâ soramay sen

Hâlimni kelip ey meh-i zîbâ soramay sen

Men sormasam hâlinġ ne deban ey bût-ı bî-raĥm

Sen hâl-ı dilimni meni ašlâ soramay sen

Bî-raĥmlık hem ey ŧanma munça bolur mu

Birmenġ ki kısam 'özir u tola soramay sen

Yüz bar köresen hâl-i dil-i ĥaste-i zârım

Bir bar ŧanma bahr-ı teselli soramay sen

Ķalbımda busa kuvvet u köñlimde medârâ

Hâlimni kelip ey bût-ı ra'nâ soramay sen

Bî-pertev-i ĥüsniġ seni ey mâh-ı dil efrüz

Târ oldu başımġa meni zîbâ soramay sen

Vâmık gibi 'aşkıġga Esîr oldu Ĥafızî

Hâlinġ ne deban birgine 'özü soramay sen

310. Esin Bolsın

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Seniñ ey cevciçânım bağ u bostânıñ esin bolsın
Açılğan reng-be-reng şah-ı gülistânıñ esin bolsın

Kış u yaz sebz ü hurremdür bahārān faşlı dek dāim
Seniñ tā ki cihān bar deşt ü dāmānıñ esin bolsın

Havādış bādıdan ham olmasun hiç şāh-ı şemşādıñ
Cihān barıça yā Rab serv-i bostānıñ esin bolsın

Cihānga at kazangan erik severlik yolıda el-ḥaḳ
İlāhı tā kıyāmet batür oğlanıñ esin bolsın

Fāşistler qasrını yer birle yeksān aylagan dāim
Büyük evlāde nāmdārdur anıñ esin bolsın

Bu kün dünyāga sığmas şevketiñ ey favr-ı devrānım
Seniñ ey ana yurtım 'azamet ü şānıñ esin bolsın

Dil ü cān Ḥafızī deşt-i leylīñni adāsıdur
Meni mecnūn iten deşt ü biyābānıñ esin bolsın

**311. Oşbu Ğazel Özbekistān Halkınıñ Büyük Āvāz-hānı
Naşibe ‘Abdullahvey’niñ Grubasınıñ Destürige Benā Yazılğan**

Müfte’ilün Müfte’ilün Fā’ilün

Hāh ki Nukus hāh ki Semerķend’i men

Oşbu güzel yurtnı ciger-bendi men

Şehr-i Buħara’nı ‘azīz balası

Vādeyi Fergāne’ni dil-bendi men

Sorma anıñ mehri ile ‘aşkıñıñ

‘Aşık-ı dil-bāhte-i Hukandı men

Cān-ı dilim şadķe Nemeng’nige

Çün ki anıñ sevgili ferzendi men

Sor hūn Hūvārezm’isige men adā

Vāle-i şeydāyı Taşkend’i men

Termez u qarşını ‘asl bānusu

Lik zer efşānını gülķandı men

312. Yıǵlar men

Mefā’ilün Mefā’ilün Mefā’ilün Mefā’ilün

Firāķıñdan koyın ey dilber cānāne yıǵlar men

Çedealmay derd-i hicriñden bolıp dīvāne yıǵlar men

Işitsün āh u feryādımnı ol nā-mihrebānım dip

Başımnı tağ u taşlarga urıp her yana yıǵlar men

Kişi feryād-ı āh u nāle-i zārım işitmeydür
Yaşamnı çāk itip her kaçça ki meydāne yığlar men

Bu selāb-ı serişkimden hāzer kılgay men ey dōstlar
Cihānnı kılmasa rŭzı bŭtŭn vīrāne yığlar men

Yolıñda baķa baķa kōzlerim kōr boldı ey dilber
Henŭz hem yollarıñga tırmalıp cānāne yığlar men

Eyā leylī-veşim mecnŭn gibi sevdāyı ‘aşkıñdan
Adaşıp deşt ile şahrālara ser-sāne yığlar men

O şol kŭn kim tüşipdür baş ka ol dilberni sevdāsı
Hafızī ‘aql u hoşımdan bolıp bī-gāne yığlar men

S245

313. Ey Şāh-ı Hŭbān

Mef’ŭlŭ Mefā’ilŭn Fe’ŭlŭn

Öldüm ğamıñdan ey şāh-ı hŭbān
Sormaysın hālim yŭz kılsam efgān

Bir keçe bolsañ oyınga mihmān
Kılsam yolıñda cānımnı kırbān

Pervāne yengliĝ ursam ōzimni
Şem’-i rŭhıñga ey māh-ı tābān

‘Aşıklar içre yokdur meniñ dek
Hicrān otıĝa sīnesi biryān

‘‘Sensin habībim hāzık-i tabibim’’
Zahmınga merhem derdimge dermān

Miskin Hāfızī yürgen koyınga
Bī-mār u apter zār u perīşān

S246

314. Cānāne Diyārım

Mef’ülü Mefā’ilün Mef’ülü Mefā’ilün

Vīrāne ğarib ũlkem cānāne diyārım sen
Her demde kerek Menġe her hālde bekārım sen

Yavlar kılığa bilġil teşlep seni ketmes men
Çün ġayret ile negim ü hastım ile barım sen

Bir lahza ġayālımdan atıngnı unutmas men
Dilde kıleyban zıkrıng til içre şe’arım sen

Şevk-i gül-i rüyıngdan bülbül gibi seyrer men
Gülzār ġayātımda bāġ ile bahārım sen

Pervāne şıfat her-dem üstıngge birer men cān
Çün bezm-i ġayātımda şem’-i şeb-i tārım sen

Senden başka kıtluġ zāt yokdur Hāfızıġe
Çün bār u besātınga sen dār u medārım sen

315. Müştāk men

Vezin?

Bir körgeli dīdārīṅga müştāk men

Ay cemālim rūḥsārīṅga müştāk men

Ḥāh luṭf ayla ḥāh birgenīṅ cevābım

Her ne bolsa güftārīṅga müştāk men

Ḳayırda ketsenṅ seni izlep keter men

Çünkü rāh-ı reftārīṅga müştāk men

Her ne zulm aylasaṅ dildārım

Seni cevır ü āzārīṅga müştāk men

Pervāne dek aynalar men girdinṅden

Çünkü şem’-i rūḥsārīṅga müştāk men

Vişālīṅdan maḥrūm itme ‘aşıḳnı

Ey gül’izār dīdārīṅga müştāk men

Raḥım aylaban Ḥafızīga bir baḳḳıl

Şehlā közim ḥūmārīṅga müştāk men

316. Yıǵlar men

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

Ġamıñdan keçeler feryād çekip men zār yıǵlar men

Feǵān u nāle aylap tā seher bī-dār yıǵlar men

Ne bolǵay bolmaǵay be'd ez serim yoǵ dilde pervāyım

Bu cism-i nā-tūvānımǵa nefes tā bar yıǵlar men

Nige ey şūh-ı zālīm āh u feryādım işitmeysin

Yaǵamdı çāk itip her ǵançā I ki zār yıǵlar men

Ne yār u hem-demim bardur ne dōst-ı müşfıķım ey vāh

Teselli dil-i zārım uçun nā-çār yıǵlar men

Ǵadıñ serv yüzıñ gül sözlerıñ çün bülbul-i şeydā

Ǵadı boyı başıñǵı yād itip men zār yıǵlar men

Tilim lāl bolgay ey dōstlar anı körgene yek-bāre

Ǵılalmay derd köñlümnı anga ızhār yıǵlar men

Nıçük hālıñ deban bir sormadıñ cānā Ĥafızıñǵı

‘Ömrlerdür yolıñda oltırıp bī-mār yıǵlar men

317. Rāḥat-ı Cān*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Ey şanem-i şirin zebān bülbül-i bostān musın

Sözlegil ey rāḥat-ı cān tūṭı gülistān musın

Cins-ı beşerde sen gibi ḥüsn ü adānı körmedim

Ḥür musın perī musın yā melek-i zamān musın

Geh körünürsin hoşuma gāḥ kerersin tuşuma

Ḥāb musın ḥayāl musın vahm musın gümān musın

Şem'-i rūḥıṅnı yandırıp ikki cihānnı koydırıp

Zühre musın kuyaş musın aḥter-i āsumān musın

Her qaraganda reng- be- reng közge körünesin niçük

Lāle-i nesteren müsin süsen-i bostān musın

Bar bakışınḡga kalmadı tende qarār tāḳatım

Ġāret-i 'aql u hoş musın āfet -ı cism u cān musın

318. Türkistān*Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün*

Çeker men ḥasretiṅden nāle ü feryād Türkistān

İşitmeysin negeh āhımnı aytgıl dād Türkistān

Seni icād kılışınḡ yolıda ger rāsten aytsam

Tamām hast u būdım ayladım ber-bād Türkistān

Seni erkinligiñni almasam tâ haşm-ı mel'undan
Oturmas men demi rāhat çekip āzād Türkistān

Nefes tâ bar tenimde yerge koymas men yarağımni
Fāşizm cengiden tâ kılmasam āzād Türkistān

Seni şirin yoluñda ger zarūrat bolsa ey ũlkem
Birer men ten başımni çün Ferhād Türkistān

Seni birgen sütiñni kıymetini bilmegen insān
Imesdür señge bilgil ey anam evlād-ı Türkistān

S249

319. Sitem Hem Kılmasun

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Kılmasa hālimge raḥm-ı zūlm u sitem hem kılmasun
Mübtelāyı miḥnet renc ü elem hem kılmasun

Ger tereḥḥūm kılmasa bol ḥasta köñlim hālige
Cevr ü bī-dād aylaban kānūn-ı ğam hem kılmasun

‘Özr ü zārı tevellā birle ger rām bolmasa
Körgenim dek āhu dek her yanda ram hem kılmasun

Ger teriklik peyte qadrim bilmese ol bī-vefā
Ölgenimden song Meñge derd ü elem hem kılmasun

Va'de-i vaşlın birip köñlimde ger şād itmese
Hicride zār yığlatıp közimni nep hem kılmasun

Âh u feryâdım işitmes bolsa ol nâ-mihrebân
Oltırıp zâr yığlagan çağımda dem hem kılmason

Şe'riyet ki ayladım teşhir-i e'râb mülkini
Bol du'avey men bilen ehl-i 'acem hem kılmason

S250

320. Bahār-ı Bî-ḥazān

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Çemen zâr ḥayâtımda bahār-ı ḥazānımsın
Bu gülşen içre cānā bülbül-i şirin zebānımsın

Ne yerde bolmayın bir laḥza hem atıñ unutmas men
Tün ü kün dāimā ey nāzenīn verd-i zebānımsın

Seni ey dīlrübā cānımdan hem şirin köredür men
Niçük kim bol ten-i bī-mārıma rûḥ u revānımsın

Urursın yâ satarsın öldürürsin ihtiyārıñdur
Bu kün ey şehriyār-i 'alemim şāḥib-i 'inānımsın

İlāhı tā kıyāmet yaşnağı ley Cevzicānānım
Meni iki cihānda sevgili cennet mekānımsın

Bolur başınga dūzaḥ ger yüziñni körmesem birdem
Niçük ki cennet-el firdevs ile bāğ u cenānımsın

Ḥafızī cān birür pervāne dek şem'I cemālınğga
Meger sen bī-ḥaber bol derd-i cān-gāh-ı nihānımsın

321. İzler men

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

Uluğ otmış devrânımnı izler men

Büyük 'aşr-ı zamânımnı izler men

Tur u selem afrâsiyâb me'meni

Eski şenlik turanımnı izler men

Ister hân birlen bilkanıñ gezip

Ātillayı cüvânımnı izler men

Emir timur uluğ şāhib-kırānım

Ḳahramān cihānımnı izler men

Her kimseden emir olmas şāh olmas

Babur gibi sulṭanımnı izler men

Salṭanat erbābı edeb sulṭanı

Ser-kerde devrânımnı izler men

Āh u ḥasret birlen Ḥafızī neley

Otkan 'aşr-ı devrânımnı izler men

322. Tār u Mār Olsun*Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün*

İlāhi tāt u tahtıñg zāhırā nā-pāydār olsun

Nezām-ı devletiñg bünyād u bîhden tār u mār olsun

Şu yenglig bolsa nazm-ı salṭanat dünyāğa ey dōstlar

İlāhi tā ebed bol ũlkemiz bî-şehrīyār olsun

Rey'at-ı cevri-i bî-dādıñg ey zālīm çidealmasdan

Degil tā keygeçe çet ũlkelerde der-firār olsun

Ġarib u bî-nevālar nāz u ni'metden bolıp maḥrum

Sitemger müstebidler 'ayş-ı rāḥatda qarār olsun

Yetim ü bîve ü bî-çāreler aç zekāt dāim

Velikin aḡnıyālar toḡılgaydan pūr- ḥümāār olsun

Bu eski salṭanatnıñg urnığa yengi nezām yā Rab

Du'a aylanğ 'azizler ũlkemizde bir qarār olsun

323. Rehzen-i İmān*Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlū Fā'ilün*

Āfet -ı 'aql u hoş u rehzen-i imān

Ġāret-i dīn ü geber müslümān dursın

Kayırda bolsañg aytasan şūr-ı kıyāmet ber-pā

Der- ḥaḳıḳat şanma fitne-i devrān dursın

Sebze-i hüsn-i haṭıṅga seni köz tegmesün hiç
Reşk-i firdevs-i berin cennet-i rızvân dursın

Mülk-i İrân u Hürāsân'da mişālınḡ yokdur
Sen meger zāde evlāde Turan dursın

Kāfir hem bolsa koyar ırdı dili ḫālimgē
Nege raḥmınḡ kemeydi seṅge müslümān dursın

Kimni sevdāyı ser-zülf tüşüpdür başka
Ey Ḥafizī yokdur zār u perīşān dursın

S253

324. İzler men

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

Ne bāḡ u ne bostānımnı izler men
Ne serv ne reyḫānımnı izler men

Seherler uyḡanıp barıp çemende
Gül ḡonça-ı ḫandānımnı izler men

Meṅge seyr-i bāḡ u bostān kerekmes
Gül-zār içre cānānımnı izler men

Ḳumrı gibi nāle aylap gülşende
O şol serv-i revānımnı izler men

Keçe tengetgünçe közim semāḡa
Yüzi māh-ı tābānımnı izler men

Mecnûn gibi deşt çöllerniñ gezip
Leylî degen cânânımnı izler men

Vâmık gibi şeydâ bolıp Hafızî
‘Üzrâ gibi mestânımnı izler men

S244

325. Qaydasın

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

Ey meniñ cismim er ervâh u revânım
Bu ten-i bî-mâr-ı zârım içre cânım qaydasın

Yollarıñga tırmalıp kör boldı közim ‘aķıbet
Ey közimni rüşeni hoş meħribânım qaydasın

Gülşen-i emâl-i ‘ayşım boldı hicriñden ħazân
Ey bahâr-ı ârzüyı bostânım qaydasın

Acelip senden dü-çâr oldum zegan çengâlida
Ey meniñ bülbül-i bâğ-ı bostânım qaydasın

Sözleri mânend-i şehd güftârları qand u ‘asal
Tıtı yengliğ dilber-i şirin zebânım qaydasın

Hiç raħmıñ kelmedi miskîn Hafızî ħâlige
Ey meh-i sitemger-i nâ-mihrebânım qaydasın

326. Dildārıdan*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Hîç kişi ayrılmasun dildārıdan

Tā cihān bar mūnis u ğamḡ'ārıdan

Tā kıyāmet yüzige baḡsam anıṅ

Toymagay men zerre' dīdārıdan

Barıp anıṅlar ṭabibimge meni

Sormagay tā keyġeçe bī-mārıdan

Kimge barıp 'arż-ı dādım kılay

Ol şanemni cevır ile āzārıdan

Her ḡadem basganda cānımnı alur

Örgeleyin men anı reftārıdan

Küşteden püşte boladur kūçeler

Kelse ol zībā şanem her sarıdan

Bī-şarāb u bāde mest kılgan meni

Aynalayın közini ḡümārıdan

327. Ulus Cerīdesini Hakkıda Yazılğan

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey ulus il der dīni dermānısın

Oşbu halknıñg istek ü ārmānısın

Ülkeniñg yavlarını bel köksige

Der haqıķat tırısın peykānısın

Oşbu halk ķahramānıñg bī-gümān

Mazhar-ı ğayret ile imānısın

Arzıgay atıñga faħr itse ilim

Bol ulusnı ķünkü faħr u şānısın

Zerre' ķorkış yok köziñge yavladān

Hak yolını bī-herās kervānısın

Nev-cüvān hem bolsañg ey bernā yigit

Bol zamānıñg rüstem destānısın

'İlm ü dāniş ğülşeni ne müferriħi

Ma'rūfet ğül-zārını ķün kānısın

Seyremey köñgöl ķuşını aylasun

Şe'riyet dünyāsını bostānısın

328. Bar muken

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Sen gibi cānāne āyā bar muken

Ser-hoş u mestāne āyā bar muken

Dilrübālar içre sendek dehr ara

Dilber-i dūrdāne āyā bar muken

Bu leṭāfet birle nāz kim sende bar

Ḥūr bile ğalmāne āyā bar muken

Men gibi 'alemde hicrān otıĝa

Sīnesi biryāne āyā bar muken

Tilbe ü dīvānelikde men gibi

Il ara efsāne āyā bar muken

Leylī-veşler 'aşkıda mecnūn gibi

Men gibi dīvāne āyā bar muken

'Aşķ der dīni ṭabiblerden soraṅ

Çāre u dermāne āyā bar muken

329. Aylayın*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Kel seṅge 'aşkımnı 'ayān aylayın

'Arz-ı dilim seṅge beyān aylayın

Sen bumasaṅg rāz-ı dilimni degil

Kimge barıp anı 'ayān aylayın

Derd-i firākıṅga çidem qalmadı

Çäre şu ki terk-i cihān aylayın

Zerre'çe köṅliṅge eṣer itmegey

Menṅ ki huzūrıṅga feḡān aylayın

Hicr-i ḡamıṅda nseni ey leylī-veş

Qança bīyābānga mekān aylayın

Her tün ü kün köz yaşını yıḡlaban

Sel gibi her sarı revān aylayın

Şerh-i ḡamıṅnı seni ey nāzenīn

Qaysı tilim birle beyān aylayın

330. Dāğ men*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Ey güzel la'l-ı lebiñden bir soralmay dāğ men

Gül yüziñden birgine cānā öpelmey dāğ men

Ḵol be ḵol pehlü be pehlü rû be rû ẖalvet ara

Şahn-ı gülzāre ḵadem teşlep yürelmey dāğ men

Tā ki yahşı derd köñglimden bolalsañg bā-ẖaber

Sīnem özre bir yolu başıñg koyalmay dāğ men

Deşt ü şahrālarda yüṟgen men sırağıñgı alıp

Neleyin nām u nişānıñgı tapalmay dāğ men

Koya koya āteş hicriñgde kül boldum valī

H̱asretiñgden cān birip neley ölelmey dāğ men

Pertev-i şem'-i cemālıñg koydurıp bāl u perīm

Gīrdiden pervāne yenglig̱ inelmey dāğ men

Ey H̱afizī aḫterip ḵaldım ayağıdan 'aḫıbet

Kelmese ẖālim sorap cāydan turalmay dāğ men

331. Esin Bolsın

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Seniñ ey milletim 'azm ile işāriñg esin bolsın

Cihānga şehre bolgan rezm ü peykāriñg esin bolsın

Kūçisin künde kün ey mülletim fevc-i selḥşüriñg

Vaṭan yolıda serbāz-ı fedā-kāriñg esin bolsın

Cihānga at çıkargan erik severlik yolıda el-ḥaḳ

Seniñ tā ki cihān bar ḥaḳ-ı tatarıñg esin bolsın

Ser u cānım fedāyı tüde kırgızlarıñg olsun

Yaman künlerde ki dōst u meded-gāriñg esin bolsın

Eyā ḥaḳım seniñg uyğurlarıñgı men adāyı men

İlāhı tā cihān bar yār-ı ḡamḥāriñg esin bolsın

Du'am tengriden şoldur seniñg ey batur oğlanım

Büyük bir millet-i bā-şān nāmdāriñg esin bolsın

Ḥafızī terik men ḥādem-i türkmenleriñgdür men

Cihān barıça Yā Rab ḳavm-ı serdāriñg esin bolsın

332. Ey Şāh-ı Hübān

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

‘Arzım işitmes ol şāh-ı hūbān
Dādımga itmes miñg kılsam efgān

Āhır hūdānı körgil yüzini
Raḥm ayla Meñge ey nā-müslümān

Hicrān otıga koygan bu cismim
Üstiğe kıлма bağırmnı biryān

‘Aşkıñdan āhır ey leylī boldum
Mānend-i mecnūn il içre destān

‘Uşşāqlar içre kemeydür meniñ dek
Şermiden dehr resvāyı devrān

Miñg lep işikke urdım başımnı
Tapmadım hergiz derdimge dermān

Bir keçe mihmān bolsañg oyımgā
Kılsam cānımnı yolıñgda kırbān

Ger öldürürsün yā ki satarsın
Bende kıolıñgdur der-taht-ı fermān

Miskin Ḥafızī derd-i ğamıñgdan
Eḥvālı bī-ḥad zār u perīşān

333. Bu Kün*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Firākıñğdan közlerim yolıñğda giryāndur bu kün
 Hātırım maḥzūn u ḥālīm bes perīşāndur bu kün

Ḳaysı bir 'arż-ı dilimni señge aylayın beyān
 Sormagıl ḥālīmni kop derdim ferāvāndur bu kün

Ne ğam ayda irür men ne kuyaş pervāsıga
 Çünki ol ḥürşid-i tābān bizge mihmāndur bu kün

Ey perī-rū teşrif-i pāyı ḳudūmıñğdan seni
 Bol ğarib vīrāne küllem cennetistāndur bu kün

Birdem ey ārām-ı cānım bolmasañğ yanımdasın
 Keñğ cihān başımğa mişl-i bend-i zindāndur bu kün

334. Dilber-i Ra'nā*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Ne 'azāblar çekmedim ol dilber-i ra'nā uçun
 Ottı 'ömrüm ḳayğuga bir şūḫ-i bī-pervā uçun

Ol 'azāb u rencige men yolıda çektim anıñğ
 Çekmegen mecnūn bilıñğ siz ḥātr-ı leylā uçun

Ne zehirler yutmadım men ol cefā-cū destiden
 Tatmagan vāmıḳ anıñğ bir zerre' sen 'üzrā uçun

Yıđlap yıđlap ikki közden ‘aķıbet boldum cūdā
Birne nā-mehribān u közleri şehlā uçun

Ėam yükini tarta tarta ķāmetim boldı dū-tā
Bir bût ser ü sehi ü ķāmet-i ra’nā uçun

Tilbe ü dīvānelik de at çıķardım il ara
Ol meh-i zībā demem hūrşid-i bī-hemtā uçun

Arzıgay cānımnı ķurbān aylasam men yolıda
Bol heyet künler Hāfızī ol bût-ı zībā uçun

S262

335. Nāzenīn

Fā’ilātūn Fā’ilātūn Fā’ilūn

Ey cemālınġ māh-ı tābān nāzenīn
Pertevi mihr-i dırıķşān nāzenīn

Ėāmetinġ yürgende ey serv-i revān
Hımça dek her sarı lerzān nāzenīn

Ana dehri toğmagay kaytıp yine
Sen gibi ‘alemge cānān nāzenīn

Mısl-i mecnūn dek eyā leylī-veşim
Ayladınġ bağrımın biryān nāzenīn

Cüz vişālınġ yer yüzini āķterip
Tapmadım derdimge dermān nāzenīn

Bir körip ölsem cemālınḡnı seni
Başka yok köḡlimde armān nāzenīn

336. Saḡınıp men

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

Cānāne bile bend ü baḡalnı saḡınıp men
Kūnc-ı lebiden ḡand u 'asalnı saḡınıp men

Ḥübān içide 'işve bilen nāz u adāḡa
Efsāneligi ilge mislini saḡınıp men

Ḳaşları deMiḡ her birisi ḡancer berā
Ya'ni ki o şol tīḡ-i ecelni saḡınıp men

Ger çend bile men işi anıḡ mekr ü ḡıldür
Neley ki o şol kān deḡelni saḡınıp men

Yüz va'de birip birge vefā kılmagan ol şūḡ
Ol dilber-i peymāne geselni saḡınıp men

Sormaḡ meni eḡvāl-ı dil-i zār u nezārım
Dīvāne dümen ṡarafe güzelni saḡınıp men

Derd ü ḡam hicride Ḥafızī çedealmay
Yazdım ḡaḡḡıda oşbu ḡazelni saḡınıp

337. Tarta men*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Âh neli dilber ü dildâr cevrin tarta men

Vaşlige itmek uçun bisyâr cevrin tarta men

Bülbül- i ser-geşte dek her tün kün efğân çekip

Bir gül-i ra'nâ uçun gülzâr cevrin tarta men

Dâmen-i vaşlîḡga itmesden ḡolım ey gül seninḡ

‘Alem hicr u firâḡda ḡâr cevrin tarta men

Şadḡe-i nâzı bilen tarz-ı ḡırāmānı bolay

Örgeleyin kebk-i ḡoş-raftâr cevrin tarta men

Sorma menden ol cefâ-cû u sitemger destiden

‘Ömrlerdür sitem ü âzâr cevrin tarta men

Yer yüzige bolmasun ḡanḡa ḡam u derd ü elem

Bar ‘azâbını çekeyban yâr cevrin tarta men

Ey Ḥafizî ol sitemger ḡolıdan men ‘ömr bād

Ḥasret ü ârmān bilen tā bar cevrin tarta men

338. Ārmān İkenkü

Mef'ülü Mefā'ilün Fe'ülün

‘Aşk ‘alemi ārmān ikenkü

Aytmağ anga der-gümān ikenkü

‘Aşıkñı müdām bahār ‘ömri

Körsenğ anı sen hāzān ikenkü

‘Aşıkñı yüzige sen bāpır kör

Reng-i rūhı zeferān ikenkü

Ehvāl-ı dili müdām perīşān

Bağrı anı tola qan ikenkü

Zāhırı anıñ qarılar dek

Sorsañğ yaşını cüvān ikenkü

Ġam yükini qolıdan anıñğ kör

Qadı anı çün kemān ikenkü

Köz yaşı anıñğ yığlamağdan

Selāp gibi revān ikenkü

339. Āzāde Erik Diyārım

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

Āzāde erik diyārım cennet mekân imes mü
inekse bāğ u rāğı reşk-i cenân imes mü

Bir sarı köz açıp hırmân-ı gül bir sarı hil-i bülbül
Şahın-ı çemenleride hoş neğma-hân imes mü

Her sarı köz açayban kılsañg nezāre anıñg
Dāmân-ı deşti cānā țarafı cihân imes mü

Bī-gāne ülkelerden ey ülkedaş inağam
Vīrāne öz diyārıñg ārām-ı cān imes mü

Öz ana ser-zemīnni bī-gānelerge taşlap
Çet ülkelerde yürgen hayf cüvân imes mü

Sen anda maḥv-ı 'işret men munda ğarķ-ı miḥnet
Kop cāy-ı şerm hiclet neng-i zamân imes mü

Faḥr aynamay ne ayla atıñgga ey Ḥafızī
Nām u nişānı anıñg vird-i zebân imes mü

340. Yādınḡda mu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bir bakıp 'aşkıḡga kılğan mübtelā yādınḡda mu

Yüz ğam u ḡasretke koyğan dilrübā yādınḡda mu

Rūz-ı evvel Menḡe birgen va'denḡ ey peymān-ı gül

Ey senḡe cānım fedā aytgıl Menḡe yādınḡda mu

Tün ü kün qaşımḡda irdinḡ nāzlanıp ey serv-i nāz

Bolmas irdinḡ laḡza menden cüdā yādınḡda mu

Ḥāk-ı pāyı maḡdeminḡni qayırdā körsem ey güzel

İller irdim közlerimḡe tūtyā yādınḡda mu

Yaşanıp güller içinde özni pinhān aylaban

'Aşkıḡnı cevretip bāḡlar ara yādınḡda mu

Va'de-i vaşlın birip āḡırda hicrān ottıḡa

Koydurıp cism ü tenim ey bī-vefā yādınḡda mu

Sözlemey şerm ü ḡayādan yaşurıp yüzini mūdām

Her zamān körgende ey kām-ı ḡayā yādınḡda mu

Sıḡmas irdim yer yüzige ḡoşlıḡımdan ey güzel

Boyı başınḡga qarap serv-i resā yādınḡda mu

Ḳaymadınḡ tört kün betā devrinḡge devrān sürgeli

Ḥasretinḡden ḡılmadinḡ tā ki fenā yādınḡda mu

341. Kelür mü*Mef'ülü Mefâ'ilün Fe'ülün*

Ey kıara desem kelür mü

Hâlimge kıara desem kelür mü

Öldim ğam-ı hicr-i fırkatıñdan

Ez-bahr hüdâ desem kelür mü

Boyıga fedâ bu cism ü cânım

Ey serversâ desem kelür mü

Fârşini egerçe bilmes ol şûh

Yanımda bîyâ desem kelür mü

Peştü tilige şadâğa olsam

Râğla şanma desem kelür mü

Kelgil kılayın özimni cânâ

Yolıñda fedâ desem kelür mü

Ol reşk-i perîge barıp atıñ

Ger hür-ı lekâ desem kelür mü

Hicr-i ğamıdan Hafızî anıñ

Öldim be-hüdâ desem kelür mü

342. Ārzū

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey vaṭan köñgöl ḳuşı gūlzārıñ aylar ārzū

Telpenip her yanadā dīdārıñ aylar ārzū

Koygalı pervāne dek şem'-i rūhıñga her zamān

Keçeler tā şuḥ-dem rūhsārıñ aylar ārzū

Āsumān-ı bī-gubārıñga seni pervāz itip

Dāmen-i deştıñ bilen kohsārıñ aylar ārzū

Nelesün bī-gāne yurtlarını gül ü gūlzārını

Deştleriñge zār olayban ḥārıñ aylar ārzū

Ey ġarib vīrāne ũlkem ey sevimli meyhenim

İç koyar ferzendleriñ 'imārıñ aylar ārzū

Şulḥ u tençlikni señge ey ana yurtım meskenim

Cāne cān evlāde ġam-ḥārıñ aylar ārzū

Bir Ḥafızī bŭlbŭl-i āvāre destān serāñg

Çaḳnaban yatkan seniñ gūlzārıñ aylar ārzū

343. Tengrining Şehkârı

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Deme söz şehd ü şeker barıdur bu

Deme lep tengrini şehkârıdur bu

Anıñ ħür u perîge teşebbüh kılmañ

Ke andan yüz kere yukarıdur bu

Ĥümār ālūdedür közleri dāim

Ferengi-zāde belġarıdur bu

Ĥadeng nāzıdan qorqmaq kerekdür

Niçük ki anadān tatarıdur bu

‘Ömrlerdür koydı yıġla yürüp

Demes bir kün niçün der-zārıdur bu

‘Aşıqlar ĥaqqıda cevır ile āzār

Hemîşe yahşılarnı kārıdur bu

Anıñ zāhırda ‘aciz körmeñ hergiz

Sitemgerlerniñ eng cebbārıdur bu

S269

344. Ayru

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

Netey dōstlar 'azīz yārimdan ayru

'Azīz yār u vefā-dārimdan ayru

Niçük āgüşte bolmay derd ü ğamga

Bosam ger yār-ı ğam-hārimdan ayru

Yüzük bağrım anıñ ğün dāğ dāğdur

Bolıp men lāle rūhsārimdan ayru

Çıkar ol dem meni cānım tenimden

Eger bolsam demi yārimdan ayru

İlāhi her ne itseñ iħtiyārıñ

Velikin itmegil yārimdan ayru

Ḥafızī tün ü kün ol şūḥ-ı ra'nā

Imesdür laḥza efkārımdan ayru

S270

345. Kelgey mü Kelmegey mü

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

Ol şūḥ-ı gülizārım kelgey mü kelmegey mü

Közleri pūr ḥümārım kelgey mü kelmegey mü

Ḥāl-i dilimden vākıf bolgay mu bolmagay mu

Körgeli ḥāl-i zārım kelgey mü kelmegey mü

Gül dek yasanıp oydan çıkğay mu çıkmagay mu
Ol reşk-i nev-bahārım kelgey mü kelmegey mü

Ḥālimni yār cānım sorgay mu sormagay mu
Munīs-i ğamgüsārım kelgey mü kelmegey mü

Ölsem ğamıdan anı isley mü işlemey mü
Yoḥlap ser-mezārım kelgey mü kelmegey mü

Ġam-ḥār-i mihrebānım yoḥlay mu yoḥlamay mu
Köngülde bar medārım kelgey mü kelmegey mü

Mecnūn gibi Ḥafīzī her sarı lāle- vān men
Bir yerde yok qarārım kelgey mü kelmegey mü

S270

346. Kelgey mü Kelmegey mü

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

Ol şūḥ-ı gülizārım kelgey mü kelmegey mü
Nev-rüz-i nev-bahārım kelgey mü kelmegey mü

Yolıda termelüban kör boldı közim āḥır
Ey közleri ḥümārım kelgey mü kelmegey mü

Hicr firāḳıdan kör ayıttı felekke āḥır
Feryād āḥ vü zārım kelgey mü kelmegey mü

Lebriz boldı āḥır hicride cām-ı şabrım
Aytıñ Menḡe nigārım kelgey mü kelmegey mü

Hoş şöhet vü hoş eṭvār sözleri dir şehvār
Ṭūṭi gibi beh- güftār kelgey mü kelmegey mü

Aytıṅ cenāzem özre güldek yasanıp oydan
Oynap külüp nigārım kelgey mü kelmegey mü

Ṭāvus gibi hırāmān aylap Ḥafīzī cānān
Münend-i bülbül-i zār kelgey mü kelmegey mü

S272

347. Oḥşaydı kü

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Nāzlanıp oydan keledür yārga oḥşaydı kü

Baқа men geştārıga dildārga oḥşaydı kü

Bilmedim menden ne dipdür yanında aḡyār-ı şūm
Munça üstimge meni bed-ķārga oḥşaydı kü

Şunça bī-dād üstige ol bī-vefānı köre men
Tā beter meyli onuṅ āzārıga oḥşaydı kü

Mest vü med-hoş her taman sallana yürgeniṅ köriṅ
Bādeden dīvāne vü ser-şārga oḥşaydı kü

Munça birgen cevır ile āzārıga kim baқа men
Vaşlıga itmek anıṅ düşvārga oḥşaydı kü

Hūbrūlar cevriden baққıl Ḥafīzī ḥālige
Men gibi köṅgli anıṅ efkārga oḥşaydı kü

S273

348. Kaçangaça

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey tûde munça hâl-ı perîşân kaçangaça
Her yerde âh vü nâle vü figân kaçangaça

Cebr vü sitemni koldan her safla yanında
Bî-hûde munça şekve vü nâle kaçangaça

Zencir-i gôl kôl u ayağınğa tâ be- key
Şellâk vü kın vü pâne vü zindân kaçangaça

Kamçin vü tâ zamâne başınğ özre tâ be-çend
Feryâd-ı şûr u zâca u giryân kaçangaça

Bir parça nân uçun tûn vü kûn tinmey işleban
Dehkân beg vü hân kumândân kaçangaça

Ne kesb-i 'ilm vü dâniş vü ne kesb-i ma'ârifet
Evlâdlarınğ câhil vü nâdân kaçangaça

Dâru'l-fünûnnı halk-ı cihân ayladı tamam
Sen tâ henüz sevâdsız u nâ-cüvân kaçangaça

Pehte ekiş pevte tiriş gerçi dür işinğ
Amma' teninğ berehne vü 'üryân kaçangaça

Bir deste gol vaḥşı u bir müşt devde
Üstüñge beg ü ḥān ḳumāndān ḳaçangaça

Güştin otıp ete feçaḳ üstühāngaça
Şabr u şekib vü ḥavşe ey cān ḳaçangaça

Āzād boldı rus ḳolıdan orta asya
Sen ḳayd u bend-i ṭālib-i nādān ḳaçangaça

Ey tūde sözle ḳalmadı şabr u teḥemmülüm
Bī-İnḳılāb vü cünbeş 'işyān ḳaçangaça

Turgıl ḥaḳḳıñdan ayla defā' yatma uyḳuda
Cānıñga bar mu ḡayret vü ĩmān ḳaçangaça

S274

349. Hıvıṣ Tebārım

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

Şabā tüşse güzārıñ her zamān şehir vü diyārımğa
Barıp ayıtgıl peyāmımnı meni hıvıṣ vü tebārım

Meniñ tartkan 'azāb barımğa taḡ u taş çidealmaydur
Kişi körse der menğ āferīn küç vü medārımğa

Meni oşbu ḡariblık vaṭandan acretalmaydur
Özim her yerde bolsam fıkr ile zıkrım diyārımğa

Seni sevmey degil kimni sever men cān u ten birlen
Kimim bar senden özge ey vaṭan-dār u medārımğa

Eger derd vü dilimge yok işançinġ ey perī-peyker
Körip rahm aylagıl āhır bu eşk-i şeş kaṭārimġa

Vaṭan medḥiyesini yegretinġler āyet urıġa
Eger tüşse güzārız her ṭaraf mezārımġa

Ḥafīzī yer yüzige koymas irdim nām-ı ġurbetni
Bu devrān gerdişi ger bolsa irdi ihtiyārımġa

S275

350. Ḥazān Oldı Yine

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Yaz otıp faşl-ı ḥazān oldı yine

Yer yüzi reşk-i cenān oldı yine

Kel ki eyyām-ı bahār dek oşbu dem

Vaḳt-ı seyr-i bostān oldı yine

Reng-be-reng olgan çemen yaprakları

Āh ne hoş faşl-ı zamān oldı yine

Oşbu hoş menzerni körgenden anıġ

Pīr ü bernā şādmān oldı yine

Zāğçalar hil bağlaban kök sarıġa

Her taman körseġ revān oldı yine

Bābe dehḳān birle bāġbān atalar

Oşbu peytide nev-cüvān oldı yine

Sāḳiyā mey sun ḳadeḥ ki oşbu dem
Devr-i mestān zamān oldı yine

351. Ayrılma

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

Özbek bolsañg zebānıñdan ayrılma
Ana til cāne cānıñdan ayrılma

Otmışıñga naẓar teşlep sen bir baḳ
'Aẓamet birle sen şānıñdan ayrılma

Özligiñni biler bolsañg ey ilim
Nāmıñ birle nişānıñdan ayrılma

Ġanimlerden ḥaḳkıñg almağçı bolsañg
Cünbeş birle 'işyānıñdan ayrılma

Aytar bolsañg menzil gāhga yoldaşım
Oşbu yolda kervānıñdan ayrılma

Dōstiñg birle ortaḳıñdan acrelme
Ḳadriñg bilgen yārānıñdan ayrılma

Her ne bolsa rehberiñni unutma
Rey'et sen sulṭānıñdan ayrılma

352. Oyna*Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün*

Oyna cānginem oyna rūḥ u revānım oyna
 Sen oynasañg oynar cismimde cānım oyna

Şemşād kāmetinge köz tilmesün ilāhım
 Qad u boyıñg cānınga serv-i revānım oyna

Nāz u kerişme birlen kelgil yanınga cānā
 İli şadāğa senge cism ile cānım oyna

Hicriñgden ey perī-veş itim olarda āḥır
 Qalmadı firqatıñgdan tāb u tüvānım oyna

Cevriñgden ey sitemger ayttı felekge cānā
 Feryād u āḥ u zārım nā-mihrebānım oyna

Aydek yüziñgni açıp kelgil yanıma dilber
 Kākelni her yan saçıp ārām-ı cānım oyna

Heykelleriñgni taķıp köz birle qaşımı qaķıp
 Ādemni ot dek yaķıp şirin-i zebānım oyna

353. Yaşay men*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Yaşay men 'azîzim hayālîñg bile

Seni yâd-ı hüsni cemâlîñg bile

Künimni qara aylagan sen meniñg

Lebiñg da ki ol cüre hâlîñg bile

Hüsün mülkni şahıdur sen el-haq

Bu aydak nigārā cemâlîñg bile

Ölerdim ğam firqatıñgdan seni

Terig men ümid-i vişâlîñg bile

Kimi ki imesdür Esîrîñg seni

Bu eṭvâr-ı nek haşâlîñg bile

Ser efrâzlıklıdur müslüm señge

Bu ser vü qad-ı nev-nihâlîñg bile

Terik qalmışîñgdur 'acâyıp Menge

Hafîzî bu renc vü melâlîñg bile

354. Ayrılma

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

İslām bolsañg kur'anıñdan ayrılma
dīniñg birle imāniñgdan ayrılma

Beş bīnāyı İslāmıñgı terk itme
Namāz ile āzāniñgdan ayrılma

Saħla özge nāmus ile 'arınğnı
Şeref birle vicdāniñgdan ayrılma

Eski 'urf u 'adetiñgı asraban
Uluğ ezgü ārmāniñgdan ayrılma

Nān-ı āşıñg tā ki bolsa firāvān
Köç barıça mihmāniñgdan ayrılma

Yavlarıñgı hār isteseñg ey ilim
Kadır-dān yār cāniñgdan ayrılma

Qoldan kelgünçe ilinğden hilingden
Ey Hafizī ihsāniñgdan ayrılma

355. Ğam Yeme

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey ilim kelgey zamānıñ ğam yeme

Eskidür düdmānıñ ğam yeme

Çerçemesden kir güreş meydānıǵa

Tā ki bar tenge tüvānıñ ğam yeme

Tang u topıñ bolmasa qayǵu kıma

Bolsa ger tır vü kemānıñ ğam yeme

Oşbu kullık devri qalmas tā ebed

Bolsa rezm-i bī-amānıñ ğam yeme

Ketmegey bī-hüde her bir qatresi

Hürriyet yolıda qanıñ ğam yeme

Qayta timur devri dek ey milletim

Tikle nūr nām u nişānıñ ğam yeme

Qorşagaymız qayta türkistānımız

Bolsa bu nesl-i cüvānıñ ğam yeme

356. Ğam Yeme

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Kelse kelsün t̃alibānıġ ġam yeme

Ol ġūruh cānyānıġ ġam yeme

Tā ebed qalmas ġanımlar qolıga

Cāne cān afgānistānıġ ġam yeme

Qoymagay qasımını öz ehvālıga

Oşbu nesl-i nev-qırānıġ ġam yeme

Ger yaraġıġ bolmasa kayġu kıma

Bolsa cānıġga ĩmānıġ ġam yeme

Sel bolar t̃ūfān bolar dengiz bolar

Her bir aqqan qatre-i qanıġ ġam yeme

Oşbu t̃ūfān havādişden seni

Ger selāmet qalsa cānıġ ġam yeme

Ey Hāfızī 'aqıbet bir kün keler

Yahşı devr ile zamānıġ ġam yeme

357. Kaçangaça

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

Ney-reng vü çāl-ı bahr-ı vekālet kaçangaça

Il üstige munça haķāret kaçangaça

Da'vet itip ilni anga tühfe baķşılap

Bolmak vekil-i nā-ķaķ millet kaçangaça

Törte vekilni 'ayş uçun oşbu ħalkımız

Tarsun 'azāb u renc müşket kaçangaça

Şāyistelik fażl-ı leyāketni urnıģa

Aytıñ bor şure birle vekālet kaçangaça

Il vü ulusni ħitmetiñ urnıģa alar

Iller ikenle ğader vü ħiyānet kaçangaça

Bir müşt vaţan-füruş ħufal vā direğ vü derd

Iller bu tūdelerge ihānet kaçangaça

Bilmem anıñ müddetiniñ oşbu ülkege

Tā-be-key devām budur mezlet kaçangaça

358. H az an Oldı Yine

F  il t n F  il t n F  il n

Ketti yaz fa lı h az an oldu yine

Yer y zi rengi seman oldu yine

B   u ra  u de t v  d m nn  k r n 

Reng v  r y  za'fer n oldu yine

Sebze g l   n-ı bost ndan dire 

Barısı k zden nih n oldu yine

B lb l urnı a kara  z   u ze an

Her tamanga na me-h n oldu yine

  m r  u  al al  emenn n    n da

O bu  amdan der-fe  n oldu yine

B   u bost nda ter vet  almad 

Bu ne eyy m  u zam n oldu yine

Her kimi ki seyr-i g lz r ayladı

Ey H f z  ba rı  an oldu yine

359. Kaçangaça

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

Ey tûde munça kayd-ı esâret kaçangaça

Aytıñ Meñge budur mezlet kaçangaça

Bir kün seni bir rāhat u āsûde körmedim

Sözle Meñge bu renc ile miḥnet kaçangaça

Bir bād ketti 'ömr-i 'aziziñ direğ vü derd

Körmesey 'ayş u nüş ile 'eşret kaçangaça

Bol devlet fāşistige ey ülkedaşlarım

Tābe'olıp anga i'tāat kaçangaça

Özbekni yok mu ḥaḫ u ḥuḫuḫı bu ülkege

Peştün qolıga köç ile ḫudret kaçangaça

Açkel köziñni yer yüziğe teşlegil nazar

Āhır bu ḥad ḥāb ile ğaflet kaçangaça

Bilmem Ḥafīzī men anı kim oşbu ülkege

Qılğay devām bu devr-i rezāler kaçangaça

360. Bu Keçe

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Nevâyı nağme nâyı u terânedür bu keçe
Sürüd-i dilkeş çeng vü çeğânedür bu keçe

Şekve-i bezm-i fereydün vü fer cemşidden
Körîṅ şelâbetni kim nişânedür bu keçe

Celâl u 'âzametni kıyası til bilen aytsam
Ke reşk- i bezm şehân zamânedür bu keçe

Şeh birle ehl-i gedâni kılop bumas farkın
'Aceb bezm-i rafîk vü döstânedür bu keçe

Bu keçe növbet hicâz bilen şefâ-hândur
Egerçi maḥfılımız cevzicânedür bu keçe

Köṅülñi hoşligiden yer yüzige sıgmaydur
Başım meni be-ḥüdâ âsmânedür bu keçe

Ḥafîzî bübül ta'bim anıṅ uçun seyrer
Niçük ki maḥfılımız şa'irânedür bu keçe

361. Bu Keçe

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Men bumayın kim busın mesrūr-i ḥandān bu keçe

Bolsa cānımdan 'azīzler Menḡe mihmān bu keçe

Bir semā irmes ki anda pertev efşān bolsa ay

Her taman baḡsaḡ köriḡi māh-ı tābān bu keçe

Bir ṭarafda bezm-i sāḡi bir ṭarafda bezm sāz

Çün kıyāmet itmesün muṭrıb-i ḡoş-ḡān bu keçe

Sāz-ı ḡecāz u i'rāḡ irmes eyā muṭrıb işit

Növbet-i şavt-i 'acem birlen şefā-hān bu keçe

Oşbu maḡfilnıḡ şekve vü 'azametın körse ḡalur

Bezm-i cemşid vü fereydün anga ḡayrān bu keçe

Ḳaysı til birlen bilalman vaşfını kılsam beyān

Şunça hem bā 'azamet vü bā-fer vü bā-şān bu keçe

Ḳoş mu'aṭr ol sebebdan ey Ḥafīzī bezmimiz

Āsumāndan çün yaḡardur 'aṭr-ı reyḡān bu keçe

362. Һimāyet Aylama

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Oşbu devletden Һimāyet aylama

Emriden hergiz itā'at aylama

Oşbu dīnsiz bī-īmān fāşistlege

Ougıl u amma' be'it aylama

Men bu nāzılnı tanıyman refiķ

Menġe andan sen Һikāyet aylama

Ger ilinġge istesenġ āsudelik

Özge hergiz ġāb u rāġat aylama

Sen uluġ turan zemīn evlādesin

Özni fāşistge rey'at aylama

Dōst ki cānıġnı fedā kılsaġ hem az

Düşman olsa anga şefķat aylama

Ey Һafīzī munşabb u çevki uçun

Milletinġge sen ġiyānet aylama

363. ‘ İşyān Ülkede

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Bolmasa tā hışm-ı ‘işyān ülkede
Aydan olmas şām-ı hermān ülkede

Tā ki nā-būt olmasa melāk-dün
Hār u zārdur ehl-i dehķān ülkede

Tā ki bolsa ülkede sermāye-dār
İşçiden yok başka pesmān ülkede

Renc vü miḥnet işçi vü dehķānladān
‘işretin körseng kılur hān ülkede

Oşbu zālimler qolıdan ḥalkımız
Tartadur renc vü firāvān ülkede

Ḥalkımız körmes ḥayātta rüz-ı hoş
Kelmese tā yengi devrān ülkede

Kelmegey yengi tozum öz hoşıga
Bolmasa tā hışm-i ‘işyān ülkede

364. Şûh-ı Dil Âzâr

Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mefâ'ülû Fâ'ilün

Ey vâh esîr-i şûh-ı dil âzâr men yine
Der-bend-i zülf-i yâr-i cefâ-kâr men yine

Şehlâ köziñni şevkıden ey şûh dilrübâ
Bî-bâde mest vü bî-ğûd u ser-şâr men yine

Şunça cefâ u cevriñ ile ey sitem şe'âr
Yüz âferîn cânıms terik bar men yine

Bir lahza körmesem ölemen mâh-ı tel'atıñ
Açkel yüziñni teşne dîdâr men yine

Ey gül'ezâr şevk-i rûhıñden seni müdâm
Bülbül gibi nâle çekip zâr men yine

Her zulm u sitemiñ ki busa kılmagıl direğ
Çün mâil cefâñ ile âzâr men yine

Ölsem Hafîzî yolıda neley ki çâre yok
Tâ bar nefes tenimde taleb-gâr men yine

365. Vekālet Hakkında

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Keldi devrān-i vekālet ÷lkede

Devr-i inşāf u 'adālet ÷lkede

Ol kişı gār ey birinḡ ey ÷lkede

Qılmagan busa ḡiyānet ÷lkede

Atını tutmaḡ vekil dip ey inem

Aylagan bolsa ḡiyānet ÷lkede

Ol kişıge siz emānet tapşırınḡ

Qılmasın tā ki cenāyet ÷lkede

Ilige tā merd-i şadık bolmasa

Qılmaḡay bilḡil şadākat ÷lkede

Özgeriş lkelmes bilinḡ siz tā ebed

Tā ki bolsa oşbu ḡalet ÷lkede

Oşbu erkinlik zamānda berçege

Farz irür andan ḡimāyet ÷lkede

366. utluğ Olsun

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey vatandaşlar mübārek feth-i rūḥṣān sizlere

Oşbu feth vü neşret cünbeş 'işyān sizelere

utluğ olsun oşbu birim utluğ olsun oşbu çeşin

Ey cefā-keş merdüm-i şehri-i şibirğan sizlere

utluğ olsun bu uluğ erkinlik vü āzādelik

Ey mübārez ḥalk-i ser-i pūlvü semengān sizlere

Āferīn yüz āferīn oşbu cehāddizge bu kün

Ey dilā-ver avm-i bādigiz vü bedehşan sizlere

Oşbu peyker vü urışızga bilinę ey tūdeler

Yār u hem-demdür bu kün işçi dehķān sizlere

Oşbu işārıznı pādāşığa ḥaķķı arzıgay

Yüz dil vü cānımnı kılsam nazır urbān sizlere

Çin köngülden tehniyet aytur Ḥafīzī oşbu dem

Ey mücāhid merdüm-i unduz u Baęlān sizlere

S287

367. Uyğanmasa

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Neleyin bol tūdeniñg feryād ile uyğanmasa

Mıñg ki kılsañg cāyıdan bī-dād ile uyğanmasa

Oşbu halknıñg siz terik dip atını tutmañg Menge

Şunça zulm u cebir vü istibdād ile uyğamnas

Cāy kop şerm vü hayādur nesl-i turanga biling

Şunça otmış qahramān ecdād ile uyğamnas

Bilmedim anıñg ölikden farkı Yā Rab ne iken

Uyqusıdan yardım u imdād ile uyğamnas

Yüzi görge ol oquçını ki ğaflet uykudan

Her ne kılsa ta'lim-i ustād ile uyğamnas

Ey Hafızı kimge dād itsem bu merdüm qolıdan

Bar u yok u hastisi ber-bād ile uyğanmas

S288

368. Deste Deste

Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün

Keliñg ey dōst-ı yārān deste deste

Keteylik seyr-i bostān deste deste

Terip gül qolga alıp ey 'azizler

Yüreylik mest-i handān deste deste

Körinġ kol oşlaşıp nāzenīnler
Çafıp her yana yürġen deste deste

Çadem taşlap yürġpdür meh-cebinler
Hıyābān der- hıyābān deste deste

Meni ħālim gibi zūlfni ħūbān
Çılıpdurlar perīşān deste deste

Çanı ol māh-ı tābānım ki anga
Çısam cānımnı ħurbān deste deste

Çanı ol mehlikā ki başlarıġa
Saçay sūnbül vü reyĥān deste deste

Çılar men yüz cānımnı anga şadke
Kise yanıġa cānāne deste deste

Keliġ ey arĥadāş yār u ‘azīzler
Keteylik seyr-i bostān deste deste

S289

369. El-ħamdü l’illāh

Hoş kördüm ħāliġ el-ħamdü l’illāh
Aydaĥ cemāliġ el-ħamdü-l’illāh

Tā ki cihān bar ey māh-ı ʔal’at
Körmey zevāliġ el-ħamdü- l’illāh

Nâz u adâga cevır vü cefâga
Yoğdur mişâlinğ el-ğamdü l'illâh

Ohşar melek ki ey hûr-ı peyker
Hûy-ı hışâlinğ el-ğamdü l'illâh

Avc-ı kemâlga itken zamândur
Hûsn-i cemâlinğ el-ğamdü l'illâh

Qahr u ğazbga estağfirüllâh
Körmem mişâlinğ el-ğamdü l'illâh

Her 'uzvu a'zânğ cānga belâdur
inikse hâlinğ el-ğamdü l'illâh

Ölsenğ Hafîzî yârını ğamıdan
Sormaydur hâlinğ el-ğamdü l'illâh

S289

370. Sağınıp Keldim

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Cevzicânân âstânınğ sağınıp keldim yine
Güllegen vâdeyi mekânınğ sağınıp keldim yine

Mâmen hûr u perî vü mesken-hıl mülk
Ser-i pül cennet mekânınğ sağınıp keldim yine

Erik sever âzâde halk- baturınğ körmek uçun
Fâriyâb bâstânınğ sağınıp keldim yine

Bāğ-ı Babür u cihān ārānıĝnı izlep tün vü kün
Kābil Dārül-āmānıĝnı saĝınıp keldim yine

Şöhret vü şānıĝnı iritmek uçun ‘alem ara
Ahterip nān u nişānıĝnı saĝınıp keldim

Bülbül-i āvāreler dek taĝ u taşınĝnı gezip
Seyr-i bāğ u bostānıĝnı saĝınıp keldim yine

Beski kop çektim ĝariplik rencini ĝurbet ara
Yād itiban āsitānıĝnı saĝınıp keldim yine

Bilmes irdim kıymet vü kıdrinĝni kıynıĝga yaşıp
İmdi bildim kıdr u şānıĝnı saĝınıp keldim yine

S290

371. Ayırma

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

Yā Rab meni ol zülf-i perīşāndan ayırma
Ol kaşı kara kıözleri eitāndan ayırma

Yā Rab meni ol āfet-i devrāndan ayırma
Ĝāretger ‘aql u hoş u imāndan ayırma

Bādem kıabaĝıĝa anıĝnı şadkı bu cānım
Ol la'l-ı leb-i ħandāndan ayırma

Rūhsār-ı anārıdan anı acrelip ayırdım
Yā Rab meni ol sebi-i zeneħdāndan ayırma

Algan meni cânımnı anıñğ ʔarʔ-ı adāsı
Yā Rab meni ol kebek-i ʔırāmāndan ayırma

Ger ʔend anıñğ va'desige zerre vefā yok
Her ne bosa ol va'desi yalgandan ayırma

S291

372. Esīr-i Şarāp

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

Öziñğni esīr-i şarāb aylama
Teniñğni be-renc vü 'azāb aylama

Çıkıp neşe' hālde sen kūçede
Yürip her sarı peç vü tāb aylama

Tokıp ābrūñğ bile 'izzetiñğ
Il içre öziñğni bī-āb aylama

Şarāp yolıda hest vü bütñı satıp
Yine rüzgāriñğ ʔarāb aylama

Yürek birle bağırñğnı bī-cā izip
Ėam üstige anı kebab aylama

Her iş ki şitāb aylasañğ aylagıl
Velikin şarāpke şitāb aylama

O şol 'ömriki otsa ʔasret bilen
Anıñğ sen 'ömr dip ʔesāb aylama

Çıkıp il hilden barıp güşeni
Öziñge barıp intiḥāb aylama

373. Ülkede

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Keldi mevsim-i bahārān ülkede
Faşl-ı seyr-i bāğ u bostān ülkede

Oşbu nevrüz-ı şerīfniñ feyziden
Keldi çeşni- bābe-dehḳān ülkede

Bāğ-bānlarnıñ köriñler bāğ ara
Tinmey işler şād u ḥandān ülkede

Ne 'aceb hengāme taşlapdur bu kün
Koy u kızu birle çopān ülkede

Çin köñgülden miḥnet aylañ işçiler
Çünki keldi yaḥşı devrān ülkede

Şıdḳ-ı dilden miḥnet vü zaḥmet çekinḡ
Ey 'azīzler oşbu devrān ülkede

Ey Ḥafīzī ḥūd-be-ḥūd ābād bumas
Çekmesenḡ renc-i firāvān ülkede

374. Kaçangaça*Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün*

Yā Rab bu hāḡ-ı mazlūm afgān kaçangaça

Tartsun 'azāb-ı tālīb-ı nādān kaçangaça

Bir müşt bī- 'aḡide vü āḡmekni ḡolıdan

Olsun be-renc ehl-ı müslümān kaçangaça

Yā Rab bu hāḡ-ı der-be-der miskin faḡır

Yürsün cihāne bī-ser vü sāmān kaçangaça

Erbāb beg ḡān müdām 'ayş u rāḡate

ḡār u zelil işçi vü dehḡān kaçangaça

Bir deste acnebi vü tufeylī müft-ḡūr

Sorsun bu ḡalḡnı üstiḡe devrān kaçangaça

Bilmem bu çerḡ-sufle-dün perver-pelid

Yürgey beh-ḡām-ı merdüm-i nādān kaçangaça

Nā-būt bumas bu eski nızām öziden özi

Tā bulmasa cünbeş-i 'işyān kaçangaça

375. Zamān ‘Aynıdı

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Âh netey ‘aşr-ı zamān ‘aynıdı

Fa’il-i heme ehl-i cihān ‘aynıdı

Karını eṭvārı bozıldı direğ

Üstiğe bu nesl-i cüvān ‘aynıdı

Ġayret vü hürmet ҡamedı ataga

Nige ki evlād-ı zamān ‘aynıdı

Anaga kız aylamagay iḥtirām

‘İffet bol devr-i zamān ‘aynıdı

Mehr-i muḥebbet ketban berçeden

Yaḥşı yaman pīr vü cüvān ‘aynıdı

Ehl-i ‘ilmge ҡamedı i’tibār

Berçesiden nām u nişān ‘aynıdı

Himmet-i ‘alī ketban bayladān

Ḥişlet-i dīrine ḥān ‘aynıdı

Köç ile kuvvet ҡamedı ten ara

Bā’isi ol rūḥ-ı revān ‘aynıdı

Nerḥ-i nevā ketti bütün özgerip

Қıymet-i ecnās-ı cihān ‘aynıdı

Şulḥ u şefā yer yüziden azıp
Tençlik vü emin vü amān ‘aynıdı

Şūr-ı nemek ketti bütün yığıdan
Nāle vü feryād-ı feğān ‘aynıdı

Žarbe-i şemşīr bolayban bī-eşer
T’şīr-i tīr birle kemān ‘aynıdı

S294

376. Deste Deste

Mefā’īlün Mefā’īlün Fe’ülün

Saçıñga urmagıl gül deste deste
Bolur dīvāne bülbul deste deste

Bu nāz birlen eger barsañg çemende
Tüşer gülşende ğalğal deste deste

Kegil ey nāzenīn yanımga oynap
Saçay başıñga men pul deste deste

Hayālimğa ketürsem gül yüzıñni
Çanur başımga bülbul deste deste

Sen ol şāh-ı hūbān dursın emīrler
İşikiñge irür kıl deste deste

Meniñg destān ‘aşkıñ oğulanlar
Amas kılığa nāvel deste deste

S295

377. Ayırma

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

Yâ Rab meni ol közleri fettândın ayırma

Çaşları kara zülfleri pîçândın ayırma

Ger devlet vaşlını meyeser kımasaṅg hem

Bir lahza meni 'alem-i hicrândın ayırma

Mecnûn gibi ezilip yürey ol leylî nesbni

Yâ Rab meni ol deşt-i biyâbândın ayırma

Hiç bende bî-çâreni ey bar hüdâyâ

Cânını ayır cismiden îmândın ayırma

Hâh bay bolayın hâh gedâ tengriye hergiz

Oyumnu meni bir kün mihmândın ayırma

S296

378. Ğam Yeme

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Ey köṅgöl her ne kıyın kün kelse andan ğam yeme

Müşkili yok bolmasa 'alemge âsân ğam yeme

Oşbu külfet rûz u künler hem otar efsâne dek

'Aķıbet bir kün keler bil yahşı devrân ğam yeme

Merd kişiniṅ başıga kelgey hemîşe rûz-ı bed

Ey mübârez arslân ey merd-i meydân ğam yeme

Bu qara künler ketip urnıga kelgey bir küni
Yaşşı rüz u yaşşı ‘aşr u yaşşı devrân ğam yeme

Señge ne pencâbılar tâb keltürür ne sindiler
Çünki yoqdur hiç birige küç ü ĩmân ğam yeme

Tâ ebed yürmes ğanımlar kāmıga çerh-i felek
Çün imesdür pây-dâr gerdiş-i devrân ğam yeme

Sen büyük efrâsiyâbni qahramân oğlanısın
Señge yoq bilsenğ şekest ey merd-i meydân ğam yeme

S296

379. İnqılâb Dirmenğ Anıñ

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

İnqılâb dirmenğ anı tâ hısm-ı ‘işyân bolmasa
Kâh-ı cevr vü zulm u istibdâd vîrân bolmasa

Qözgelen dip tilge almañ il içinde atını
Tâ ki qasr-ı saltanat yer birle yeksân bolmasa

Perteyip bardım anıñ atıga kop fahr aylamañ
Ey ziyâlıklar anga işçi vü dehqân bolmasa

Yer bilen su üstige bolmas ige dehqânımız
Tâ ki bay birlen bilinğ müşt vü gerîbân bolmasa

Neleyin ol cân bilen tenni ki ol merdâne-vâr
Ey ‘azîz ülkem seni yolıñda qurbân bolmasa

Bol pelid ṯalib-ı nādānlar yoḡalmas ũlkeden
Tā Atatürk dek biliḡ bir merd-i meydān bolmasa

Feth vü nüṣret ḡud-be-ḡūd hiḡ kimge bolmaydur
Ey Ḥafīzī ‘azm-ı rāseḡ birle īmān bolma

S297

380. Üstide

Mefā’īlūn Mefā’īlūn Mefā’īlūn Mefā’īlūn

Ne āfet boldı nāzıl Ser-i pül cānāne üstide
Bu cennet āṣiyān-ı firdevs niṣān kāṣāne üstide

Anıḡ bol ḡāl-ı zār apterini her kiṣi körse
Berip ‘aḡl u hoṣın ḡoldan bular dīvāne üstide

Kimiki ḡākim vü vāli bolıpdur tā ṣu dem anga
Bozıp vīrān aytıpdur tā beter vīrāne üstide

Direḡ ol mektep vü ol ders-i ta’lim vü mu’allimler
Bozıp urnıḡa ḡorṣapdur anıḡ ḡar-ḡāne üstide

Keḡe ṯalib nemālar cevriden bī-ḡāre ṯalibler
Yatarlar ḡorḡıṣıdan ḡücre vü ders-ḡane üstide

Ne sāz u ne sürud ne oyun u ne küḡü vü ḡoṣlıḡ
Bilalmem kim ḡoyıpdur atını toy-ḡāne üstide

Eger buḡday irür ol yā zeḡir yā küncid vü arfa
Alur ondan birini de yeke ḡırmāne üstide

Bu fāşit teng nażar bī-ma'rufet t̄alib nemālardan
Be- vallāh nāzılarınġ raĥm kop insāne üstide

Yokalmas yavlarınġ ey milletim öz ĥālige koysaġ
Qıyām tā kılmasaġ ĥaşmınġ bilen merdāne üstide

Şufūf deşniġ ey ũlkedaşım tār u mār olmas
Yüreş keltürmesenġ himmet itip ĥaş-māne üstide

S298

381. İşıkiġde

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

Birdem bumadı ĥatırım dil-şād işikiġde

Ottı ġam u ġayġu bile nā-şād işikiġde

Bir luţf-ı ĥoşınġı seni men körmedim ey şūĥ
'Ömrim be-'abeş ottı perī-zād işikiġde

Şunday kün tün hem bolma mısın bile birge
Yürsem sığınıp erkin vü āzād işikiġde

Bir zerreçe köġliġde seni ta'siri yoġdur
Yüz minġ ki kısam nāle vü feryād işikiġde

Cūz rtengri bu 'alemde meni dād resim yoġ
Bī-hūde irür her ne kısam dād işikiġde

Sevgil meni yā sat ve yā aylagıl āzād
Qoyma bu esāret bile şeyād işikiġde

Derdā u dirīgā ki Ḥafīzī ‘azīz ‘ömrīm
Ketti heme bī-hūde vü ber-bād işikīṅde

S299

382. Cānāne

Mef’ülü Mefā’ilün Mef’ülü Mefā’ilün

Ey meh-veş cānāne kılma meni dīvāne
Kılma meni dīvāne ey meh-veş cānāne

Zülfīṅni kılıp şāne ḥālimni kıma apter
Ḥālimni kıma apter zülfīṅni kılıp şāne

Her sarıḡa ser-sāne kılma meni ey dilber
Kılma meni ey dilber her sarıḡa ser-sāne

Ey dilber-i mestāne raḥm ayla bu ḥālimḡe
Raḥm ayla bu ḥālimḡe ey dilber-i cānāne

Bol ‘aşr u bu devrāne hemtāṅ seni el-ḡaḡ yok
Hemtāṅ seni el-ḡaḡ yok bol ‘aşr u bu devrāne

Yer yüzige efsāne mencun gibi sen kıldıṅ
Mecnūn gibi sen kıldıṅ yer yüzige efsāne

Baḡrım meni biryāne hicrān otıḡa cānā
Hicrān otıḡa cānā baḡrım biryāne

383. Yolıᅡda*Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ılün*

Qarap her yana cānānım yolıᅡda

Qarıb ki çıksa āh cānım yolıᅡda

Tün vü kün zār u nālān yıᅡlamaᅡdan

Kör oldı çeşm-i giryānım yolıᅡda

Cemālıᅡni köreydip zār u ᅡayrān

Turıp men māh-ı tābānım yolıᅡda

Bu keldi qāmetim kop turganımdan

Ela ey serv-i reyᅡhānım yolıᅡda

ᅡālīm bī-ᅡad ᅡarāb u apter vü zār

Eyā zülf-i perīᅡānım yolıᅡda

Ne ᅡācet oşbu ten Menᅡe nigārā

Fedā tā bolmasa cānım yolıᅡda

Aytar irdim ᅡehādetim rütbeside

Tevekkülsiydi qanı qanım yolıᅡda

384. Tā Keygeçe

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ay yüziñni sağınıp yıǵlap yatay tā keygeçe

Bir köreydip tilpenip yıǵlap yatay tā keygeçe

Va'de-i vaşlıñ birip yanımda birdem kelmediñ

Dāğ-ı hicriñde koyıp yıǵlap yatay tā keygeçe

Nev-nihāl-i bāğ-ı 'ömrüm boldı hicriñden hāzān

Za'ferān dek sarğayıp yıǵlap yatay tā keygeçe

Derd-i hicriñge çedalmasda nbaşımın ey güzel

Tag u taşlarga urıp yıǵlap yatay tā keygeçe

Fırkatıñdan deşt vü şahrālarda mecnūn dek bolıp

Başıma toprak saçıp yıǵlap yatay tā keygeçe

Bir köreydip ay cemāliñni eyā nā-mihrebān

Der-gehiñge baş qoyıp yıǵlap yatay tā keygeçe

Ey Hāfız ol sitemgeriñ gam u endühden

Keçe kündüz kan yutıp yıǵlap yatay tā keygeçe

385. Men

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Niçük ölmey harāb men bende

Sitemiṅden terāp men bende

vaşletiṅ yolıda eyā zālim

Fırkatiṅden kebāb men bende

Kaṅça āvāreler yüreyin men

Huzūriṅdan ğāyib men bende

Soramaṅ hicr otını menden

‘Ömrlerdür kebāb men bende

Tün vü kün nāz uyḡudasın men

Maḡrūm ḡūr u ḡāb men bende

Rūz-ı maḡşerde sorsalar menden

Küşte ol cenāb men bende

Keçeler kākeliṅni yādıdan

Tā seḡer peç-tāb men bende

386. Laḥza Laḥza

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'īlün

Bu derd vü renc-i ğurbet laḥza laḥza

Urar cismimge zarbet laḥza laḥza

Hücüm-i leşker ğamıdan kaçadur

Tenimden fevc-i rāḥat laḥza laḥza

Şadāket urnıga il içre her kün

Revāc tapkay cenāyet laḥza laḥza

Qıyan barsam eyā dōstlar başımgā

Tegirseng melāmet laḥza laḥza

Bu zulm u meskenetden avc aladur

Kiyām-ı hışm-i millet laḥza laḥza

Bu 'işyān kozġalanlar künde künge

Qılur kesb vü ḥāmet laḥza laḥza

'Azīz cānımnı tenden algısıdur

Ḥafīzī oşbu ğurbet laḥza laḥza

387. Mestāne Mestāne

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

Pey-i katlıma ol dilber yürer mestāne mestāne

Alayban ilkide hancer yürer mestāne mestāne

Ne bāğ u ne çemen dedi ne deşt vü ne demen dedi

Körinğ her yana da hūd-ser yürer mestāne mestāne

Çad u boyını körge bāğ ara fıkır vü hayāl iller

Nihāl-ı nev-res 'ar'ar yürer mestāne mestāne

Gülistān içre ger seyr vü temāşā aylaban yürse

Çadı şemşād ile hemser yürer mestāne mestāne

Adāyı tarz-ı raftārı bolayın men anıñ dōstlar

Körinğ keklik gibi dilber yürer mestāne mestāne

Meni körse yaşurgay hüsniñi ağıār aldıda

Açıp yüzini meh-peyker yürer mestāne mestāne

Hafīzī hicriden ölsem anıñ yok dilde pervāsı

Külip her sarı ol dilber yürer mestāne mestāne

388. ‘Azrā’ilgeçe*Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün*

Tengriyā algıl cānımnı qoyma ‘azrā’ilgeçe

Baş qoyıp görge yatay tā şūr-ı isrāfilgeçe

Oşbu yenglig zindelikden ölgenim kop yaşıdır

Ayt körinğ ‘arzımnı barıp käh-ı ‘azrā’ilgeçe

Tā ‘azīz cānımnı qurbān itmesem haq yolıda

Itmegim müşkil irür tā qaşr-ı ismā’ilgeçe

Tā özimni öldürüp maşşerni ber-pā itmesem

Kimni ber-dāştı qalıpdur şūr-ı isrā’filgeçe

Oşbu nefis-i zālīm fir’avnı cevır destiden

Bolmadı tā barımasam sāhil-i rüd-hānegeçe

Tā ʔariqet tā şe’riyet yolını ʔey qılmasaṅ

Kop qıyındır barma keyin ol vādeyi menzilgeçe

389. Fergāne*Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün*

Özbekistān cismige çün cān iken Fergāne

Bir cān dimesmen anıṅ cānān iken Fergāne

Her sarı köz açayban seyr vü nezāre itsenṅ

Ser-sebze tāze vü ter bostān iken Fergāne

Bī-hūde anı merdüm cennet mekân dimesler
Ḥaḳā ke reşk-i bāğ-ı rızvān iken Ferġane

Ta’rif meyvesiden ‘acīz irür zebānım
Ṭa’am-ı şirinligide destān iken Ferġane

Körgenni özge iller maftün vü vāle zār
Ḥüsni- i cemālige tāḳ cānān iken Ferġane

Yüz āferīn disem az kelḥūrige me anıñg
Il içre pūḥte zārı destān iken Ferġane

Bir āsitān şāhlar bilgil dimes men anıñg
Hem āsitān ehl-i ‘irfān iken Ferġane

Yalguz ‘ömer ḥān ḳāşānesi imes bil
Bil kim ki zād-gāh-ı ḥāḳān iken Ferġane

Tāriḥ- i şaḥfiyeside baksanğ bilersin anıñg
Ne devrelerni yā Rab sorgan iken Ferġane

Bir ḳavm özbek anda yaşnap ḥayāt keçirmes
Hem ḳırğız u tatarlar esken iken Ferġane

Erkek ‘ayālnı körsenğ yaş u ḳarısı bir dek
Şāḥib-i ehl-i ‘ilm vü ‘irfān iken Ferġane

Tāriḥde enğ ḳadimden atı cihānge ketken
Ol mahd u cāy-gāh şāḥān iken Ferġane

Munça tereķiyâtın bilmes idim anıñg min
Avcıga el-ħaķ anıñg aytkan iken Ferġane

Bilmem ki ta'rifini ķanday beyāne aytsam
Daruġnı yerge yerip ketken iken Ferġane

S306

390. Çertep Dū-tār Koyla

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

Muṭrıb-ı bahār kelmiş çertep dū-tar koyla

Mey birle yār kelmiş çertep dū-tār koyla

Mey sun ķadeħ ki sāķi ol nāzenīn bī-bāk

Mest-i ħumār kelmiş çertep dū-tār koyla

Gül-yār u ķuş çinārniñg metāne ķıl terennüm

Çün gül'azār kelmiş çertep dū-tār koyla

Ṭaraf çeMeñge baķķıl her güşe ü kenārdan

Şavt-ı hazār kelmiş çertep dū-tār koyla

Miskīn ġaribleriniñg yoħlap bu maħfil içre

Ol şeh-sevār kelmiş çertep dū-tār koyla

Ol şūħ-ı nāzenīn 'azm-ı iteyban

Ṭaraf-ı Mezār kelmiş çertep dū-tār koyla

Sāz u def ile çengi ķoyġıl Ĥafīzī imdi

Yanıñgda yār kelmiş çertep dū-tār koyla

391. Nā-geh*Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ülün*

Ketirdim cânıb gülzāre nā-geh

Tüşip qaldı közim dil-dāre nā-geh

Unutım seyr-i bāğ u bostānn

Körip anı men āvāre nā-geh

Sözünġni işitip çıqdı çemenden

Hayādan bülbül-i bī-çāre nā-geh

Leb-i la'liñg körip gülşende gonça

Yağasın ayladı şad pāre nā-geh

Hırāmānı anıñg řāvusga mengzer

Eger körsenġ anıñg reftāre nā-geh

Terehħum aylagıl ey şūh-ı zālīm

Meniñg dek meskin bī-māre nā-geh

Evlādur derd-i hicriñgden Hafīzī

Eger sen kılmasanġ bir çare nā-geh

392. Bizni Unutma*Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün*

Eyâ hem-señgeim bizni unutma

Refîk yâverim bizni unutma

Ėamim yok dilde ger ĥalkım yolıda

Eger ketse serim bizni unutma

Eger señgerde cān birsem yolıñda

Ey hem-señgerim bizni unutma

Kılar men yüz ten vü cānımnı kurbān

Señge ey kişverim bizni unutma

Eger küm-nām olup ketsem cihāndan

Eyâ nām āverim bizni unutma

Eger barsañg şehidler meşhedige

Ala ey dilberim bizni unutma

393. Cānım Barıça*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Cüş urur 'aşkıñg dilimde tā ki cānım barıça

Kıynaban her yan tā şād u rāst-ĥānım barıça

Çıkmağay bir laḥza yādımdan ĥayālātıñg seni

Başda fikrimde zikrimde tende cānım barıça

Āsitānıŋ özre şunday tün vü kün kelgey müken
Yıǵlasam başım qoyıp eşk-i revānım barıça

Keçe vü kündüz dimey vaşlınğ uçun ey nāzenīn
Tilpüner men her taraf tāb u tüvānım barıça

Ger hūdā aytsa naşib barsam vişālınğga aytıp
Şerh-i hicrānımnı aytsam tā zebānım barıça

S309

394. Özbekistan

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Özbekistan āsitānıŋ saǵınıp keldim yine
Ser-zemīn-i bāstānıŋ saǵınıp keldim yine

Bir Buğara u Semerķend vü gülistānıŋ imes
Yād itban Andaycan'ıŋ saǵınıp keldim yine

Meşribinğni yād itban men Nemengan şehrige
Şā'ir-i şirin zebānıŋ saǵınıp keldim yine

Vādeyi Ferǵane'ge 'azm-ı tavāf aylap bu kün
Me'men el-mürğilānıŋ saǵınıp keldim yine

Men adā ölmey kim ölsün artıqıŋ āvāzıga
Bülbül Özbekistan'ıŋ saǵınıp keldim yine

Şeş muķāmga şehre dünyā bugandur şüphesiz
Yolçı şirin zebānıŋ saǵınıp keldim yine

Gül-bahâr u yer olıñgı şavtıga cānım fedā
'Andelip nağme-hānıñg sağınp keldim yine

Şöhreti 'alemge ketken yaralıp āzādeniñg
umrı şirin zebānıñg sağınp keldim yine

Seyr-i uyaş yurtıñga cānımın fedā itmey netey
Men meşāff-ı āsumānıñg sağınp keldim yine

S310

395. Nādān Şohbeti

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

Zinhār heves-i şohbet-i nādān ıla körme
Cisminıñni anıñg sözige biryān ıla körme

Cāhil kişiniñg dōst ile āšnālıgı bolmas
Ülfet bolışın istek vü ārmān ıla körme

Nādān kişiniñg vaşfı bumas aşıda bilsenıg
Avşāfını menden yine pürsān ıla körme

Yandaşıma opal ehli bile tā ki aytar sen
Derd vü ğam vü rencinıñni firāvān ıla körme

Tā tüşmese yüziñge anıñg tel'atı nā-gāh
Közige anıñg özni nemāyān ıla körme

Yüz va'de birip birge vefā aylamagay bil
Cāhil bile sen 'ahd ile peymān ıla körme

Dāmıga beh nā-gāh uçrap özni Hāfızī
Hālīngni yine zār u perīşān kıla körme

S310

396. Bahār Oldı

Me'ülü Mefā'ilün Me'ülü Mefā'ilün

Hengām-ı bahār oldı ey nesl-i cüvān işle
Tinmey tün vü kün cānā bā-köç vü tüvān işle

Bir lahza fırsatnı öziñge Ğanīmet bil
Qaytıp kimegey ketse sözimge inan işle

Mihñetsiz vü zaħmetsiz ülke bumagay ābād
Sözimni işit āhır ey nesl-i cüvān işle

Kervān tamandan yıllarca keyin qaldıñg
'Arz-ı dilime qılsam ger señge beyān işle

Sağlıg tilesenğ tenge rāhat tilesenğ özge
Pendim budur vur señge tā bar tüvān işle

Vīrāne ğarib ülkenğ cānāne vaṭandaşım
Yavlar qolıdan bolsa der-emin vü amān işle

Biliñni alıp qolğa meydānede cevlān qıl
Bolsun vaṭanıñg cānā tā reşk-i cenān işle

397. Devlet Fāşisti
Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün

Bol devlet fāşisti efgānga işanma

Bu rehberi nāzı devrānga işanma

Bol hetleriler sözige ze-nihār kıme bāver

Ger içse kısam āyet-i kıur'anga işanma

Ne kıblesi ma'lumdur u ne ka'besi bilgey

Bu devlet-i bī-mezheb devrānga işanma

Atıdan anıñğ şemer-ül'ayn 'ar itedür bil

Bu nesl-i yezidiler vü mürvānga işanma

Yüz hile vü neyreg bile meniñğ çāl-ı firibke

Aldap seni cānıñğga urar anga işanma

Qur'an'dan eger tün keban kelse yanıñğga

Bol t̄ayfe iblīs vü şeytānga işanma

Sen özni eger zümre insānge bilürsen

Bol vaḥşılar u ğol biyābānga işanma

Bol devleti ki ehl-i hırdmend bile karşı

Bu düşman işçi bile dehķānga işanma

Bol devlet çāker meniş millet angeriz

Bu nüker tācir bile reygān işanma

Bol devlet-i bî-penyeni aşrığa tiyenme
Kâhını anıñg pāyesi lerzānga işanma

S312

398. Mihrsiz Ādem

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

Mihrsiz ādemni sen ādem dime
Dev de nesliden anı kim dime

Tā ki ışıklerge tevhin bolmasa
Anı sen atını eşek hem dime

Baş ki anga bolmasa halknıñg ğami
Baş dimegil belki şelĝam hem dime

Il yolıda bolsa cismiñg yare-dār
Ülgil amma' zaħmıga marĝam dime

Her tehi arf u eşis vü sufleniñg
San ādemden ıkar ādem dime

Her kişige ılma hergiz 'itimād
Tanımasdan munīs vü hem-dem dime

Her ğaribige seĝāvet-pīşedür
Himmetiniñg kemter ez ģātem dime

Dem ki otsa ayĝu u mātem bilen
Sen anıñg atını ze-nihār dem dime

399. Yohlap Ot*Mef'ülü Mefâ'ilün Fe'ülün*

Otsanğ mezārım yanıdan her-gāh
 Miskin şehidinğ yohlap ot ey māh

Dāğ-ı temenānğ köñlimde ey şūh
 Tā rüz-ı maḥşer men birle hemrāh

Levh-i mezārınnğ neley 'azizim
 Naḫş-ı kūdumınğ bes Menğe ey māh

Derd-i ğamınğdan ey şūh-ı zālīm
 Her-dem çeker men yüz nāle vü āh

Oşbu leḥidden neley cihāndan
 Tapmadım özge bir cāy dil-ḥāh

Bizni du'adā esden çıkarmañğ
 Kelseñğ mezār ot sarığa her-gāh

400. Qurbān-ı Cānān*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Ne kerek ol cismike qurbān-ı cānān olmasa
 Ne zarūr ol tenki ger yolida qurbān bolmasa

'Aşık-ı şādık demenler ülke yārınñ 'aşkıdan
 Cismi 'uryān çeşmi giryān bağırı biryān bolmasa

Her kişiniᅇ atını tutmaᅇ şehid dip ger ki ol
Küşte-i tîr-i nigâh hûbrûyân bolmasa

Her kişi baksa kara zûlfîᅇge ey ârâm-ı cân
Yok anıᅇ imkânı tâ hâli perîşân bolmasa

Bar muken dünyâda şunday âdemi kim ol seni
Ay cemâliᅇge bakıp hûsniᅇge hayrân bolmasa

Ser vü yengliᅇ kâmetiᅇ körgeᅇ kişi ey nâzenîn
Kumrı dak imkânı yok nâz urar nâlân bolmasa

S314

401. Ey Vaᅇan

Fâ'ilâtûn Fâ'ilâtûn Fâ'ilâtûn Fâ'ilûn

Ey vaᅇan medhiᅇ aytar men tâ zebânım bariᅇa
vaşfiᅇ aylar men ten vü cismimde cânım bariᅇa

Koymagay men yavlarıᅇni koysa sen sarı kâdem
Asra yürmen cân u dil birlen tûvânım bariᅇa

Birmegey men seᅇgerimni herden post kolıᅇa
Tâ ten vü cismim içinde katre-i kânım bariᅇa

Seyre yürmen gül yüziᅇni şevᅇiden bûlbûl gibi
Şâh-sâr-ı bâᅇiᅇ içre âşiyânım bariᅇa

Yeke bir cân benimni seᅇge kılmas men fedâ
Belki kurbâniᅇ bolar men hân mânım bariᅇa

Ey ‘azîz ülkem tükenmes şerh-i dâstânıñ seniñ
Ne qadâr yazsa Hafîzî tâ cihânım barıça

S315

402. Ey Vağan

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Ey vağan gülgün diyārıñ sağınp keldim yine
Seyr-i gülgeşt-i bahārıñ sağınp keldim yine

Deşt vü dāmānıñnı izlep şevkıden dīvāne-vār
Ey ser-i püllāle-zārıñ sağınp keldim yine

Çağnaban gülep açılğan bağ u rağıñ yād itip
Cennet- ül māvā teħhārıñ sağınp keldim yine

Oşbu nev-rüz ‘alemi vü oşbu birim künleri
Zinde bolay mezārıñ sağınp keldim yine

Közlerimge tūtyā itmek uçun tefrāklarıñ
Yığlap yığlap nev-bahārıñ sağınp keldim yine

Ey vağan derd-i firākıñga çıdalmay nā-‘ilāc
Körgeli şehr-i diyārıñ sağınp keldim yine

Vādeyi ğurbetki kop yürdüm Esîr-i teşne leb
Men Hafîzî çeşme sarıñ sağınp keldim yine

Seyr-i kuyaş yurtıñga Mıñğ lerçe neşālar aytban
Āsumān-ı bî-ğubārıñ sağınp keldim yine

S316

403. Āgeh

Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün

Yüregimden dil efgār āgeh

Harāb u hasta u āzār āgeh

Bilalmam oşbu eḫvāl-ı dilimden

Kaçan bolğay iken dildār āgeh

Meni köñlimde ki derd vü gamimni

Fağat besterde ki bī-mār āgeh

Meni dīvāne v mecnūnlığımdan

Taman merdüm-i bāzār āgeh

Biler berçe meniñ derd-i dilimniñ

Dirīgā ki imes dildār āgeh

Ġamiden ölseñg hem bilgil Ḥafīzī

Bumasdur ol gül-i bī-ḥār āgeh

S316

404. Oynasın

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Her zamān ol māh-ı tābān oynasın

Illerim cānımnı qurbān oynasın

Il ara maḥşerni ber-pā aylagay

Zeng taqıp meydāne cānāne oynasın

Muṭrib-i hoş-ḥān terennüm aylasa
Şaḥsadā ol şāh-ı ḥūbān oynasa

Belge bağlap yengi zeng vü cāmeni
Çerḥ urıp her yana cānān oynasın

Kākelin keyfiyetige teşlep nāzenīn
Zülfini aylap perīşān oynasın

Holkar u fīrūze ḥānīş aylasa
Raḫşıda ol māh-ı rıḥşān oynasın

Ḳumrılar bāğ içre nāleşke kirer
Mest olup serv-i ḥırāmān oynasın

Ey Ḥafīzī cān birer men yolıda
O şanem yanımda ḥandān oynasın

S317

405. Koydurma

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

Firāḫ otıḡa her-dem ey şanem yārıñḡnı koydurma

Teraḫḫum ayla kel ḥālige dildārıñḡnı koydurma

Yürek baḡrım ḡamıñḡden ey perī peyker gül urgandur

Yine ot teşleban sen oşbu gülzārıñḡnı koydurma

Bu ḥüsn-i āteşin birle oynıñḡdan çıḡmagıl ze-nihār

Mebādā şu'lesiden şehr vü bāzārıñḡnı koydurma

Eyā zāhid kıgan taḳvānḡga ze-nihār bolmaḡıl maḡrur
Bu eṭvār birle itken dīnge īṣārīnḡnı koydurma

S318

406. Zemistān Āheste Āheste

?*?*???*

Yine keldi zemistān āheste āheste
Ḥazān oldı gülistān āheste āheste

Dirīḡā ṣaḡn-ı bāḡ u rāḡ deṣtler
Bugaḡ yer birle yeksān āheste āheste

Çemende bülbül urnıḡa bu kün zāḡ
Ḳaraḡ bolḡan ḡazel-ḡān āheste āheste

Yaḡıp her tün vü kün ḡar üstiḡe ḡar
Bugaḡ her sarı ḡırāmān āheste āheste

Bu ḡarīnḡ ḡadrını her kimse bilmes
Be-ḡayr ez buba dehḡān āheste āheste

Bu ḡarīnḡ fayzıdan ey ülkeḡaṣlar
Bular keṣt-i firāvān āheste āheste

Bu künler hem otar hiç ḡayḡu ḡılmaḡ
Keler faṣl-ı bahārān āheste āheste

‘Acāyīb keḡedür bol keḡe Yā Rab
Irür tavṣīf ki ṣāyān āheste āheste

Bu yeldā keçesi her sarı baḳsaṅg
Çirāgāndur çirāgān āheste āheste

S319

407. Tengetkünçe

Mef'ülü Mefā'ilün Mef'ülü Mefā'ilün

Istep yürişin her yan ser-sāne tengetkünçe
Feryād çekmen dād dip giryāne tengetkünçe

Yıḡlap her-köhiṅgde eşkimni revān aylap
Köṅgöl oynı kıldım vīrāne tengetkünçe

Hoş ol keçe kim ḳorḳsaṅg bezm-i ṭarb u 'işret
Men bolsam u mey bolsa cānāne tengetkünçe

Tenhā men vü sen bolsak ey sāḳi sīmin ten
Anda bumasa özden bī-gāne tengetkünçe

Peymāne tutıp ḳolḡa şunça mey nāb içsek
Bī-hūd bolayban yatsak her yane tengetkünçe

Ser- mest bolayban tursak ḳol oşa şeyban cānā
Ḳarsak urayban kersek meydāne tengetkünçe

Sen şem'-i cemālīṅgdan külbemni ḳısaṅg rüşen
Men bolsam iken anda pervāne tengetkünçe

408. Ey Felek

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey felek bol qarı hāl yaşıma

Ne belā künlerni saldıñ başıma

Olturıp zār yıǵladım feryād çekip

Hiç raḥımınğ kelmedi köz yaşıma

Yüz yaqamnı çāk itip kılsam feğān

Qılmağay ta'sir bağı taşıma

Derd-i hicriñden öler men ey şanem

Kelmesenğ hālīm sorap ger qaşıma

Her kişi körse bu hālīmni meniñ

Āferīn didür meni ber-dāşıma

Hiç pervām yok felek gerdişiden

Sen eger bolsañ meni yan başıma

409. Meşrepden Peyrevlik Sensin Kamerim

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

Sensin kamerim ḥāh inan ḥāh inanma

Ey cilde-girim ḥāh inan ḥāh inanma

Sen dek güzelin körmedim men cins-i beşerde

Ey ḥūr – ı perīm ḥāh inan ḥāh inanma

Yolıñge eger ketse başım hasta tenimden
Yoğdur hıızrım hāh inan hāh inanma

Köksimde açıp körsenğ eger te-be-te qandur
Qalb-ı cigerim hāh inan hāh inanma

Söz mülki ki sulţān-ı cihān ayla da ‘aşkıñğ
Ey tēc-ı serim hāh inan hāh inanma

Bir sormadıñ eḫvāl Ḥafīzīni niçük dip
Ey bī-ḥaberim hāh inan hāh inanma

S321

410. Hemtāsı Yoğdur

Hemtāsı yoğdur arz u semāğa
İneğse ḥüsn vü nāz u adāğa

Ey nāzenīnim aytgıl yolıñğa
Qurbān bolay mı yā ki şadāğa

Rüz-ı kıyāmet nedür cevābıñğ
Cevrīñğden ölgen mendek gedāğa

Mīñğ ḥūr u ğalmān bolsa bir yerde
Kelmes berāber ol meh-leqāğa

Ğayrı- ez vaşlıñğ derdim tüzelmes
BirMīñğ ṭabib vü yüzmiñğ devāğa

Men sâznı alıp çalsam yürekden
Sen zengni bağlap kerseng arāğa

Men mişl-i bülbül nâleşke kersem
Sen oynap her yan tursaṅ arāğa

S321

411. Oldı Yine

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Turgıl ey halkım ki devr-i hâle hâl oldı yine
Çünkü 'ömr-i irticâ' rû-be zevâl oldı yine

Ehl – i 'ilm vü ma'ârifetden kalmadı nâm u nişân
Vâ dirîgâ memleket kaht-ı el-recâl oldı yine

Şîr merdler öldi yâ tüşti esâret dāmığa
'Aşr 'aşr tolgaydur şegal oldı yine

Kayda ki şelkin keka u isfelak-ḥûr hocalar
Şâhib-i sermâye vü câh vü celâl oldı yine

Mû sefid vü mû siyâhga kalmadı aşlan edeb
Törte bî-saḳal u nādân aḳ saḳal oldı yine

Gerçi devr-i cahl u nādānlıkı kop işitbidik
Lik budur bir beriyet bî-mîşâl oldı yine

'Ömrler otı direğ bir yengi devrân körmedik
Ey Ḥafîzî bunı rûz u ay u sâl oldı yine

412. Şahbā Bolmasa*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Neleyin ol sebze vü gülzārı şahbā bolmasa

Sāki gül-çehre vü kŭlkŭl menā bolmasa

Neleyin ol bāğ u bostānnı ki baḡsaṅḡ şaḡnıda

Bezm-i 'ayş u nüş-ı 'işret anda ber-pā bolmasa

Neleyin ol deşt vü şaḡrānı anıṅḡ dāmānıḡa

Leylī dip zār yıḡlaban mecnŭn-ı şeydā bolmasa

Neleyin ol sāz u āvāz birle ol muṭribni men

Dilrübā raḡḡāşeler ol birle hem-rā bolmasa

Neleyin ol olturışnı hezel vü mezākḡlar bilen

Her tamanda ḡande vü kŭlgŭ ḡāḡ ḡāḡ bolmasa

Revnaḡ almas ol meḡāfīl keyf birmes olturış

Ey Ḥafīzī intizār tā ki mŭllā bolmasa

413. Ana Cānım Bariça*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Nāz u rāḡatda idim tā ana cānım bariça

Yok idi pervā dilimde mihrebānım bariça

Ne ḡam dŭnyāda irdim ne felek pervāsıda

Bī-ḡŭd vü mest vü meleg irdim tŭvānım bariça

Germ vü serd-i rûzgârdan yok idi kaygu Menge
Başım özre ey ‘azîzler sāye-bānım barıça

Mısl-i bülbül dek yürerdim her tamanga seyrban
Bî-ḥazān bāğ u bahār u bostānım barıça

‘Ayş u ‘işret birle āsāyişde irdim dāima
Tā o şol dem başımma dārül-amānım barıça

Ḥār u zārlık körmegen irdim Ḥafīzī hiç kaçan
Yer yüzide dōstlar tā ana cānım barıça

S324

414. Fergane

Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilūn

Özbekistan gülşenisin Fergane
Ḳahramānlar mesknisin Fergane

Özbekistan ger cān bolsa sen anıḡ
Hem cismisin hem tenisin Fergane

Mıḡ lep selām dehḳānıḡga işçinḡge
Aḳ altınrı ırmanısın Fergane

Seyrep yürgen taḡlarıḡga bülbüller
Çünki anıḡ māmenisin Fergane

Özbekistan ger bāğ bolsa sen anıḡ
Lālesi sen sūseni sen Fergane

Gül yüziñge bülbüliñdür Hafîzî
Bâğ u râğ gülşenisin Fergane

[Ye (ع) Kafiyele Gazeller]

S325

415. Cegi Cegi

Müfte'ilün Mefâ'ilün Müfte'ilün Mefâ'ilün

Açma yüziñni il ara hür leķā cegi cegi
Teşleme şür u gulğgula bahr-ı hüdā cegi cegi

Munça dilimni cevretip reng-i rüyım sarğatıp
Qoyma 'azābka kıynatıp ey şanma cegi cegi

Bir qara hāl-ı zārıma nāle-i pūr-şerārıma
Dīde eşk-bārıma bahr-ı hüdā cegi cegi

Qaş köziñni oynatıp her yane özni terbetip
Qaçma öziñni körsetip mäh-ı leķā cegi cegi

Nāz u adāñga men fedā 'işveleriñge meh-leyā
Boy u başıñga men adā serv-i resā cegi cegi

Qılma haqqınga kop sitem qalmadı tākāt çedem
Munça bulur mu ey şanem cevr vü cefā cegi cegi

416. Vaktı Boldı*Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün*

Yine faşl-ı debistân vaktı boldı

Yigitlerlenni okıkan vaktı boldı

Cihâletni zamân u devri ottı

Kemâl u 'ilm vü 'irfân vaktı boldı

Cihânnı köz açıp sen bir bakıp kör

Ne hoş 'aşr-ı dırışhân vaktı boldı

Kel ey işçi bilinġni bağla maḥkem

Yine petek ile sendân vaktı boldı

Alıp çık ıolda bil birle külenġni

Vaṭanda imdi 'umrân vaktı boldı

Yetim vü bîve vü bî-çärelerge

Şafaḳet luṭf u iḥsân vaktı boldı

Tur ey dehḳân 'İṭâlet uyḳusıdan

Köz açkel zer' vü ḥırmân vaktı boldı

Tur ey efrâsiyâbnı batur oġlı

Dû-bâre ehl-i turan vaktı boldı

Güreş meydânıda ker belni bağlap

Niçük kim şahn-ı meydân vaktı boldı

417. Vatan*Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün*

Vatan kop sevemen çer-bāğlarıñgı

Seni ol reşk-i cennet bāğlarıñgı

Severmen cān u dil birlen anıñg bil

Seni men qarye vü qışlağlarıñgı

Be-vallāh havz-ı kevserge alışmam

Sening deştlerge yatkan qağlarıñgı

Bahār faşlıda dōstlar birle birge

Temāşā aylasam yılağlarıñgı

Şehāmet ki nazīri yok disem haq

Belüç vü türkmen vü kazāğlarıñgı

Tili bir dīni bir ecdādı birdür

Qadimden Özbek vü aymağlarıñgı

Hafīzī ot tüşer cisminge öldüm

Asam esge yigitlik çağlarıñgı

418. Yahşı*Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün*

Ne yerde cān busa cānāne yahşı

Şarāp u sākī vü peymāne yahşı

Sen vü cennet eyā zāhid-i dānā

Menġe şol köşe-i mey-hāne yahşı

Menġe yüz hūr-ı ġalmān behişt-den

Mesīr bolsa bir cānāne yahşı

Seni şem'-i cemālınġga nigārā

Koyup ölsem çün pervāne yahşı

Taraġ urma perīşān ħākelinġge

Ki şundaġ bī-ser vü sāmāne yahşı

O şol mullāyı pest-i bī-'amelden

Ki Minġ bar cāhil-i nādān yahşı

Egerçi şehr-i huġand kop güzeldür

Ne bolsa hem Menġe fergāne yahşı

Ĥafīzī Minġ refīġ-i bī-vefādan

Vefāsı bolsa bir bī-gāne yahşı

419. Mıŝr-ı Ābād

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Yer yüzige ahramān Mıŝr-ı ābādın ızları

ahramāndur bī-gümān Mıŝr-ı ābādın ızları

Tün vü kün körinġ işler öz miġnetiden teşler

‘Alem işige ġayrān mıŝr-ı ābādın ızları

olıga beks vü itāb hemesi ŝāġib-i ġicāb

Ketedür mekteb taman mıŝr-ı ābādın ızları

Deştke ıkıp māl baar dehān bolıp uŝ taar

Hem opān u hem dehān mıŝr-ı ābādın ızları

Tā ki cān bar tenide cāne cān vaanıda

ılġay cānını urbān mıŝr-ı ābādın ızları

Belge baġlıġ apraqı ŝānesige yaraġı

Urar meydānga cevlān mıŝr-ı ābādın ızları

olıga büren tıġı ŝānesige mültiġi

Yögürür yavlar taman mıŝr-ı ābādın ızları

Bāyed ki ılsam vaşfın in köngilden Ĥafīzī

Boldı cihānga destān mıŝr-ı ābādın ızları

420. Tācık Kızı

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

Hoş adā u meh-lekā Tācık kıızı

Ey seṅge cānım fedā Tācık kıızı

Bir bakıp 'aşkıṅga boldım mübtelā

Ḳayırdā ki irdiṅ belā Tācık kıızı

Ḳayırdā körsem közlerimge illerim

Ḥāk-ı pāyıṅ tūtyā Tācık kıızı

Beski tarttım bar hicriṅ ey güzel

Ḳāmetim boldı dū-tā Tācık kıızı

Ḳayırdā körsem gül yüziṅ bülbul gibi

Ilerim sūr u nevā Tācık kıızı

Va'deler birdiṅ keler men dip niçük

Kelmediṅ ey bī-vefā Tācık kıızı

Raḥım kılgıl sen Ḥafīzī ḥālige

Ḳılmagıl cevır vü cefā Tācık kıızı

421. Kelgil Bahār Keldi*Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün*

Ey yār-ı ğamgüsārım kelgil bahār keldi

Ey şūh-ı güli'zārım kelgil bahār keldi

Cevrīngden ey sitem-ger itti felekke āhır

Feryād āh u zārım kelgil bahār keldi

Bī-pertev cemālīng ey şūh-ı mäh peyker

Bes tīre rüzgārım kelgil bahār keldi

Bu hāsta 'aşıkıngnı hālige ey perī-rū

Raḥm aylagıl nigārım kelgil bahār keldi

Şevk-i rūhıngdan ey gül körsenğ mīşāl-i bülbul

Bir yerde yok qarārım kelgil bahār keldi

Sensiz netey 'azīzim seyr-i gül çemenni

Ey reşk-i nev-bahārım kelgil bahār keldi

Pervāne dek Ḥafīzī hicrīngden zār u ḥayrān

Ey şem'-i şām-ı tārım kelgil bahā keldi

422. Dildārlar

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ülün

Birersin kop 'azāb dildārlarını

Qılarsın şād dil-i ağıārlarını

Ne bolgay ay u yılga yoḥlasaṅ bir

Kelip ey nāzenīn dildārlarını

Qıyāmet künide qoyma 'azīzim

Yine nesye qılıp dīdārlarını

Seni körgeñ kişi cānā ne qılsun

Temāşāyı gül vü gülzārlarını

Degil kim seṅge aytmay kimge aytay

Köṅglide bar ğam u isrārlarını

Ġamingdem sanı yoq dārül-şefāga

Ölem ḥālīde ki bī-mārlarını

Kişi uyquda bolsa ne bilgey

Ḥafīzī ḥālet-i bīdārlarını

423. Öргеley*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Ey perī zībālīgıñdan öргеley

Vey güzel ra'nālīgıñdan öргеley

Yaşılarnıñ içide ey nāzenīn

Şūh-ı bī-hemtālīgıñdan öргеley

Fahm u idrākıñga Mıñ taħsin seni

‘Aqıl u dānālīgıñdan öргеley

Ser vü qadlar içre ey ser vü revān

Hemedan bālālīgıñdan öргеley

Çeh-çeh vü külgü bilan meclis ara

Encümen-i ārālīgıñdan öргеley

‘Aşıkıñdan niçün almaysın haber

Mest-i bī-pervālīgıñdan öргеley

Hüsn mülki de eyā zībā şanem

Hākem-i ‘alālīgıñdan öргеley

Ey Hafızı hūbrūlar hūsnige

‘Aşık-ı şeydālīgıñdan öргеley

424. ‘İşyān Vaktı Boldı*Mefā’īlūn Mefā’īlūn Fe’ūlūn*

Yine hışm ile ‘işyān vaktı boldı

Yine sel birle tūfān vaktı boldı

Oturma serġetip yūziṅni imdi

Bütün derdlerge dermān vaktı boldı

Eger efrāsiyābniṅ oġlıdursın

Tur urnıṅdan ki turan vaktı boldı

Kara günler yoġaldı başımızdan

Kuyaş yengliġ dırıḡşān vaktı boldı

Bu künlerniṅ biliṅ qadrını dōstlar

‘Acāyib ‘aşr-ı devrān vaktı boldı

Lebāleb boldı cām şabr u tākāt

Ḥafīzī tur ki tuġyan vaktı boldı

425. Bolġay Bolmaġay*Fā’īlātūn Fā’īlātūn Fā’īlātūn Fā’īlūn*

Millet-i bī-çāremiz huşyār bolġay bolmaġay

Ḥāb-ı ġafletden turıp bīdār bolġay bolmaġay

Kāḡ-ı istibdād u iste’mār biḡ vü bunıdan

Yer bile yeksān olıp hem-vār bolġay bolmaġay

Zālīm-i bīdād ger ũlkemizge bir kŭni
Tartalıp dārga alır mŭrdār bolğay bolmağay

Oşbu hālğ-ı mazlum u bī-çāre vŭ der-māndege
Baht u ikbāl-ı sa’adet yār bolğay bolmağay

Bī-kefāyet vāliler birlen hebıs hekimler
Boşayıp işden alır bī-kār bolğay bolmağay

Bol esīr vŭ berdeliklerden bolıp erkin yine
Eski tŭrkistānmiz mŭhtār bolğay bolmağay

Bayraq-ı āzādimiz her peyleban her tŭn kŭn
Hār-ı çeşm-i dŭşman-ı ğaddār bolğay bolmağay

Qayta turan haţısı gŭlzār bolğay bolmağay
Mŭsteķillik devresi tekrār bolğay bolmağay

Şāhib-ı vālāga u benz vŭ mālīk-i tayāreler
Ayrılıp hestisiden har-kār bolğay bolmağay

Ey ilim dŭşmanlarıñnı ne’şī deşt vŭ qolla da
İmiş kŭli cer cer mŭrdār bolğay bolmağay

Kesb-i ‘ilm vŭ dānış aylap cahl u zŭlmetden çıķıp
Şāhib-i endişe vŭ efkār bolğay bolmağay

İlimi erkin olıp erkin yaşıp tā ‘ŕmri bād
Ŗz diyār-ı mŭlkide bādār bolğay bolmağay

426. Bu Halk

Mefā'īlün Mefā'īlin Fe'ūlün hece vezni

Bu halknı men busam kurbānı anı

Fedāyı cünbeş-i 'işıyānı anı

Sa'adet yüzini körmes bu merdüm

Şeh... busa sulţānı anı

Atasın anıdur ... ğaddār

Ana toĝmas sitemge şānı anı

Cināyet peşelikdür anga mīrās

Niçük kim anasıdur cānı anı

Anıñ dōstını barlıĝını bilmem

Saçıdan kop irür düşmānı anı

Anıñ devrānı dek devrān zulmet

Kemes tārīh içinde şānı anı

Bu halk derd-mendniñ derdlerige

Devāyıdur bilinĝler ıanı anı

Rey'at haqqıda zulm u sitemden

Yürek ki qalmagan ārmānı anı

427. Eşrârlar

Mefâ'îlün Mefâ'îlin Fe'ülün

İlâhî maḥv kıl eşrârlarını

Cihânda uğrı vü türürlerni

Ḥalâyiḳ içre Yâ Rab şerim-sâr it

Bu dînsiz nüker-i kaldârlarını

Yoḳatgıl tengriya sen yer yüziden

Ana birle ana bî-zârlarını

Ḳara ḳılḡıl yüzini il içinde

Firib-ger cügi vü mekârlarını

Tüvân barıça ḳıldı yerge yeksân

Bozıp kopar yek ile inhârlarını

Ḥafe aylap öziden il vü ḥilni

Ḳılar ḥoş-nûd dil-i bādârlarını

İlâhî ilkemizden ayla nâ-bût

Bu dînsiz zâlim-i ğaddârlarını

428. Vaktı Boldı*Mefâ'îlün Mefâ'îlin Fe'ülün*

Yine faşl-ı bahārān vaktı boldı

Temāşâyı gülistān vaktı boldı

Eyā sîmin-ber vü lāle 'azārım

Kegil kim seyr-i bostān vaktı boldı

Tāvus dek cilveler aylap çık oydan

Çemen sarı hırāmān vaktı boldı

Kaçan kelgensin ey va'desi yalğan

O şol 'ahd ile peymāne vaktı boldı

Ketür sāķi şarābı argevānı

Niçük kim mey-güsārım vaktı boldı

Boyıngdan örgeley ey şūh-ı ra'nā

Kegil ki serv-i reyhān vaktı boldı

Eyā dehķān köziᅡni uyķudan aç

Ke seyr-i deşt vü dāmān vaktı boldı

429. Bahār*Mefā'īlün Mefā'īlin Fe'ülün*

Bahār keldi gül vü gülzār boldı

Cihān 'aṭr ile gegahet bar boldı

Köterdi sebzeler yer yüziden baş

Dıraḥtlar uykudan bīdār boldı

Açıldı reng- be- reng güller çemende

Heme deşt-i zemīn gülzār boldı

Turıñ ğayret itip ey ülkedeşlar

Niçük kim vaḳt-ı keşt vü kār boldı

Vaṭanda keldi emn vü şulḥ u tençlik

Şeker kim bizge Allāh yār boldı

Kişi ki tartay zaḥmet tapdı rāḥat

Öley kim tenbel irdi ḥār boldı

Hüdāğa Mıñ şeker aylanğ 'azīzler

Dü-bāre baḥtımız bī-dār boldı

430. Serv-~~Q~~ad*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Ey ~~q~~adıñg serv-i hırāmān ellezi
 Vey yūziñg reşk-i gülistān ellezi

Ser vü boyıñga bakıp köngil ~~q~~uşı
~~Q~~umrı dek bī-çāre nālān ellezi

Sünbül zülfıñgıni her yan teşleban
~~Q~~ılma hālīmni perīşān ellezi

Señge baksa her müslümān bendesi
~~Q~~oymagay sen zerre imān ellezi

Va'de aylap kele men dip kelmedıñg
 Munça hem bolğay mu yalqan ellezi

Kelmedıñg hālīm sorap ey nāzenīn
 Kelki eḥvālīm perīşān ellezi

Bir Ḥafīzī yeke ~~q~~urbānıñg imes
 Kim imesdür señge kurbān ellezi

431. Şāh Dirmes

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Şāh ne şāh dirmes eger çend bolsa fevc-i leşkeri

Bolmasa tā başda 'aql u rehnemā u rehberi

Yüz Atāyı u Emīri vü Esīri bolmasun

Sözlesem ger rāstınıḡ bolmas edīp isteri

Bir varaq eş'ār-ı dīvānıḡga birmesmen seni

Birseler urnıga yüzminḡçe dīvān-ı deri

Bār-gāh-ı ḥazret-i yusuf şı'irinḡge seninḡ

Yüz emīr vü şāhlardur pāşbān çākeri

Her kişi dīvān- ı eş'ār yenge salsa bir naẓar

Qolga almas tā ebed dīvān şı'ir – i enveri

Qaysı düşmandur ki ser-i penç-gā tāb birse seninḡ

Körmedim sen dek cihānda fātiḥ nām āveri

Zor-ı bāzūyı tüvān tīḡ-i şemşirinḡ bilen

Maḥv-ı nā-büt oldı devrān- ı zamān birbiri

Yekke bir dehli kımes atınḡga bol kün iftiḥār

Belki faḥr aylar bu kün isminḡge kābil vü heri

Şād bolsun rūḥ-ı pākınḡ bāberā tā rüz-ı ḥaşır

Tengriden şoldur du'amız merd-i zen yaş qarı

432. Yār Kelgey*Mefā'īlün Mefā'īlin Fe'ülün*

Kaçan bolğau iken kim yār kelgey
 Sorap hālimni ol dildār kelgey

Ğamiden ölğeni hālige aytım
 Ne bolğay yād itip dildār kelgey

Ne hikmetdür ser kūyiñge cānā
 Kişi kim sağ irür bī-mār kelgey

Qılar men Miñg yolu cānımni kurbān
 Çü bilsem qūlbem bir bar kelgey

Köñgöl köksimde sığmaydur qıvaçdan
 İşıtpdür bu kün kim yār kelgey

Közim tüşse anıñ gül dek yüzige
 Hayālimğa kaçan gūlzār kelgey

Anıñ tarz-ı hırāmānı körsem
 Közimge serv-i hoş-reftār kelgey

433. Dildār Kelgey

Mefā'īlūn Mefā'īlīn Fe'ūlūn

Bu kün külbem sarı dildār kelgey

Içip mey közleri hūmār kelgey

Hırāmān aylaban ol şūh-ı zālīm

Besān kebek – i hoş-reftār kelgey

Yolıga oturıp men zār u nālān

Çağan kim dilber-i dildār kelgey

Eger kelse meni yād aylap ol şūh

Bilīngler kim peyi āzār kelgey

Tabībimge barıp aytīngla ze-nihār

Çağan ol cānīb-ı bī-mār kelgey

Tüvānīng bar hayātdan bahre algıl

Cihānda her kişi bir bar kelgey

Ġamim yok imdi ger ölsem Ġafīzī

Sorap hālīmñş çün Ġam-hār kelge

434. Nigārım Kelgey

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey köngül müjde ki yārım kelgey

Hoş haber seŋge nigārım kelgey

Ger sorap kelse za'if hālimni

Cism-i zārımda medārım kelgey

Ne kılay ölgeli çağımda meniŋ

Sorgalı hāl-i nezārım kelgey

Kelse eyyām-ı bahār gülşende

Yār bilen geşt-i güzārım kelgey

Künc-i hılvetde müyesser olsa

Zevk-i būs ayla kenārım kelgey

Bādeni kop içeyban sorgalı

Közleri mest-i humārım kelgey

Ne kılay seyr-i gül vü gülzārı

Dilber-i lāle 'azārım kelgey

435. Urgay*Mefûlû Fâ'ilâtün Mef'ûlû Fâ'ilâtün*

Bolsan ki ṯalibānlar āteş cihāne urgay

Bir kün körersiz āhır her yan zebāne urgay

Ṯalib ḵolıga ṯüşseñg ḵoymas seni bu ẖāle

Bağlap ayağ ḵolıñgı kayın birle pāne urgay

Māl ü meta' ẖalkñıñg ṯā ḵılsalar çapavul

Kūçe- be- kūçe gezgey ẖāne-be-ẖāne urgay

Bir zerre mihr ü şefeķat yok köñglide alarnı

Ger ursa hem bilıñg siz kop zālīmāne urgay

Cürmeñg ni işbāt aylap ursa ğamı yok anı

Neley bu zālīmānnı kim bī-bāne urgay

It saklamakñı oyga fetvā birer günāh dip

Özi urıstırıban körgil beyāne urgay

Çers birle beng vü nāsñı ger çekse ğāh bī-ğāh

Teryāk herüyinni lik dāīmāne urgay

Ger müştlese başıñgga şükr aylagıl ẖüdāga

Fırķatıñgga ḵamçı birlen bil ṯāzyane urgay

Başını ay vü yılga yumaydı şampo birlen

Saķalıga valikīn her lahza şāne urgay

Ger tutsa kesebürni kırkar kolını topıdan
Lik özleri dirîgâ bank-ı hazâne urgay

Fantanı men vü senge mekrü diyerler içseng
Kunyaknı âşikârâ merd vü zenâne urgay

Bizlerge sâz u şavtnı maḥkem iter ḥarām dip
Hılvette özleri lik çeng-i çeğane urgay

Açlıktan ölse ölgey ammâ bilinḡ alarnı
Bî-cām vü bâde kırga kolını nâne urgay

Qalmadı tâ kıyâmet bol nazım cebrâne
Bir kün körsiz âḥır cebr-i zamâne urgay

S342

436. İtmedi

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Dil kuşı kem şūr ü feryād itmedi

Vāh netey şeyād-ı āzād itmedi

Kökki itti dād vü feryād veli

Dādıma şūḥ perîz adā itmedi

Bir men irmes men qolıdan der-feḡān

Kimke ceriden seni dād itmedi

Hidmetike senge men ittim anıḡ

Yüz birin Şirin'ge Ferhād itmedi

Her ne ‘üzr vü zârı ittim yanıda
Hiç pervâ ol perî-zâd itmedi

Ottı cānānem mezārım kaşıdan
Bir şehid-i zārını yād itmedi

Her cefâ kıldı Hafîzî haqqıda
Âferîn bî-çâre feryād itmedi

S342

437. Bahār Keldi
hece

Qış ketti vü nev-bahār keldi
Seyr-i güller zâr keldi

Bülbülñi körinğ ki şevk-i gülden
Mestāne vü bî-çarâr keldi

Qumrını körinğ terennüm aylap
Bā nāle vü zâr zâr keldi

Muṭrıb qolıǵa alıp dū-tārın
Bā nağme kuş çenâr keldi

İnekse qarañg kerişme aylap
Gülgeşt çemende yâr keldi

Yüz nāz u adâ birlen
Oyıdan çıkıban nigâr keldi

İmdi ne kılay Hafîzî gülñi
Ol dilber gül'azārım keldi

S343

438. Ey Sâķi

Keldi mevsim-i lâle ey sâķi
Devr-i cām piyāle ey sâķi

Raħm itkel bu ĥaste ĥālimge
Koymagıl sen bu ĥāle ey sâķi

Men gibi teşne kām olanları
Ser ĥecil devr-i piyāle ey sâķi

Kaçış u ramlarınğ seni cānā
Oĥşagaydur ĥazele ey sâķi

Ĥūbrūlar içinde bî-şüphe
Tāk irürsin cemāle ey sâķi

İĥtiyāt it ĥımça boyınğnı
Sınmasun tā şemāle ey sâķi

439. Bahārān Ellezi

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Keldi eyyām-ı bahārān ellezi

Faṣl-ı seyr-i bāğ u bostān ellezi

Oşbu eyyāmınñ kudumıdan körinğ

Boldı 'alem çün gülistān ellezi

Bülbül bī-çāre gülñinğ şevkıden

Her taman körsenğ gazel-hān ellezi

Bāğbānlarınğ körinğler bāğ ara

Her taman hursend vü şādān ellezi

Deşt-i şahrālarda çopān balalar

Hoşlığıdan mest-i handān ellezi

Dehqānlar birleşip bel kolıda

Deştke kılğan 'azm-ı cevlan ellezi

Balalr oyıdan çıkıp mektep taman

Baredürler şād u handān ellezi

Şūr ü şevk birlen oқыdı dersini

Bahr-ı kesb-i 'ilm vü 'irfān ellezi

Ey vatandaşlar keliñler birleşip

Ülkeniñ aylanğ gülistān ellezi

440. Һayrānesi*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Bir bakıp boldum anıñğ Һayrānesi

‘Aql u hoşımdan bolıp bī-gānesi

‘Ayıplamañğ men tilbeni dīvāne dip

Ehl-i ‘aşkıñğ bolmagay ferzānesi

Şem’-i rūhsārıñğ baķsa her kiři

Nā-geriz bolgay anıñğ pervānesi

Kān hūr birlen perī irken Һeçend

Bilmedim ķandağ iken Ferğane’si

Munça hem ādem bolur mu bağrı taş

Ehl-i Taşkend’i mukin yā anası

Sözleri şehd vü şekerdendür şirin

Yā Semerķend’in muken kāşānesi

Ne uçun ķayğū Һafīzī’iñğ aylasun

Bolsa sen dek dilber-i cānānesi

441. Yığladı*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Ne faķaķ hālimge ol serv-i hırāmān yığladı
 Oşbu eķvālīm kōrip hem bāğ u bostān yığladı

Bir müsülmān ehli hālimge imesdür yığlagan
 Gebr ü tersā hem bakıp eķvālīma kan yığladı

Renc ü derdimni şabib aldığa izhār ayладım
 Oşbu sözīm işitip dāru u dermān yığladı

Keķe bezmide beyān ittim kōmgül sözini
 İşitip tā şubķ-dem şem'-i sebistān yığaldı

Beski ķektim hicriden feryād vü feğān keķeler
 Nālışımdan zuhre vü nāhide keyvān yığladı

Yār ü dōst-ı āşinālar ķılmadı hālimge raķm
 Bāz hem bī-gāneler kōrgen sarı ķan yığaldı

Sel-i eşkimni kōrip yüz ķasret ü ārmān bilen
 Ey Hāfīzī Send bilen deryāyı 'Ummān yığladı

442. Kelmedi*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Neyleyin serv-i revānım kelmedi

Bülbül-i şîrîn zebānım kelmedi

Itti kökke nâleş vü feryâdlarım

İşitip nâ-mihrebānım kelmedi

Oşbu cism-i nâ-tüvānım içre âh

Ol meni rûh ü revānım kelmedi

Yohlaban miskîn ğaribni hālını

Ne uçun şâh – ı cihānım kelmedi

Bir yolu hâl-i dilimni sorgalı

Ol meh-i nâ-mihrebānım kelmedi

Bir bakıban aldı cānımın netey

Āfet-i rûh ü revānım kelmedi

Bir karşıda aldı köñlimde netey

Ey Hâfîzî delistānım kelmedi

443. Kelmedi

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Keldi gül faşlı nigārım kelmedi

Yād itiban gül-'izārım kelmedi

Yollarıga tırmalup boldım adā

Yoğlaban eḫvāl-ı zārım kelmedi

Rūzgārım tire boldı hicriden

Şem'-i bezm-i şām-ı tārım kelmedi

İntizārılık tarta tarta yolıda

Qalmadı şabr vü qarārım kelmedi

Bir yolu ḫāl-i dilimni sorgalı

Ol nigār-ı ğamgüsārım kelmedi

Yā meger işütmedi mü ol nigār

Nāle vü feryād-ı zārım kelmedi

Ey Ḥafīzī ḫasretiden tün ü kün

Ġamda qaldım ğamgüsārım kelmedi

S348

444. Öргеley

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey şanem mezâğlarıñdan öргеley

Nâzlanıp külmağlarıñdan öргеley

Şadke-i şāhı ser-andāzıñ bolıp

Dāmen vü bel bağlarıñdan öргеley

Kel yanımda ey güzel şeldirletip

Heykel ü beldağlarıñdan öргеley

Qollarıñga yaraşur altun üzik

Pence vü barmağlarıñdan öргеley

Reng-be-reng boyıñga asılğan seni

Kahrıbā mençağlarıñdan öргеley

Rāsten aytgıl reng mü yā kıan ey güzel

Qıyıp kızıl barmağlarıñdan öргеley

S349

445. Kāşki

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Sākin-i mey-ḥāne bolsam kāşki

Sāqī-i cānāne bolsam kāşki

Mey içip medhūş bolıp mey-ḥānede

Küşte-i peymāne bolsam kāşki

Tilbe vü divāneler dek dehr ara
Şehre vü efsāne bolsam kâşki

‘Aql u hoşdan acrelip ey dōstlar
Cindey vü dīvāne bolsam kâşki

Kūçelerde bī-ser ü sāmān yürüp
Bāzi tıflāne bolsam kâşki

Mest olup bī-hūd yüreyban halk ara
Bī-ser ü sāmāne bolsam kâşki

Oşbu yenglig hürriyetden va dirīg
Künde vü zevlāne bolsam kâşki

S349

446. Bī-zābıta İtti

Mef’ülü Mefā’ilü Mefā’ilü Fe’ülün

Qaşını arası meni bī-zābıta itti
Hālını qarası meni bī-zābıta itti

Bir hüsni meni itmedi bī-zābıta yalguz
Hem nāz u adāsı meni bī-zābıta itti

Qahr ü ğazıb itkende pervā kımas irdim
Cevr ile cefāsı meni bī-zābıta itti

Cellād köziden zerreçe yok könglimde qaygu
Qolını henāsı meni bī-zābıta itti

Her bir araşı geri slur cānnı velīkin
Kōzin ālası meni bī-zābıta itti

Müjgān arasıġa anıᅡᅡ şadķe bu cānım
oķını yarası meni bī-zābıta itti

Fālı bile ramlıġa anıᅡᅡ mu'taķıd irdim
ᅒümār alası meni bī-zābıta itti

S350

447. urbān Heyeti

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Keldi māh-ı 'ıyd-i urbān ellezi

Bere 'alem şād ü ᅡandān ellezi

Oşbu urbān bayramı ey nāzenīn

Sizge terik ez-dil ü cān ellezi

Ne bolur luᅡf u kerem aylap Menġe

Bolsayız bir kee miᅡmān ellezi

Ne bolur ey şāh-ı ᅡūbān-ı cihān

ılsayız yādı biz ġaribān ellezi

Maķdem – i pākızda İsmā'il gibi

Aylasam özimni urbān ellezi

Bir 'azīz cānımnı dirmes men bilıᅡᅡ

Yüz dil ü cān sizge urbān ellezi

Koydurıp cismimni kül kıldı meni
Ey Hafîzî oşbu hicrân ellezi

S351

448. Ey Sâki

Mefâ'ilün Mefâ'ilin Mefâ'ilün Mefâ'ilin

Bu kün oylarman özge şâh-ı devrân durman ey sâki
Anıñg bâ'ışden kim señge mihmân durman ey sâki

Bu tamçı tamçı meyler birle bolmas çäre köñglüm
Lebâlep birmeseñg sāğarnı ser-sân durman ey sâki

Hem qurbân heyetike kılsa özge nazr u qurbânlık
Meger men señge hastim birle qurbân durman ey sâki

Men sen zâhırımni körmegil dil-şâd ayla handân
Velîkin bâtınımndan zâr giryân dirmen ey sâki

Menge ey zâhıdâ sen sözlemegil dir 'ağabıdan
Qumârga men ikevün bir dū urgan durman ey sâki

Bu maḥfilde özimd dek körmedim tilbeni Yâ Rab
Heme hoşyâr irür men şunga ḥayrân durman ey sâki

Mey birgil ey sâki ki 'aqlım aylasun zâil
Ḥürred dünyâsıdan niçük peşeymân durman ey sâki

449. urbān Bayramı

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

Keldi urbān bayramı ey yār urbānıŋ bolay

Bir yolu urbān imem miŋ bar urbānıŋ bolay

Bir yolu her kim ılur özni fedāyı dilberi

Ārzūm şol dur meni bar bar urbānıŋ bolay

Kel hırāmān aylaban yanınga ey zībā şanem

Nāzlanıp çün kebk-i hoş-reftār urbānıŋ bolay

Raħm ıl eħvāl-ı zārımğa meni ey dilrübā

Birmeğil munça meni āzār urbānıŋ bolay

Keçeler hicriŋden cānā tā seher zār yıġlatıp

ılma eşkimni yine hūn-bār kurbānıŋ bolay

Her heytt künler baralmay nağa bolsam ey güzel

Bolma üstümge yine bed-ār urbānıŋ bolay

Ne bolur bir kāşe meyni 'ināyet aylaban

'Aşıkıŋı aylasaŋ ser-şār urbānıŋ bolay

450. Ey Vaþan

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey vaþan cismimge sen cān ellezi

Cān dimes men belki cānān elzzey

Ne kılay bol cism ile cānımnı men

Bolmasa yolıñda kırbān ellezi

Çıkmağay mihriñg dilimden ey vaþan

Tā ki bar cismim ara cān ellezi

Ey büyük ülkem seni oğlanlarıñg

Her biridür merd – i meydān ellezi

Ėayret vü merdānekikde il ara

Atıdur meşhur devrān ellezi

Her kişı körse celāl u 'āzametiñg

Ittedür köñgliqe subhān ellezi

Otmışıñgdan her kişıge sözlesem

Qalgaysaydur lāl ü hayrān ellezi

451. Bahār Keldi*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Bahār keldi kelmeydi yārım qanı

Qadı serv yeñlig nigārım qanı

Qıyan ketti bilmem 'aziz çā-veşim

Mening bülbül-i nev-bahārım qanı

Yaman rüz u künlerde ki hem-demim

Meni nūrı qamgüsārım qanı

Yolıda qarab közlerim boldı kör

Kemeydür niçük intizārım qanı

Bu bī-dest vü pālīgda vā ḥasretā

Meded aytkuçı dest-yārım qanı

Mening Tāc Muḥammet sevimlik inem

Bu ḥaste tenimge medārım qanı

Hüner bāğ u bostānıdan oşbu dem

Ke ol tūṭı şāḥ-sārım qanı

Hüner melkni taḥtıdan vā dirīg

Emir vü şeh- i nāmdārım qanı

Bilalmam qıyan ketti gaffar-ı kemāl

Çalıp birse irdi dü-tārım qanı

Rubābım ne boldı kıyan kettini
Defçeng birlen se-tār xanı

Sağındım ‘Irāq ü Hicāz şavtını
Eyā muṭribā gül’azārım xanı

Sürud vü nevālar içinde meniṅ
Oqış birle raqş-ı nigārım xanı

Ne boldı kıyan kettiler bilmedim
Körey ger disem dōst vü yārım xanı

Bu keldi qadim oşbu ğam yükiden
Meniṅ mūnis-i ğamgūsārım xanı

O şol dād ü feryād res kim meniṅ
İşütse feġān birle zārım xanı

S355

452. Qarārım Xanı

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Yatar hâlde şabr ü qararım xanı
Turalsam tenimden medārım xanı

Öler hâlde ittim bu ğam qolıdan
Eyā dōstlar ğamgūsārım xanı

Vişālınġga bilsem aytar men seni
Qadem qoygudak āh medārım xanı

Koyıp öldim hicriñge yâr yâr diban
Dimediñ bir yolu yârim kanı

Hazân boldı gül faşl-ı ‘ömrüm meni
Bahârım kanı gül’azârım kanı

Yolıda qarab oturıp men anı
O şol şeyd-i efgen şikârım kanı

S355

453. Ey Vağan

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Ey vağan bostānlarıñdan örgeley
Bülbül ü hoş-vānlarıñdan örgeley

Bāğ ara çaķnap açılğan reng-be-reng
Lāle vü reyhānlarıñdan örgeley

Sebz ü hurrem tāze vü ter her taman
Deşt ile dāmānlarıñdan örgeley

Cān fedāyı sebze zārıñ kılıp
Sünbül-i peçānlarıñdan örgeley

Şadke-i serv-i hırāmānıñ bolıp
Bāğ ile bostānlarıñdan örgeley

Işçi vü dehķānga ķurbān bolıp
Hey hey çopānlarıñdan örgeley

Men adāyı şevket-i şānıñ seni
‘Aẓamet devrānlarıñdan örgeley

S356

454. Vaṭan

Mefā’īlün Mefā’īlin Fe’ūlün

Vaṭan men saġınıp men bāġlarıñnı
Açılgan reng-be-reng çer-bāġlarıñnı

Közimge tütüyā kılsam henüz kem
Seni ey Ser-i pül’im topraqlarıñnı

Bilalmam kıysı tilge ta’rif itsem
Mehyiz vü peste yangaġlarıñnı

Sarıġ yaġnı bilinġ ağızga urmas
Kişi kim tapsa küncid yağlarıñnı

Alışmam řāvus-ı bāġ aramga
Seni taġlarga yürgen zāġlarıñnı

Körıp ölsem yürekke kalmas ārmān
Ḥafīẓī cāne cān ortaġlarıñnı

455. Koygay*Mefâ'ilün Mefâ'ilin Mefâ'ilün Mefâ'ilin*

Ne yalguz dūd-ı āhımga meniñ rūyı cihān koygay

Ke bir āh urganamga hem zemīn-i āsumān koygay

Eger bir kaçre yaşım tüşse deryāge biliñ anañ

Anıñ ısıqlıgıdan coş urıp āb-ı revān koygan

Eger feryād vü feğān aylaban barsam biyābānda

Şerer-i āh sözimden biliñ reg-i revān koygan

Meni köñlide ki derd vü ğamımnı kozğamañ zinhar

Ke bir āh urganamga yer bilen hem āsumān koygan

Senge men kıysı bir koyganım ey zālım beyān aylay

Ten içre cānım ü cismim ara rūh u revānım koygan

Hafīzī hiç kişi 'alemde özden kalamsun zinhār

Eger kılsa kaçan eḫvālīga ehl-i zamān koygan

456. Zamān Bizni ki

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

Ottı fāşizm 'aşrı zamān indi bizni ki

Keldi erkinlik devri cihān indi bizni ki

Tınlap yolını taptı āzāda milletimiz

Adaşmagay yolıdan kervān indi bizni ki

Ey Pehlevān yigitler bağlaṅg belizni maḥkem

Keldi güreş zamānı meydān indi bizni ki

Ḥā'in u müstebedler efsānesi tügendi

Tāriḥ şaḥifesige destān indi bizni ki

Maḥşul-ı keştimizni imdi kişi alalmas

Yer birle su iken dehḡān indi bizni ki

Oynap oḡıṅg çemende seyrep yürinṅ demende

Ger bar seṅgeriz gülşende bostān indi bizni ki

Vīrāne ũlkemizni ḡoymaṅg bu ḡāl-i zārda

Tınmay işleṅg 'azīzler 'ummarn indi bizni ki

S358

457. Yārın Āzārın

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Yārın qarınḡ zulm ile āzārın

Cevr birer yār-ı vefādārın

‘Aķıbet alamar öler hicriden

Sormasa ger ‘aşıķ-ı bī-mārın

Lāl ķalur tūti iŗitse eger

Ol perīni söz ile güftārın

Ikki cihānnı Menḡe birse biliḡ

Birmem anıḡ zūlfini bir tarın

Kimdi ki yārıga ķımaydur niŗār

Cān ten ü hasti ile barın

S359

458. Ey Vaţan

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey vaţan kānlarıḡdan örgeley

Genc-i bī-pāyānlarıḡdan örgeley

Şehre bolgan lāciverdin dehra ara

Yāķut-ı mercānlarıḡdan örgeley

Tag u taşlar içre yatgan bī-senāķ

Cengel:ormanlarıḡdan örgeley

Haste vü bādām-ı celgüzenġ bilen
Peste ħandānlarıġdan örgeley

Bāġ-ı Babür'ıġga men ħurbān bolıp
Tepe Paġmān'larıġdan örgeley

Şadķe-i Tahġār ü Baġlān'ıġ olıp
Vardak u Meydān'larıġdan örgeley

Fāriyāb ü Cūzcānān'ıġ bilen
Kābil-ı Pervān'larıġdan örgeley

Men adāyı Belġ'ı bāstānıġ seni
Ķunduz vı Paġmān'larıġdan örgeley

Anderāb vü tale vü berfek gibi
Düşı ü ħıncānlarıġdan örgeley

S360

459. Hey Hey

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Tüşti közim yüzige kıldı eşāret hey hey
Boldı başımgı o şol laġza kıyāmet hey hey

Bir baķıp aldımeni 'aķl u hoşımnı dilber
Ana seġer vü ana cādū vü ana ħikmet hey hey

Serv ger körse çemen özre kılar secde anga
Ana boyı u ana baş u ana kāmēt hey hey

Ay cemālîṅnı eger körse hıcâlet tartur
Ana ḥüsn vü ana şüret ana şavlet hey hey

Kebk-i ger baksa hırāmıṅga yürışin ayturur
Ana reftâr ana tenkin ana şavlet hey hey

Devlet-i vaşlıṅ eger bolsa Ḥafîzî'ge naşib
Ana şân u ana şevket vü ana şervet hey hey

S360

460. Mihmân Kılay

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Bir keçe kelgil betâ mihmân kılay

Kel ki cānımnı seṅge qurbān kılay

Kel ki cānā sen bilen meydān ara

Qol birip bir laḥza gej gejdān kılay

Yüz yolu va'de birip bir kelmedinṅ

Sen bilen qandıy yine peymān kılay

Zerreçe köṅlinde ta'sir aylamas

Yüzge hicriṅden seni efgān kılay

Qaysı bir derdimde ayıp yıḡlayın

Yā anıṅ men çāre vü dermān kılay

Fırqatıṅdan kaçça ḥünābe yutup

Iç baḡrımnı ezip men qan kılay

Şerh-i 'aşkıñgı seni ey leylī-ves
İl ara mencün gibi destān kılay

Ey Hāfızī ol sitem-ger cevriden
Bilmesem tā keygeçe efgān kılay

S361

461. Kıyāmet Künler

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Yav haber olsa güreşingden seni
Otmagaydur olsa kaçingdan seni

Bā-haber bolgıl eyā haşm-ül 'ayn
Tağ yaratur halk laşingdan seni

Bes kıgıl ey eşk kim köngül oyı
Boldı vīrān sel yaşingdan seni

Bir kaya bakındı aldıñg tākātım
El-hāzer ikki karşıñgdan seni

Qad mu bilmem yā ki ol serv-i revān
Örgeleyin boyı başingdan seni

Bir kün hoş körmedim vā hasretā
Yetti illik altı yaşingdan seni

Ey Hāfızī bilmedim ne vaqt otar
Bol kıyāmet künler başingdan seni

462. ‘Aşıkı*Mef’ülü Fā’ilātün Mef’ülü Fā’ilātün*

Bir men imes ol meh-i zībānı ‘aşıkı
 Kindür ki olmeşe köreyban anı ‘aşıkı

Ser ü kad ü tarz-ı hırāmını bir körip
 Boldum o şol dilber-i ra’nānı ‘aşıkı

Ğumrı gibi nāle vü zārı kımay netey
 Bolsam o şol serv-i semensānı ‘aşıkı

Mecnūn eger görse idi māh-ı ʔal’atıṅ
 Bolmas idi ferifte leylā’nı ‘aşıkı

Ikki cihānnı közige tar aylagay bilıṅ
 Her kim ki bolsa ol közi şehlānı ‘aşıkı

Bir leylī-veşni ‘aşkıda mecnun tilbe dek
 Boldum netey dāmen-i şahrānı ‘aşıkı

L’al-ı lebi vü şirin tilden örgülüp anıṅ
 Boldum Ḥafızī bülbül – i güyānı ‘aşıkı

463. Zevāl-i Tālibān

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

Şükür ki devr-i zevāl-i tālibān keldi

Zevāl-i merdüm-i nādān ü cāhilān keldi

Yoğaldı kişverimizden urış be-ğamdü-illāh

Zamān-ı şulh bilen tinçlik amān keldi

Qara bulutla yoğaldı be-fağl-ı tengri bu dem

Quyaş her tarafe kör ki nūr feşān keldi

Köñlie qalmadı bir zerre qayğı birlen ğam

Dū-bāre devre hoşlık vü şādmān keldi

Qıyındı seyr kısañg bezm-ı toyı tüzgündür

Niçük 'acibe 'aşr birle hoş zamān keldi

Açıldı qayta ma'ārif işiki ey dōstlar

Bu luğf ezid-i pāk bizge armağān keldi

Kimiki ketbidi zulm vü cefāyı tālibden

Köriñg ki qayta diyārıga köçeyban keldi

464. Nişār Olğay

hece

Señge her cānıka nişār olğay

Atı tā ھاşır pāy-dār olğay

Cānıka seņge bolmasa kurbān

Ten içinde ne bekār olğay

Hasretingden olgan insānlar

Ol şehid cem'ige şümār olğay

Her kişi seņge ger yaman başsa

Tā terikdür hār-ı zār olğay

Seni bir laħza körmesem ey şūh

Başıma bil ki şām-ı tār olğay

Ay yüzingni körse ger kuyaş körse

Tā kıyāmet şerm-sār olğay

Olsa hem ger Hafizī hicringden

Lāle dek köngli dāğdār olğay

465. Rûhsarîṅ Körey

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Aç yüziṅni tā ki rûhsarîṅ körey

Tırmalıp ey şūḥ didārîṅ körey

Ay yüziṅni perde kılma kol bilen

Ḳoy ki tā ol mäh-ı enverîṅ körey

Birgine baḳkın Menḡeh ey gül'azār

Bāḡ-ı ḥüsn ü taraf gülzārîṅ körey

Kel ḥırāmān aylaban yanımda sen

Tā seni men tarz-ı reftārîṅ körey

Ey perī peyker şarāb vü bādeden

Dāimā ser-mest vü ser-şārîṅ körey

Dōstlarıṅnı şād-ı ḡandān dāimā

Yavlarıṅnı ḡār tā bārîṅ körey

Raḡm kılḡıl sen Ḥafīzī ḡālige

Tā be-key zılm ile āzārîṅ körey

466. Dildār Kelgey

Dilber-i dildār kelgey sorgalı

Mūnis-i ğam-ĥār kelgey sorgalı

‘İşve vü nāz ü ĥırāmān aylaban

Şūĥ -ı pūr mekkār kelgey sorgalı

Mey içip mey-ĥāneden ol nāzenīn

Vā ‘aceb ĥumār kelgey sorgalı

Ey ṭabīb ḳol tart başımdan meni

Derdime der-kār kelgey sorgalı

Ey köngül ĥoş bolgıl u özge ḳovan

Çün bu kün ĥoş-tār kelgey sorgalı

Men niçük şadḳe bolmay geştārıga

Kebk – i ĥoş-reftār kelgey sorgalı

Ey Ḥafīzī imdi ölsem bakı yok

Çün bu kün dildār kelgey sorgalı

467. Kelmedi*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

Va'de aylap keçikrun ol şüh meh- rû kelmedi

Şâm-ı târ oldı başımğa yâr-ı bed hû kelmedi

Yolarıga tırmalup kör boldı közim 'aķıbet

Bir yolu hâlim sorap ol serv-i dil-cû kelmedi

Nev-bahâr oldı açıldı bâğ ara gül-gonçeler

Reşkden bostân ara ol serv-i gül-rû kelmedi

Firkatıdan lâle yenglig boldı könglim dâğ dâğ

Sorgalı bî-mârniğ ol yâsemin bû kelmedi

Sorma menden ol cefâ-cû vü sitem-ger hûydan

Bir yolu könglüm uçun külbemde hoş-hû kelmedi

Şadke l'al ü lebiğ olsun seniğ ey nâzenîn

Her hüner kıldı Hafîzî anda külgü kelmedi

468. Cellād Olmadı

Bir hā'in-ı sitem-ger cellād olmadı
Könglüm körip hālını dil-şād olmadı

Miñg kâh vü qaşr oldı benā oşbu ülkege
Bir bī-nevānı külbesi ābād olmadı

Āzād oldı halk-ı cihānlık halkımız
Bend-i sitemni kolıdan āzād olmadı

Oldı Emīn hā'in Nemrūd'ı nā-bekār
Derdi henüz..... Şedād olmadı

Hiç bir kişi kâbinege bolmadı vezīr
Tā yetti püşti küfr ile el-hād olmadı

Şulh vü şefā kelmedi il içre vā dirīğ
Tā ülkeniñg hastisi ber-bād olmadı

Eski nizām tün terilip urnıda anıñg
Yengi turuzım ülkede icād bolmadı

Miñglep oldı merdüm-i mazlüm-ı bī-günāh
Bir hā'in ez ezil şeyād olmadı

469. adrını*Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn*

Her zegen bilmes bahār-ı hoş-güvārını adrını

Bülbül-i şüride bilgey lāle zārını adrını

Tā ki mecnūn dak başıġa tüşmese sevdāyı 'aşk

Bilmegeydür hiç açan mefhūm-i yārını adrını

Ehl-i qaribden soraġ ey dōstlar ger bilsenġiz

Ma'ni hūb-ül vaţan birlen diyārını adrını

Men gibi āvāre vü ser-geşte yürgenden soraġ

Ey 'azīzler bilsenġiz heyiş vü tebārını adrını

Tā ki hicrān otıġa cismi koyup kül bolmasa

Ne bilür ey dōstlar vaşl-ı nigārını adrını

Ey Hāfīzī ġayrı senden özge hiç kim bilmegey

Bol vaţan destyār u intizārını adrını

470. Ey Şanem*Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn*

Ey şanem rûhsārlarınġdan örgeley

Tuti dek ġüftārlarınġdan örgeley

'Aşkınġga munça kop zûlm aylama

Cevri ile āzārlarınġdan örgeley

Hulk-ı hūyınḡga kılıp cānnı fedā
Hūşlet ü eṭvārlarınḡdan örgeley

Söz digen hem munça bolgay mu şirin
Men seni güftārlarınḡdan örgeley

‘İşve aylap nāz itip kel yanıma
Gerdiş vü reftārlarınḡdan örgeley

Koy ḡadem külbem sarı ey nāzenīn
Ġej Ġej peyzārlarınḡdan örgeley

Ey Hafīzī bes kelāmınḡdur leṭif
Dilrübā eş’ārlarınḡdan örgeley

S368

471. Kesēḡçi

Mestāne külüp yanıma ey yār kesēḡçi
ḲahḲah urayban ey gül-i bī-ḡar kesēḡçi

Koydurma meni munça firāḲ otıḡa cānā
Raḡm aylaban eḡvālıma ey yār kesēḡçi

Cān naḡdı bilen seḡge ḡaridār irür men
Kemdür meniçe seḡge ṭaleb-ḡār kesēḡçi

Hicriḡde adā boldum eyā zālīm-ı bī-raḡm
Munça bola mı cevır ile āzār kesēḡçi

Yüz va'de birip birge vefâ kılmadıñg ey şüh
Ey va'desi yalğangına bir bar kesenğçi

Qış faşlı otıp keldi bahâr mevsimi cānā
Yoğlap oyıma ey gül-i bî-hâr kesenğçi

Ey kâş bu heyt künleri cān ile tenimni
Qurbān kısam señge bî-kebār kesenğçi

S369

472. Qurbānıñg Bolay
hece

Ey meh-i tābān qurbānıñg bolay
Server-i hūbān qurbānıñg bolay

Ey boyı başıñg seni serv-i revān
Vey qadıñg reyhān qurbānıñg bolay

Munça hūsnıñge bakıp ey nāzenīn
Bolmagıl hayrān qurbānıñg bolay

Yok hemtāñg yer yüzige ey güzel
Belki hem rızvān qurbānıñg bolay

Ana dehri toğmagay qayıp yine
Sen gibi cānān qurbānıñg bolay

Kel hırām aylap qūdumıñga seni
Tapşırayın cān qurbānıñg bolay

Bir ‘azîz cânım imes seňge fedā
İsteseng ming cân qurbāning bolay

S370

473. Sevmey Bolur mu Sizni

Mef’ülü Fā’ilatün Mef’ülü Fā’ilātün

Ey şūh -ı gül’azārım sevmey bolur mu sizni
Vey mäh-ı şām-ı tārım sevmey bolur mu sizni

Bu nāz u ‘işveyizge tarz-ı kerışmeyizge
Aytıng Menge nigārım sevmey bolur mu sizni

Bu hüsñ ü bu cemāle bu faẓl u bol kemāle
Ey şanem kerd-i gārım sevmey bolur mu sizni

Bu luẓf ü şefeķatızga mihr ü muħabbetizge
Ey yār-ı ğamgüsarım sevmey bolur mu sizni

Bilmem ki yüz mü yā gül bilmem ki saç mu sünbül
Ey reşk-i nev-bahārım sevmey bolur mu sizni

İl içre mīşl-ı mecnūn efsāne boldum āhır
Ey leylī-veş nigārım sevmey bolur mu sizni

Bir baķışızga oldı köngül quşı esīriz
Maħbūb-ı dil şikārım sevmey bolur mu sizni

474. Öргеley

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ev vağan oğlanlarıñdan öргеley

Batür devrānlarıñdan öргеley

Timur u Bbür u Elpamuş gibi

Fātiḥ devrānlarıñdan öргеley

Şadqe Sām u Nerimān'ıñ bolıp

Be-rūzı dehķānlarıñdan öргеley

Men adāyı nām-ı Sührāb'ıñ olıp

Rüstem destānlarıñdan öргеley

Kāh āhengerıñge cān birip

Çekiş sendānlarıñdan öргеley

Bu 'Alī Sīnā vü El- Fārābi dek

Men büyük insānlarıñdan öргеley

Arslanıñga kılıp cānnı fedā

Sencer-i devrānlarıñdan öргеley

475. Krmey*Mef'l F'ilatün Mef'l F'iltn*

Kırmas oyınĝga dilber eng v rubab körmey

Mest olmagay nigrım cm-ı şarb körmey

lsem ler men amm ketmes men iřikiĝden

T senden ey per-veş zge cevb körmey

T keyĝee ĝamınĝdan feryd u nle aylay

Her kee t seşer men hr-ı hb körmey

Mey sn ki leşker-i ĝam kıldı hcm tenimge

Ey ski t kıymet hlige harab körmey

Her şulmıga kılursın kılgıl hakķımga cn

‘Ařķ yolıda bolur mu renc  ‘azb körmey

Bes şuna hayf  dehşet vrne  teblık

Bařķa yziĝni kaytıp ey İnkılb körmey

Efss ki kayĝu birle ottı Hfz ‘mrinĝ

Bir laħza ‘ayş u nş ‘ahd-ı şebb körmey

KAŞİDELER

S374

1. Şāh Şücā' Devri

Sattı ülkeni kayta İngilisge
Keldi şāh Şücā' devri vā dirīg müslümānlar

Qayda zālīm u hā'in bar idi cihān içre
Keldi tālibān birle oşbu nesl-i şeytānlar

Bir qolıda şemşīri bir qolıda qur'anı
Oşbu pele beyn-i hālkınınḡ hūb bilinḡle yārānlar

Gerçi Rusılar ketti ölkemizni terk aylap
Aldı urunını e'rāb bu ne hāldi insānlar

Oşbu qavm cābırdan nāzılar şereflikdür
Zālīm ile cefāsıdan el-amān müslümānlar

Qolga tuşsa oşbu qavm hiç birin terik qoymanḡ
Küşteden busın püşte-i şahın-i deşt-i meydānlar

Barçalap qayırp teşleḡ qayırga bolsa e'rābı
Hāh ki ehl-i İrāk dur hāh ki ehl-i Sudānlar

Tā ki merdüm e'rāb bolsa oşbu kişverge
Bol muḡıṭ ki şulḡ kelmes hūb bilinḡ müslümānlar

Ẓāhirin eger körsenḡ oḡşagay müslümānge
Bāṭınıdan ‘arılar Hind u birle cermenler

Yüzige niḡābı bar oşbu ehri yamanlarını
Şūretige aldangmaḡ ey ‘aziz müslümānlar

Ḳolige ḡalem bersenḡ atını betalmeydur
Ṭālib el- ‘ilim ayırmış oşbu pest-i nādānlar

Beḡ benāyı islāmden bir benāsını bilmes
De’vāyı müslümānlık ḡılḡuḡı müslümānlar

Küşte-i ḡūn-i merdūmden vā direḡ bu ḡışverni
Deşt-i kerbelā itti bu Yezid u mürvānlar

Ne ḡur’anga kelgendür ne zebūr-i tevrātga
Oşbu ‘ayet-i destūr ḡükm ü emr ü fermānlar

Ḳarye u şehirlerni bam u raketi birlen
Ḳıldı yer bilen yeksān oşbu ḡāne-i vīrānlar

Ḳırda kördi Özbekni attı oḡ bilen körsenḡ
Toldı ne’şiden anıḡ kuḡa u ḡıyābānlar

Lāle dek kızıl körsenḡ bayraḡ şehidlerden
Seyr itip naḡar ḡılsaḡ deşt ile bīyābānlar

Men ü seni bol ḡālda ḡoymas ey vaṭandaşım
Tā ḡi bar cihān içre bol pelid nādānlar

Äsyāga şulh kelmes tã ki bolsa Pākistān
Hüb bilinġ anıġ anı menden ey ħadırdānlar

Ol sitemni bizlerge ħıldı oşbu ħalımlar
Rus ki ħılmagan anıġ Cermenî ü Almanlar

Şulh u tinçlik kelmes Orta Asyā içre
Tã ki bolsa Pākistān ser-zemīn-i Afgānlar

Olsa fevc-i Pākistān çıħmagay be-tū firāħdan
Tã ki bar bu ħişverge genç ü ma'den u kānlar

ġīn uçun imes belki kān-i l'al-i yāħūtdur
Ĥamle-i Tehħār birle Ĥunduz u Bedeħşānlar

Ĥalmadı emn Yā Rab cevri ü ħulmdan anıġ
Gör içinde ki yatken üstühān-i insānlar

Feyr-i rāket u bamdan vā dirīġ koyıp ketti
Deşt u ħolga bar küşt ü ħīrman-i müslümānlar

Susız u ħırışsızden ħasır tã ħazān oldı
Çıħnap açılıp yatken bāġ u rāġ bostānlar

Yer gedā idi dā'im beg ü ħān erbāb ki
Boldı nān gedā āħır zāre' birle dehħānlar

Ehl-i 'ilm u dānışınıġ barçası ölüp ketti
Ĥaldı urnıġa anıġ bī-sevād-i nā-ħānlar

Boldı hālı şāgerdden mektep u medāresler
Toldı urnıga anı tām u taş zindānlar

Bilmedim niçük bolğay ser-neveştimiz Yā Rab
Oşbu hāl-i eḥvāldan aytıñ ey qadırdānalar

Keldi İnqılāb devri boldı iğtişāş ‘aşrı
Türkelik kıyām aylañ imdi ey müslümānlar

Devr-i salṭanat ottı keldi devr-i cumhuri
Boldı yer bilen yeksān tāt-i taḥt sulṭānalar

Türkelinğ ki her yandan yavle ḥamle-ver boldı
Ey sepāh-i elçuklar vey kuşun Şeybānlar

Vahdetiz kılinğ maḥkem aq koyun qaçarlar
Birleşinğ eyā nesl-i Uyğur Qaraḥānlar

Altay u Qırım Tatar baş köterdi ey ḥalkım
Ḥayf ki sen ḥamuş olsañ oşbu ‘aşr-i devrānlar

Nur-i ‘ilm u dānışdan oldı yer yüzi yarkın
Köz açıp turıñ imdi ottı ‘aşr-i zulmānlar

Kāḥ-i zulm u bīdādni qaşr-i cevri-āzārı
‘Aqıbet kıılır vīrān oşbu ḥısm-i ‘işyānlar

Her şeğal tolgaynıñ köçi itmegey sizge
Ğam yemenğ eyā nesl-i Baber u Şīr-i ğarānlar

2. Dōst Kardeş Türkmen İnağalar Hakkıda

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Köroğlu vü nurla dek atlanıᅡ merdāne Türkmenler
 'İvaż ᅡān dek kırınᅡ cevᅡān urup meydāne Türkmenler

Semend u mişkilerge atlanıp gorz u senān birle
 Kırınᅡlar na're tartıp bī-hırās meydāne Türkmenler

Bize Özbek ü Türkmen at koyıp acreti düşmanlar
 Yemēᅡ ler siz firīb-i merdüm-i bī-gāne Türkmenler

Biz ü siz bir bir oka ᅡol berip tā çekmesek vaᅡdet
 Tozulmas tā ebed bol ülke-i vīrāne Türkmenler

Eger Özbek ü Türkmen öz içinde itiᅡād itse
 Kılalmas ᅡākimiyet üstige bī-gāne Türkmenler

Eger öz baᅡtımızga kılmasak tā egelik bilᅡil
 Yürürmiz tā kıyāmet bī-ser ü sāmāne Türkmenler

Ne Tuᅡrul rūᅡı ᅡād bolᅡay u ne Timur'ni ervāᅡı
 Bu yenᅡliᅡ ᅡālımız bolsa eger ser-sāne Türkmenler

Biz ü siz bir ata birlen ana ferzendimiz bilsek
 Yemesmiz biz bir oᅡa merdüm-i bī-gāne Türkmenler

Eger ᅡāᅡ u ᅡuᅡuᅡızdan dem ursāᅡız bilinᅡ anınᅡ
 Sezāᅡız bī-gümān almak u yā zindāne Türkmenler

Ne bir yerde mekânınız bar ne bir câyde eskeniz
Yüripsiz ehl-i küçmenler gibi her yana Türkmenler

Vaţan dip kop kıvanıp hoş bumañg ey ülkedaşlarım
Vaţan ayırmas biliñg siz bizlere ğam-ğâne Türkmenler

Yürek bağrım izilgen oşbu millet derdiden dōstlar
Yine üstige siz kıılmañg anı biryâne Türkmenler

Yokulmas ülkemizden bu nizām-i kühne u pūr tut
Biz ü siz kıılmasak tā ğayret-i türkane Türkmenler

Bolıp tursa eger bol ülkede nazm-i sitem şāhı
Ayağ kıolızga teşler zencir u zevlâne Türkmenler

Bu nazım bir birip urnığa yengi nizām kıorşañg
Kasın tā ğalkı-i ‘alem içre bu efsâne Türkmenler

S379

3. Rāy- furūşlarga Hıţāb

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Ey vaţandaşlar yeveğde ülkede silu kelür
Oşbu siluniñg merām u maķşadı bilmaķ zarūr

Oşbu siluniñg merāmınıñg anı bilgen bilür
Bilmegen bī-çāre merdüm arzışınıñg ne bilür

Ehl-i ‘ilim u fażl-i dānış ki kışı rāy bermegey
Bolmasa tā ehl-i eşref- zāde u yā merd-i zor

Ey birmeñg dolar şūrā-yı milli kaydadur
Oşbu yolda tā ‘ilācınğ bariça zorınğnı ur

Her ne pul şarf aylasañg bu yolda cānā noqşı yok
Bir ge miñg ölçüp alursan merd miñgden sen bozar

Qaryedārlarga pilev birlen eger tūn birmeseñg
Señge yan basmaydalar bilgıl anıñg cān urur

Manzūr u maṭlab vekāletden bilinğ hıdmet imes
Belki maqşūd u merāmı pāre hārılık birle-çur

Sen u hıdmet ilge ey kudan nihāyet uzak
Aqızıp hılmiñğnı şūrā içre ey dīvāne yür

Cūz hıyānet başqa ārmānıñg diliñgde yok seni
Anı aytsam itmesem kör hem bileydür dilde şur

İtti püştiñg uğrı otkan ey vekil-i muḥterem
İndi devrān señge tekdi ey cenāb-i kese bur

Qaysı bir zulmıñğnı ḥalqımga beyān ayla sen
Ey ki de’vā-yı vekālet qılğuçı bī-şū’ur

Ey Cenāb-i Hażret-i ‘Ali vekil-i muntaḥıb
Tā ki şūrā ge vekilsen ‘ayş ayla devriñgni sür

Biz ğaripler her muşibet ḥālde bolsay bā ki yok
Sen eger āsūde bolsañg bizge bolgan cāyıdur

Oşbu ھاłk-i miskin u efsürde ھاł-i şüdeden
Ğayr-i āh u ھاşret u ğam itse mānġ u cedd server

S381

4. Aylamaymız mı

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Keliġ ey ülkeğaşlar imdi peykār aylamaymız mı

Vaţan yolıda cān u tenni īşār aylamaymız mı

Yine Özbek ü Qazaq bir bolıp Türkmen bilen birge

Bir oka qol berip derdlerni izhār aylamaymız mı

Yine Kırgız Azer birleşip Türkler bilen birge

Çekip peymān-i vehdet ھاłkını bīdār aylamaymız mı

Yine Uyğur u Tatar ikkimiz qaçarılar bilen

Üçey törtey bolıp bir birge peykār aylamaymız mı

Keçip māl u menāl-i dīneviden terk -i cah aylap

Cihād yolıda özni kim sebükbar aylamaymız mı

Qılıç u neyzelerni tizletip gorz-i senān birle

Timur dek na're tartıp 'azm-i īşār aylamaymız mı

Eger Babur u Attilanı biz ferzendleri bolsak

Bu kullık berdelikden şerm itip 'ar aylamaymız mı

Yine birağ estīmārni Turan ser- zeminiden

Yokatıp perçelep anıġ negün-sār aylamaymız mı

Emir Timur babamız rûhını şād aylap ey dōstlar
Büyük cānāne Türkistān’ni i’ mār aynamamız mı

Cihānge bir büyük Turan zeminni qorşatıp anga
Yine Efrāsiyāb dek qayta der-bār aynamamız mı

Bu Türkistān’de bir rehber kerak merdāne Timur dek
Anıñg silāb selāb ‘azizler ber- ser aynamamız mı

Bu fāsed rehberiyet kim anıñg qorşap tiler Ruslar
Alarnı başlarını ber-serdār aynamamız mı

Bu of oflarnı qāmusdan çıkarıp urnıga anıñg
Aşıl-i Türkāne el-qāblarnı der-kār aynamamız mı

Ganımlar ger yaman köz birle baqsa bizge ey dōstlar
Cihānnı közlerige tīre u tar aynamamız mı

S382

5. İkki Ten

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

“İkki tenimizlik bir dur cānımız
Bir ümidden reng algan qanımız”

Ka’bemiz bir kıblemizni şüphesiz
Çünki bir dur dīnimiz imānımız

Asre yormız oşbu dōstlık ne mudām
Tumurımız içre tā bar qanımız

Güşť ü post birlen anıŋ lems aylagan
Tüde-i nām-āver dur anımız

Yahşı bilğay oşbu dōstlık qadrını
Halk-i bā-ihsās bā-vicdānımız

Ger žarūrāt bolsa dōstlık yolıda
İftihār birlen birermiz cānımız

Oşbu dōstlık tapmagay hergiz zevāl
Çünki bir dur istesek ārmānımız

Her ne behtān aylasa ger haşm- dūn
Alğa ketkey bī-hırās kervānımız

Qaytmagaymız oşbu dōstlık yolıdan
Qanımız içinde tā bar cānımız

Ğayret u merdānelikde dehr ara
Şehre bolgan qaşşa u destānımız

Oşbu nā-ma'kul siyāset qolıdan
Perçelendi eski Türkistānımız

Özbekistān Qırğızistān at qoyıp
Bozdılar efkārımız ez-hemānımız

Pūhte dip aç u yalangāç deşt ara
Tinmey işlep berdi cān dehqānımız

Yetmiş yıl çöl ü dile de koy bakıp
Güşteni körmey otılar çopanımız

Türkmenistân Kazakistân dip mudâm
Teşledi tefrikeler düşmanımız

Tâ cihân barıça gül gül yaşnasun
Ey Hâfîzî bol güzel devrânımız

S384

6. Bol Vaţan

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Bol vaţanıñ der dîni dermânı yok
Dermendi olmasa imkânı yok

Bol vaţanıñ gelesige gelebân
Remmesige tâ henüz çopânı yok

Bâğ-i râğî cümlesi bî-bâğbân
Kuşını ger idesi dehķanı yok

Kegeli başıga kühne dūpisi
Kötige bî-çareni iştanı yok

Kâtip u baş kâtibi sansiz anıñ
Yüz biriden bir te hem haţ-ķanı yok

Kimni körsenğ men müslümândır
Birtesini dînige imânı yok

Zāhid u ‘abid u şeyḥ u şābıdan
Zerreçe tekṽa kişi kōrgeni yok

İtni ursanḡ baynı üstige çıçer
Hiç birini anı dester-hānı yok

Hānı bolganı bilen neley anıḡ
İçide bir perçe anı nānı yok

Cel ü bel devirlik mihmā-hānesi
Ay u yılga içide mihmānı yok

Berçe qavmlar arasında vā direḡ
Qavm-i Özbekden anı pesmānı yok

Bā’is-i pesmānlıḡı soldur anıḡ
Öz ara hem-besteligi anı yok

Oşbu milletiniḡ fāşistler bilinḡ
Baş kötergenin anıḡ koyganı yok

Māl u mülkini alıban qolıdan
Yürgeli öz yurtıḡa koyganı yok

Oşbu hāninlerge qarşı ey ilim
Ġayrı işyān başqa yol qalğanı yok

Hiç millet-i fāşizimniḡ otıḡa
Türk tebārlarça bilinḡ koyganı yok

Bunı yenglig milleti ki yurtiga
Olsa özden anı kabristanı yok

Şunça hārlık şunça zellet birle hem
Hayfini yavlariga bergeni yok

Şunça fāşistlerni zulm u cevrigе
Yurtını teşlep bilıng ketkeni yok

Atıdan tuşkan anıng bī-bākları
Lik henüz egarıdan tuşkanı yok

Her ğarip evlādesi bolsa kesel
Ğayrı olmak çāre u dermānı yok

S386

7. Bayraq

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ten içinde revānsı ney bayraq
Ne revān belki cānsın ey bayraq

Ata u babelarımızdansın
Bizge qalğan nişānsın ey bayraq

Fahr-i iller bu kün çü Timur dek
Şāhib-i qahramānsın ey bayraq

Bir yeşer hem bolsa ger 'ömriñg
Pehlevān-i cüvānsın ey bayraq

İtmegey senge hiç kiminḡ zorı
Çünki zor pehlevānsın ey bayraq

Zorlıḡınḡga yavle ten bergen
Şunça hem pūr- tūvānsın ey bayraq

Senḡe ta'zim aylagay dünyā
Şunça bā- furūşānsın ey bayraq

Hācet-i şerh imes seni vaşfinḡ
Çün kıyaş dek 'ayānsın ey bayraq

Şerefim nāmusım büyük şānım
Her ne desem hemānsın ey bayraq

Keleçik nesl-i ḡāndānlarga
Bizledensin nişān ey bayraq

Tā terikmiz cihāndasin bilḡil
Yavleden der-āmānsın ey bayraq

İtiḡādniḡ sembül remzi
İtifāḡden nişānsın ey bayraq

Tā cihān bar turgil helperlep
Yād-gār-i zamānsın ey bayraq

Niçük āsūmānge itmesun başinḡ
Ser-firāz-i cihānsın ey bayraq

Sen yetim balelarnı başıga
Dāimā sāye-bānsın ey bayraq

Señge yokdur gezend-i hevādis
Tā ki bar der-āmānsın ey bayraq

Yaşasun tā ebed seni ömrinğ
Sen hayāt ki cānsın ey bayraq

Cān berip seni yavden alğanımız
Cānımızdan ‘aziz sāl ey bayraq

Sen şehidlerni fayzıdan bizge
Kette bir armağānsın ey bayraq

S387

8. Özbekim

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Qılmasaṅ bol ülkede tā hısm u işyān Özbekim

Kāh-i sitem bolmagay bir zerre vīrān Özbekim

Turgıl ey Babürni oğlu ey ‘Ali şīr balesi

Ṭāketim tāḳ oldı āhır Özbekim cān Özbekim

Ottı kōlık ‘aşrı birle çürilik devrānesi

Keldi erkinlik zamānı imdi uyğan Özbekim

Tā be-zor düşmanlarıṅdan almasaṅ haḳqıṅnı sen

Señge haḳ bermes kişi bol ülkede ḥān Özbekim

Tā ki öz bahtıñga hākım bolmasañg ‘alemge sen
Koymağıl üstiñge hergiz nām-i insān Özbekim

Kirmeseñg çün arslan dek baş urup meydān ara
Yavlarıñg bermedi aşle’sençe meydān Özbekim

İtti iqlim mülkni qılğan maşher dehr ara
Babe u ecdādleriñg ey Özbekim cān Özbekim

Sen eger cevlan urup kirseñg güreş meydānıda
Kel turalmas sençe tāb sām u nerīman Özbekim

Sen uluğ Efrāsiyāb’ni qahramān ferzendisin
Sençe fahr iller bu kün İrān u Turan Özbekim

Ğayretiñg şanıñg imesdur hācet-i şerh u beyān
Oşbu avşāfıñg irür ‘alemge destān Özbekim

Ol küç bāzūñg bilen zorıñgı körgenler bilir
Tağnı ursañg tağ bolar yer birle yeksān Özbekim

Ey Ebu- Müslim eyā Beber Hırāsān balası
Zindedur atıñg bilen nām-i Hırāsān Özbekim

Ol zamān ğarbda yok irdi ‘ilm u dānişdan nişān
Şarq ki sen qoydıñg esās-i ‘ilm u ‘irfān Özbekim

Sen eger yaşanıp kimes irdiñg bu kün meşriq ara
Şarq ki yok irdi bu kün bu ‘azmet u şān Özbekim

Her bir atıñnı işitsem cān alur cism u tenim
Ey ten u cānım seni yolıñda qurbān Özbekim

Olgıl u cān birgil ama bermegil qol ligde ten
Olganıñ kop yaqşıdur qollıgden ey hān Özbekim

Yā ki olgil yā ki öz bahtıñga turgıl ege bol
İrtelikde qalmsun köñgliñde ārmān Özbekim

S389

9. Ferzendi Men

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bol vaṭanıñ cāne cān ferzendi men
Cān u dilden mihrebān ferzendi men

Bir Ser-i pül mesken u mā u am imes
Hem heri u Cevzicān ferzendi men

Yekke u yalguz imes bir Fāriyāb
Hem Tahḥar u Bamiyan ferzendi men

Kābil u Pervan'ni nūr dīdesi
'Aşıqān u 'arifān ferzendi men

Zabilistanıñ ciger bendleriden
Çünkü anı cāne cān ferzendi men

Qunduz u Baqlānnı sorsañg balası
Ay bek u hem Talqan ferzendi men

Belh-i Bāmı zād-gāh-i mevlevi
Ol muḳdes āstān ferzendi men

Belh-i bāmı ike atı şehre dūr
Oşbu şehir-i bāstān ferzendi men

Devlet ābād birle Andhuy zādesi
Bel-çirāğ u Gorzvan ferzendi men

Loger u meydānnı dil-bendleriden
Ġazne u bā- furūşān ferzendi men

Nesl u zer yādımnı menden sorsaḡız
Aşlıda Şeybānı Hān ferzendi men

Bu ‘Ali Sīnā u El-Fārābılar
Oşbu nesl-i ḡāndān ferzendi men

El-Buḡārı ‘alem-i ‘ilm -i ḡadıṣ
Ol nevābeg-i cihān ferzendi men

Timur u Babür’ılarnıḡ zādesi
Sorsaḡız şāhip-ķırān ferzendi men

Meşrep-i dīvāne ol ķūṭb-i zamān
Şā’ir-i ateş zebān ferzendi men

Tuḡrul u sSancerni itsem neresi
Şeker kim bol dūdemān ferzendi men

Aşlıda Özbek u Türk evlādesi
Oşbu nesl-i hāndān ferzendi men

Hıdmetige tun u kün bel bağlaban
Cān-şār u cān-fişān ferzendi men

Ger zarūret bolsa yolıda anıñg
Bir güçi men anga cān ferzendi men

Hıdmetiden egmegeymen baş biliñg
Tā ki bar tende tūvān ferzendi men

Bol vaṭanıñg ḥasret u ārmānıdan
Közi giryān bağı ƙan ferzendi men

Men bilen pençe bir almas hiç kişi
Bol vaṭanıñg pehlevān ferzendi men

Fāşizim birle hemīşe der-cedāl
Ber-‘aleyh ṭālibān ferzendi men

Şāhib-i ser neyze u kemān
Mālek gorz u senān ferzendi men

Hāƙ yolıda cānını ƙılğan fedā
Ol şehid-i ƙahramān ferzendi men

Ƙarı hem bolsam biliñg ey dōstlar
Köç ki mişl-i nev-cūvān ferzendi men

Gayretige il içinde bî-bedil
Hemmetige pehlevân ferzendi men

Oşbu halkınıñ içki derd-i hālidan
Çin yürekden tercümân ferzendi men

‘Ahd u peymânıga dâim üstüvâr
Kolıga ferd-i zamân ferzendi men

Oşbu gülzâr-i edebiniñ şahnıda
Bülbül-i şirin zebân ferzendi men

Şe’riyet bostanıñ oşbu zamân
‘Andelip neğma-hân ferzendi men

‘ilm u dānış u kemālât bağınıñ
Kāmeti serv-i revân ferzendi men

S392

10.Oşbu Қаşıде Афғанистан Халқы Билең Түрkiye Cumhuriyeti Халқының Дөстлiк Мүнәсебетi Уçун

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Kışver-i Tүrkiye vü Afғанistān
İkkisi bir ten ile bir cism u cān

İkkisi bir nev-nihālınıñ sāhesi
İkkisi bir serv-i bağ u bostān

İkki seyd ver bir çemenning bülbülü
Şāhsarı özre dāim neğma-hān

İkki ÷lke ikki millet birleşip
Bī-hırās merdāne bir yolda revān

Oşbu dōstlık vaşfını men bilmedim
Qaysı til birlen anı kılsam beyān

Bilmedim qanday itey ta'rifiniḡ
Vaşfıdan 'aciz irür el-ḥaḳ zebān

Oşbu dōstlık pāydār olsa biliniḡ
Ülkemiz bolḡaysaydur cennet mekān

Tā terikdurlar unutmas ḥalkımız
Oşbu ÷lke yardımını bī-gümān

Her ne neyrenḡ aylasun düşmanları
Acretalmas bir biriden hiç kaçan

Yaşnasun bu ÷lkeniḡ rehberleri
Ana yengiḡ bizlege dur mihrebān

Asreḡeymiz oşbu dōstlık remzini
Tumurımız içre tā bar ḳaṭre kan

İki ḳuşnı oka tençlik yolıda
Seḡer içre ikisi birgeyle cān

Yaşnasın tā ki cihān bar yaşnasın
İkki ḥalk-i nāmdār-i ḳahramān

İftihār iller atızga oşbu kün
Ser-zemin – i bāstān-i cevzicān

Hiç kudret-i sad bolalmas siz bilīng
Alğa ketgey bī-hırās bu kervān

Her hıs u hāşāk biralmas tāb bilīng
Oşbu tūfān mevcide hiçbir zamān

Tengri ta’Aliden du’am şol irür
Yaşnasun bu iki milletde imān

S394

11.Bu Mülk ????*?*****

Ne uçun munça hārāb u zār-i vīrāndur bu mülk
Bī- ser ü sāmāne u hāli perīşāndur bu mülk

Onça oylarman bilalmamdur anıng bā’ışini
Ne sebebdan munça yā Rab hār u pesmāndur bu mülk

Hiç ‘aşr u hiç zamān munça hārāblık körmegen
Gerçi kopdan kop yaman künlerni körgendür bu mülk

Rūzi ki dīnyā-yı dūn bolgan benā tā oşbu dem
Zād- gāh-i fitne u āşub devrāndur bu mülk

Yengiden ayırmas bilīngler kop zamānlardan beri
Pāy-māl-i leşker irān u turandur bu mülk

Kūçe u bāzārı tolgandur gedānı olıdan
Far u nādārlikni mirācıga ayıtkandur bu mülk

Ne re'is-i devleti bardur anıᅒ ne rehberi
Bī-kes u bī- kūy u zār meydānga algandur bu mülk

Mektep u medreseden yodur anga nām u nişān
Atını sorsanᅒ derler ālibistāndur bu mülk

Ayıttı yaşlık baleden körsenᅒ anıᅒ toᅒsangaa
udret-i el-'aleminden kör u nā-ᅒāndur bu mülk

Cengel mā zindrān ayıtkan anıᅒ her güşesi
Mesken diyü u ded u ᅒol beyābāndur bu mülk

Beski bolgan ᅒırs bilen düngiz anga mesken gezin
Ne mekān – i 'ādem u ne cāy-i insāndur bu mülk

Bol vaandan açıban kıtkan bütün insāniyet
Devrdür cāhiliyet 'aşr-i ᅒayvāndur bu mülk

Ehl-i 'ilm u ma'ārifet ıkkan bütünley şaᅒnıdan
Tāb'-i emr u hedāyāt omāndāndur bu mülk

Şol şekve u 'azameti birlen anıᅒ körsenᅒ kelip
Millet-i bī-āreninᅒ başıga zindāndur bu mülk

Oşbu nā-şāliᅒ peder-küş ehl-i evlāt olıdan
Ana bolᅒandan bilinᅒler kop peşeymāndur bu mülk

At minip her yandan ahterseng tapılmas iş u küç
Renc-i bî-kârlığı körseng kop ferāvāndur bu mülk

Ne uçun ,,,,,,, bilen bu tūvānge köz tegmesün
Çünkü kân-i yâkut u lâ'l-i bedehşāndur bu mülk

İli Özbek birle Türkmen merdümi Tâcık heme
Atını körseng be-nām halk-i Afgāndur bu mülk

Turgalıng ey halk-i mazlum munça yatmaᅡg uykuda
Devridur cünbiş hengām-i 'işyāndur bu mülk

S396

12.Ey Ser-i Pül

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey Ser-i pül kayga boldı qahramān ferzendlering
İl içide at qazangan arslān ferzendlering

Şe'riyet mülkide irdi her biri sultān 'aşr
Çün 'azami u ᅡadimin nota-dān ferzendlering

Qāzı Minhāc Serac'ingnı disem men vaşfını
Atı kıtkan yeyrilip tā kahkaşān ferzendlering

Tagdı ursa müşt bilen talqan kılardı her biri
Şānesi yer körmegen ol pehlevān ferzendlering

Mısl-i şer'i u beyānı āgūşingden acrelip
Kemimesdür yüzige lāle-vān ferzendlering

ayırda boldı adırıŋ birle Muammed Őıre'ler
Yıqlasa alıŋ k rip ol ahram n ferzendleriŋ

ayırda boldı t  ki ılsa seŋge ayga egelik
Mir- Mamud-i  zanfer beg  n ferzendleriŋ

ayga boldı bilmedim v  asret  bat rleriŋ
Bat r oqlıŋ demesmen ahram n ferzendleriŋ

Her Őeg l  stiŋge  kim bomas irdi oşbu k n
Ger ay t bolsaydılar ol arsl n ferzendleriŋ

Sen uun merd ne-v r c nını urb n iteler
 g Őiŋge terbiyet tapgan c v n ferzendleriŋ

ayret u merd nelikde yaş u arı merd u zen
 lge bergen bar bar leb-i imti  n ferzendleriŋ

aygadurlar t  ki d diŋge iŐits nler seni
Ő hib-i ser neyze   gorz u sen n ferzendleriŋ

Bolmas irdiŋ p y-m l leşker-i b -g neler
Bolsa irdi ger terik ol nev-ur' n ferzendleriŋ

Munalık  rlık u zelletke keirmesdiŋ ay t
Ger terik bolsaydılar Ő hib-i ır n ferzebdleriŋ

Girdi ımadı ni n turıqlarıŋ v - dir  
Nerede boldı ol  p-and z-i pehlev n ferzendleriŋ

Kaça yatsun ser-hün u müşkilerinġ kanterde zār
..... yerni tepip bī-nev-cüvān ferzendlerinġ

Āh neley oşbu çerh-i bī-mürvet cevriden
Ketti ‘alemden oluban pūr-tüvān ferzendlerinġ

Sen harāb olmay kim olsun ey sevimli seri-pülim
Bolmasa yanınġda batür cāne cān ferzendlerinġ

Otla nur-i cism ü tenim her laḥza ḥasret otıdan
Her zamān tuşsa yādımga nev-kırān ferzendlerinġ

Tengiryā cüz dergeh-i pākınġden özge dehr ara
Kimge kılsun ‘arz-i ḥalini beyān ferzendlerinġ

Ġam ime ey ana yurtım ey muḳaddes māmenim
Bir küni āḥir tüzer reşk-i cenān ferzendlerinġ

S398

13.Kembeġal

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün

Keldi ‘aşr-i ḥışm-i işyān kembeġal
Kozġal imdi oşbu devrān kembeġal

Yer yüziden bil yoḳalmas yavlerinġ
Kılmaseñġ tā ‘azm-i cevlān kembeġal

Ādemiyet sanıga koşmas seni
Oşbu baylar ey ḳadır-dān kembeġal

Ottı ömrinġ kayġu u ħasret bilen
Bolma dīn bir laħza şādān kembeġal

‘Ayş-i dünyādan müdān bī-bahresin
Tā ki bar cismiñġ ara cān kembeġal

Bir küni ħālīñġni men ħoş körmedim
Dā’imā ħalīñġ perīşān kembeġal

Faqr u nādārlıkñı mesken ħolıdan
Baġrı biryān közi giryān kembeġal

Ger ġarip bolsa kesel bilgil anīñġ
Yok ölümünden başqa dermān kembeġal

Oşbu nādārlıkñı derd ü renciden
Ömriden bolgan peşeymān kembeġal

Ömrini barıda miskin körmegen
Beg ħānden luţf-i ihşān kembeġal

Hiç kişi feryādige salmas ħulaġ
Mīñġ ge ħılsun āh u feġān kembeġal

Algan eliñġni biliñġ ey dōstlar
Bolmagaydur bir ħuruġ nān kembeġal

Ay u yıllarda ħazanı ħaynasa
Çünkü yok aşlıda imkān kembeġal

Anadān oğgan k niden t   u dem
H nga op n bayga deh n kembeğal

Yok p li t  aylasa ta  il-i ‘ilm
 ol sebebden k r n -h n kembeğal

Ba ka tufi tapsa miskin tapmagay
Keygeli k tice i tan kembeğal

Tengriy  hi bende b - reni
Aylama z r u per   n kembeğal

 mrlerd r bol  ariplik  olıda
Tartadur renc-i fir v n kembeğal

S399

14.Ser-i P l Va  ıga

Ey meni z b  diy r-i b st nım Ser-i p l’im

Ana yurtım meskenim re k-i cen nım Ser-i p l’im

Ka’betullah ger desem atı  nı el- a  arzıgay

Ey mu addes ----- b ğ-i cen nım Ser-i p l’im

B - ah ret tutmagay men n m p  ı  nı seni

Ey behi t-i c vid n cennet mek nım Ser-i p l’im

 ı  u yaz a nap aılgandur m d m ar-b ğları  

Ey  az nsız nev-bah r u bost nım Ser-i p l’im

Her bir atıñgı yaşıtsam cān alur qaynu tenim
Ey seni yolıñda qurbān oşbu cānım Ser-i pül'im

Lahza hem atıñgı köñgülden unutmas men seni
Tā ki bar cismim ara rūḥ u revānım Ser-i pül'im

Me'menim āramgāhım menzilim rāḥatgayım
Tekye-gāhım baş penāhım āstānım Ser-i pül'im

Gülşenim bağım u çemen-zārım gülistānım meniñg
Yaşnagan ḥurrem bahār u bostānım Ser-i pül'im

Meydalıkdan çünki qoynıñga oynap üstim seni
Ana yenglig sen Menge hoş mihrebān Ser-i pül'im

Ger özim her yerde bolsam ḥāḥ ölik ḥāḥ terik
Sen bilendür dā'imā rūḥ u revānım Ser-i pül'im

Cüz seni qoynıñdan özge tapmadım āram-ı cān
Ey meni rāḥatga dārül-āmānım Ser-i pül'im

Yüzte pāmır birle hindu-küş ke qılmasman alış
Ḥoca koh-şāfıñgı men ey cāne cānım Ser-i pül'im

Bir qarış toprağ ----- bermesmen seni
Mir 'alem deştini berse meng cānım Ser-i pül'im

Taḥt-ı mirzāñgı seni körgeñ kişi tilge amas
Aq teyā nişān atını āram-i cānım Ser-i pül'im

Āb-i zemzemni bilseñler ölse almas ağızıga
Tapsa her kim çeşme sarıñnı gümānım Ser-i pül'im

Taş kömürge şehre bolgan şehr-i şeyādiñ seni
Kaysı tilge birlen kısam vaşnı cānım Ser-i pül'im

Şehre dünyā bugan şāl u gelim u kalıñıñ
Şan'atıñga lāl u hayrāndur cihānım Ser-i pül'im

Mile-i Pağmān-i Kābil'ni çıkargay esiden
Her kişi seyriñge kelse dilsitānım Ser-i pül'im

Kaysı til birlen kılay ta'rif aq deryāñnı men
Şunga lāl qalğan meni oşbu zebānım Ser-i pül'im

Neft aq deryā bilen bāzār kemi u engütiñ
Mağzen-i gencim hazinim hem de kānım Ser-i pül'im

Mir 'Ali Şir Nevāyı'den bize qalğan nişān
Buraq hışt püliñ ey fahr-i şānım Ser-i pül'im

Eski tārihiñge fahr aylap mebahāt aylagay
Oşbu devrānda señge Afgānistān'ım Ser-i pül'im

Otmışiñnı esge keltürsem seni men oylaban
Tenge sıgmaydur ğururdan oşbu cānım Ser-i pül'im

Oylasm al fereygün devresiden her zamān
Cüş urur körsenğ ğururdan tende cānım Ser-i pül'im

Qaysı bir vaşf u şefâtıñğı seni aylay beyân
Yazganim birle tükenmes dâstânım Ser-i pül'im

Bir vaşfıñğı şerh aylap beyân itsem seni
Şunga hem bilgil tükenmeydür beyânım Ser-i pül'im

Âğuşıñğı terbiyet tapkan büyük 'alâmeler
Her biridür iftihâr-i Cevzicân'ım Ser-i pül'im

Bu el-ğaţır gözgeniñğı fahr aylar bu kün
Haţe turan zemin bâstânım Ser-i pül'im

Qazı Minhâcıñğı fahr aylar bu kün meşriq zemin
Ey müverrihler mekânı 'az u şânım Ser-i pül'im

Kim ki kılmas oşbu kün atığa anı iftihâr
Ol 'acebi müfehîr Afgânistân'ım Ser-i pül'im

Şehre âfâk bugandur sebk Hind'ge hemmetiñğ
Şâ'ib u tâlîp aytalmas anga cânım Ser-i pül'im

Qazı Şemsid dîn u Mevlânâ žiyâud dîn žiyâ
Me'deletge şehre ehl-i cihânım Ser-i pül'im

Şehri Belhâbi'ñğı miñğ taşsin u ta'zimler seni
Belhi dek 'alâmeni toğkan mekânım Ser-i pül'im

Yazdı şeh-nâme atıñğı Zâkir oğlıñğı seni
Ya'ni ol ferdevi 'aşr-i zamânım Ser-i pül'im

Şe'riyet dünyāside Ūstād 'Azımı u Hādım
Her biridür bīdil oşbu cihānım Ser-i pül'im

Ana toğmas kaytadān şer'inġ gibi ferzāneni
Ger hayātden bolsa bil nām u nişānım Ser-i pül'im

Kām cān şirin bolur her bir kelām söziden
Şehdi yenglig şā'ir-i şirin zebānım Ser-i pül'im

Zerre hem bolsa anıġ enver-i feyz-i ş'iriden
Her taman baķsaġ irür yār ķin cihānım Ser-i pül'im

..... şehre bolgan cum'a u hāciġ seni
Çün 'Ubeyd dek merd-i nokta-dānım Ser-i pül'im

Sen bilen zīnet fezādur oşbu kūn bāġ-i edeb
Bülbül-i destān serāy neġma- hānım Ser-i pül'im

Қıldı yāddan koh-nişin şeh-nāme ferdevsini
Қarı yenglig şā'ir-i şirin zebānım Ser-i pül'im

Kökep aytaymay anıġ kim yā ki parlaķ yoldızım
Şe'riyet dünyāsda pertev-fişān Ser-i pül'im

'Arif u 'Abedleriġge bes ki muhlis men seni
Çün erürler her biri ķubķ-i zamānım Ser-i pül'im

Қıldı ferheng yolıda cānını ķurbān 'aķıbet
Tün ü kūn ġurbette tinmesey beyānım Ser-i pül'im

İntizâr u şems u istignâleriñni atığa
İftihâr itmey ne itsün Cevzicân'ım Ser-i pül'im

Yaşnasun tâ ki cihân bardur nedim-i müşfikîñg
Fahır iter atlarığa nesl-i cüvânım Ser-i pül'im

Veysi u maḥzuneler devrin terilterdi ine
Ol şefiķe yarkın âteş zebânım Ser-i pül'im

Baş köterdi şe'riyet gül-zârıdan bir tâze gül
Mehri atlıg pervin 'aşr u zamânım Ser-i pül'im

Şe'riyet bâbıda ta'rif ki sezâ-vârdur senîñg
Mâryâ birlen hemeñg ey dilsitânım Ser-i pül'im

Bîbî mehtâb şâh u ârâ-ḥâlleriñg ervâhı şâd
Atları ḥürmet ke lâyıķ bānvânım Ser-i pül'im

Hezel u mezâķ ke ana deri dü-bâre toğmagay
El-ḥuşuş Müllâ Kerim dek ḳahramânım Ser-i pül'im

Ol ki fâşistler bilen tinmey güreşdi bî-âmân
Tâ nefes tende bar ırdı pehlevânım Ser-i pül'im

Ḳorşadı nûrı 'âzımiler zafer insan bilen
Yegretip il içre ferheng zebânım Ser-i pül'im

Körmedim her çend yüreyban men hüner gülzârıda
Şâbırîñg dek 'andelip negma ḥânım Ser-i pül'im

Bahşılıkda şā-pesend birlen şükür bahşınġ seni
İkkisi bī-süphedür fahr u şānım Ser-i pül'im

Arzıgaylar atlarıġa il mebāhāt aylasa
Çün erürler her biri 'alemge şānım Ser-i pül'im

Aķ nebāt u görgünġ u çeterinġ gibi şirin kavun
Pāliz cennetde hem yoķdur gümānım Ser-i pül'im

Lezzet ü şirinliġide sebzek ü germeinġ seni
Şehre āfāk bolgan eşkālım Ser-i pül'im

Āsma u zenbürçe birlen şād yanınġ atıġa
İftihār aylar cihānga dehķānım Ser-i pül'im

ķaysı til birlen üzümünġ ni seni ta'rif kılay
Ta'rifinġden çünki 'acizdür zebānım Ser-i pül'im

Aķulur keşmeşinġge sadde bu cism u tenim
Şāh būzinġga fedādur oşbu cānım Ser-i pül'im

'Aşık külek 'arūsınġ kayırda bolsa qarılar
Şefte çalınġ irürlar nev-cüvānım Ser-i pül'im

Āsma u la'l hūsniġge seni bolsın adā
Yā ilāhi oşbu cism-i nā-tüvānım Ser-i pül'im

Şāhibi u tayfı birlen meske u at imçegeġ
Şehd ü şekerden şirindür bī-gümānım Ser-i pül'im

Āb-cüş birlen ħalili u şehābıñğ şöhreti
Aldı kımrıp Qandahār ve Bāmiyān'ım Ser-i pül'im

Oşbu ħal-i apter u zārga kıamas sen bil anıñğ
Bolğusu sen bir küni reşk-i cenānım Ser-i pül'im

Her kişi kılsa ħiyānet señge bir kün bolğusu
'Aķıbet şerminde ikki cihānım Ser-i pül'im

Pāris şānı bolur bir kün körermizler anıñğ
Bar meniñğ anda bilıñğler kim ĩmānım Ser-i pül'im

Qayta kelgey bir küni al fereygün devresi
Oşbu sözge bar meniñğ bilğil ĩmānım Ser-i pül'im

S406

15.Oķutuķı

Mef'ūlū Mefā'ilū Mefā'ilū Fe'ūlūn

Ey baķtı kıara ħāli perīşān oķutuķı
İķbālı zebūn tālī' kıayıtkan oķutuķı

Bī oyılık u bī-cāylık u nā-dāreçelikden
Āvāre bolıp her sarı yürgen oķutuķı

Qarznı kıolıdan küçe ü bāzārga çıķalmas
Yatkan oyıga zār u perīşān oķutuķı

saķalı usıptu bere bugan yüzige baķsañğ
Müflisligden ħāzret-i bā-şān okutuķı

Mihnet qolıdan rüdesige su isimes hiç
Râhat yüzini körmesey ölgen okutuçı

Munkap yıkılıp ketse turalmaydı bilingsiz
Arıqlıktan şu dem nım-cân okutuçı

Savuk gamıdan peykerige lerze tüşüpdür
Kelmesey henüz faşl-ı zemistân okutuçı

Bir yıl imesey kılsa ma'aşnı pes-endâz
Ayla kıladur kötige iştan okutuçı

Qış faşlıda elbette qalur aç u yalangaç
Yaz mevsimide termese nevqan okutuçı

Bî-pülligden saçnı tâ keyftige qoygan
Betille gibi müflis devrân okutuçı

Bir yıl içide niçe bolur teğir u tebdil
Güyâ ki irürsañ feleḡman okutuçı

Qışlaqqa eger tebdil olıp ketse şehirden
Baylarga bolur nokar u segban okutuçı

Ḥayrât u ḥüdâyıسیga hiç kim anıñ ayıtmas
'Aybı şu ki nâ-dâr u perîşân okutuçı

Otkazdı bütün 'ömrini ḡarlık bile miskin
Râhat yüzini körmesey sersân okutuçı

Gördi lebigе bargan anıñğ qarı ayağı
Öz meslekiden imdi peşeymān oқutuçı

Olsa öligin yomas anıñğ hiç kişi bilğil
Meydānga қalur mürdesi ҳayrān oқutuçı

Yā fālçı bolur cügiyle dek yā ki du'a-ҳān
Ger қılsa teқā'üd işiden ҳān oқutuçı

Çāşt uyғанadur açlıkdan her күni көrsenğ
Şol ҳālide hem mest-i ғazel-ҳān oқutuçı

Algan anı ten-ҳāsı bilinğ nas püli bolmas
Bī-hüde imes bolsa perīşān oқutuçı

S407

16.Devrān

Meḡ'ülü Fā'ilātün Meḡ'ülü Fā'ilātün

Şükür-i ҳüdā ki keldi yinedür serveri
Devrān-i 'adl u dād u zamān-ı berāberi

Ottı celāl u 'aẓmeti ғazni-yı bāstān
Ketti şekve-yi vehm heme devre heri

Keldi du-bāre al Fereygün zamānesi
Bā-taht-i Hüsrevāne u bā-tāc-i Sanceri

'Aşrı ki āsmānga aytıp irdi rıf'atı
Yol algan irdi Zohre sarı 'aẓamet u feri

Sāsāniler devresiden yoğ idi eğer
Ol vađit řehre irdi anıńđ nām-kıřveri

‘Ařrı ki řerđ kılsam anıńđ vařf-ı medđini
řāyed ki kelmese kıřınıńđ anda bāveri

Vā řasretā bu çerđ-i felekni cefāsıdan
Ne tāc u tağtı şaldı u ne şaşmet feri

Menińđ il içinde çıđmadı bir merd-i nāmdār
Tā kılsa irdi millet şalkını rehberi

Tā enki çığdı merd-i mübārez-i nāmdār
Bā-zor-i rüstemāne u bā şahr-i şaydari

Ol merd-i pehlevān zamān ya’ni dōstum
Rüstem anıńđ birle fec-i leřkeri

Nā-būd kıldı eski niřāmni bu ũlkeden
Řahr u řařab birle anıńđ fevc-i leřkeri

El-ķıřřa cünbeřińđ řemālid dīn tōterdi bař
Bersen āfītāb-i cihān-tāb řāveri

Bil-řāřsa cünbeřiđe anıńđ bar bařıda
Dōstum gibi mücāhid-i nāmdār rehberi

Nāř aylagay ismige yer birle āsumān
Fağr aylagay atığa şalk birle kışveri

Hoş-baht milleti ki anıñg bar ol gibi
Hadi u rahnemā u büyük şahş rehberi

Ketti anıñg şöhreti dünyāga yaylarıp
Tā mäh u mihr u zehe u nāhide ahteri

Yer birle āsumānga tüşerleriz ol zamān
Her ge yaşutsa na're-i Allāhu Ekber

Peşe anıñg qalem-revige pır uralmagay
Düşmangeni mecāl ki qaddem qoysa ol sarı

Yokduruz vāli oşbu otuz miñg dehr ara
Tengri irür çünki anıñg yār ü yāveri

Qoy birel burı ikisi bir yerde su içer
Kafi irür şunça 'adāletni mazharı

Bī-zer' ü kişt kalmas anıñg mülk hātesi
Zāre' gibi bolsa anıñg berçe bozgarı

Tā luţf-i zāt-i haq bumasa bolmagay kişi
Say' u telāş birle rey'atni serveri

Yā Rab öziñg fazl u kerem birle asragıl
Her kim yamān köz bile ger baqsa ol sarı

Yā Rab hemīşe fetḥ u zafer kıl naşibesin
Her yerde bar efser ile fevc-i leşkeri

Şermende kıl kayda ki bar haşm-i düşman
Pîrûz ayla nerede ki bar yâr u yâveri

Ûâr bolmagay ehl-i hüner bolsa sen gibi
Şâh-ı hüner perver ü mîri sũhanveri

Maḥmud -i şâni ger nesbiñg berse arzıgay
Çün keldi ma'ârifetde yine devr-i nâşiri

Ger 'unşur bolmasa andan sengâne bâk
Çün bar âşitân huzûrîñge cevheri

Ottı zamân 'unşurı u 'aşrı ferḥi
Ketti şekve-yi mes'ûd u fer ğezâri

Ehl-i kemâl u faẓl u hüner birle ma'ârifet
Dâ'im irür şâh u emirilerni zîveri

Yalguz zübeyir niẓâmı bilen iş bolmagay
Tâ bolmasa yanında ehl-i hünerveri

Ey kâş terik bolsa qaşdımnı körse de
Ḥâkâni birle me'zi u qaṭerân u enveri

vaşf-i ğazellerimni ne san şerḥin aylasam
sana ki birle luṭfi kelalmas berâberi

Ba'd ez nevâyî u fuẓulî Menĝe boldı ḥatım
Atarak milletige bu luṭf sũhanveri

Miñg yıl ‘ömr körse yine dehr anası
Toğmas du-bäre sen gibi şā’irle serveri

Qulzüm ma’ni içre seniñg dek Hāfızīyā
Gevāşı körmedim ki qılalsa şināveri

İmdi tereqqi sarıga bī-şüphe yol alur
Her qavm u her qabileni ferheng kelçeri

Peyveste el-ticā u du’am tengriden şudur
Bolsun bülend-i tāli’ u iqbāl aqteri

S411

17.Eski Yoldaşlar

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Ol qadimi eski yoldaşlar qanı
Cāne cān qavm qarındaşlar qanı

Kimge izhār aylasañg rāz-i diling
Ol refiğ ü dōst sırdaşlar qanı

Ülkeniñg berse cehāletden necāt
Ma’ārifet perver vaṭandaşlar qanı

Qarı u pā mändeleriñg kovulsa
Vā dirīgā ol yiğit yaşlar qanı

Oşbu mazlum millet-i bī-çāreniñg
Qoysa öz ḥalige o başlar qanı

Qadr-i ‘aşıqñı bilen leylā gibi
Cān koyar maḥbūb oynaşlar qanı

Bilmedim ne boldı qavm-i cirgeler
Ol qadim eyyām ki kengişler qanı

Qalmadı la’l-i bedehşān nişān
İmdi ol kıymet behā taşlar qanı

Boldı falız nāmı qorutıñ emişi
İmdi eski koma u laşlar qanı

Yemişimiz keçri bilen boldı dāl
Keskin ü fergāleli āşlar qanı

Bilmedim ne boldı ol tüşfereler
Yarılırdı üstige başlar qanı

Qayırdı ketti küçeyban efşārlar
Ol ‘aziz qavm-i kıızıl başlar qanı

Qalmadı dehkānçılık ki imdi nān
Bolsa hem ol hırman çaşlar qanı

Oldı u ketti direğ gūrābiler
Ol ḥarābatı u bedmaşlar qanı

Tün ü kün it ü peşek ki oḥşeban
Mekecin cengere kündeşlar qanı

18. Ȧalıb-i Ğaddār

Mefā'ılün Mefā'ılın Fe'ülün

İşitüm Ȧalıb-i ğaddār kelgey

Acer dolar u keldār kelgey

Be-nām-i Ȧalıb el-'ulüm-i medāres

Ğulām-ı nüker-i küffār kelgey

Ne dīndür maȦlap ne kişi ü āhin

FaȦat o ħāȦır dīnār kelgey

Yahūd birlen neşārā oşbu Ȧavmdan

Eger rāstini ayıtsam 'ar kelgey

Ellerīng fa'il eȦvārını körsem

Közimge oşbu dünyā tār kelgey

İşitsem atını ey ülkedaşlar

Ĥālimmige meni eşrār kelgey

Eger şekl ü şemāyelige baȦsam

Dilimge nüȦte ü efsār kelgey

Yüzige ger közim tuşsa benā-gāh

Yādımğa meymun-ı dumdār kelgey

Ellerīng saȦ u saȦalını körsem

Közimge div-i cin bisyār kelgey

Ellerni zulmini her kim ki körse
Isıga hitler-i hūn-hār kelgey

Eger berMiñg cināyet aylasa hem
Sorarsa her kişi inkār kelgey

Ɛol u parmakları Ɛanğa boyalgan
Besān burı küftār kelgey

Alıp Ɛollarığa sātūr u hancer
Biliñgler hātır-i küştār kelgey

Acer hem bolsa oşbu nā-bekārlar
Bu merdüm üstige bā-dār kelgey

Belāyı cān merdüm hezāre
Anıñg çün kelse bā-telvār kelgey

Turıñg ey babūr timurni oğlu
Köriñgler kim yine ağıyār kelgey

Eger vaħdet itip birleşmesenğiz
Yine hem düşman-i hūn-hār kelgey

Yine evlāde-i nādır-i ğaddār
Ki ya'ni zāhir-i hūn-hār kelgey

Du-bāre mesned-i Ɛudret ki körgil
Ki ol şāh-i cināyet- kār kelgey

Şehi ki atını her kim işütse
Anga la'net dip hem 'ar kelgey

Yine bol haţ de ey ülkedaşlar
Du-bāre rehberi eşrār kelgey

Eger ol qayta kelse ger vaţanda
Müsibet qayta dīn tekrar kelgey

S415

19.Āyına Televizyonu Haqqıda

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

Veh ne hoş bernāme-i 'alīsi bar āyınanı
Asrasun közden hemīş perverdigār āyınanı

Beski 'alīdür eyā dōstlar anıṅ bernāmesi
Şol sebebden ilimizdür dōst-dār āyınanı

Her kişi ger bir yolu körse anıṅ bernāmesin
Körmese imkānı yoqdur bar bar āyınanı

Yaşnasun gülmeğçeleri tā ebed bostānıda
Sebz vü hurrem aylagan mişl-i bahār āyınanı

Yeke vü yalguz anı merdüm-i Kābil körmegey
Zevmendi ülkemizge bī-şümār āyınanı

Cān u dil birlen sevip körgey müdām birnāmesin
Ehl-i Qunduz birle Baqlān u Taḥḥar āyınanı

Bir Avrupa ھاڭķı birlen Āsiyā körmes anıŋ
Körgüçisi yer yüzige bī-şūmār āyınanı

Körgüçiler zevķ bilen aylar temāşā tün vü kün
Körmegenler körgeli çünki üstüvār āyınanı

Mādi vü hem ma'nevī yārdım biriş anga kerek
Çin yürekden bolsa hem kim dōst-dār āyınanı

Ĥādişāt-ı rüzdan ger vāķīf olsanıŋ müdām
Seyr itinē ey dōstlar leyl vü nihār āyınanı

Yavga birmesler amān baķsa yaman köz birle bil
Asragaylar ilimiz tā cānı bar āyınanı

Bilmedim kimni du'ası müstecāb bolgan iken
Bizlege luţf ayladı perverdigār āyınanı

Tünd bād ĥādişāten tā ki bar asreş kerek
Yüzige olturmasa sun gerd-i ġubār āyınanı

Tengri ta'alıdan du'am şol irür her tün vü kün
Қılmasun hiç müşkilātga ser-dūçār āyınanı

20.Ey Büyük Halkım

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey büyük halkım fedâyı hışm u 'işyânıñg bolay

Şadke-i hamāse vü qurbān-ı destānıñg bolay

İl ara şöhet kazangan gayretiñge men adā

Bir icāzet tā esīr-i bend-i imānıñg bolay

Timur u baburlar yengi atıgā cānım fedā

Küşte-i efrāsiyāb vü ātillā hānıñg bolay

Baş köterdi közge nān yurtıdan bu müslimiñg

Āsitān busadur bebr-i Hırāşan'ıñg bolay

Tuğrul u Sancerleriñgni 'aşık-ı şeydāları

Vāle vü ser-geşte ol şīr-merdānıñg bolay

Şehre āfāk kaytkandur hadişde her biri

Hāk-ı pāyı Termez'i vü bu Süleymān'ıñg bolay

Bu 'ali Sīnā vü El-Fārābi Hūvārezm'iler

Her biridür faḥr-ı şānıñg nazır kılganıñg bolay

'İlm vü fenge her biri irdi felaṭūn-ı zamān

Çāker-i der-gāh-ı Fārābi vü Reyhānıñg bolay

Qıldılar erik yolıda şirin ten vü cānın fedā

Fıtratiñgga lāl olıp ḥayrān çolpanıñg bolay

Qadır vü ay beg vü qahārga mīng lerçe senā
Nāşırīngga örgelip ser-sān ölenīng bolay

Qayırdā boldı ğayret el-pāmuş mengüleriñg
Şadqe-i nām vü nişān ol niyā kānīng bolay

Qamçı urmamız bir qaxqıl cilveniñg algaga
Ey gör oğlu zādesi tā maḥv-ı ḥayrānīng bolay

Ker fireydün vü selemler dek urış meydānıda
Eski turanīng urışın tā ki körgeñiñg bolay

Keldi qır at birle tolparlarnı ‘aşr u devresi
Ey ‘avuz ḥān balesi turgıl senā-ḥānīng bolay

Na’re tartıp ker güreş meydāne merdāne-vār
Boyı başīngga qıvanıp lāl u ḥayrānīng bolay

Kişnetip atīngnı cevlan ber-cihād meydānıda
Şahñede tā ki körıp medḥ-i senā-ḥānīng bolay

Żarb-ı şemşīr-i tīgīngden yavlarıñg tapmas amān
Men adāyı cevher ol tīg-i būrānīng bolay

Sen hedef alğan nişānīng hiç qaçan ketmes ḥaṭā
Mişl – i āreş küşte-i ol tīr peykānīng bolay

Dāimā fetḥ vü zafer irdi naşib-i leşkeri
Mehliyāyı qudret-i ūrdüyi şeybanīng bolay

ıldı yrip  at sen teshir sip h b - yezid
Ma v-ı hayr n sip hdur ‘osm n ng bolay

or ad ng ‘alem yzide t c ma al dek kop bina
Me ad y  ‘ zamet ol k  k-i ev n ng bolay

C m-ı  abr m bold  lebriz  almad  tenge  ekib
an alar men intiz r-ı h  m-ı ‘i y n ng bolay

El-cih d va tıda bolsam men  ehid – i ker-bel ng
R z-ı kurb n-g h seni ism ’il-i   n ng bolay

Men H f z   a  yolıda me rep-i d v ne dek
R z-ı ma  erde  ehidler san  otkan ng bolay

1. Ma'ārif Hakkıda

Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün

Beçer cismidege çün cāndur ma'ārif

Bütün derdlerge dermānidur ma'ārif

Eger bir laḥza oylap körsenḡ anıḡ

Büyük ğam-ḡar insānidur ma'ārif

Ne yerde cehl u nādān bolsa anga

Belāyı āfet-i cānidur ma'ārif

Niçük pervāne dek gerdige yürmey

Eger şem'-i şebistānidur ma'ārif

Terekḡi vü ta'āli cihānge

Bilinḡ zāmin-i insāndur ma'ārif

Ḳulaḡ salıḡ eger sen çin yürekden

Tülāvet- gāh-i ḡur'andur ma'ārif

Benāyı faẓl u dānişdur bilinḡssiz

Esās-i 'ilm u 'irfāndur ma'ārif

Cehālet deyü birle körsenḡ anıḡ

Medān müşt u giribāndur ma'ārif

Ma'ārifni kişi qadrini bilse
Anga çün rāḫat-i cāndur ma'ārif

Ḥazāndur bī- ma'ārif mesken ü cāy
Ḥaḫikat hem gülistāndur ma'ārif

Cehennemdur ma'ārif bolmagan yer
Bilīḡler cennetistāndur ma'ārif

Eger köz açıban şahnıga baḫsaḡ
Ḳış u yaz bāḡ u bostāndur ma'ārif

Ḳara kündür ma'ārifsizlik ey dōst
Ḳüyaş yeḡliḡ dırıḫşāndur ma'ārif

Uruş bar yerde bolmas kesb-i taḫşil
Eger bolganda pesmāndur ma'ārif

S421

2. Mekteb Ḥaḫkıda

Mef'ülü Mefā'ilün Fe'ülün

Mekteb ne 'aceb güzel bināsın

Bes dil-keş-i ḫūb u dilrübāsın

Her derd-i cehāleti ki bolsa

Bī- şüphe ki derdiḡe devāsın

Yüz ḫuld ile cennet ü behiştten

Közümge meniḡ ḫoş-nemāsın

Hem kân-i 'ulûm u faẓl u ihsân
Hem ma'den-i şefeķet u hayâsın

Güm-reh kişilerni toĝru yolda
Der-ħaķ ki büyük rehnemâsın

Köglüm açılır yüzinĝe baķsam
Ez beski Kaşeng u dil-küşâsın

S422

3. Mektep Ħaķķıda

Mektep 'aceb kâşânedur

Ustâdları ferzânedur

Her sözi u güftârı anıĝ
Bilsenĝ senĝe dŭrdânedur

Mektep güzel dünyâ irŭr
Dünyâ-yı bî-hemtâ irŭr

Mektepge bargan baleler
Körsenĝ 'aceb dâne irŭr

Mektep bilimni mâ meni
Fahm u ĥırdnıĝ gülşeni

'İlm u edebni kânıdur
Faẓl u hŭneriniĝ ma'deni

Ey nŭr-i çeşmânım belem
Vey baĥt-i ruĥşânım belem

Sen ‘akıl u dānā busaṅg
Yok başka ārmānım belem

S423

4. Mekteb Hakkıda
Mekteb barıṅg mektebke
Kān-i ‘ilm vü edebke

Her dersni birse ustād
İliṅg sebķini yād

Her kim ki ders ne bilse
Sebķini örgense

Mu’allimi yaḥşı körer
Ne su kervānı urur

Tā busaṅgız kāmıyāb
Zehmet çekinṅ bī-hesāb

Tā çekmesaṅgız zehmet
Kayırdadur sizge rāḥat

S423

5. Mekteb Hakkıda
Cismim ara cān mektebim
Derdimge dermān mektebim

Mihriṅg bilen ‘aşkıṅg seni
Köṅglümge cüşān mektebim

Yādınga kelmes sen bosāṅg
Seyr-i gülistān mektebim

Sensin arangu keeler
em'-i feruan mektebim

Sen bolmasaᅇᅇ bolmas cihan
Muna dırıan mektebim

Bir kn seni ger körmesem
Baᅇrım bular an mektebim

Ders sebaᅇıᅇᅇ fayzıdan
Boldum sevd-ᅇn mektebim

B-phe nrıᅇᅇᅇdan seni
'Alem-i irᅇn mektebim

Her kim ketrse seᅇᅇe ek
Yok anga imn mektebim

Ba egse senden her kii
Ayırmas mslimn mektebim

S424

6. Mektebim

F'ilatün F'ilatün F'iltn F'ilün

Ey meni cismim ara rᅇ u revnım mektebim
Rᅇ dimesmen belki cismim ire cnım mektebim

Glenim ᅇldim behıtim Cennet-i me'vm meniᅇᅇ
Rek-i firdev bern bᅇ-i cennım mektebim

Tā cihān bar solmasun çeknep açılğan gülleriñg
Ey meni bağ u bahār bī-ḥazānım mektebim

Tā terikmen nām pākıñgı unutmasman seni
Tün u kün til içresin vürd-i zebānım mektebim

Bī-vücüdıñg hiç kişi bolmas bilimdān dehr ara
Gerçi bolsa ol felāṭūn zamānım mektebim

Bolmas irdi tā seni ‘alemde fażl u ḥikmetiñg
İlge fāş bolmadı seyr-i kehkeşānım mektebim

Bī-vücüd eḳdes pākıñg seni bilgil anıñg
Alğa kıtmas hiç kaçan ‘aşr-i zamānım mektebim

S425

7. Mektepge Bar Mektepge Bar

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

Ger ‘ilm vü ‘irfān isteseñg mektepge bar mektepge bar
Baḥtıñgı rıḥşān isteseñg mektepge bar mektepge bar

Yurtıñgı ābād isteseñg ilıñgı dil-şād isteseñg
Mülkiñgı ‘umrān isteseñg mektepge bar mektepge bar

Bī-mārni sağlam isteseñg bī-renc u alām isteseñg
Derdlerge dermān isteseñg mektepge bar mektepge bar

Bol şüre-zār ülkeni ey nūr-i çeşmān-i peder
Ger bağ u bostān isteseñg mektepge bar mektepge bar

Bol deşt-i sūzānlarnı sen çinden sever bolsañg anıñg
Reşk-i gülistān isteseñg mektepge bar mektepge bar

Bol hāl-i zār apter mülkiñgni sen ey bale cān
Bā-sāz u sāmān isteseñg mektepge bar mektepge bar

Tiğiniñ ber-an isteseñg haşmıñgce cevlan isteseñg
Feth-i dirūḡşān isteseñg mektepge bar mektepge bar

Ger ‘azm-i keyhān aylasañg āsumānga cevlan aylasañg
Ger şöhret ü şān isteseñg isteseñg mektepge bar mektepge bar

Kāḡ-i sitemniñg bī-ḡiden kaşr-i cehilniñg tūbiden
Yer birle yeksān isteseñg mektepge bar mektepge bar

S426

8. Mektebim

Fā’ilatün Fā’ilatün Fā’ilātün Fā’ilün

Ey ḡayātım barıda sen rāḡat-i cān mektebim
Arzıga cānımnı kılsam señge qurbān mektebim

Bir men ayırmasman seni qadrıñgıñı bilsem bil anıñg
Berçe ‘alem ehligi qadrıñg nemāyān mektebim

Qayırga istese maḡdem-i pākıñg seni ol yer bolur
Reşk-i ferdevs-i berin u cennetistān mektebim

Āstāniñgga barıp örgenmese ‘ilm ü kemāl
Ana qarnıdan kişi kelmes bilimdān mektebim

Bu ‘Ali u Mîr ‘Ali Şîr der-gehiṅge yol tapıp
Ḥayma u ḥer-gāhlarıṅ bilgil yoḡulgay ḡam yeme

Yok aytalmasıḡ ḡanımlar yer yüzinden bilen anıṅ
Yüzge kılsun bîḡ u būnyadıṅnı vîrân mektebim

Eski būnyād urnıḡa yengi benā ḡur şer seṅge
Kelecek evlādleriṅ ey rāḡat-i cān mektebim

Ayḡa çıḡmaḡ beşer nā-mümkün irdi u maḡār
Bolmasaydıṅ yer yüzide oşbu devrân-i mektebim

S427

9. Kitāb Ḥaḡḡıda

Her kim oḡusa kitāb
Orga nūr-i ‘ilm u ādāb

Kitābnı oḡımaḡı
Hem farz irür hem şevāb

Bî-kitāb ‘adem herḡiz
Otmas ‘ademge ḡesāb

Kitābnı yaḡşı asraṅ
Tā ki bolmasın ḡarāb

Allāh’nı tanımaḡa
Müşkil irür bî-kitāb

10.Üstād Hürmeti

Fā'ilatün Fā'ilātün Fā'ilün

Baleler siz hürmet-i ustād iting

Yahşısı at birlen ellering yād iting

İhtirām aylanğ alarnıng dā'imā

Könglini ber-dā'imā dil-şād iting

Her ne ta'lim birle ders berse anıng

Şıdk-i dil birlen alarnı yād iting

'İlm vü dānış örgeneyban ülkeden

Cehl vü nādānlıkni siz ber-bād iting

Ş'ir vü musiki verzeş bābıda

Mektebizge encümen icād iting

İmdi bu vîrāne yurtızda keling

Qaytadān miḥmet çekip ābād iting

Oşbu pendimni meni ey baleler

İşitip ilge anıng erşād iting

11.Mu'allim

Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün

Fürûğ-i 'ilm ü 'irfândur mu'allim

Cihân andan fûrûzândur mu'allim

Anıñğ envâr-i 'ilmi yer yüzige

Ƙayaş yengliğ dırağşândur mu'allim

Bu kün insāniyet yolğa bilsenğ

Büyük hādı insândur mu'allim

Terikler sanığa kıtmas bilimsiz

Anıñğ cismige çün cāndur mu'allim

Bilimsizlik büyük derddür beşerge

Bilinğler anga dermāndur mu'allim

Ma'ārif āsmān bolsa bilinğsiz

Anga hūrşid tābāndur mu'allim

Ma'ārif-i bostān bolsa Ƙafīzī

Anga çün serv-i reyhāndur mu'allim

12.Mu'allim Ƙağğıda

Fā'ilatün Fā'ilatün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey mu'allim Ƙança Ƙılsam sizge iğsān arızıgay

Ƙürmetizde aylasam men ez dil u cān arızıgay

Hizmetizni bir ‘ömr kılsam bumas haqqız adā
Çünkü üstimge irür haqqız firāvān arzıgay

Ata birlen anamız dek bizlege siz mihrebān
Sizden özge bizge yokdur şānlı insān arzıgay

Ger Felātun-i zamān olsun yā Suķerāt ‘aşrı
Bolmagay ustādımız ehl-i bilimdān arzıgay

Bir ten u cānım dimesmen sizge ey ‘ali-cenāb
Yüz ten ü cānımnı kılsam sizge ķurbān arzıgay

Almasa tā ‘ilm u fen dersini ustādden biliŋ
Aylayalmas hiç kaçan bil ‘azm-i keyhān arzıgay

Yer yüzige sıgmay el-ħaķ-i celāl u ‘āzametimiz
Şöhret vü şānızda kılsam ilge destān arzıgay

S329

13.Balalar

Fe’ilātün Fe’ilātün Fe’ilātün Fe’ilün

Ata ana cismige bilseŋ çü cāndur balalar
Cāndan hem bilseŋ ‘aziz u mihrebāndur balalar

Yahşı bale ata birlen anaga bilseŋ anıŋ
İkki dünyāga metā’-i cāvidāndur balalar

Yahşı bale iftiħār-i ata birlen anadur
Atıga faħr aylasa der-ħur şāndu balalar

Balalariṅ cān u dil birlen aytıṅlar terbiyet
Yaḥşı bale iftiḥār-i ḥānedāndur balalar

Balalarge hiç kaçan baḳmaṅ ḥaḳāret köz bilen
Kelgüside her biri faḥr-i zamāndur balalar

Cāhil u nādān deban tutmaṅ elleriṅ atını
Ertelikde ‘aḳıl-i ‘aşr u zamāndur balalar

Bale bar yerde biliṅler bolmaḡay ḳayḡuḡam
Bā’ış-i ḥoş-nūdi her ḥāndāndur balalar

S430

14.Balalar Uçun

Fā’ilatün Fā’ilātün Fā’ilün

Ottı eski ‘aşr-i devrān balalar
Keldi yengi naẓım-i cānān balalar

Şevḳ vü zevḳ birlen barıṅ mektep taman
Ders oḳıṅlar ez-dil vü cān balalar

Nūr-i ‘ilm u dānış u fergeng bilen
Ülkeniṅ aylaṅ çirāḡān balalar

Tā ki miḥnet çekmensegiz tün ü kün
Ḳaydadur müft ü rāḥat-i cān balalar

Ḳayırdā körsengiz özizden ketteni
İḥtirām aylaṅ ḳaderdān balalar

Ketelerni t  ki bar h rmet itin 
Meydelerge l tf   ihs n balalar

Kelecekde szige i  bermes ki i
Bolmasengiz t  bilimd n balalar

Her ki i mektep bilen ger  ar ıdur
Fi'liden aylan  pe eym n balalar

S431

15.Ya  ı Bala Hakkıda

Ya  ı bala her d im
 z  d bige   im

Kettege birer sel m
Aylar anga i tir m

Her i  buyursa kette
Enc m berer elbette

Tenbellikden  ar aytar
D im i  u k r aytar

Her k n barar mektepke
P - bend-i  ilm   edebke

 ol u un anın  her kim
Ya  ı k redi d im

16.Ellezi

Fā'ilatün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey balam bargıl debistān ellezi

Bahr-i kesb-i 'ilm vü 'irfān ellezi

Her ne bolsañg bol ammā bolmağıl

Ey balam cāhil vü nādān ellezi

Farq aytıp bolmas eger bilsenñ anıñg

Ādem kör birle nā-ḥān ellezi

Çin köñgülden sey' ü zihmet çekmesenñ

Qayırdadur müft-i rāḥat-i cān ellezi

Rāstgü bolğıl 'ilācınñ barıça

Aytmağıl 'ömriñge yalğan ellezi

Ketelerni ihtirām kıl cān bilen

Meydelerge lütf-i iḥsān ellezi

Özgelerden kettege berğil selām

Ger sen evlād-i müslimān ellezi

17.Oğlım

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

İlāhī tā cihān barıça bolğıl der-amān oğlım

Yaman közden hüdāyım asrasun ey nev-cüvān oğlım

Bahāristān-ı 'ömrinḡ tā ḡayāt barıça sebz olsun

Nihāl-i kāmetinḡge tekmesün bād-i ḡazān oğlım

Özinḡden yaḡşı at ḡoy il ara tā ki tüvāninḡ bar

Eger ister bosanḡ nām u nişāninḡ cāvidān oğlım

Yamanlıḡ kuçasıdan otmagıl tā ki 'ilācınḡ bar

Çıkar kel yaḡşılıḡke şöhretinḡni cāne cān oğlım

Çenān 'ilm u hūnerden bahre vur bolğıl sen 'alemge

Atınḡga aylasunlar iftiḡār-i ehl-i zamān oğlım

Eger özden keçikden 'izzet ü ḡürmet tiler bolsanḡ

Özinḡden ketelerni ḡürmetin ḡıl ey cüvān oğlım

Bulut dek ilge yetkür tā 'ilāç barıça ḡayrınḡnı

Başınḡ mişl-i ḡüyaş dek iste hem tā āsumān oğlım

Meni rūḡ-i revānımnı eger şād isteseḡ dāim

Ana til birledinḡni unutma ḡıç ḡaçan oğlım

18.Bilim

Fā'ilatün Fā'ilatün Fā'ilātün Fā'ilün

Ādemī-zād cismige bilgil ki çün cāndur bilim

Hem-dem ü hem mihrbān u mūnis-i insāndur bilim

Her bir insānga bilim örgermegeydür farz-i 'ayn

Çünkü hüküm-i āyet-i destür-i kūr'andur bilim

Şıdk-i dil birlen eger sen sa'y u küşeş aylasaṅ

Kasb-i taḥşili anıṅ blgil ki āsāndur bilim

Bī-'ilm insān bilen ḥayvānnı farkı bolmagay

Der- ḥaḳikat bende sıḡsa lūtf-i iḥsāndur bilim

Bī-'ilmlikden yaman derd bolmagaybilsenḡ eger

Yüz zaḥmge merhem u Miṅḡ derd ki dermāndur bilim

Dōst ehl-i dāniş u ḡam-ḥār ehl-i faẓlı u 'ilm

Düşman diyu ved u cāhil-i nādāndur bilim

Ey Ḥafīẓī tā 'ilāc barıça kılḡıl kasb-i 'ilm

Çünkü ārām-i dil u hem rāḥat-i cāndur bilim

MUHAMMES VE MÜSTEZÂDLAR

S435

1. Hazîni Ğazelige Tahmîs

İstep yürüşim her yan ser sane tenġetkünçe
Feryād çekemem dād dip giryāne tenġetkünçe
Sormaydı ne hālınġ dip cānāne tenġetkünçe
Hicrān otıġa cismim sūzāne tenġetkünçe
Urtap yüregim baġrım biryāne tenġetkünçe

Bî-çāre u apter men yolımda yorulmas men
Sen Şirin u men Ferhād kūyiñde baralmas men
Sen leylī u men mecnūn hicriñde çide almas man
Men u āmek u sen ‘özü vaşlıñga aytalmas man
Her keçe qarār-gāhım āsāne tenġetkünçe

Yüzinġni açıp ay dek tün keçeni enver kıl
Hürşid ü kūyaş yengliġ ‘alemni münevver kıl
Nūrınġnı saçıp kün dek ġam şāmını zīver kıl
Akşamda cemālınġnı şem’ ile münevver kıl
Sen birle bolay anda pervāne tenġetkünçe

Ey dilber-i dildārım vey şūh-i cefā-kārım
Kop bermegil āzārım ey māh-i dil āzārım
Bisyār perişāndur könġül ile efkārım
Raħm ayla bu hālımga ey közleri hūmārım
Aytı senġe hālımın giryāne tenġetkünçe

2. Müstezād

Ey vane güzel sevgili deşt ü demenim bar

Zībā vaṭanım

Gül gül açılıp gülge çü meylgen çemenim bar

Zībā vaṭanım

Ger tārīḥ u nesl ü naşebim her kişi sorsa

İzhār aytarman

Elbirūni dek babe bā-‘ilm u fenim bar

Zībā vaṭanım

Şol bā’aşe ‘alemge uzun barça zībām

Hem şevket ü şānım

Mānend-i Nevāyı meniṅ ehl-i sūḥanım bar

Zībā vaṭanım

Ser-pence-i bāzumga kişi tāb ketirlmes

Meydān-i neberd ki

Babür gibi tārīḥge uluḡ şaf- şikenim bar

Zībā vaṭanım

Gülzār-i edeb boldı ma’tar sūḥanıṅdan

Eş’ārleriṅden

Bī-şüphe bu söziṅge Ḥafīzī yaqınım bar

Zībā vaṭanım bar

S437

3. Vatanım

Vatanım ey vatanım

Vatanım cān-i tenim

Afganistandur atıṅ

Çemenistāndur atıṅ

Cennetistāndur atıṅ

Vatanım ey vatanım

Vatanım ey vatanım

Vatanım cān-i tenim

Nev-bahārıṅge ölem

Çeşme sarıne ölem

Cūy-bārıṅga ölem

Meni devr-i faḥr-i şānım

Vatanım ey vatanım

Vatanım cān-i tenim

Sularıṅ āb-ı ḥayāt

yeḥleriṅ k̄and u nebāt

Ḳarlarıṅdur berākāt

Seni zībā vatanım

Vatanım ey vatanım

Vatanım cān-i tenim

Seni bāḡ u çemeniṅ

Seni deşt u demniṅ

Lāle u yā yāsemiṅ

Şehre boldı vatanım

Vatanım ey vatanım

Vatanım cān-i tenim

Seni ābād itemen

Ḥurrem u şād itemem

vaşfıñ inşād itemen
sen abul it sūhanım

Vaanım ey vaanım
Vaanım cān-i tenim

S439

4. Vaanım

Ey gūlistān vaanım
Cennetistān vaanım
Deşt-i dāmānıñ seni
Reşk-i bostān vaanım

Yele yele yele ‘aşkıñda dīvāne men
Yele yele yele ‘alemge efsāne men

Ana cānım sen meni
Mihrebānım sen meni
Ten de cānım sen meni
dīn ü īmān vaanım

Yele yele yele ‘aşkıñda dīvāne men
Yele yele yele ‘alemge efsāne men

‘Azm u īşārıñ seni
Rezm ü peykārıñ seni
Halk-i bīdārıñ seni
İlge destān vaanım

Yele yele yele ‘aşkıñda dīvāne men
Yele yele yele ‘alemge efsāne men

Sebzim hurrem emeniñ
Tāze u ter demiñ
Lāle ü yāsemiñ
Ey gūlistān vaanım

Yele yele yele ‘aşkıñgda dīvāne men
Yele yele yele ‘alemge efsāne men

Bu ten-i zārım meni
Zār u bīmārım meni
Hesti ü barım meni
Senge kurbān vaṭanım

Yele yele yele ‘aşkıñgda dīvāne men
Yele yele yele ‘alemge efsāne men

RUBĀ’Ī VE DÖRTLÜKLER

S442

Rubā’iler

1.

Bir kün köresiz ülke gülistān boladur
Deşt vü demeni lāle vü reyḥān boladur
Her şāḥ-i direḥtigel körsiz anıñg
Bülbül bile kumrılar ğazel-ḥān boladur

2.

Ey Aḥmedi kop luṭf ayla şefeķat kılasız
Bāğ içre yürüp seyr vü seyāhat kılasız
Bol kāmēt-i muzun resāyız birle
Bī-çāre şanevberni hıvālet kılasız

3.

‘İyd-i kurbān keldi ey şirin adā
Bā- sūrūd u şavt u bā-sāz u nevā
Neleyin ol ‘iy dīni kimsen bolmasañg
Kel ki cānımnı senge aylay feda

4.

Oşbu Rübā'lar Ay Bek Cān Nebirem Hakkında

Ey Bek ki meniñ 'aziz nebiremdur ol
 Men birle hemīşe yār u hemdemdur ol
 Atası irür gerçi meni ferzendim
 Andan biling Menge maqdemdur ol

5.

Ay Bek ki meniñ 'aziz ferzendimdur ol
 Sermāye-i hoş-bahtı hürsendimdur ol
 Cāndan anı men 'aziz körrermen el-haḡ
 Zīrā ki meniñ ciger-bendimdur ol

6.

Ey Bek imes bülbul-i bāğımdur ol
 Reyhān bile sünbül-i rāğımdur ol
 Gülzār hayātımda meniñ ey dōstlar
 Çün lāle gibi biling çirāğımdur ol

7.

Zībā vaṭanım reşk-i cenānım sensin
 Ferdev-i berin u āşyānım sensin
 Sensiz Menge ne kerak hūr bile behişt
 Ya'ni ki behişt-i cāvidānım sensin

8.

Ṭālib ḡolıdan ṭarafe alemler kördük
 Ṭarafe alem ü cevır ü siteler kördük
 Zālımın körip aydek değı kopdan kop
 Lākin alar gibi ni kem kördük

9.

Keldi qurbān bermey ey ũlkedaş
Boldu hũrsend berçe qarı birle yaş
Tā vaţanga kelse sulh u tençlik
Cān u dil birlen kılnğ anga telāş

10.

S444

Domburam Hakkıda

Sen ilimni hem-rāzısın domburam
‘Ömrlerdur dem-sāzısın domburam
Yaşşı kün u yaman künde her dāim
Hem sözisin hem sāzısın domburam

11.

Seni enis-i ğam-hārımsın domburam
Ĝam u şadlıkda yārımsın domburam
Bir lahza hem unutmas men atıñnı
Ėalbım içre şe’arımsın domburam

12.

Yüregimni medārısın domburam
Ėalbımnı ğamgūsārımsın domburam
Seniñ birle köñglüm irür dāim şād
Çün ki anıñ ğam-hārısın domburam

13.

Seyregildur anıñ keldi domburam
Devr-i qad-i rüşāniñ keldi domburam
Nişānlandı bu kün ceşn beremiñ
Ayırganlık zamāniñ keldi domburam

14.

Sen rûhımsın revānımsın domburam
Cismim ara sen cānımsın domburam
Seniñ birle men terik men ‘alemde
Ya’ni cān u cihānımsın domburam

15.

Sen ilimni ğam-ĥārısın domburam
Yüregini medārısın domburam
Yaĥşı künde sen hemdem u munīs
Yaman künde sen yārısın domburam

S445

Törtlikler

1. Ey İnkılāb Ey İnkılāb

Qayırdı ki ayırdıñ sen belā

Ey İnkılāb ey İnkılāb3

Alsın seni tezraq ĥudā

Ey İnkılāb ey İnkılāb

Rūzi ki sen qoydıñ qadem

Bā müşek u rāket-i bem

Yüz ğamge boldık mübtelā

Ey İnkılāb ey İnkılāb

Ser-pulni vīrān ayladıñ

Ĥalkını ser-sān ayladıñ

Ne şāhnı qoydıñ ne gedā

Ey İnkılāb ey İnkılāb

Rūzı ki bastıñg sen ayak
Çāk oldı tebyız u nefāk
El-kıışsa-i milletler ara
Ey İnkılāb ey İnkılāb

Sen kayda ki irdiñg belā
Miñg derd ki kıldıñg mübtelā
Derdiñge tapmaymız devā
Ey İnkılāb ey İnkılāb

‘Alemlisen hār ayladıñg
Qablını efkār ayladıñg
Āvāre kıldıñg dehr ara
Ey İnkılāb ey İnkılāb

İşçini kıldıñg qatl u ‘am
Dehkānnı öldürdiñg mudām
Çopān diyār u hasretā
Ey İnkılāb ey İnkılāb

Mektepni vīrān ayladıñg
Mu’allimi biryān ayladıñg
Şāgirdni kıldıñg bī-nevā
Ey İnkılāb ey İnkılāb

Sīnesi biryān ananı
Dīdesi giryān atanı
Evlādıdan kıldıñg cüdā
Ey İnkılāb ey İnkılāb

Tençlik bilen sen qarşısın
Āşüb bilen kop yahşısın
Ey mehd-i kân mācerā
Ey İnkılāb ey İnkılāb

Sen yerge toktıŋ qanımız
Ey İnkılāb ey İnkılāb
Sen tenden aldıŋ cānımız
Ey İnkılāb ey İnkılāb

Sen mülkni vīrān ayladıŋ
Yer birle yeksān ayladıŋ
İlni perīşān ayladıŋ
Ey İnkılāb ey İnkılāb

Ne şāhnı qoydıŋ ne gedā
Āvāre kıldıŋ dehr ara
Cānlarge boldıŋ sen belā
Ey İnkılāb ey İnkılāb

‘Alem qolıdan der-‘azāb
Hār u perīşān u terāb
Bolsın oyıŋ yā Rab harāb
Ey İnkılāb ey İnkılāb

S447

2. Ay Bek Cān Nebirem Hakkıda

Sen rūhımsın revānımsın
Cismim ara sen cānımsın
Sen dünyamsın cihānımsın
Ay Bek cānım Ay Bek cānım

Sen bāğımsın bahārımsın
Bahār-i lāle zārımsın
Yüregimge medārımsın
Ay Bek cānım Ay Bek cānım

Sen birle gülşen meskenim
Bī sen hazāndur gülşenim
Qurbān seṅge cān u tenim
Ay Bek cānım Ay Bek cānım

Sen bahtımsın iqbālımsın
Sen istek u ārmānımsın
Sen kenāt hem balemsın
Ay Bek cānım Ay Bek cānım

Şadqe men tene tuşıṅge
Adā man her külüşıṅge
Lāl qalğan men min hoşıṅga
Ay Bek cānım Ay Bek cānım

Sen bībīni çirāğısın
Sen babeniṅ teyāğısın
Sen oyumnı ayağısın
Ay Bek cānım Ay Bek cānım

Sen atanı ferzendisin
Sen ananı dil-bendisin
Sen bubanı gül-qandısın
Ay Bek cānım Ay Bek cānım

Allah seni yāriṅ busın

Pîrler meded-gārīng busın
İl seṅge ğam-ḡārīng busın
Ay Bek cānım Ay Bek cānım

S449

3. ‘Askerler Terānesi

Biz ḡalk-i turan ‘askeri
Biz merd-i meydān ‘askeri
Yengi zamānīng ordusı
Biz yengi devrān ‘askeri

Biz nev-cüvānler fevcimiz
Biz pehlevānler fevcimiz

Dāim cihānde fātīhmiz
Çün ḡahramānler fevcimiz

Biz Timurler ordusı
Biz Babürler ordusı
Bizlerge yok hergiz zevāl
Çün biz dilerler ordusı

Biz şulḡ u tençlik Ḥāfīzī
Biz fevc-i birlik Ḥāfīzī
Bizler urruşnı zıdımız
Ya’ni terikik Ḥāfīzī

Biz işçini hem-seṅgeri
Deḡkānnı yār u yāveri
Avc-i tereḡḡi sarıga
Ḥalklarnı hem bāl u perī

MERŞİYELER

S452

1. Raḥmetli Muḥammed Kerīm Zerre ‘Azīmizāde
Oşbu Merşiye ũlkemizniḡ Tenkili Şā’iri Raḥmetli
Muḥammed Kerim Zerre ‘Azīmizāde Ḥaḳḳıda

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Āh neley yār cānān ketti ḥayf

Mihrebān dōst-i ḳaderdān ketti ḥayf

Müfeḥr-i Ser-i pül u Belḥ vü Fāriyāb

İftihār-i Cūzcānān ketti ḥayf

Āh ki zerre ol refīḳ-i cāne cān

Āremizden müft vü erzān ketti ḥayf

‘Arşe-i şi’r u edebden vā-dirīḡ

Pehlevān merd-i meydān ketti ḥayf

Zīb beḥş-i bāḡ-i ‘am u ma’ārifet

Revneḳ-i efzā-yı debistān ketti ḥayf

Şem’-i bezm ehl-i erbāb-i edeb

Meş’al-i tābān-i ‘irfān ketti ḥayf

Āsumān fażl-i dānişdan direḡ

Mehr-i ‘alem-tāb-i rıḥşān ketti ḥayf

Bülbül-i ḥoş-ḥān gülzār-i edeb

Terk itip şaḥn-i gülistān ketti ḥayf

Luṭfî şîrin-i kelām ‘aşrımız
Meşrep-i mestān devrān ketti ḥayf

Ş’iriyet mülkini terk aylap direğ
Ol Amir u Şāh Sultān ketti ḥayf

Ehl – i zevḳlerni büyük ser- ḥalkası
Peşvā-yı hıl rendān ketti ḥayf

Ehl-i dāniş birle ferheng yanıdan
Ol urıp ‘aşr-i devrān ketti ḥayf

Kān – i mihr u şefeket cüd ü seḥā
Ma’den-i lüṭf ayla iḥsān ketti ḥayf

Ay u yıllar tertiban renc ü ‘azāb
‘Aḳıbet-i bī-çāre nālān ketti ḥayf

Ey felek cevr-i cefāñni destiden
Yığlap yığlap dād güyān ketti ḥayf

Bol cefā pīşe-i felekni cevriden
Közi giryān bağırı biryān ketti ḥayf

Derd- bī-dermānge miskin uçraşıp
Bā-dil – i pūr derd-i ḥirmān ketti ḥayf

Közimizden vā direğ yaş urnıga
Yığlamağdan ‘aḳıbet ḳan ketti ḥayf

Oşbu kayğu u alemnîḡ destiden
Hemeni aylap perîşân ketti hayf

S454

2. Oşbu Merşiye Sevimli Dōstım Raḥmetli ‘Abdurrezzāk Kārger Haḳḳıda

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Kimge aytay yığlaban ārām-i cānım ketti dip

Kimge ‘arżım ne kılay tenden tüvānım ketti dip

Ḳayırğa başımın uray kimge kılay derdim beyān

Cāne cān dōst- ‘aziz mihrebānım ketti dip

Ḳaysı açık görge imdi yığlaban barıp kirey

Oşbu cism nā-tüvānımden revānım ketti dip

İmdi kimgeaylayın derd-i dilim i men beyān

Āh ki yanımdan ṭabib-i mihrebānım ketti dip

Arzıgay görige başımın koyıp zār yığlasam

Ābrū-i ‘izzetim faḥr ile şānım ketti

Hiçbir hem-rāz ı hemdem tapmadım ey dōstlar

Anga aytsam yığlaban men rāz- dānım ketti dip

Nerde barsam dād u veylā debanferyād çekip

Ḳahramān merd-imeydān-i cihānım ketti dip

3. İkinci Merşîye Rahmetli ‘Abdulrezzāk Kārger Hakkıda

Mefā’lün Mefā’lün Mefā’lün Mefā’lün

Seni derd-i ğamingden kārger hālim harāb oldı

Ne yalguz boldı eḫvālım harāb belkim terāb oldı

Firākıngden kārger egerçi haste könglüm pāreler irdi

Anıng üstige hicrān otıĝa baĝrım kebāb oldı

Bilalmam kaysı tilge birlen seni derding beyān aytsam

Ĝam u derding seni sansız u kayĝuĝ bī-ḫesāb oldı

Bu dehşetlik ḫabering işitip vā ḫasretā neyley

Serā pāy vücūd-i peykerim der-iztirāb oldı

Ne bir Ser-i Pülbiling oşbu alemde boldı mātmezā

Bu ḫasretde ‘azā- dār tā kıyāmet fāriyāb oldı

Esad ayıng, yigirme beşige köz yumdı ‘alemden

Netey oşbu alemden kāḫ-i āmālım harāb oldı

Ming u üçyüz seksen dört yılı tahir-i rūḫı

Behişt-i cāvidān sarıĝa der-‘azm şitāb oldı

4. Üçüncü Merşîye Rahmetli Ortaĝ Abdurrezzāk Kārger Hakkıda

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Āḫ köz yömmedi cihāndan Kārger efsūs efsūs

Ayladı ilni bütün ḫün-ı ciger efsūs efsūs

Özni dünyā ğamıdan bī-ğam itip mātemden
Ketti dōstlarnı itip der-be-der efsūs efsūs

Berçe ‘alem ğamıdan eşk tökerdi pey-hem
Ne anga yığladı bir ehl-i güzer efsūs efsūs

Ne ğam münseb-i cāh irdi vü ne fıkır-ı hışm
Ottı mesgin vü Kalandar efsūs efsūs

Ming yıl hem otsa biling çıkmagay andak herġiz
Merd-i ferzāne vü şāhib nazar efsūs efsūs

‘Ömr bar ıdı be-cüz menfiat vü sūd-ı beşer
Hiç kişi körmegen andan zarar efsūs efsūs

Ger ‘acel tolsa biling zerreçe ta’sir itmes
Derdige dāru u dermān-ı beşer efsūs efsūs

Ger ‘acel tolsa kaçıp bolmagay herġiz qolıdan
Her ne küşiş-i telāşdur be-heder efsūs efsūs

Verne gūşiş vü telāşdan qalmadıl zerre kemi
Şu iken hüküm-ı kazā birle kader efsūs efsūs

Şāhdur yā ki gedā oşbu cihāndan bilgil
‘Aqıbet bir küni körseng keter efsūs efsūs

Hiçbir nesl-i beşerge kımagay zerre beķā
Oşbu gerdiş-i felekden hazer efsūs efsūs

Bir enīs-i dilim ol kārger irdi ketti
İmdi almas kiři menden haber efsūs efsūs

Laḫza-ı bī-ḫaber olmas idi eḫvālidan
Algay irdi haberim şām-ı şehir efsūs efsūs

İmdi köngül kuşıga yok mecāl-ı pervāz
Çünkü irdi bize ol bāl-ı per efsūs efsūs

Sen hem ey çerḫ-i felek men gibi bolgıl Yā Rab
Ḥasret vü ğām kolidan ḥūn-ı ciger efsūs efsūs

S456

5. Oşbu Merşiye Rahmetli Abdurrezzaḫ Kārger Haḫkıda

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Kārgerā terk-i cihā nayladıñg
İl köziden özni nihān ayladıñg

Bizleni yüz ğamga koyıp mübtelā
Özni meger rāḫat-ı cān ayladıñg

Ḳahr-ı cehennemge koyıp hemeni
Līk öziñg 'azm-ı cenān ayladıñg

Ḥūr bile ğalmān ḫīlige қоşılıp
Seyr-i temāşāyı cenān ayladıñg

Serv gibi ḳad ile boyımnı sen
Ġam yükiden mişl-i kemān ayladıñg

Yıǵlatıban ikki közim yaşını
Her sarıǵa sel revān ayladıñg

Gülşen-i ‘ömrimni yine kaygudan
‘Ayn-ı bahār faşl-ı hāzān ayladıñg

Koydırıban şu da hamid oyını
Yer bile yeksān-ı cihān ayladıñg

Maḥbūb-ı bī-çāreni iḥşān bilen
İkkisini baǵrını ǵan ayladıñg

Babür bī-çāre āvāreni
Der-be-der ikki cihān ayladıñg

Kelmedi raḥmıñg Şükür ḥālige
Nege tereḥhum be-emān aylamadıñg

İl vü ulus yolıda merdāne-vār
Terk-i ser ü māl ile cān ayladıñg

Tā ki teniñg içre bar irdi tüvān
Terbiye-i nesl – i cüvān ayladıñg

Yaḥşı yaman birle birāder gibi
Tā ki bar irdiñg güzerān ayladıñg

İl ü ulus düşmanıdan ǵorǵmasay
Ḥaḳ sözini ḥaḳğa beyān ayladıñg

Kete keçik bay vü ğarib hıtmetin
Çerçemesey ez-dil-i cān ayladıñg

Ey acel suffle cevābımnı bir
Dōst-ı ‘azīzımnı kıyan ayladıñg

Tır-i acel birle anıñg köksini
‘Aķıbet ālāmer nişān ayladıñg

Sözle Menġe ey felek-i nā-sepās
Kaysı kara yerde nihān ayladıñg

Haste Hafīzī’ni müdām yıġlatıp
Köz yaşını sel revān ayladıñg

S458

6. ‘Azīz Dōstım Rahmetli Muġammet Şādık Ser-i Püliniñg Aġmet
Ferid Cān Ferzendiniñg Hakkıda Merşiye

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Fırkatıñgdan ‘aķıbet dīvāne boldum vā balam
‘Aķl u hoşımdan şaşıp ser-sāne boldum vā balam

Aķterip tapmay nişānıñgnı seni men ey Ferid
Kūçelerde tilbe dek giryāne boldum vā balam

Hāne-i ‘ayş vü nişāt-ı ‘işretim boldı ħarāb
Hasretiñgden sākın-ı ġam-ġāne boldum vā balam

Kaysı til birlen beyān kılsam seni derdiñgni men
Oylap oylap ‘aķıbet dīvāne boldum vā balam

Ne uçun ‘ömrüm gāmıñğden koyban kül bolmasun
Dāğ-ı hicrīñğden seni biryāne boldum vā balam

Ne kılar işimni bilmes men şaşıp dīvāne dek
Tilbelikde il ara efsāne boldum vā balam

Munça hem zūlm vü sitem bolğay mu insān haqqıda
Bu felekni cevriden hayrāne boldum vā balam

S459

7. İkkinçi Mersiye Raḥmetli Şehid Aḥmet Ferid Cānnıñ Analarını Ḥāhişlarğa Binā’en

Mefā’ılün Mefā’ılün Mefā’ılün Mefā’ılün

Ferid cān firqatıñğdan қаңалар feryād itip yığlay
Yaқamı çāk itip her sarığa dād itip yığlay

Seni derdi-i ḡam rencinni sānı ḡaddan aşkendür
Bilalmam қaysı seni birme bir men yād itip yığlay

Yürekni te-be-te қan aylaban çün қumrı dak cevri
Köngilni қayḡu u ḡasret bilen nā-şād itip yığlay

Қalıp men yeke vü yalḡuz bolıp sensiz bu ‘alemde
Bilalmam kimni yanıda barıp men dād itip yığlay

Nedür kār Meñge sensiz oy u cāy vü mesken ü me’vā
Seni yolıñğda imdi barını ber-bād itip yığlay

Men yeke vü yalḡuz taşlaban āḡ қayda ketting dip
Mezārıñğ üstiḡge barıp atıñğnı yā d itip yığlay

Anıñg derd-i ğam vü ālāmı laħza laħza tāze bolġāydur
Ĥafīzī yengi mażmun ħaytadan icād itip yıġlay

S460

8. Üçünçü Merşiye Hem Atalarını Fermāyışlarına Ahmet Ferid Cān Ĥaĥkıda

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

Ġamıñgdan ey Ferid cān der-be-der atañg niçük kılsun
Fırāķıñgdan seni ĥunīn ciger atañg niçük kılsun

Tün ü kün ĥasretiñgden yıġlamay miskīn ne iş itsün
Feġān vü nāle itmey çeşm-i ter atañg niçük kılsun

Yakasın çāk itip köksiġe müşt urmay fırāķıñgdan
Çidealmay derdiġe şām vü seher atañg niçük kılsun

Köñgöl istermedim tā uçıp barsa mezārıñgga
Ĥanatsız kuş gibi bī-bāl per atañg niçük kılsun

Ĥayātımın egesi sen idiñg ey nūr-ı çeşmānım
Bilalmam indi bol bī-pā ü ser atañg niçük kılsun

Çidealmasdan degil kaysı açık görge barıp kırsun
Ġarib vü bī-kes vü ĥāk be-ser atañg niçük kılsun

Dirīġā yüz güliñgden bir güliñg açılmasay soldı
Ĥafīzī'ge degil ey gül peser atañg niçük kılsun

9. Raḥmetli Şehid Aḥmet Ferid Hakkıda

Bī-çāre Ferid ‘aceb cūvān merd irdi

El-ḥaḳ ki cūvān merd şāḥib-i derd irdi

Aḥlāk-ı ḥamīde vü ḥulḳ-ı nīküde

Rāstı ki yigitler içide ferd irdi

Bī-çāre Ferid merd-i dilā-ver irdi

Batürler içide cümleden ser irdi

Bī-bāk vü cesūrlıkda anıṅ avşāfi

Rüstem bile hem tenḡ berāber irdi

Bī-çāre Ferid dōst- ḳadır-dān irdi

O müşfik vü ḡam-ḥār-ı ‘azīzān irdi

Her müşkili ki peş kelse ḳarındaşlarga

Āmede-i ḥıdmet ez-dil vü cān irdi

Bī-çāre Ferid şāḥib-i ĩmān irdi

O ‘aşıḳ-ı dil-bāḥte-i ‘irfān irdi

Her yerde ki şāḥib-i suluk- bār irdi

İḥlāş ü ‘aḳidesi firāvān irdi

Bī-çāre Ferid merd-i ḡarib-kār irdi

İşsiz kişiden menfür vü bī-zār irdi

Sevdāsıǵa hiç ǵalaılgı yoǵ irdi
Haǵı ki o bir ādem -i rāšt-kār irdi

Bī-çāre Ferid bizge ǵarındaş irdi
Yaǵşı u yaman künimde yoldaş irdi

Yaşı keçik hem bolsa anıñg yüz efsūs
Öz ‘aile üstide kete baş irdi

S462

**10. Oşbu Merşiye Uluǵ Ẓü’l-lisāneyn Şāir Raḥmetli Şehid Mevlānā
‘Abdulreşid Cecheri Şiberǵanı’ nıñ Şehādet Mūnasebeti Bilen**

Mefā’ılūn Mefā’ılūn Mefā’ılūn Mefā’ılūn

Seniñg ey Cevheri ṭab’- güher-i bārıñgga selemnā
Kelām – ı rūḥ baḥıṣ der-şah-vārıñgga selemnā

Kişi söz mülkide sen dek Şehen Şāh körmedi el-ḥaǵ
Şūḳūh-ı ‘āzamet-i ivān vü der-bārıñgga selemnā

Ġazelge yeke tāz ‘asr vü ūstad Müslim’sin
Cihānda yoǵ mīşālīñg ṭeb’-i ser-şārıñgga selemnā

Ḳaşıdeñg bī-bedildür bī-gümān sebk-i Hurāsān
Bu mektep içre yoǵ mānendiñg eş’ārıñgga selemnā

Bilalmam ḳaysı til bilen ḳısam vaşf-ı rubā’ıñgni
Tilim lāl ḥāmem ‘acīzdür bu şehkārıñg selemnā

Cihānda körmedim meşnevide hemtā vü mānendiñg
Senāyı dek seniñg me nsebk – i ‘aṭārıñgga selemnā

Müşmen birle taħmis vü qaṭṭatıŋga miŋ taḥsīn
Nevāyī'dan itin peyrevlik āsāriŋga selemnā

Büyük dīvān fārşıŋ atı “Fānus-ı Hurāsān” dur
Cehāt devride yazgan oşbu şehkārıŋga selemnā

‘Avālmeller Fergeni” yā atalar sözi digen atlıĝ
Ana til birle icād itken āsāriŋge selemnā

Bu kün söz mülki pūr-nūrdur Cevzicān kuyaşıdan
Uluĝ endişe birlen fikr-i anveriŋge selemnā

Sefer- nāMiŋ ge miŋlep āferīn ey Hüsrev – i devrān
Bize “Abderz-i ‘İbret”dür bu şehkārıŋga selemnā

Ġarib vü bīnevālarga şefiķ ü mihrebān irdiŋ
Yetim bīveler ḥālige temārıŋga selemnā

Teselli-i dil irdiŋ ĝam-zade kömgüller dāim
Seniŋ ḳalb-ı raūf – ı ḥüsn-i ĝam-ḥārıŋga selemnā

Urıştıŋ bī-amān yavlar bilen merdāne seŋgerde
Vali teslim-i düşman bolmadıŋ kārıŋga selemnā

‘Azīz cāniŋnı ḳurbān ayladıŋ iliŋ uçun āḫır
Diler vü bī-herās merdāne peykārıŋga selemnā

Çıķardı berçe birlan közleriŋni kāse-serden
Çıķarmadıŋsa seŋni çeşm-i ḥūn-barıŋga selemnā

Tilîḡni ayırtalar t şr-ı feryd itmesenḡ n-geh
İitmesin kii dip tarken zrîḡga selemn

Ne ne renc v ‘azblar ekmedîḡ ḡalkîḡ uun heyt
Ten efsrde v b-mr  efkrîḡga selemn

Be- cz maḡşer knide krmesem baka ‘ilcım yok
Mbrek el’atîḡnı ḡsn-i didrîḡga selemn

S464

11.Raḡmetli ‘Abdulḡamid geḡ Endḡuyı ḡaıda

Mef’ln Mef’ln Mef’ln Mef’ln

Dirîḡ ortamızıdan yr-ı dst-ı mihrebn ketti

Ke geḡ ol refî-i mihrebn-ı cne cn ketti

Feet mlkiden ol ‘aıl-ı devrn itip reḡret

Belet kisveriden fzıl şive-i beyn ketti

Selset ḡaesiden n-gehn raḡt-ı sefer aylap

‘Adem dnysıda ol nbeḡe-i ‘ar-ı zamn ketti

Mnct dirinni terk aylaban bir bre miḡ efss

ḡarbt ‘alemiden v dirîḡ pr-i mḡn ketti

Nev-senc v ad fahmlarını bezminden dirîḡ  derd

Adib-i nokta-senc v nokta fahm v nokta-dn ketti

Nin kḡ-ı edeb ey lkedalar bolmasun vrn

Bu kn sz mlkiden ol ḡsrev-i şḡib-ırn ketti

Gazelde şüphesiz ol Hâfız'ı 'aşr-ı zamân irdi
Kaşide selkide ol Sa'dî'i şirin zebân ketti

Edeb yolıda vaqıf aylap bütün 'ömrini ol miskîn
Öziden koyıban âşâr-ı genç-i şâygen ketti

Bu kün ehl-i ma'ârif üstige bilgîl kıyâmetür
Niçük kim 'alem vü dâniş-ver-i 'aşr-ı zamân ketti

Terâvet qalmadı şahn-ı gülistân ma'ârifde
Niçük ki şahnıdan ol 'Andelib nağme-hân ketti

Hayâtın barını şarf ayladı ta'lim vü tedrisde
Tün ü kün tinmesey bol yolıda âhır cân-feşân ketiş

Özini bar andüh-i cihândan aylaban fârîğ
Gam vü kayguga biz bî-çârelarnı taşlaban ketti

Niçük derd ü gamıdan kumrı dak nâleş kımay imdi
Çemen-zâr hayâtımdan bu kün serv-i revân ketti

Ne yengliğ ketidip hâlimni menden sormanğ ey döstlar
Yürek bağırmnı hicrân otığa dâğ aylaban ketti

Yaşamnı çâk itip men yığlamay kim yığlasu aytıñg
Yanımdan ol refik-i câne cân-ı mihrebân ketti

Eger men tilbelik kılsam keçirgey siz eyâ dostlar
Başımdan 'akl u hoşım neleyin ki şaşayban ketti

Ğamıdan neleyin ħūnābe yutmay tūn ü kūn ey vāh
Yürek bağırmnı neley te-be-te ƙan aylaban ketti

Güreşib bī-amān yavlar bilen merdāne seṅgerde
Dirīġ ol ƙahramān nāmı ‘aşr ü zamān ketti

İlāhī senden özge kim irür feryād -res Meṅge
Kime ‘arz-ı dilimni aylaıın Yā Rab beyān ketti

Egerçi peyker-i pākı le-ħadnıṅ içre devrānıṅ
Vali tāhir-i rūhı uçayban taraf- cenān ketti

S466

12.Oşbu Merşıye Şehid Senātör Mevlevī ‘Abdulħakim Ĥān Ĥaƙkıda

Āh bu çerĥ-i felekni destiden
Ƙanƙa aylaı şūr ile feryād

‘Ömrlerdür ƙolıdan anıṅ
Ĥatırım sormagıl irür nā-şād

Oşbu cevı-i felekni ƙolıdan
Körmedim bir ƙışını men dil-şād

Bilmedim tā ƙaçanġaƙa Yā Rab
Aylaıay munƙa zılm ile bī-dād

.....⁴
.....

⁴ Kitapta “.....” şeklinde boş bırakılmış mısralar vardır.

.....
.....
Vā dirīg Mevlevī Hākim Hān'īng
Oşbu çerh-i zālīm-ı cellād

Niçe obaş birleşip āhır
Birdi miskīnni 'ömrini ber-bād

Şarf ü naḥvga bī-bedil irdi
'İlm-i feḳge lik idi ūstād

Hāşe tefsīrde şöhreti anıng
Ketken irdi tā ḥūd Bağdat

'İlm-i mīrāşka irdi bī-hemtā
Hem 'aḳāyīdka ol büyük ūstād

Felsefe 'ilmige biling el-ḥaḳ
İrdi o felyesöf māder-zad

Hem bede' vü beyan 'ilmige
İrdi bī-şüphe kân-ı iste'dād

Hem adis ‘ilmige idi el-aı
At azangan il ara stād

Hem feřāhetke bī-bedil irdi
Ol cenāb-ı ‘azīz-i ‘ali- nejād

El-aı irdi akim’ı dānıřmend
z zamānıda ol byk stād

Bir ‘mr ayladı cehād bilsenē
Ber- ‘aleyh-i kfr ayla el-ād

‘Azmıga st-vār idi el-aı
avlıga makem irdi n folād

Bere ehl-i niyāzmendlerge
Aylar irdi komek v imdād

Bara bar u besāt hasti sen
Ayladı ilni yolıda ber-bād

Tn  kn tesbi olıda dāim
Zikr-i aı tilide idi evlād

Ey oş ol ana ike ‘alemde
aytaban toğsa ol gibi evlād

Toğmagay dhr anası aytıp
Tā aşır ol gibi dige evlād

İstegim şol irür tengriden
Rûhı bolsın tã ebed dil-şād

Oşbu derd ü alem yürekimden
Tã kıyāmet çıkmagay ez- yād

S469

13.Birinci Merşiye Rahmetli Şehid Muḥammet Yusuf Ḥaḳḳıda

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

Nege ey Yūsuf'ım 'azım-ı Ken'an ayladıñg kettiñg

Meni Yaḳūb'ı miskinni perişān ayladıñg kettiñg

Ḥayātım bāğıda seyrep yüren cānā ḳuşı irdiñg

Ne boldı señge bir bar terk-i bostān ayladıñg kettiñg

Firāḳıñgdan meni zār yıǵlatıp her tün ü kün cānā

Közimni yaşını deryāyı 'Ummān ayladıñg kettiñg

'Azīz-i Mışır irdiñg Menge sen ey mäh-ı Ken'an'ım

Cihānnı közlerimge tar yeksān ayladıñg kettiñg

Şerāre ḳalbıga otlar salıp yeldā bilen birge

Ġaribler cismi sen munça sūzān ayladıñg kettiñg

Apañg birlen okañgı başımğa mātem salıp her kün

Ata birle anañgı zār u nālān ayladıñg kettiñg

Alıp 'aḳl u hoşımını şaşıtıp fikr-ı ḥayālımını

Ḳılıp dīvāne āḥır ilge destān ayladıñg kettiñg

**14.İkinci Merşiyeye Rahmetli Muḥammed Yusuf Cān Ḥaḳḳıda 1380
yinci Yıl İstanbul Şehrige Şehid Bolgan Münāsebetige Ayılğan**

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ketmegil çet ülkege dip milletmes kıldım balam

Almadıñ sözimni her kaçça heves kıldım balam

Aḥteriban tapmadım nām u nişānıñnı seni

Yer yüzini birme birlep ādres kıldım balam

Bilmedim mundaḳ ḳara kūnler kelerdin başıma

Toy kılar men dip seni koplar heves kıldım balam

Gül yedirdim gül keyirdim vü seni ḥār ḳoymadım

Özni muhtāc der her ḥār vü ḥes kıldım balam

Her ḳara kūnlerni kördim vü eḥvālısın anıñ

Ṭāl'i-i baḥt- bed vü şüm ile neḥs kıldım balam

Āsumānnı pāre itti nāle vü āhım meniñ

Gerçi āvāzımnı bī-endāze pes kıldım balam

İmdi tā bar men ḡamıñdan andüh-ı mātemde men

‘Ayş ile rāḥatnı imdi özge bes kıldım balam

S470

**15.Üçünçü Merşiye Muḥammet Yakūb Cān Oğlu Şehid Raḥmetli
Muḥammet Yusuf Cān Raḥmetli Ḥaḳkıda**

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Oşbu dünyāga kelip mihmān çıkıp ketting balam

Yeke vü yalguz özing pinhān çıkıp ketting balam

Āsumān tāl'i ü bahtınga ey nūr-ul beşr

Berḳ dek cevlan urıp rıḥşān çıkıp ketting balam

Ata birle ana bī-çāreni zār yıǵlatıp

Fāni dünyādan özing ḥandān öikıp ketting balam

Ḳavm u ḥeyiş vü akrabalar yengi hicrān otıǵa

Cism ü cānını kılıp biryān çıkıp ketting balam

Çün şehidler bezmide cām şehādetni içip

Mest vü med-hoş-i ravza-ı rızvān çıkıp ketting balam

Yüz gülingden bir güling açılmasay vā ḥasretā

Bā-dil-i pūr ḥasret vü armān çıkıp ketting balam

S471

**16.Oşbu Merşiye Muḥammet Yusuf Sevimli Dōstım Muḥammet
Yakūb Cān Oǵullarınıḡ Ḥaḳkıda Yazılǵan**

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Dirīgā Yūsuf atlıǵ nūr-ı çeşmānımdan ayrıldım

Közimni rüşeni şem'i şebistānımdan ayrıldım

Yakamı Ḥazret-i Yakūb gibi çāk aylamay neley

'Azīz Mısıır ya'ni Ken'an'ımdan ayrıldım

Emîrim Şehriyârım pâdişâh-ı ‘aşr-ı devrânım
Şehen-şâh-ı cihânım ya’ni sultânımdan ayrıldım

Tiyançım hem kuvançım kuvvet-i kalbım meded-gârım
Enîsim müşfikim ğam-hâr-ı devrânımdan ayrıldım

Gülüm hem sünbülüm hem lâle birle serv-i revânım
Hazânsız bâğ u bostânım güstânımdan ayrıldım

Kime izhâr aytayman oşbu derd vü mâdemim Yâ Rab
Tabib hâzık ü dâru-ı dermânımdan ayrıldım

Kara künlerge kalğanımnı aşlen bâ’isî şoldur
Cihânı rûşen itken mâh-ı tâbânımdan ayrıldım

Eger men firkatıdan bolmasam dîvâne kim bolsın
O şandağ ‘aql vü ferzâne cânânemden ayrıldım

S472

17.Bîbî Hâtıra Singlimni Nebiresi Vefâtı Münâsebeti Uçun

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

Bolmasan hiç kim meni dek Yâ Rab hayrân Hâtıra

Sîne biryân dîde giryân zâ vü nâlân Hâtıra

Bir atıñnı dâğıdan bağı dilim irdi kebâb

Üstige sen ayladıñ köksimni biryân Hâtıra

Kaysı bir derd-i dilimni señge aylayın beyân

Miñ alemdede ser-be-ser başımgı salgan Hâtıra

Miñg güliñde nbir güliñ açılmasay boldıñ hazān
Ey ananıñ bağıda bir tāze reyḥān Ḥāṭıra

Atadan ḳalğan idiñ bizlerde bir ṭaraf-i niṣān
Sen uçun köñüller irde ṣād-ı ḥandān Ḥāṭıra

Ṭūṭi dek seyrep yürürdiñ bağ u bostānlar ara
Her tamanga bāl urıp mestān ḥandān Ḥāṭıra

İndi anañ saç özip köksige müştlep her zamān
Ḳayılda barsın vā balam zār vü nālān Ḥāṭıra

Ey ṣagır ḳız ey yetim siñlim ḡarib miskīn balam
Dünyāga ne gördiñ āḥır ḡayrı ḥarmān Ḥāṭıra

İtmediñ bir ananı ḳandan ḳılıp taṣlap ketey
Zār vü nā-dān yıḡlatıp bā-çeṣm-i giryān Ḥāṭıra

S473

18. Oṣbu Merṣiye Rāḥmetli ‘Abdulḡaffār Beyānı Ḥaḳḳıda

Mefā’ılün Mefā’ılün Mefā’ılün Mefā’ılün

Eyā Ḡaffār Beyānı ‘azm ü işarıñḡga selemnā
Seniñ cānāne itken rezm vü peykārıñḡga selemnā

Urıṣtıñ bī-amān yavlar bilen merdāne señgerde
Veli teslim yavlar bolmadıñ ‘arıñḡga selemnā

Seniñçe il uçun āvāre bolgan dehr ara azdur
Bu vādeyi alemge ḳıḳan āzārıñḡga selemnā

Vaþan yolıda tinmey cism vü cānıñ ayladıñ ğurbān
Ten-i bī-mār vü zār vü cism-i ğūn-bāringa selemnā

Keçe kündüz dimey her yana çaptıñ il uçun tinmey
Kişi bilmedi ğadrıñ vā dirīğ kārıñga selemnā

Diliñ deryāyı bī-pāyān ‘ilm vü ma’rufet irdi
Uluğ endişe birlen ‘ali efkārıñ selemnā

Söziñ şehd ü şeker ğüftārlarıñ ğand u ‘asal irdi
Kelām-ı rûğ baĥışdur şehvāringa selemnā

Nevāyı ğamsesiniñ ihtima miñ birle çāp itıñ
Bu olmas cāvidān āşār per-bārıñga selemnā

S474

19.İkinci Merşiye Raĥmetli ‘Abdulġaffār Beyānı Haĥkıda

Mefā’ılün Mefā’ılün Mefā’ılün Mefā’ılün

Eyā çerĥ-i felek āĥır Beyān’ımdan cüdā kıldıñ
Meni rûĥımnı cism-i nā-tüvānımdan cüdā kıldıñ

Enīs ü mūnisim hem müşfeĥ vü hem dōst-ı ğam-ĥārım
Refik-i cāne cānım rāz-dānımdan cüdā kıldıñ

Alıp zōr vü köçimni oşbu cism-i nā-tüvānımdan
Medārım ğuvvetim tāb vü tüvānımdan cüdā kıldıñ

Edīb-i nām-dār rüzġārımnı alıp menden
Arıp nokta senc vü nokt-dānımdan cüdā kıldıñ

Günāhım ne idi bilmem kılğan irdim haqıñga
Meni yār-ı ‘azīz vü mihrebānımdan cüdā kıldıñg

Ne yalguz dāğ-ı hicriñde meni cismimni koydurdıñg
Ke belkim bend bend üstühānımdan cüdā kıldıñg

Yine bol qarıgan çağımda ey çerh-i felek aytkel
Ne dip bernā yigitler nev-cüvānımdan cüdā kıldıñg

S475

20.Raḥmetli ‘Abdulḡaffār Beyānı Haqqıda

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Qança yığlayın Beyānı ketti dip
Oşbu ten rūḡ vü revānı ketti dip

Ne uçun başımını urmay taşlaga
Mihrebān dōstım Beyānı ketti dip

Arzıgay tā rüz-ı maḡşer yığlasam
Milletimiz faḡr u şānı ketti dip

Milleti bī-çāremizni vā dirīḡ
Rüz be-‘aşr ü zamānı ketti dip

Qança çāk aylay girībānımını men
Tüdelerni mihrebānı ketti dip

Qançalap feryād ile feḡān çekey
Ülkeniñ batür cüvānı ketti dip

Ma'ārifet bostānının᠙ ey ũlkedaş
'Andelip nağme-hānı ketti dip

S475

21.Raḥmetli 'Abdulḡaffār Beyānı Hakkıda

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Meṅge ey felek kop cefā ayladıṅ

Beyānımnı menden cüdā ayladıṅ

Ne maḥşer kün ũ tün imes irdi sen

Başımga anı sen be-pā ayladıṅ

Qadım birle boyımnı ḡam yükiden

Eya çerḡ-i suffle dū-tā ayladıṅ

Dilimni kılp ḡuşşadan pāreler

Yürekimni āb vü adā ayladıṅ

'Azīz dōstlarını bu mātem bilen

Ḥayāt barıda der-'azā ayladıṅ

Ne āfet-i belā derd cānga idi

Ḡaribni anga mübtelā ayladıṅ

Alıyban 'azīz cānımnı cismiden

Qara yerge miskīnni cā ayladıṅ

Ne bā'ış yaratıṅ ezelden anıṅ

Yetişmey kemāle fenā ayladıṅ

Ne arı dedin vü ne yaş cn alıp
Anın atını sen az ayladin

Anın yurtıdan acretip ey felek
arib ayladin b-nev ayladin

Kimike vef istedi senden evvel
Anın aıda sen cef ayladin

Terikdür yüreklerge rüı henüz
Eger end tenini fen ayladin

iberan'ı koyıp am u uaga
Ser-i pul'ı mtem ser ayladin

Anın det ü dmnını an bilen
Bütün ane kerbel ayladin

arib Vhidi'ı izip barını
afz bilen hem-nev ayladin

S477

22.Obu Meriye Orta 'Abdulaffr Beyn aıda

Menin dst vü yrım Beyn'm anı
'Azz mı mihrebnım anı

Sevimli inam adır-dn inem
Inam dimem belki cnım a

Enīs-i dilim mūnis ü hem-demim
Refîk vü şefîkim Beyānı'm anı

Gūlim sūnbūlim būlbūl-i gūlşenim
azānsız meni bostānım anı

Edeb bā u bostānımdan vā dirī
Meni būlbūl-i name-ānım anı

Edeb mūlkiden oşbu dem neleyin
Edīb şehir zamānım anı

Tenūli edībim b       yazuım
Ataulı erik terc    nım anı

ıyan ketti olpan bilen fıtratım
Ulu   d  r   zam  nım anı

Mene uyan u M  r Timur'dan agan
'Az  z y  d-g  r niş  nım anı

Cel  l  m şekvehim b       '  zametim
Ulu fa  r  dur zam  nım anı

Dir   ol meni ş  dm  n M  r'ginem
G  r olı 'aş  r-ı zam  nım anı

N  r  l'dan iş  tgen Mene y  d-g  r
'Avuzdan agan ol niş  nım anı

Güreş şahın meydānıdan vā dirīg
Hüsni-i Pehlevān-ı cüvānım kanı

Meşfā-ı cihānım uluğ ‘alemim
O şol bī-gübār āsumānım kanı

Kanı Babür oğlu Tmur balası
Emīr-zāde Görgānım kanı

Kanı Baykara birle baysınğarım
Cihāngīr vü Şāh Cihān’ım kanı

Anıñ dōstlarığa ne dirsem iken
Eger sorsa menden Beyānı’m kanı

S478

23. Muḥammed “Ḥayā” Raḥmetlining Ḥaqqıda Merşiye

El-ḥaḳ ki Ḥayā merd-i münācāt irdi
Ser- ḥalka-ı rindān ḥarābat irdi

Otkazdı bütün ‘ömrini taḳvā birle
Bī-şüphe ki şāhib-i kerāmet irdi

El-ḥaḳ ki Ḥayā şā’iri dānā irdi
Ol merd-i sühen-ver tüvānā irdi

Ehl-i edeb vü fażlı ü hūner içre biling
Öz devride ferzāne yektā irdi

El-ḥaḳ ki Ḥayā şāḥib-i dāniş irdi
Ol şāḥib-i endişe vü bîniş irdi

Zāhır ile bâtını kılsam vaşfın
‘İrfān egesi faḳir-i derviş irdi

El-ḥaḳ ki Ḥayā âdem-i ‘akıl irdi
‘ilmi ki anıñg tûdelep ḳâil irdi

Ol ehl-i ḥırad bilen refiḳ irdi
‘Aksıga biling düşman-ı cāhil irdi

S480

24.Oşbu Merşiye Terci’-bend Doktor Muḥibbullāh Ḥān Derzabı Ḥaḳḳıda

Birinçi Bend

Bernā yigitler Muḥibb cān
Vey müfḥir ḥāndān Muḥibb cān
Ṭıb ‘alemige seniñge körmem
Men şādıḳ mihrebān Muḥibb cān
Ey rāzı nāmdār-ı devrān
Vey bu ‘Ali zamān Muḥibb cān
Ol nābeḡe’-i zamānelerden
Bizlerge idinḡ nişān Muḥibb cān
Nā Menḡe adā bu cism ü cānım
Atıñga fedā bu cān Muḥibb cān
İsmiñge seni şadāğa olsun
Bol rūḥ ile bu revān Muḥibb cān
Kimdür bu cihāne ḥasretiñden
Ol bolmasa baḡrı ḳan Muḥibb cān

Her kimge ki baĥa men yığıdan
Közi anı ĥün-feşân Muĥibb cān
Tā rüz-ı ĥaşır seni ġamıñdan
Mātemde irür cihān Muĥibb cān
Dehr anası toġmagay seniñ dek
Ėaytıp yine nev-cüvān Muĥibb cān
Feryād vü feġān nāleşimden
Tenge ĥamadı tüvān Muĥibb cān
‘Alem yüzide seniñçe körmem
Men şādık-ı mihrebān Muĥibb cān
Tā çerĥ-i felekni bar medārı
Atıñ seni cāvidān Muĥibb cān
Kimdür ki imes alemleriñden
Dīvāne imes de ġamlarıñdan

S481

İkinçi Bend

Ey hem-dem-i mihrebān ana
Vey müşfik-i cāne cān ana
Ey mūnis-i ġamgüsār ata
Vey yāver-i ĥāndān ana
Ey señge adā tüvān ata
Vey señge fedā revān ana
Şadĥe señge bar u yok ata
Ėurbān señge cism vü cān ana
Ey māye-i iftiĥār ata
Vey hasti pūr ze-şān ans
Ey bülbul-i ĥoş nevāyı ata
Vey ĥumrı naġme-ĥān ana
Ey tāze nihāl bāġ-ı hasti
Vey ravnaĥ-ı bostān ana

Ey şānı ile şöhret-i cihānı
Vey nām ile vey nişān ana
Yer yüzige körmedim seniṅ dek
Ra'nā yigit cüvān ana
Sensiz ne kerekdür aytgıl anaṅ
Bol hasti vü hānmān ana
Kör boldı dirīḡ yıḡlamaqdan
Bol dīde hūn-feşān ana
Dīvāne bomay ne bolsın āhır
Sözle anı sen revān ana
Raḥmıṅ kemedi meger seniṅ hiç
Ber- peyker-i nā-tüvān ana
Öldürmesey qoymaḡay anıṅ bil
Bu derd vü ḡam nihān ana
Sensiz ne kerekdür imdi heyāt
Bu cism-i za'if cān ana
Kimdür ki imes alemleriṅden
Dīvāne imes de ḡamlarıṅdan

S483

Üçünçü Bend

Ataṅ seni cāvidāne olsun
Tā bar cihān feşāne olsun
Her kim ki öler bosa seniṅ dek
Merdāne vü rüstemāne olsun
Şöhr̄et qazanıp cihānge özden
Bā-nām ile bā-nişān olsun
Her ana ike toḡadı ferzend
Meşhur seni dek cihāne olsun
Tā rüz-ı ḡaşır qabırda Yā Rab
Rūḫıṅ seni şād-māne olsun

Cisminġ seni şadmet-ül haddan
Haġ fażlı bilen amāne olsun
Kandil behişt-i mezārınġ içre
Tā bariça nūr feşān olsun
Her nehli ki çıksa merķedinġden
Bülbüllege āşiyān olsun
Bezm tarabınġ behiştke Yā Rab
Bā- çeng-i def çeġāne olsun
Peyveste lebinġge zikrullāh
Şavt-ı sürud vü terāne olsun
Rūhınġ seni bī-sūal-ı pürsiş
Cennet sarıġa revāne olsun
Hoş-baġt yigitike seninġ dek
Bī-bāk ü dilir-i cihāne olsun
Feryād resinġ be-rüz-ı maġşer
Ol ġālık-ı pür- tüvāne olsun
Yaġşı ‘amelinġ başınġge Yā Rab
Maġşer küni sāybane olsun
Tā nām vü nişān bar ġayātdan
Bizde bu eşer nişāne olsun
Kimdür ki imes alemlerinġden
Dīvāne imes ġamlarınġdan

S484

Törtünçü Bend

Sensiz ne itey bu cism ü cānnı
Bol hasti ile bu ġānmānnı
Sensiz ne kılay bu deyr -i dünni
Bu köhne sehper vü bu cihānnı
Sensiz ne kılay bu mülk-i cāynı
Bol manzıl ile bu āşiyānnı

Terk aylamasam bomaydı imdi
Bol şehir ü diyâr Cevzicân'nı
Sensiz ne kılay barıp çemende
Seyr-i gül vü bâğ u bostânı
Tâ rûz-ı haşır 'azâga koydınğ
Biz kavm-ı ğarib hândânı
Bir tar saçınğga bimes irdim
Ger birse indi Menğe cihânı
Ey çerğ-i felek digil ne itinğ
Bo ltâze yigit nev-cüvânı
Sensiz ne kılay ne yerde iltey
Bo ltendegi rûh ile revânı
Dehr anası toğmagay dū-bâre toğmas
Evlâd-ı raûf-ı mihrebânı
Îl yolıda körmedim seninçe
Bol haçege sençe cân-feşânı
Sen dek yine toğmagay bu ğiti
Ferzend yigit kâr-dânı
İmdi megerim görimge iltsem
Könğlimdeki berçe ârmânı
Ruħı ketban behiştke şādân
Ġamga koyban bût vü demânı
Kimdür ki seni alemlerinğden
Dīvâne imesde ğamlarınğdan

ṬANZLAR (ALAYLAR)

S487

1. Dād Dip

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Postınımni çebe kıydım herçi bādā bād dip

Ḥırs keldi dip kaçır körsem ḥılāyık dād dip

Yetti püştige anıṅ la'netdingler dōstlar

Her kişi koygan bosa atını ḥayır-ābād dip

Aldıdan barsala şāvlar ketiden barsa tifer

Bir inini sattı Menḡe aşı-i maderzād dip

Yetti gāvdüşeni sindirdi tepip hanuzgaça

Ḳayırğa barsam bu felāket kolıdan men dād dip

Bir ḳaşıḳ sütni saḡalmay bed-'amelning cevriden

Ḳol ayaḡın sindirip keldi 'ayālım dād dip

Yatsa urnıdan turalmas köteranlık dip ḡarib

Müntehib bergen kişi kop simez u ābād dip

Erteçe boḡaz dip ta'rif ḳılıp bergen ini

Boḳanı körse āsur özini her yan dād dip

Ne tūmārga boldı saḡlam ne tuyızga 'aḳıbet

Raḥşımnı berdiler cindi māderzād dip

Şol ғам u endühge irdim keldi ha tufdan nedā
Ger ғaridār bolsa her behi kelse ғavmı şād dip

2. Şeyh

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Қолға tesbiһ başga dūfı keftige seccāde şeyh
Mele tün u aқ kıyım üstige körsenğ sāde şeyh

Çeb қолға tesbiһ bolsa anñғ қолғадur 'aşā
Yüz nezāket birle yürgey oşbu ... zāde şeyh

Gerçi merdüniñғ şarābdan men' aytaydur lik özi
Bir ağız nānnı imeydur bolmasa tā bāde-i şeyh

Sorma menden oşbu şeytāniñғ şerh-i hālını
Ata sen bāzār yeberip anasını... şeyh

Terk-i māl u terk mülk ki hālkni terğıb aylagay
Lik қıranıñғ üstiğe tā cānı bar istāde şeyh

Nefsi birlen el-cihād 'ilān қıлан perhizgār
Hiç toyarın bilmey 'ömrde mişl-i pāde şeyh

S488

3. Vezir men

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

Vezir men vâ dirîgâ kudretim yok

Sebeb şol ki ezelden gayretim yok

‘Alâkam kop irür rüşvetke ammâ

Alurga neleyin kim cür’etim yok

Çenân uyquda ğarķ men defterimge

Başımın tırnamaķķa fırsatım yok

Faķad maħrûm-i taħşil-i sevâd men

İşimge başķa ‘ayb u ‘illetim yok

Közim bağlık tikilgen ağız u pozım

Açarga kettelerden ruħşatım yok

Alılğan telhe u gürdem içimden

Oşol bâ’iş terikçe gayretim yok

S489

4. Yaman Hâtun

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Derd ü renciñg az bosa ğaddan ziyâd aylar ğâtun

Bar ğamdan çün kemân ğadıñgı ğâd aylar ğâtun

Öz başım ğoysañg anı pend vü naşihat birmesey

Erdeten aķşamğaça bir miñg fesâd aylar ğâtun

Yer yüzi mālını birsēñg toymaydur henüz

Hiçte mısım yok diyen feryâd vü dâd aylar ğâtun

‘Alemlik hāzık tabibge zerreçe ihlāşı yok
Zātı yok siz mamelerge i’tikād aylar hātun

Qavm, heyiş vü yār vü dōstıngdan cūdā aylap seni
Der-be-der āvāe bir miŋ belād aylar hātun

Yaşlıgıda pül uçun birmeydi yirge kızını
Qariganda oturıp bahtı küşād aylar hātun

Ger Felātun vü Arstuy zamān hem bolsa yir
Ey inağa bare bare bī-sevād aylar hātun

S490

5. İne Mi Men

Mef’ülü Mefā’ilü Mefā’ilü Fe’ülün

Reşve yolıga cism ile cānım ine mi men
Tapılsa anga cān u cihānım ine mi men

Bilsem ki tüşedür qolıma bil yakın anaŋg
Tökilse yolıda sere qanım ine mi men

Her hıdmet vü işike zarūr olsa yolıda
Tā tende bosa tāb vü tüvānım ine mi men

Sen bolmas iding qayırdı idi Menge bu devlet
Senge zarar sūd vü ziyānım ine mi men

Ey reşve eyā mazheb-i dīn ü imānım
Ger bolsa zarūret senge cānım ine mi men

Ey reşve eyā bā'ış-i nām birle nişānım
Señge şerf ü 'izzet ü şānım zárûret

Nāmus ile ğayret nemedür bolsa zárûret
Vidān şerf birle ĩmānım ine mi men

S490

6. İşanımız Keldi Bu kün

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Gerçi atıdur Murād işanımız keldi bu kün
Başka bargan nā-murād işanımız keldi bu kün

Qaysı bir kelgende vü asrandı vü bī-kes imes
Yetti püşti hāne-zād işanımız keldi bu kün

Qarı bī-yir kızlardan tā almasa nazr ü niyāz
Aylamas bahtı küşād işanımız keldi bu kün

Beske kop yeyip kop içedür şol uçun körsenġ anıġ
Qarnı dāim pūr ze-bād işanımız keldi bu kün

İş vü köçi dāimā körseyle hātunlar bilen
Ma'den-i kân-ı fesād işanımız keldi bu kün

Yetti hür cin birle qafnı artıban ya bosaga
Nazr istep 'ömr-i bād işanımız keldi bu kün

Bir bülend ğür birle yemçini dimes men olagan
Aylanıp tā-be şeyād işanımız keldi bu kün

Bit vü qolın yümese vaqt-ı namāz kespēnd uçun
Qılmasay qırmannı bād işanımız keldi bu kün

Yā samanı azayıpdur yā ki buğdayı halāş
Bolmasa kılmadı yād işanımız keldi bu kün

Ey inağam pend vü anderz anga ta'sir aylamas
Çünki fikri encümād işanımız keldi bu kün

S491

7. Büt-1 'Ayyār

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Mübtelā men bir büt-1 'ayyārgā

Bir büt-1 'ayār-ı pūr mekkārgā

Zulm ü sitemge anıñg yok cüresi
Bī-bedildür cevr ile āzārgā

Ez berāyı qatl-ı 'āşıklar uçun
Qolı dāim hancer ü tevarğa

Her sitem kılsa haqqīmğa bakı yok
Tapşırıp men Hālıq-ı cebbārgā

Yüz tūmār vü te'viz itgenim bile
Qılmagay ta'sir ol bed-kārgā

İş diseñg bī-mār v übī-hāl dāimā
Tūti dek qoysañg anı güftārgā

Ertenen aqşamğaça körseñg anı
Reste-i bencāre vü ‘aṭṭārğa

‘Aşq vü ‘aşıklık eger şunday bosa
Merg menin dek ādem-i hoş-tārğa

Men anga ger sözlesem eş’ārdan
Lik anıñg fikri müdām es’ārğa

Ey birāder sorma hicrān otını
Keçe kündüz koyar men nārqa

S492

8. İşanımız Keldi

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Qılıbdık atını yād işanımız keldi bu kün
‘Ömri çün iken ziyād işanımız kledi bu kün

Yengi bī-ğam bolıbdık qancuğanıñg işanıdan
Şükrüllāh Mış-ı abād isanımız keldi

Hast-ı būdım vā dirīğ ketti alarnı yolıda
Kimge qılsam ‘arz dād işanımız keldi bu kün

Bir men miskīn imesmen cevriden der-‘arz-ı dād
Berçe ‘alemdür be-dād işanımız keldi bu kün

Bir kara kent’den mürid avlap kegenmes oşbu dem
Aylanıp tā Sayed ābād işanımız keldi bu kün

Tört hātun kır beşte kız ammā dirīg ki oğlu yok
Māde pūşt vü māde-zād işanımız keldi bu kün

Kette baynıñ mürdesiden kop kâğız-peçni alıp
Mest ü hāndān ayla şād işanımız keldi bu kün

Bilmedim қanday bilipdür nazr-ı hayrātım meniñ
Kūçe bağdan mişl-i bād işanımız keldi bu kün

Ham bolıp baқsa çetiden köreynedür h...
Evliyā ana zād işanımız keldi bu kün

Ey inaғam iһtirāmım aylagıl iһlāş bilen
Çünkü ... küşād işanımız keldi bu künā

S493

9. Tüvānıñ Barıça

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Pāre algıl ey inem cismiñge cānıñ barıça
Qılmağıl perhiz okam tā ki tüvānıñ barıça

Yılđa terfi' aylaban tā mertebeñ bolsa bülend
Medhe qılğıl āmırınğnı tā zebānıñ barıça

Qarılığda bolmasañ tā hār u zār ey ülkedāş
Yıg pül rüşvetni tā devr-i cüvānıñ barıça

Tā ki bar köç vü tüvān cismiñ ara pül toplağıl
Yeyip içip yat soñgra tā ki hāndānıñ barıça

Dîn ü ĩmānı ketse ketsün ey birāZer bakı yok
Ketmesün naķde olıńđdan tā ‘anānıńđ barıa

Bīve vü bī-äre dip ılma tereĥĥum ĥālige
Her sitem olıńđdan ıl gümānıńđ barıa

Tā ki bar udret olıńđda obu devrānda senıńđ
ıl ĥıyānet merdüminĥge atre anıńđ barıa

Her cefā ü cevır ü sitem kelse olıńđdan senıńđ
ılma ilıńđden dirĥg tā ki tñvānıńđ barıa

S494

10.Yüz Belā

Mefā’ılün Mefā’ılün Fe’ülün

Ĥātun alma alursın yüz belāga
Ne yalguz yüz belā minĥ mācerāga

u ĥātunsız ĥālinĥge ey inaĥam
ükür ılgıl tñn ü kñn sen ĥüdāga

Avluturma bilip körıp özińđni
Ĥüdā nā-ĥāste derd-i devāga

Ĥātun almak egere farż-ı ‘ayndur
Bilinĥler siz anıńđ āh vü gedāga

Dirĥga obu ‘ar ü bol zamānda
Müşibetdür ĥarib vü bī-nevāga

Heves kılma hātunnı ey birāder
Qalursın men gibi rüz qaraga

Qara yerge tiykir başıñnı bilgil
Eger çend itse bilgil sen semāga

S495

11.Kerekmes mü Senge Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Şa'ir oldıñ ey inem nānıñ kerekmes mü senge
Bu za'if cismiñge it cānıñ kerekmes mü senge

Ne gam evlād ki dursın ne 'ayāl pervāsıga
Bu hayātka 'aşk ü ārmāñ kerekmes mü senge

Ne gam dünyāga dursın ne be-'ağabı fikrige
Āhiretke gör imānıñ kerekmes mü senge

Keçe tengenkünçe bir dek yatmasay oyludasın
Közge uyku birle cānānıñ kerekmes mü senge

Qapka un nān-dānga nān hānıñga yemek bolmasa
Ehl-i evlādıñga hiç nānıñ kerekmes mü senge

Baş yalğan köt yalğan çapasın fergend diban
Baş ki dufı kötke iştanıñ kerekmes mü senge

Ottı 'ömriñ yengi mażmun çürtige hasret bilen
Hiç öziñge rāhat cānıñ kerekmes mü senge

Keçikine söziñg seni Mîrzâ vü longnı tağıd dak
Terk – i lâf vü qāfka imkânıñg kerekmes mü señge

Ottı yaşıñg almış vü yetmiş vü seksenden seni
Oşbu yaşka terk yalğanıñg kerekmes mü señge

S496

12.Ferenci

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

Başga belā ferenci cānga cefā ferenci
Yoqalsın ölkemizden yüzi qara ferenci

Demleri dür keşale her yana yale yale
İler zemīnni māle bu rûde-pā ferenci

Ketige ikki engi qanarga oşsar kengi
Yoqdur cihānga tengi kette belā ferenci

Her kimki salsa başka her sın vü sāl yaşka
İler gedā ferenci bu bed-nemā ferenci

Tartmañg bitizge tüşfend yavlar boladı hürsend
Qılmañg özizdi der-bend kette qala ferenci

Bar ğamnı tartıp renc ü ğamını çakıp
Qıldı belizni āhır bāb-ı 'asā ferenci

13.Ey Kake*Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün*

Ey kake kâmetinġge geštâr munça yahşı

Köz tekmesün ayaġka peyzâr munça yahşı

Hey hey ne hoş yaraşkan ısıġka güpi vü tün

İnekse püte birle şelvâr munça yahşı

Ger almasaġ saçıġnı bürge vü bit az imes

Başına tüfi birle destâr munça yahşı

Aġzıġnı ısı ketmes tâ görge kıymagunça

Çak tâ 'ilâcî barça naşvâr munça yahşı

Kış kırsa tazılar dak diġkeleşip yürersin

Arıġlık isteseng iç köknâr munça yahşı

Ger hâhlaşaġ yotaldan öpkeġ ağızga kelse

Terk aylama çelemnî sigâr munça yahşı

Bir kâsesini içsn ölgünçe rıh urarsın

İshâl-ı peç vaġıga açar munça yahşı

14.Hâkim-i A' lā

Mektep okusaġ 'alem – i dānā bolasın

Bir kün qaragıl hâkim-i a' lā bolasın

Zulm ile hıyânetge belinġni bağlap

İl üstige kette âfet-ullâh bolasın

Mektep okusañg kette bilim-dān bolasın
'Alāme-i nām āver-i devrān bolasın

Algan aylığıñg yetişmes qarǵa
Taḥşilden eyā inem peşeymān bolasın

Қudret bile şöhretni niyāzı boldum
eḥzāb-ı siyāsılarga bāzı boldum

Manzūrım bu irdi kette...bolsam
Heyet-i dirīg derdke tazı boldum

S498

15.Mu'allım-ı Riyāzi

Bir 'ömr mu'allım-ı riyāzi boldum
Açlık qolıdan ölümge rāzı boldum

Kördüm öle men bu meslek la'netiden
Saқalını қoyıp müfti vü қāzi boldım

S498

16. Men Şūfī Bolmay Kim Bosın

Sekseñge bardı yaşkınam
Men şūfī bolmay kim bosın
Tās boldı körgil başgınam
Men şūfī bolmay kim bolsun

Aқardı saқal serim
Tüşti bütün kipriklerim
Körmedi imdi bāşarım
Men şūfī bolmay kim bolsun

Oyımga qoymaydur ayım
Barsam ıkaradur dāim
Mescidke dūr kōrsenġ cāyım
Men şūfī bolmay kim bolsun

Tende tūvānım bolmasa
Cismimde cānım bolmasa
Cebke kırānım bolmasa
Men şūfī bolmay kim bolsun

‘Āciz bogan ikki kōzim
Kee bolupdur kūdüzim
Oyıda alıp man bir özim
Men şūfī bolmay kim bolsun

Kesemge yoğdur ün pulım
ār-vālige yūrmes olım
Boldı hazān āhır gülüm
Men şūfī bolmay kim bolsun

Dünyānı kōrdüm mevtige
Bağdım anıġ men ütige
Urdım anıġ men kōtige
Men şūfī bolmay kim bolsun

17. Bûbe Cānım Hakkıda

Bûbe cānım kırdı almış yaşıga
 şevk-i hātın kayta tüşti başıga
 Bûbe cānınga qarıyman her zamān
 Yengi algan hātınnı yan başıga

Bûbe cānım boldılar almış yaşar
 Bibi cānım birle dāim tegeşir
 Bibi cānımnı eger qoysam bilinġ
 Bûbe cānımnı barıp közin tişer

Bûbe cānımnı bara men oyıga
 Şadqe bolsam bûbe cānım boyıga
 Bûbe cānım oynalıp kelse bilinġ
 Def çalıp oynap oqıman toyıga

Bûbe cānımnı boyıdur bir qareş
 Saç vü saqalı irür on tört qareş
 Saç vü saqallarıga köz tegmesün
 Anadan toġmuş küniden ğübe reş

Bûbe cānım qarıdur hātını yaş
 İkkisi bir yerde kılmas bût u baş
 Ger bûbem bibim bile tilleşeler
 Bûbe cānımnı kıladur leng-i lāş

Her zamān barsam bûbemni qaşıga
 Yengi algan hātınnı yan başıga
 Hakk nâ-hakk tileşür bûbem bilen
 Āferîn babe cānım berdaştıga

18.Bāḳi

Ataṅṅı atı Bāḳi

Başıga zerīn taḳı

Teriḳ kılıp öldürdi

Tud ile ḳavun ḳaḳı

Ataṅṅı atı Bāḳi

Ḳoltığıga ṭabraḳı

Yonduḡını körmeı ottı

Kopkını yalaḳı

Ataṅṅı atı Bāḳi

Ḳaftalıga fıçaḳı

Kel başıga yaraşmas

Āyına vü taraḳı

Ataṅṅı atı Bāḳi

Ḳayır ābāddur ḳışlaḳı

Başıdan ḳalsun anı

Lāfı birle fetaḳı

Ataṅṅı atı Bāḳi

Ḳolıga işpelaḳı

Ḳuvmasa ‘ilācı yoḳ

Ḳayırğa yetse teıyaḳı

19.Olsun Bu At

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Taşlama aldıda emni nā-tüvān olsun bu at

Birme su koy teşnelikden nime cān olsun bu at

Yatsa urnıdan turalmas demiden kötermeseñg

Çoyka yatken cāyığa tā küteran ölsün bu at

Arfanı çeynep yutarda yok mecāl u kuvveti

Şadke em vü teret birlen saman ölsün bu at

Yalıdan tā dumını üstigeçe körsenñg yıgar

Yavga barmay yaradār bolgan yaman ölsün bu at

Her qadam koyganda munkıp kimtese imkānı yok

Oşbu hāl birlen niçük yolga revān ölsün bu at

Ne olarnı aydagan birlen keter bir sarığa

Bilmedim tā keygeçe men kı tüvān ölsün bu at

Sāye sen tartıp yürerge yok tüvān vü tākātı

Çoykı mundan hem za'if ü nā-tüvān ölsün bu at

Bilmedim aşlı anıñg türik müdür yā ki ceren

Yüñgi ketken cismiden çün bā-nişān ölsün bu at

Çarığandan közige mesgini nūrı kalmagan

Oşbu hāl birlen kıv yolgs revān ölsün bu at

Yanıga tahtap bomas anı yağırnı ısıdan
Tekme zaḥmıga anıḡ koy ıslaba ölsün bu at

Ölse susızlık bilen açlıktan hengirdemes
Şadḳe ağız bilen til vü zebān ölsün bu at

Mıḡ fıçaḳ ursanḡ teniden çıḳmagay bir ḳatre ḳan
Pes niçük ḥün-ı ciger yā bağıri ḳan ölsün bu at

Ḳuşka tāb ḥırmanga tāḳat çıḡnaga ber-dāştı yok
Ḳançalar Yā Rab ne ḥayf ü nā-tüvān ölsün bu at

Rüzı evvel yol toldurur aḥurını paru bilen
Birme kop arfa bilen anga saman ölsün bu at

Keçe vü kündüz du'am tengri ta'āliden şol irür
Yemiş zenbür bilen ḥıl çıyan ölsün bu at

Ḥazret-i Ādem atadan bizge ḳalgandur mirās
Ölmesün tā ki cihān bar cāvidān olsun bu at

Reng-i rüyım za'ferān dek sarḡayıpdur ḳolıdan
Nev-bahār kelmey turıp 'ömri ḥazān olsun bu at

Āfet vü derd-i belā vü fitne vü āşūbledin
Bī-naşib ḳalmay hemīşe der-amān olsun bu at

Ey inaḡam tā teriksin tilge alma atını
Ḳoy ki 'alemden hemīşe bī-nişān olsun bu at

20.Baçe-i Ğar

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Yer yüzige kop kördim cahl vü nādān baçe-i ğar
Körmedim sen dek meger ğol-ı biyābān baçe-i ğar

Saç u saķal u borutıñ çıķdı ammā çıķmadı
Tilbe ü dīvānelik başıñdan āsān baçe-i ğar

Yetti yıldur ser-be-ser bir şınıfka nā-kām ķalasın
İne hem erinmesey mektep bararsan baçe-i ğar

Sen bilen hem yaş u tıñler şāhib-i ferzend irür
Keymegeysin tā henüz kötiñge ıstaniñ baçe-i ğar

Yemek vü içmekke yok tıñıñ seni ey bī-peder
İşti körsenñ vāy kesel men dip yatarsan baçe-i ğar

Anadan toĝmıř küniñ saçıñga ķayçı tekmegeñ
Şol uçun her yanaga zülfiñ perīşān baçe-i ğar

Ne yüversin şampo birlen ne tararsın ķol bilen
Bitleriñ mazun ķadam başıñga yürgeñ baçe-i ğar

Ay yıllar otsa körmeydür teniñ yüzini
Bī-nezāfetlik ke yok tıñıñ seni hān baçe-i ğar

Yeyeşiñ ökizge miñzer tepeşiñ eşkelege
Oşbu eţvāriñ irür mānend-i ģayvān baçe-i ğar

Yürişing birle turışingga baqar men teklenip
Tört ayaqlık cānā-versin neki insān baçe-i ğar

Ne ğam oyningga dursin ne vaṭan pervāsiga
Geh ketersin Özbekistān geh be Īrān baçe-i ğār

Bir qareş küdek bilen öziñni tiñglisen müdām
Munça hem ādem bolur mu cahl u nādān baçe-i ğar

Baçe-i ğarlar kop irür her ṭāifeden korqmaq kerek
El-ḥazer baçe-i ğar kim bolsa efgān baçe-i ğar

Māl u mülkni satıp urdīng qumārni yolıga
Imdi deştlerge işing urağ vı nevқан baçe-i ğar

Keçkine söziñ seni Mīrzā Veleng’ni tağı dak
Munça hem āhır bolur mu lāf u yalğan baçe-i ğar

Arzışingni her kimi ger sorsa menden ayta men
Bir qırānga kıymet ü cendekge arzān baçe-i ğar

Ifke sorgudag señge ‘aql u ferāset körmedim
Kelle mü yā çob kedü ey dile ğar ḥān baçe-i ğar

Keçe yatsaṅg tüşekiñg üstige kol kol qayasın
Rüz bolsa tekelerdek ısı birersen baçe-i ğar

Ḥācet-i şerḥ ü beyān irmes seniñ eflāslegeniñg
Oşbu avşāfiñg irür ‘alemge destān baçe-i ğar

21.Sultān otur

Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilūn

Kelte payça şāh tülüm sultān otur

Lende ğar resvā körüm sultān otur

Köti başı aynagan teğare dek

Gerdeni mişl türim sultān otur

Yok Şibergān şehrige andak ħing

Çele vü bād ħülüm sultān otur

Atası ğallat çirāğ keş anası

Tā ħudūd bilmeşim sultān otur

ayırda bī-saalnı körse āh diban

Ketiden sinca u dem sultān otur

Inkilāb heft-i şāvurdan beri

Aylagan bir miñġ cürm sultān otur

Barsa oymasdur ulus ışlağıda

Beski ılğan kop ulum sultān otur

Beski para parıgandur cānıġa

Simiripdür çün tülüm sultān otur

Ey ħüdā yā bilmedim şār-vāli dan

Ne uçun bolmaydı güm sultān otur

Başka bargan nar eşekdür ol rezil
Kemligidür bir tokım sulṭān qotur

Tıp tayār hokızga mīngzerdür körīng
Miteha bī- šāḥ ü düm sulṭān

Yok mānendi Şibergān şehrige
Keçe bolgan kündüzim sulṭān qotur

Ger közim yüzige tüsse ey ḥüdā
Kör bosın iki közim sulṭān kotur

Qırğa bir qız körse yürgen ketiden
Küçelerge dem-be-dem sulṭān qotur

S507

22.Vekālet Şartı

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ger vekil bolmağcı bolsañg zōr ile zerden gepür
Bendel dinār bilen keldar u dolar gepür

..... Lık şart ol dur vekālet yolıda
Kāmyāblık isteseñg destmāl pūr zerden gepür

Zōrmendlerge tevāzu'-peşe qıl tā itesen
Nā-tüvān larga velīkin tīg ü ḥancerden gepür

Imdi hiç kim pāy piyāde señge birmes rāynı
At bilen işikni qoygıl imdi müterden gepür

Küçe vü bāzārlada bī-hūde güftārıñ seni
Bar mesācidke turıp merdāne menberden gepür

Çünki yüziñ yok öziñni ilge tanış aylasañ
Nā-‘ilāc şerm-i zamāndan ‘aks postardan gepür

Küni körsenğ oturıp yanıda körden kışşa kıl
Körni körsenğ aldıda efsāne kerdən gepür

Topı sizlerni silip öpkin alarnıñ başıdan
Köt yalangaçlarga ıştan birle nikerden gepür

Said ü hoca bilen ıştanı körsenğ yol ara
Nazr-ı hayrāt mesācid birle menberdeb gepür

Çersi vü teryākilerge beng vü çersden kışşa kıl
Ger şarābı bolsa anga peyk-i sāğardan gepür

Çarı u çurını körsenğ bīvelerden sözi aç
Ger aytıp bolsa alarga yahşı kızlardan gepür

Halkını körsenğ du’a kıl tarakaynıñ rühıga
Perçemni bolsa anga ervāh Hayber’den gepür

Şu’le Cāvid’lege mu’ini kılğıl ta’rifin
Vaḥdet-i islāmını körsenğ Hayder’den gepür

Hız-ı islāmı geblep aldında barsañ qaşıda
Ol hıyānet-peşelergedür Hitler’den gepür

Şi'anı körsenġ 'Ali dip na're tart her sarıġa
Sen ibolsa yanıda āheste 'Ömer'den gepür

Her kişi senden suāl kılsa eger su ġaġkıda
Sen cevābıġa alarga ġavuz kevşerden gepür

Her kiřiniġ ġāstıġa birme cevāb toġrını
O senġe taġdan gepürse sen anga cerden gepür

Her kişi sükse sen nāmus u nengden indeme
Sen anıġ deřnāmıġa cān birāderden gepü

S508

23.Bolsa Az

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bizge yalġan ma'den u kān bolsa az
Lāf digen taġ teyenşan bolsa az

Rāsten sözden kelmegey aşlen ġeşim
ġanġa ki lāf birle yalġan bolsa az

Cāhil u nādānnı sorsaġ bī sanaġ
Ehl-i 'ilm-i 'irfān bolsa az

Hemesi ġorġar urışnı atıdan
ġahramān-ı merd-i meydān bolsa az

ġorġıř u vaġşet bu merdümlerge kop
Köç ü ġayret birle ġmān bolsa az

Bī-sevādnı sanı aşgan hadıdan
Bā-sevad u ehl-i haṭ-ḥān bolsa az

Mescid ü menber diseṅg bī-ḥad ziyād
Ehl - i taḳvā u namāz-ḥān bolsa az

Kese-bür u oğrını sansız bilinṅ
Tengriden qorḳan müslümān bolsa az

Ḳadı kütāhdur alarnıṅ berçesi
Ḳameti çün serv-i reyḥān bolsa az

Bī-sevāddur yaş u qarısı bütün
Bā-sevād veyā ki haṭ-ḥān bolsa az

F'il ü eṭvārı irür ḥayvān-nemā
Ḥışleti mānendi insān bolsa az

Barçası peymān şekendür körsenṅiz
Ḳavl ü qarārıga turgan bolsa az

S509

21. Aḥterīlik

Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün

Kelinṅ Ḥācı Ḳayum iş aḥterīlik

Bir iş ḥasb-ı ḥāyiş aḥterīlik

Bir iş ü peşe ike bolsa anga

Baha u ḳadr u arzış aḥterīlik

Bu hāl u apter ü zārdan çıkışga
Keliṅg bir rāh-ı senciş aḥterīlik

Bir iş ābrümende ki andan
Ki halk aytsa siyāyış aḥterīlik

Heme bī-gāne hū bolgan dirīgā
Qyanda indi tanış aḥterīlik

Bu beş künlik ḥayātı otquçıda
Ne ḥācet özge teşviş aḥterīlik

Kimi hiç qalmaqı derd-i alemde
Anıṅg üstige nāleş aḥterīlik

Bu āşūb u belālardan qaçayban
Mekān-ı bī ḡol u ḡaş aḥterīlik

Bu yerde tūbemiz bolmas ecābet
Biran cāyı niyāyış aḥterīlik

Bu yerden ketban çet ũlkelerde
Menāzıl rehāyış aḥterīlik

Neme qaldı besāt u hastimizge
Alarga biz qıvanış aḥterīlik

Sa'adet tapılıqsız tūtyādur
Neme bolsa kem ü beş aḥterīlik

Kaçangaça oğuldan dād u dešnām
Hātundan bolsa qarğış ahterīlik

Okadan serzeniş-i ʔa'ne-i zešt
Akadan ğayrı sükeş ahterīlik

Cihānnı aldı yerip saç u saķal
Ne yerden imdi bī-reş ahterīlik

Urışdan hiç nemese ķolġa kelmes
Keliŋlar rāh-ı nermiş ahterīlik

S511

22.İsteydür Könġül

Müstef'ilātün Müstef'ilātün

Pes ķatı peyzar isteydür könġül
Ėej ġej biyār isteydür könġül

Key ġülü bir tüte ıştanga zār
Kötige řelvār isteydür könġül

Çers ü teryāk nirle herġiz işi yok
Ėamze köknār isteydür könġül

Her peşin ü çāřt rüze ayıġa
Aç ķasa iftar isteydür könġül

Żāhıran dīvāneler dek oġřatıp
Bāřınan hoş-yār isteydür könġül

Beş tabağ aşnı yeyip toymay ine
Üstiden açar isteydür köngül

Yemek ü içmağkadur tebe tayar
İş diseñg bī-mār isteydür köngül

Renc ü miñnetden kemes hergiz hoşı
loğma tayar isteydür köngül

Qarız alur, muhtāc bolsa berçeden
Pül idse inkār isteydür köngül

Çerfedden fażl – ı hüdā yok kemligi
Imdi kim tolpar isteydür köngül

‘Ömri ottı köhne hām çaruk bilen
Muza balğar isteydür köngül

Tanımas cendek bilen qaşını
Her küni bāzār isteydür köngül

Saç u sağal u borutnı üsterip
Hinduy tayar isteydür köngül

Bir kırān afgānıga muhtāc-ı zār
Dolar u keldār isteydür köngül

Açlığdan her küni çaşt uyğanur
Tengriden es’ar isteydür köngül

Bir çakam nas ki anıñg itmes köçi
Üstiğe sigar isteydür köñgöl

Ağzıga baqsanğ anıñg tiş qalmagan
Zerdek ü hıyār isteydür köñgöl

Gerçi yaşı ellik altı bolsa hem
On beş yaşlıg yār isteydür köñgöl

Boyı başını zabru dak kılıp
Hımça boylık yār isteydür köñgöl

Hiç hinglik hem bolur mu munça hem
Çele kırmay qar isteydür köñgöl

S513

23.Pul Vaşfida

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

Niçün itmey señge hamdū senā pul
Qımay ta'rif vaşfıñnı be-cā pul

Niçük yolıñda ey kân-ı şerāfet
Qımay cān u dilimni men fedā pul

Enīs ü mūmisim bolsañg cihānda
Niçün bolmay sen aytgıl adā pul

Dilim hoş-nūd bolur körsem yüzıñni
Irür ez-bes cemālıñg hoş-nemā pul

Müyesser bolsa ger hāk kudumıñg
Közimge ayla yürmen tūtiyā pul

Eger bir kün yanımda bolmasañg sen
Başımga bil kıyāmetdür eyā pul

Çıkar cānım tenimden bilgil anañg
Eger bolsañg yanımdansen cüdā pul

Anār dak kıb kızıl aylar yüziñgıni
Eger çendi irür yüzi qara pul

Seniñg yolıñda olsa her müslümān
Anıñg bilgil şehid-i kerbelā pul

Cihānga bar mukiñ hüsñ ü adāga
Seniñg dek dilrūba ü hoş-nemā pul

Başım tenden cüdā bolsa ğamın yok
Hüdāyım kılmasun senden cüdā pul

‘Ömr barıça kılsam ta’rifıñgıni
Henüz bolmas seni haqqıñg adā pul

Mesiħ dek ne dirsem mu’cizātıñg
Irür bī-şüphe miñg derdke devā pul

Öler men nā-tüvān qatıq keselniñg
Tuz atadur bilıñg siz bī-devā pul

Öler men qarı çallarnıñ bilıñsiz
Qılar qadını çün serv-i resā pul

Cüvānlarga bilıñ siz ken qanatdur
Velikin qarılargadur ‘aşā pul

Mükām u münsebiñ bolsa qoyıda
Birer anañ cihānga ertiķā pul

Cihānga ança bolsın nā-revā iş
Anıñ bī-şühpe aylardur revā pul

Du’anğ tengriğe bolmaydur icābet
Anga tā birmeseñğ hayrāt yā pul

Eger kılsañğ hüdā yolıga hayrāt
Tegir derdiñge der-rüzı cezā pul

Pūlıñğ ger bolsa maḥşerde bilgil
Şefā’at señge kılmas Mūstaḫā pul

Pūlıñğ ger bolsa yanıñğda kelmes
Refik vü dōst ü yār ü āşinā pul

Bī-pūl ādem imes san қаtārda
Ger çend bolsa Şeyḫ ü evliyā

Bī-pūllık menşe’ fesḫ ü fecürdür
Qılur fāsıḫ kişini evliyā pul

Gehi āşūb be-pā aylar cihānga
Gehi keltürgüsi şulḥ u şefā pul

Anadan acretür bī-çāre kıznı
Oğulnı anadan aylar cüdā pul

‘Ömrlerdür ki biz müflesle birlen
İrürsin ne sebenden kem nemā pul

Kegil biz bendelerni ḥālimiz sor
Eyā mūnis-ı dil ḥācet-berā pul

Eger sen müşkilimiz kılmasaṅ ḥal
Ke senden özge yok müşkil-küşā pul

İcābet aylamüflesler du’asın
Kılarımız der-gehiṅge el-ticā pul

Qolıṅdan der-be-der men kūçelerge
Eger bilsenṅ meni mişl-i gedā pul

Eger qaşābladan qarzımnı üzsem
Kelip uşlar yaqamdan nān-vā pul

Bu birim künleri bizlerni kılnı
Der her nā-kes ü keske gedā pul

Eger pul-dār bolar man dirsēṅ özge
Anıṅ ‘aşqını dilge ayla cā pul

Kişi seṅge selām müfte birmes
Cebiṅge körmese elbette tā pul

Kemeydür āfet-i ‘aql ey birāder
Kopı bilgil anıṅ cānga belā pul

Bu kennis bayladan el-tevbe dōstlar
Ola ölgünçe aytur ey hūdā pul

Īlāhi tā cihān barıça bolgıl
Hemīşe ser-bülend ey dilrübā pul

S516

24. ‘Ammakim

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Bizni kışlakқа kette hān ‘ammakim
Hān dimeṅ qaryamızga cān ‘ammakim

Gerçi Hāzretleri sevādsızdur
Bolsa hem ‘alem-ı zamān ‘ammakim

Diṅ turar mişkāl terāzūga dāim
Meyli tutsa anıṅ kaçan ‘ammakim

Kūçesin atıdur gedā körmes
Seṅge aytsam eger nişān ‘ammakim

On qabat letege töker anaṅ
Tüşse qolıga bir kırān ‘ammakim

Lühm güştge tolamas pulnı
Tapsa qaşābdan üstühān ‘ammakim

Neme kılsun oçağ u tendürni
Oyıda bolmasa qazan ‘ammakim

Hiğ itip hālqıdan çıkar cānı
Kelse oyıga mihmān ‘ammakim

Qırğa hayrātnı çıksa ger dūdı
İtmesi hāzır ol zamān ‘ammakim

Kırğa batken kimni körsenğ
Şu uçun ısı birer yaman ‘ammakim

Mingte qavmı bilen qarındaşın
Alışır bir qırānga hān ‘ammakim

İşge körsenğ hemışedür bī-mār
Nānga qalganda pevlivān ‘ammakim

Şunça dārāyısı bilen yine hem
Qavm u heyışgedür tüvān ‘ammakim

25. Mîrzâ Akam

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Kelte pâyça şâh tolum Mîrzâ akam

Kellesi mânendi ham Mîrzâ akam

Çevkisige her zamân körsenġ anıġ

Oltıgan mânend-i bûm Mîrzâ akam

Qayırdâ ketse Hâzret âmırlar

Ketiden sincâq dem Mîrzâ akam

Mıġ işiden bir işin becermegey

Tâ şu had qofâl v zûm Mîrzâ akam

Keçe körsenġ çâr-vâliniġ ketiden

Tâ seher çağıda güm Mîrzâ akam

Farz bilen sünnetni bilmes farkını

Okıgan dâr-ül 'ulûm Mîrzâ akam

Çal u neyreg vü firibige anıġ

Lâl qagan 'aql u hoşım Mîrzâ akam

Reşvege hemtâsını körgen bosam

Kör bosın iki közim Mîrzâ akam

Kec qalemlikke anıġ mânendni

Körmegen bol merz ü bûm Mîrzâ akam

Cahl dōst-ı nādān perest ü bī-ḥırad
Düşman ehl-i ‘ulūm Mīrzā akam

Atası at körmegen lik balası
Menḡe ne vülgey Rum Mīrzā akam

Bir ḡadam yürmes piyāde yolıga
Bolmasa müter çütem Mīrzā akam

Mīḡ işīḡden bir işīḡ icrā bomas
Birmeseḡ zehr ü züḡüm Mīrzā akam

Gele ḡıldı rama ḡıldı reşveden
Naḡdesin hesāb güm Mīrzā akam

Zerreçe ‘aḡl u ḡırad yok başıga
Gerçi başı mişl-ı ḡüm Mīrzā akam

Yüzke ḡılsa kāsesi āḡırmagay
Şunça hem ṡāl’i şüm Mīrzā akam

ḡarnı mişl-ı ser-teraşnı dolı dek
Gerdeni ‘aynı türüm Mīrzā akam

Yaşı seksenden aşıpdur şü’beden
Tā henüz bolmaydı güm Mīrzā akam

Rāsten sorsaḡ anı menden inem
Tap tayar bāb olup Mīrzā akam

Rāsten aytsam çilelerniᅡ içinde
Çile bād ᅡulum Mīrzā akam

ᅡayırğa qoygayman öz ᅡālige
Aytsa ger zōr köçüm Mīrzā akam

Bolmagay köᅡglüm meniᅡ bir laᅡza ᅡād
ᅡılmasam tā anı güm Mīrzā akam

S520

26.ᅡurbān Heyeti

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

‘İyd-i ᅡurbān keldi dip bāzārga cevlan aylasam

ᅡarı qoydı keltürip oyıᅡga ᅡurbān aylasam

Tīri birlen rūde sen bāzārga satsam ertelep

Lāndı ᅡıldım güᅡtini dip ilge destān aylasa

Öpke birlen ᅡarnını mihmānga birsem kelse ger

Güᅡti birlen yaᅡını yehᅡālga pinhān aylasam

Güᅡt bilen kürt denbeni siri ü piyāz birlen ᅡoᅡıp

Taᅡlaban dak būᅡārga ᅡūb biryān aylasam

Bir ᅡazanga kele payᅡa bir ᅡazan içinde cez

Aynalayban gerdiden özimni ᅡurbān aylasam

Denbe birlen güᅡtini toᅡrap aᅡte ᅡılsam keᅡelep

Otkazıp sīᅡlerge anı yaᅡᅡı biryān aylasam

Ğüre birlen mürç ü tuznı mol sepeyban üstiğe
Nüş-piyâz birlen қоşayban noşakı cān aylasam

Kette kette lühmini ifke çizip şeb-bādege
Қақ қılıп қабılı birle нüşеkey cān aylasam

Ertelep çıқsam oyımdan tā hūd aқşamgaça
Oyma oyı işiglege özimni mihmān aylasam

Yā ölüm yā ki bolum dip tapkanımnnı iyip içip
Āş қазанım birle cānā ‘ahd u peymān aylasam

Kop igeniṅ қолıdan bolsam eger ıshāl u peç
Bilmesem қандаy қılıп derdimdi dermān aylasam

Oşbu eyyām teberükde iymek içmek uçun
‘Ayıblamaṅ ey dōstlar özimni қurbān aylasam

Bir tamandan kekerük bir tamanda nefh-i bād
Қaysı bir derdimni men sizlerge destān aylasam

Erte şurba çaşt şurba peşin ü şām şurba
Bāyed ol men ‘ilāc çāre nān aylasam

Bir Ҳамир ikki Һамир birlen bomaydı чāremiz
Itti қаб boғdaynı bāyed men tegirman aylasam

Her kişi kelse oyımgа yoқ diban birsin cevāb
Onda ger bolmasa köpekni derban aylasam

Ol bilen hem bolmasa kelim ketimni çāresi
Nā- ‘ilāc ey dōstlar terk – i Şibergān aylasam

Ey inağam boldı yaşıñg imdi ellikden fezūn
Tā be-key özni esīr-i nesf-i şeytān aylasam

S521

27.Kāke Seteñg men

Mef‘ūlü Mefā‘ālū Mefā‘īlū Fe‘ūlūn

Dīvāne üşeyāyı kumār Kāke seteñg men
‘Aşkıda müdām közi ħumār kāke seteñg men

Tā boy u başımgā meni köz tekmesese nā-gāh
Boyımda müdām bend tūmār kāke seteñg men

Oydan meni aḥterigleban bī-hūde yürMīñg
Cāyım meni aşlen semā-vār kāke seteñg men

Aylarga ısımgā kemegey oy neme dir cāy
Āvāre her şehr ü diyār kāke seteñg men

Işge sorsañg sel-kesel vü qarı ü bī-mār
İmağğa meger cür ü tayar kāke seteñg men

İmağ bilen içmağğa bilalmam toyarımını
Qarnıga qarañg mişl-i qanār kāke seteñg men

Kūte nażar u kūte fikirlikde cürem yok
Ger çend qadım mişl – i çınār kāke seteñg men

Tā on olıma bolmasa keklik afasım bil
Hi bir yerde get ü güzār kāke seten men

Her kāke mening dek bomasa ‘aıl ü bī-kār
Andan ılaman neng ile ‘ar kāke seten men

Mülkim bile cāyım hemesi ketdi görige
Neley amıdan zār u nezār kāke seten men

olımda mūdām tipe bilen bodana toray
Körsen meni hengām-ı bahār kāke seten men

Her yerde orāz cengi bilen bodana bolsa
Ol ma’rkede mīr umār kāke seten men

Rūzım meni otmadı bilin yeke ü yalguz
Tā bolmasa tazı ikār kāke seten men

Detlerge eger avga ıar peytide körsen
Gevgercile ketimge aār kāke seten men

Tadir ezelden tün ü kün bir kütək ire
İtler bile hem būs ü kenār kāke seten men

28.Teryākı men

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Teryākılar içre aytsam kıltaban teryākı men

Qıltaban irmem belkim kop yaman teryākı men

Ülkemizge gerçi sansızdur teryā-kaş veli

Barçasıdan mu'teber hırs-ı kelān teryākı men

Hiç bir seyrim meni ilden nihān irmes bilinġ

Barça 'ayb u 'illetim halkğa 'ayān teryākı men

Qayırga çersi birle bengi vü qumār bāz bolsa bil

Berçesi birlen refik ü cāne cān teryākı men

Bir çelem-keşler bilen yalguz imesmen yār u ġār

Belki neşvār-kaş bilen hem qadır-dān teryākı men

Nerde körsenġ neş'e bend ü ġamzeyini ol bilen

Hemnîşin ü hem otāq u hem qazan teryākı men

Hemnîşin merdüm-i nādān bilendür tün ü kün

Ehl-i dānış birle aqlā yürmegen teryākı men

Men bilen her teryākı u bengini tiġ aylamaġ

Barça teryākaşlar içre qahramān teryākı men

Ne yürüşim oşşagay ādemge ne hem turmuşım

Tört ayağ çarva gibi yolga revān teryākı men

Çünkü hāl hāndānımnı beyān itsemsize
Yetti püştiden bilinġler pade-van teryākı men

Oy u cāydan ayrılıp u il hilden acrelip
Der-be-der āvāre ü bī-hānmān teryākı men

Bar u yoķımnı satıp urdım bu teryā yolıda
İmdi körseñġ ihtiyāc parça nān teryākı men

Ata ana aķ kılıp oydan çıkarganlar meni
Şol sebebden küçelerge lāle-vān teryākı men

Her çelem-keş birle tinġ kılmañġ meni ey dōstlar
Çünkü merbūt büyük bir hāndān teryākı men

Zerre güşt ü yaġ digen zāt qalamgan cismim ara
Tap tayar bir iskilet ü üstühān teryākı men

Sāye boyımnı tartıban yüralmam yol ara
Şunça arıġ u za'if ü nā-tüvān terkāyı men

Her kişi körse meni qorķıp yürgey yarulur
Tapa tayar bir heyülāy bol zamān teryākı men

Oşbu arıġlıķ tūfeyliden be-ħamdüllilhāh şu dem
Sekte-i qalb u feşārdan der-amān teryākı men

Işge bī-mar gücge bī-mār hem haşırğa sel-kesel
Lik imaķa il içinde qahramān teryākı imen

İške şāyed bolmasa menden za'if ü nā-tüvān
Kepge qalganda velikān Pehlevān teryākı men

Ġayr-ı şūr u şerden özge yok kemālātım meniḡ
Der- ḥaқиқat fitne-i āḥır zamān teryākı men

Қайırға ḥayrāt u ḥüdāyı bolsa ol yerde biling
Aytsa yā kim aytmasa ḥāzır zamān teryākı men

Baş yalangāç köt yalangāç tilbe ü dīvāne dek
Kūçe ü bāzārga yürgen lāle-vān teryākı men

Žāhıran seksenḡe kırgan çalga miḡzer men veli
Aşıl sorsaḡız yaşımnı nev-cüvān teryākı men

Yüz gülimden bir gülüm açılmasay vā ḥasretā
Reng ü rūḥsārimnı körseḡ za'ferān teryākı men

Oşbu derd-i bī-devānı üstige körseḡ meni
Mübtelācindi ü mürde ziyān teryākı men

Yüge kırgan қarı çallar dak müdām körseḡ meni
Ġam yükiden қāmetim mişl-i kemān teryākı men

Oşbu derd ü renc ü ḥasret birle ölsem bir küni
Bī-vūzu u ġusıl u bī-gör ü kafān teryākı men

29.Köse men

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Şükrü Allāh dehr ara meşhur-ı devrān köse men

Il ara efsāne ü halk içre destān köse men

Yüzi çenter biti qotur bini mençe başı taş

Köselerniñ qatıda bir türfe-i cānān köse

Dāru u dermān kımağdan dilde ārmān qalmadı

Ne bolur bir tarı çıksa şunga hayrān köse men

Aq saqallar mecliside qoymagay barsam meniñ

Gerçe alrarnı köterip kette qılğan köse men

Dāğılını alatur men çal birip zevlābı dak

Çünki Mihter Bādi Allāh'larnı körge köse men

Tā şu dem menden kişi bir harf-ı rāst işitmegen

Ma'dem-i lāf u fetāq u kān yalğan köse men

Men toğılğan peyti yok irdi borç elsene

pes yaşımını soramañ niçege kırgan köse men

Mençe 'aşr – ı Bābıl u Kaldān'ılardan sözleMiñ

Dağı Yunıs'dan birin köz birle körge köse men

Her ne noqşān u zarar menden yetüşse diğ bomañ

Çünki teğdir ü ezelden yılı seçğan köse men

Pehlevānlık devsin aylap güreş meydānıġa
Meyde meyde balalardan kop yıķılġan köse men

Kāşki Qazaķ bolsan irdi yā ki Türkmen iliden
Tāl'i- i baġt- ı bedimden ehl- i Afgān köse men

Emr ü ma'rüf nehi münkerni zarb çöbiden
Qorķışımđan yaşınıp oyımgā yatkan köse men

Keçe kündüz dimey tinmey çafar men her taman
İne körseng... dek āġırġa pesmān köse men

İmdi könglimde meniġ bir zerre ārmān qalmadı
Kop 'aşrlardan beri devrimni sorgan köse men

Bu faķır u nā-tüvānlık ġālime körMing meni
Köselerning üstige bāz şāh u sulţān köse men

S527

30. 'İyd-i Qurbān

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

'İyd-i qurbān kelse qurbānlıkġa imkān bolmasa
Keseġe bir tenġe vü cebġe kırān cān bolmasa

Saç u saķal u borut her yanada bolsa keşāl
Aşlāġ kılmaķķa pul u öz birġe salman bolmasa

Seyr iter men dip heves kılmaķ ne ġācet oşbu kūn
Başġa yopı birle sele kötġe ıştan bolmasa

Ey birāderler kıyāmet künni şāhı bolmagay
Heme yerge bolsa güşt bizlerge yoğan bomalsa

Ne kıyāmet rüz u kündür oşbu eyyāmda anıñg
Qafda boğday birle un nān-dānga ger nān bolsa

Nā'ilāc ey dōstlar barıp qoşılsak padege
Eşki birlen qoy eger bāzārga ārzān bolmasa

Şarţ-ı qurbānlık şudur saqlamay ne tilep alıñg
Kōzi kōr yā ki anıñg demi kesilgen bolmasa

Qoy eger almaqçı bolsañız kōrip yaşın alıñg
Hoş kılıñg yaşı anıñg toqsanga kırgan bolmasa

Her kısm arıq kesel qoyga pulızını tolamañg
Denbesi her sarığa yürgende lerzān bolmasa

Ikki yaşlık sirke aldım dip yine mağrur bomañg
Ağzını açıp kōriñg cevdanını urgan bolmasa

Qoçqar aldım dip yine bī-ħad qovanmañg şāhıga
Qol uzatıban kōriñg ahte qılılıkan bolmasa

Üç yaşar māde gonaçın bolsa bī-ħad hūb bolar
Ol be- şarţ ki mest bolıp boqqaga kelgen bolmasa

Atını tutmañg şehid dip ey birāderler anıñg
Tā qarnıñg yolıda her kim ki qurbān bolmasa

Hâcılar hacga barıp şeytānga taş atgan müdām
Qorqma ol hâcılardan şeytān urgan bolmasa

Ey birāder şî'ir dip atını tutmañglar anıñg
Tā serā pā mażmunı lāf birle yalğan bolmasa

S528

31.Hoteli

Mef'ülü Fa'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

Körsenğ ayağıga pes qatı peyzar hoteli

Başga müdām tonı u destār hoteli

Bilge hemişe tört geze çaltar pütesi

Kötge müdām sendüfi şelvar hoteli

Bir çers bilen qumārga imes mübtelā biling

Yüz f'il nār u egeh geriftār hoteli

Bir loqma nānnı 'ömrige ol bī-şarāb imes

Körsenğ hemişe neş'e ü humār hoteli

Ger şeme tapsa quruq çaynı taşlamas

Çaynakga çay oşbu sitem-ger hoteli

Her qança şeme bolsa kerekdür alıp keling

Her kıymetike bolsa haridār hoteli

Gāv-düşesi hemişe körinğ tola şemedan

Hālı qılmas 'ömrige bir bar hoteli

Her loḳma birinige onta ebini bar
Ez bes irür keşif ü etel-kār hoteli

Yündük anıḡ şurbasını körse kız bilen
Kılqay özige şükr hezār bar hoteli

Miḡ derdge mübtelā bolup āḡır köriḡ olar
Her kim yese kebābını bir bar hoteli

Her bir ḡūrāḳ nāndan alur altı loḳma
Ez bes irür āşpezi pür-ḡūr hoteli

On mertebe ışkıriban āy diseḡ kimes
Körseḡ yine münti ser -bār hoteli

Aylarga bir merātebe cārubnı körmegey
Her güşede keřāfeti ḡar-vār hoteli

Tüf-dānı yoḳ tüflese nāsını müşteri
Dāim gelemni tegi neřvār hoteli

Şābun bilen teḡaranı ‘ömrige körmegen
Dest-i pākı birle şāfını zinhār hoteli

ış kelsenı buḡarısı bar u ne şandeli
Bir yuta op u tepigedür zār hoteli

aynak bilen piyālesi yoḳ ayga içgeli
Beřḡabka zār kelse ḡaridār hoteli

Ez bes bolıptı yüzi qara düdını qolıdan
Kündüz künisi mişl-i şeb-i tār hoteli

Ahurga arpa toprasıga qoymagay saman
Kelse eger sarāyıga har-vār hoteli

Qaşāb u nān-vā bilen baqalıdan müdām
Körsenġ hemīşe baqı u qarż-dār hoteli

SONUÇ

Muhammed Yahyâ Hafîzî, 9 Eylül 1942'de Ser-i Pül'de doğmuş, 3 Temmuz 2021'de Hindistan'ın Delhi şehrinde 79 yaşında vefat etmiştir. Kabri, hayatının büyük bir kısmını geçirdiği, eserlerini kaleme aldığı Cûzcân'dadır.

Muhammed Yahyâ Hafîzî genç yaşta edebî çevrelere adım atmış, şiir ve yazılarıyla ilk gençlik yıllarında tanınmaya başlamıştır.

Zahîrüddîn Muhammed Babür Derneği Afganistan'da Türk dili, kültürü ve edebiyatının gelişmesine katkı sağlayan önemli müesseselerdendir.

Muhabbet-nâme klasik divan tertibine (kafiye harflerine) göre sıralanmış 475 gazel, 92 kaside biçiminde manzume, 15 rubai, 3 murabba, 3 müstezad ve 1 muhammes olmak üzere toplam 589 şiirden müteşekkil hacimli bir eserdir.

Doğu Türkçesinin dil özellikleri, divan şiiri birikimi ve mahalli unsurlarla işlenmiş eserde Hafîzî aruzu Özbek Türkçesiyle başarılı bir şekilde kullanmıştır.

Aşka, sevgiliye, sevgilinin güzelliğine dair şiirlerin yanında toplumsal temalara, şairin yetiştiği coğrafyada bitmek tükenmek bilmeyen savaşların acılarına, vatanın önemine dair şiirler yoğun bir şekilde eserde yer almaktadır.

Öğretmenlik mesleğini de icra eden şairin bu eserinde eğitim – öğretime dair manzumeler de bulunmaktadır hatta bu şiirler Ma'ârif başlığı altında ayrı bir bölümde toplanmıştır.

Afganistan'da Türkçe üretilen eserler ve bunların müellifleri Türkiye'de yeterince bilinmemektedir. Türkiye sevgisini gizlemeyen⁵ şairin muhtelif bilimsel etkinlik ve çalışmalarla hak ettiği şekilde tanınması ve eserlerinin okunması Türkiye ve Afganistan arasındaki tarih ve kültür bağlarının kopmaz bir biçimde kuvvetlendirilmesine vesile olacaktır.

⁵ Bu çalışmanın Kasideler bölümünde yer alan 10. manzume

Kişver-i Türkiye vü Afganistân / İkkisi bir ten ile bir cism u cân
İkkisi bir nev-nihâlnîḡ şāhesi / İkkisi bir serv-i bâḡ u bōstân
beyitleriyle başlamaktadır.

KAYNAKÇA

- Develioğlu, Ferit (2013) Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat. Ankara: Ay dîn yay
- Hafîzî , M. Yahya. (2015). Encüman Ārā-yi Hafîz Cevzicānî . Kabil: Kabil yayınevi
- Hafîzî, M. Yahya. (1992). Divân Azımî. Cûzcân: Devlet Yayım Evi
- Hafîzî, M. Yahya. (2008). Edebi Fenler. Cûzcân: Zehird dîn Muhammed Babür Derneği
- Hafîzî, M. Yahya. (2010). Nadire Begüm. Cûzcân: Afganistan ka dîn kızlar yayın evi
- Hafîzî, M. Yahya. (2016). Babür Ġazālîğa Nezire. Cûzcân: Babür derneği yayınevi,
- Hafîzî, M. Yahya. (2016). Mevlânâ Ġiyāsüttin Himmet Divânî. Cûzcân: Muhammed Zahird dîn Derneği
- Hafîzî, M.Yahya (2011). Muhabbet-Nâme Dîvânı. Afganistan: Kabil yayınevi
- Öztürk, R. (2016). Özbek Türkçesi El Kitabı. 3. Baskı Konya: Palet Yayınları
- Gültekin. M. – Yoldaş. M. Asıf. (2002). 1. Baskı. Afganistân Özbekçesi, Türkçe Sözlük. Ankara: Nobel Yayın
- Kubbealti Lugati. <https://lugatim.com/>
- Şarik, Bahreddîn (2019). Fergeng-i Şârîk. Özbekçe- Farsça Sözlük. Afganistan
- Uygun, Saiful (2022). Muhammed Yahya Hafîzî Jawzjanı (Hayatı, Eseri ve Sanatı) Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi
- Vajehyab. <https://vajehyab.com/>

EKLER (HAFÎZÎ'NİN FOTOĞRAFLARI)

